

Monthly Oil & Gas Markets Analysis

پایش تحلیلی تحولات بازارهای نفت و گاز

شماره ۱۷۸ - مرداد ماه ۱۴۰۴

پژوهشکده اقتصاد انرژی

موسسه مطالعات بین المللی انرژی

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر^(ع)، روبروی پارک ملت، خیابان سلطانی(سایه)، پلاک ۶۵

تلفن: ۶۰-۲۲۰۲۹۳۵۱

فکس: ۲۲۰۵۴۸۵۳

صندوق پستی: ۴۷۵۷-۱۹۳۹۵

www.iies.org

اعضای هیات تحریریه: دکتر محمد صادق جوکار، دکتر غلامعلی رحیمی، دکتر بهروز نعمتی، دکتر مصطفی سالاری، دکتر تورج دهقانی، مهدی یوسفی، مهرزاد زمانی، دکتر ندا علم الهدی، دکتر داریوش وافی نجار، دکتر حسین یادگاری، دکتر شهابگ مهاجرانی، دکتر ملیکا آشوری، فاطمه نعمتی، سمانه سنجرى، مهدیه ابوالحسنی چیمه، کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق، مریم شهلایی، سروش بغدادی، فاطمه علیخانی

مدیر مسئول: دکتر غلامعلی رحیمی

سر دبیر: مهدی یوسفی

ناظر علمی: دکتر مهران امیر معینی

مدیر داخلی: نازنین شاهین

طراحی و صفحه آرایی: نازنین شاهین

مجمع تشخیص مصلحت نظام

شورای عالی انرژی

سازمان انرژی اتمی ایران

سازمان انرژی اتمی ایران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

شورای عالی امنیت ملی

شرکت ملی پالایش و پخش نفت ایران

شرکت ملی گاز ایران

شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران

بیشتر می اندیشیم
تا بهتر تصمیم بگیرید

فهرست

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

ارزیابی نقش و اهمیت تنگه هرمز در عرضه جهانی انرژی

فاطمه علیخانی

اثرات تعرفه های جدید اعمال شده توسط دولت ترامپ بر روی بازار ال ان جی

مریم شهلایی

روابط جمهوری آذربایجان و رژیم صهیونیستی در حوزه انرژی و پیامدها

سروش بغدادی

فناوری های نوین در تولید، انتقال و ذخیره سازی ال ان جی

فاطمه نعمتی
سمانه سجری

گزارش رصد اندیشکده های معتبر بین المللی در ارتباط با صنعت نفت و گاز

شاهنگ مهاجرانی

تحولات بازار های نفت و گاز

بخش
اول

تحولات قیمت نفت در ماه ژوئن ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرزاد زمانی

تحولات اقتصاد جهانی ماه جولای ۲۰۲۵

ندا علم الهدی

بررسی وضعیت تولید جهانی نفت در ماه ژوئن ۲۰۲۵

مهدی یوسفی

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین یادگاری

پیش بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

داریوش وافی نجار

بازار جهانی فرآورده های نفتی و عملیات پالایشی

ملیکا آشوری

بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی

غلامعلی رحیمی
مهدیه ابوالحسنی چیمه
حمیدرضا مصطفایی

بررسی تحولات تجارت گاز

کیما سادات ناصرآبادی مطلق

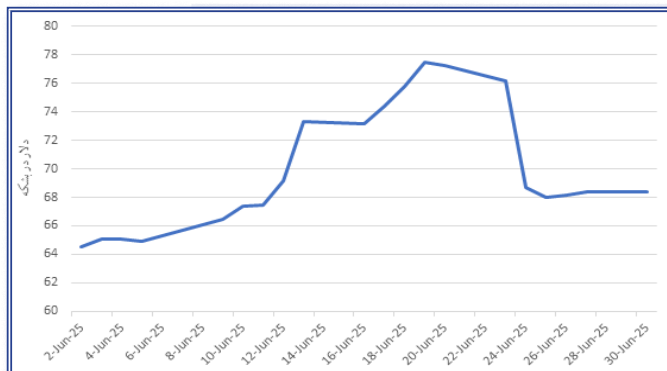
تحولات بازار های نفت و گاز

بخش
اول

تحولات قیمت نفت در ماه ژوئن ۲۰۲۵

مهمی یوسنی

نمودار ۲: روند روزانه قیمت سبد اوپک در ماه ژوئن ۲۰۲۵

۲. عوامل تاثیرگذار بر قیمت نفت در ماه آوریل ۲۰۲۵

مهمترین عوامل تاثیرگذار بر نوسانات قیمت نفت به تفکیک عوامل تضعیف کننده و تقویت کننده در ذیل ذکر شده است:

عوامل تقویت کننده:

۱. حمله رژیم صهیونیستی اسرائیل به ایران و جنگ ۱۲ روزه میان این رژیم با ایران و بمباران مراکز هسته ای ایران توسط امریکا و حمله موشکی ایران به پایگاه آمریکایی العدید در قطر و نگرانی نسبت به اختلال در عرضه و ترانزیت نفت از منطقه خاورمیانه و تنگه هرمز؛

۲. ادامه بحران روسیه و اوکراین و نااطمینانی نسبت به روند مذاکرات صلح بین روسیه و اوکراین؛

۳. تماس تلفنی ترامپ و شی جی پینگ و مثبت ارزیابی شدن این تماس از سوی ترامپ و توافق دو طرف برای ادامه مذاکرات تجاری؛

۴. هشت کشور اوپک پلاس در ۳۱ می تصمیم گرفتند که برنامه افزایش تولید خود را برای ماه ژوئیه ادامه دهند در حالیکه پیش بینی میشد که احتمالا آنها تصمیم به افزایش تولید بیشتری بگیرند؛

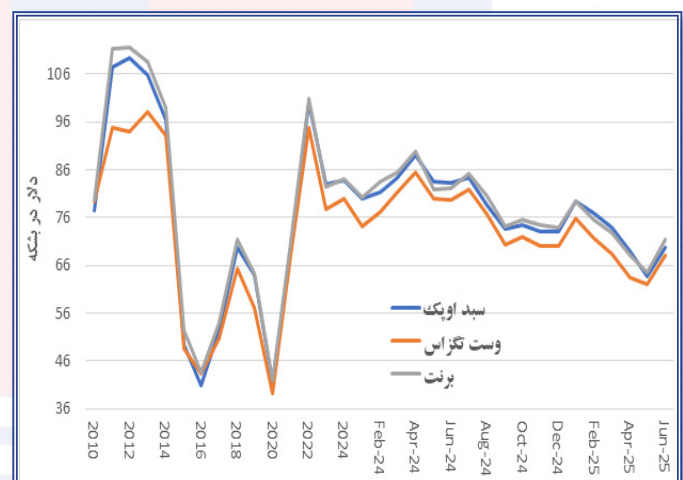
۵. توقف بخشی از تولید منطقه آلبرتای کانادا به دلیل

۱. روند قیمت نفت خام های شاخص

۱-۱. قیمت ماهانه نفت خام های شاخص

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ قیمت نفت خام های شاخص نسبت به متوسط ماه قبل افزایش یافت. قیمت سبد اوپک با ۶/۱۱ دلار در بشکه افزایش نسبت به ماه قبل به ۶۹/۷۳ دلار، قیمت نفت برنت با ۶/۹۹ دلار در بشکه افزایش به ۷۱/۴۴ دلار و متوسط قیمت نفت خام وست تگزاس با ۶ دلار در بشکه افزایش نسبت به متوسط ماه قبل به ۶۸/۱۷ دلار در بشکه رسید.

نمودار ۱: روند ماهانه قیمت نفت برنت، سبد اوپک و وست تگزاس

۱-۲. قیمت روزانه نفت خام های شاخص

روند روزانه قیمت نفت خام های شاخص در ماه ژوئن ۲۰۲۵ صعودی بود. قیمت ها تا ۲۳ ژوئن روند صعودی داشت اما بعد از آن روند نزولی به خود گرفت. قیمت سبد اوپک در محدوده ۶۴/۵۰ دلار و ۷۷/۴۴ دلار در بشکه نوسان داشت و از ۶۴/۵۰ دلار در بشکه در دوم ژوئن به ۶۵/۳۵ دلار در بشکه در ۳۰ ژوئن رسید

۱۸. بانک مرکزی اروپا نرخ بهره این منطقه را کاهش داد و در سطح ۲/۱۵ درصد اعلام کرد؛

۱۹. در فصل اول ۲۰۲۵ نرخ رشد فصلی تولید ناخالص داخلی منطقه یورو به ۰/۶ درصد رسید که ۰/۲ درصد بیشتر از فصل قبل بود؛

۲۰. در هفت روز منتهی به ۱۰ ژوئن خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس با ۲۳ هزار قرارداد افزایش به ۱۹۱ هزار قرارداد رسید؛

۲۱. در هفت روز منتهی به ۱۷ ژوئن خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس با ۴۰ هزار قرارداد افزایش به ۲۳۱ هزار قرارداد رسید؛

۲۲. در هفته منتهی به ۱۳ ژوئن تعداد دکلهای حفاری فعال در بخش نفت آمریکا به ۴۳۹ دکل رسید که ۳ دکل نسبت به هفته قبل از آن کاهش داشت و در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن به ۴۳۸ دکل رسید که یک دکل نسبت به هفته قبل از آن کاهش داشت؛

۲۳. در ماه می نرخ بیکاری در چین با ۰/۱ درصد کاهش به ۵ درصد رسید؛

۲۴. در ماه می نرخ تورم در بریتانیا به ۳/۴ درصد رسید که ۰/۱ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۵. در ماه می نرخ تورم در منطقه یورو به ۱/۹ درصد رسید که ۰/۳ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۶. در هفته منتهی به ۱۳ ژوئن درخواستها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۴۵ هزار درخواست رسید که ۵ هزار درخواست کمتر از هفته قبل از آن بود؛

۲۷. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن ذخایر نفت خام ۵/۸ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۴۱۵/۱ میلیون بشکه رسید؛

۲۸. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن ذخیره سازههای بنزین ۲/۱ میلیون بشکه و ذخیره سازههای میان تقطیرها ۴/۱ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۲۹. در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن سطح ذخایر استراتژیک آمریکا با ۰/۲۳۷ میلیون بشکه افزایش به ۴۰۲/۵۲۶ میلیون بشکه رسید؛

آتش سوزی؛

۶. احتمال تشدید تحریمهای آمریکا علیه روسیه بعد از آنکه بلومبرگ گزارش داد برخی سناتورهای هر دو حزب دموکرات و جمهوریخواه در حال تدوین طرحی هستند که بر اساس آن خریداران نفت روسیه مشمول تعرفه ۵۰۰ درصدی شوند؛

۷. انتشار اخباری مبنی بر اینکه ایران ممکن است پیشنهاد آمریکا را در مورد مذاکرات هسته‌ای رد کند؛

۸. ادامه مذاکرات تجاری بین آمریکا و کانادا؛

۹. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۳۰ می ذخایر نفت خام ۴/۳ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۱۰. بر اساس گزارش API در هفته منتهی به ۳۰ می ذخایر نفت خام ۳/۳ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۱۱. در هفته منتهی به ۳۰ می سطح ذخایر استراتژیک آمریکا با ۰/۵۰۹ میلیون بشکه افزایش به ۴۰۱/۸۲۲ میلیون بشکه رسید؛

۱۲. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته منتهی به ۶ ژوئن ذخیره سازههای نفت خام آمریکا ۳/۶۴۴ میلیون بشکه و در هفته منتهی به ۱۳ ژوئن ۱۱/۴۷۳ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۱۳. بر اساس گزارش انجمن نفت آمریکا، در هفته منتهی به ۶ ژوئن ذخیره سازههای نفت خام آمریکا ۰/۳۷۰ میلیون بشکه و در هفته منتهی به ۱۳ ژوئن ۱۰/۱۳۳ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۱۴. در هفته منتهی به ۶ ژوئن تعداد دکلهای حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۹ دکل کاهش به ۴۴۲ دکل رسید؛

۱۵. تضعیف ارزش دلار؛ شاخص دلار در هفته منتهی به ۳۰ می ۹۹/۳۳ بود که در هفته منتهی به ۶ ژوئن به ۹۸/۸۸ رسید؛

۱۶. در ماه می PMI بخش صنعت منطقه یورو به ۴۹/۴ رسید که ۰/۴ بیشتر از ماه قبل بود؛

۱۷. در ماه می PMI بخش صنعت آمریکا به ۴۶/۴ رسید که ۱ واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

کوشینگ با ۵۰۰ هزار بشکه کاهش به ۲۲/۲ میلیون بشکه رسید؛

۴۲. انتشار گزارش هایی مبنی بر اینکه ترامپ قصد دارد رئیس فدرال رزرو را زودتر از موعد تعیین کند که باعث کاهش ارزش دلار و بیشتر شدن احتمال کاهش نرخ بهره آمریکا شد.

عوامل تضعیف کننده:

۱. ادامه نگرانیها نسبت به جنگ تجاری بین آمریکا و سایر کشورها و ایجاد رکود در اقتصاد جهانی و کاهش تقاضای نفت؛

۲. ادامه نگرانی نسبت به وضعیت تقاضای جهانی و مازاد عرضه در بازار در ماههای آتی؛

۳. در هفته منتهی به ۳۰ می ذخیره سازیهای بنزین ۵/۲ میلیون بشکه و ذخیره سازیهای میان تقطیرها ۴/۲ میلیون بشکه افزایش یافت و موجب نااطمینانی در مورد تقاضای آمریکا بویژه در فصل رانندگی شد؛

۴. در هفته منتهی به ۳۰ می ذخایر نفت منطقه کوشینگ ۵۷۶/۰ میلیون بشکه افزایش یافت؛

۵. عربستان قیمت رسمی فروش نفت خود را برای بازار آسیا کاهش داد؛

۶. در ماه می PMI بخش صنعت آلمان به ۴۸/۳ رسید که ۰/۱ کمتر از ماه قبل بود؛

۷. در ماه می PMI بخش صنعت چین به ۴۸/۳ رسید که ۲/۱ کمتر از ماه قبل بود؛

۸. در هفته منتهی به ۳۰ می درخواستها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۴۷ هزار درخواست رسید که ۸ هزار درخواست بیشتر از هفته قبل بود؛

۹. در ماه می شغل های ایجاد شده در بخش غیر کشاورزی آمریکا به ۱۳۹ هزار شغل رسید که ۸ هزار شغل کمتر از ماه قبل بود؛

۱۰. در هفت روز منتهی به ۳ ژوئن خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس با ۱۸ هزار قرارداد کاهش به ۱۶۸ هزار قرارداد رسید.

۱۱. اعلام آتش بس بین ایران و اسرائیل بعد از ۱۲ روز

۳۰. تضعیف ارزش دلار؛ شاخص دلار در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن ۹۸/۲۶ بود که در هفته منتهی به ۲۷ ژوئن به ۹۷/۳۰ رسید؛

۳۱. در ماه ژوئن PMI بخش صنعت آلمان با ۰/۷ واحد افزایش به ۴۹ واحد رسید و PMI بخش خدمات با ۲/۳ واحد افزایش به ۴۹/۴ واحد رسید؛

۳۲. در ماه ژوئن PMI بخش صنعت بریتانیا با ۱/۳ واحد افزایش به ۴۷/۷ واحد رسید و PMI بخش خدمات با ۰/۴ واحد افزایش به ۵۱/۳ واحد رسید؛

۳۳. در ماه می فروش خانه های موجود در آمریکا به ۴/۰۳ میلیون واحد رسید که ۳۰ هزار واحد بیشتر از ماه قبل بود؛

۳۴. در هفت روز منتهی به ۱۷ ژوئن خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس به ۲۳۱ هزار قرارداد رسید که ۴۰ هزار قرارداد بیشتر از هفته ماقبل بود؛

۳۵. بر اساس گزارش انجمن نفت آمریکا در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن ذخیره سازیهای نفت خام آمریکا ۴/۲۷۷ میلیون بشکه کاهش یافت؛

۳۶. در ماه می رشد سفارشات خرید کالاهای بادوام در آمریکا به ۱۶/۴ درصد رسید در حالیکه رشد آن در ماه قبل ۶/۶- درصد بود؛

۳۷. در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن درخواستها برای استفاده از مزایای بیکاری در آمریکا به ۲۳۶ هزار درخواست رسید که ۱۰ هزار درخواست کمتر از هفته قبل بود؛

۳۸. در هفته منتهی به ۲۷ ژوئن تعداد دکل های حفاری فعال در بخش نفت آمریکا با ۶ دکل کاهش به ۴۳۲ دکل رسید؛

۳۹. در هفت روز منتهی به ۲۴ ژوئن خالص وضعیت خرید بورسبازان در بازار نایمکس به ۲۳۳ هزار قرارداد رسید که ۲ هزار قرارداد بیشتر از هفته ماقبل بود؛

۴۰. بر اساس گزارش اداره اطلاعات انرژی آمریکا در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن تقاضای بنزین در آمریکا با ۰/۳۸۹ میلیون بشکه افزایش به ۹/۶۸۸ میلیون بشکه در روز رسید؛

۴۱. در هفته منتهی به ۲۰ ژوئن ذخایر نفت منطقه

۲۱. در فصل اول ۲۰۲۵ رشد تولید ناخالص داخلی آمریکا به ۰/۵- درصد رسید در حالیکه رشد آن در فصل چهارم ۲۰۲۴ به مقدار ۲/۴ درصد بود؛

۲۲. در ماه می شاخص قیمت مصارف شخصی در آمریکا به ۲/۳ درصد رسید که ۰/۱ درصد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۳. در فصل اول ۲۰۲۵ رشد تولید ناخالص داخلی ژاپن صفر درصد بود در حالیکه رشد آن در فصل چهارم ۲۰۲۴ به مقدار ۰/۶ درصد بود؛

۲۴. در ماه می شاخص قیمت تولید کننده در چین به ۳/۳- درصد رسید که ۰/۶ درصد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۵. در ماه می شاخص قیمت مصرف کننده در چین به مقدار ۰/۱- درصد اعلام شد؛

۲۶. در ماه می رشد تولیدات صنعتی در چین به ۴/۸ درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۸/۱ درصد بود؛

۲۷. در ماه می شاخص قیمت مصرف کننده در آمریکا به ۲/۴ درصد رسید که ۰/۱ درصد بیشتر از ماه قبل بود؛

۲۸. در ماه می نرخ رشد خرده فروشی در آمریکا به ۰/۹- درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۰/۱- درصد بود؛

۲۹. در ماه می رشد تولیدات صنعتی در آمریکا به ۰/۲- درصد رسید در حالیکه در ماه قبل ۰/۱ درصد بود؛

۳۰. فدرال رزرو آمریکا نرخ بهره این کشور را بدون تغییر نسبت به قبل در سطح ۴/۵ درصد اعلام کرد؛

۳۱. بانک مرکزی بریتانیا نرخ بهره این کشور را بدون تغییر نسبت به قبل در سطح ۴/۲۵ درصد اعلام کرد؛

۳۲. بانک مرکزی چین نرخ بهره این کشور را بدون تغییر نسبت به قبل در سطح ۳ درصد اعلام کرد؛

حملات اسرائیل به خاک ایران و پاسخ موشکی ایران به آن و عدم پاسخ آمریکا به حمله موشکی ایران به پایگاه العدید آمریکا در قطر و کاهش نگرانی نسبت به اختلال در عرضه و ترانزیت نفت از منطقه خاورمیانه و تنگه هرمز؛

۱۲. رویترز به نقل از چهار کشور اوپک پلاس اعلام کرد که این گروه قصد دارند که افزایش تولید ۴۱۱ هزار بشکه در روز را برای ماه آگوست نیز ادامه دهند، جلسه اوپک پلاس در ۶ ژوئیه برگزار میشود؛

۱۳. ولادیمیر پوتین اعلام کرد که با توجه به افزایش تقاضای جهانی در تابستان، اوپک پلاس به برنامه افزایش تولید خود ادامه خواهد داد؛

۱۴. دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا گفت که ایالات متحده از فشار حداکثری خود بر ایران دست نکشیده است اما از احتمال کاهش فشارها برای کمک به بازسازی این کشور خبر داد که احتمال عرضه بیشتر ایران را افزایش داد، از طرف دیگر او یک روز بعد از آتش بس بین ایران و اسرائیل گفت که چین میتواند به خرید نفت ایران ادامه دهد؛

۱۵. افزایش واردات نفت ایران توسط چین که در سه هفته نخست ماه ژوئن به ۱/۸ میلیون بشکه در روز رسید؛

۱۶. سخنگوی کاخ سفید اعلام کرد که دولت ترامپ هیچ برنامه کوتاه مدتی برای پر کردن مجدد ذخایر استراتژیک ندارد؛

۱۷. در ماه ژوئن PMI بخش صنعت منطقه یورو بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۴۹/۴ واحد اعلام شد؛

۱۸. در ماه ژوئن PMI بخش صنعت آمریکا بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۵۲ واحد اعلام شد و PMI بخش خدمات این کشور نیز با ۰/۶ کاهش به ۵۳/۱ رسید؛

۱۹. در ماه ژوئن شاخص اطمینان مصرف کننده در آمریکا به ۹۳ رسید که ۵/۴ واحد کمتر از ماه قبل بود؛

۲۰. در ماه می فروش خانه های جدید در آمریکا به ۶۲۳ هزار واحد رسید که ۹۹ هزار واحد کمتر از ماه قبل بود

۳. جمع‌بندی

قیمت نفت در ماه ژوئن ۲۰۲۵ نسبت به ماه مارس ۲۰۲۵ افزایش یافت و عامل اصلی افزایش قیمت نفت در ماه ژوئن، حمله رژیم صهیونیستس اسرائیل به ایران و پاسخ ایران به آن و جنگ ۱۲ روزه بین دو کشور بود و بمباران تاسیسات هسته ای ایران توسط آمریکا و حمله ایران به پایگاه آمریکایی العدید در قطر از دیگر عوامل تقویت کننده قیمت نفت بود با این حال بعد از اعلام آتش بس بین ایران و اسرائیل توسط ترامپ و توقف حملات دو کشور، قیمتها کاهش یافت.

پیش بینی کوتاه مدت قیمت نفت خام برنت

مهرماه ژوئانی

نزولی شده است. در مجموع انتظار بر این است که در ماه های آینده فشار کاهشی بر قیمت ادامه یابد گرچه برخی عوامل دیگر به خصوص ژئوپلیتیکی در بازه زمانی کوتاه فشار افزایشی وارد می کنند.

« پیش بینی قیمت

با در نظر گرفتن عوامل تشریح شده انتظار بر این است که قیمت نفت برنت در ماه های آینده در دامنه نوسانی ۶۲ تا ۷۴ دلار در بشکه نوسان کند.

« بررسی روند قیمت در ماه گذشته

قیمت نفت برنت در پایان ماه ژوئن بعد از رسیدن به ۸۰ دلار با کاهش سریع در سطح ۶۶ دلار در بشکه بسته شد که حاکی از برآیند عوامل بنیادی بازار بعد از کاهش تنش ژئوپلیتیکی بود. برآیند عوامل بنیادی به خصوص انتظار کاهش رشد اقتصادی جهان، افزایش تولید اوپک پلاس و اخیراً کاهش رشد تولید آمریکا فشار کاهشی بر قیمت نفت وارد می کنند. تصمیمات لحظه ای ترامپ به خصوص در مورد تعرفه ها موجب نوسان و نااطمینانی در بازار شده است. تاکتیک ترامپ در مذاکره که بر مبنای شوک به طرف مقابل برای تضعیف قدرت تصمیم گیری اوست موجب نوسانات کوتاه مدت شده و بازار بعد از چندین ماه تا حدی خود را وفق داده است. اوپک پلاس همچنان به افزایش تولید ادامه می دهد و از طرف دیگر رشد تولید نفت آمریکا به دلیل سطح فعلی قیمت ها که از لحاظ اقتصادی انگیزه تولید نفت شیل را کاهش داده

نمودار ۱: روند گذشته و پیش بینی ماهانه قیمت نفت خام برنت

تحولات اقتصاد جهانی ماه جولای ۲۰۲۵

نکات کلیدی

ایالات متحده را برای ادامه گفت‌وگوها تمدید کرده‌اند. منابعی بدون ذکر نام به رسانه هندی NDTV گفته‌اند که احتمالاً یک توافق تجاری موقت پیش از موعد مقرر نهایی خواهد شد. با این حال، هر دو طرف مواضع خود را در برخی مسائل کلیدی سخت‌تر کرده‌اند. ایالات متحده خواهان آن است که هند بازار خود را به محصولات کشاورزی اصلاح‌شده ژنتیکی باز کند و واردات لبنیات، بادام، سویا و دیگر اقلام کشاورزی آمریکایی را افزایش دهد، در حالی که هند تمایلی به کاهش حمایت‌ها از کشاورزان داخلی خود ندارد. یک منبع آگاه از مذاکرات به خبرگزاری رویترز گفته است که هند حاضر است تعرفه‌ها را بر روی اقلامی مانند گردو، میوه‌ها، تجهیزات پزشکی، خودرو و محصولات انرژی کاهش دهد و در عوض، خواستار امتیازاتی در زمینه صادرات فولاد، قطعات خودرو، پارچه و پوشاک خود شده است.^۷

در جلسه‌ای که اخیراً در بروکسل برگزار شد، وزیران تجارت اتحادیه اروپا گفتند که این بلوک در حال آماده‌سازی تدابیر تلافی‌جویانه در واکنش به اعمال تعرفه ۳۰ درصدی ترامپ علیه آنها است که قرار است از اول اوت اجرایی شود. ترامپ در آوریل با اعلام تعرفه‌های «متقابل» تا سقف ۵۰ درصد، باعث نگرانی جهانی شد، هدف او کاهش کسری تجاری آمریکا و بازگرداندن تولید به داخل کشور بود. سپس از این تهدیدات عقب‌نشینی کرد و به بیشتر کشورها مهلت ۹۰ روزه برای مذاکره در مورد توافق تجاری داد تا پیش از آغاز تعرفه‌ها فرصت داشته باشند. اما درست زمانی که این مهلت قرار بود در

ترامپ در روز ۱۲ و ۱۴ ژوئیه تعرفه ۳۰-۵۰٪ را علیه کالاهای وارداتی از اتحادیه اروپا، مکزیک، برزیل، ژاپن، کره جنوبی، کانادا و سایر کشورها اعلام کرد که از اول اوت اجرا می‌شوند.^۱ با ادامه نوسان بازارها و افزایش تورم به بالای ۲/۷٪، ترامپ حتی رئیس فدرال‌رزرو یعنی جرومی پاول را هدف حمله قرار داده و احتمال فشار برای استعفا یا تغییر در ساختار بانک مرکزی را مطرح کرده است.^۲ داده‌های مثبت بازار کار (افزودن ۱۴۷,۰۰۰ شغل) و تورم ۲/۷٪ منجر به بازبینی انتظارات از نرخ بهره و رشد حدود ۱/۶٪ ارزش شاخص دلار در ژوئیه شد و این یعنی تقویت دلار آمریکا.^۳ اما در کل تعرفه‌های بالاتر آمریکا معمولاً باید باعث تقویت دلار شوند و همچنین اختلاف نرخ بهره باید به نفع آمریکا حرکت کند. ولی داده‌ها نشان می‌دهد که دلار تضعیف شده است. تضعیف دلار نشان‌دهنده کاهش علاقه سرمایه‌گذاران جهانی به دارایی‌های آمریکاست.^۴ علی‌رغم تنش‌ها، بازارهای سهام (S&P ۵۰۰ و شاخص‌های اروپایی) عملکردی مقاوم داشته‌اند و سرمایه‌گذاران به روند "TACO trade" (ترامپ تهدید می‌کند، عقب‌نشینی می‌کند) امیدوارند.^۵

ژاپن مذاکراتی را برای جلوگیری از اعمال تعرفه ۲۵٪ آغاز کرده است.^۶ هند یکی از کشورهایی است که ممکن است پیش از موعد مقرر به توافقی با ایالات متحده دست یابد و از اعمال تعرفه ۲۷ درصدی «متقابل» ترامپ بر صادرات خود جلوگیری کند. ترامپ در تاریخ ۲۶ ژوئن اعلام کرد که «توافقی بسیار بزرگ» با هند به‌زودی حاصل خواهد شد و مذاکره‌کنندگان تجاری هند نیز اقامت اخیر خود در

1. What's Happening With Trump Tariffs? Letters, New Threats, Rates, Kiplinger, 12 July 2025.

2. Are US tariffs starting to bite? Trump, in denial over rising prices, targets Fed chief Powell, The Guardian 19 July 2025.

3. Dollar gets reprieve as US economy shrugs off tariffs, Financial Times, 19 July 2025.

4. Global Economic Outlook: July 2025, S&P Global, 17 July 2025.

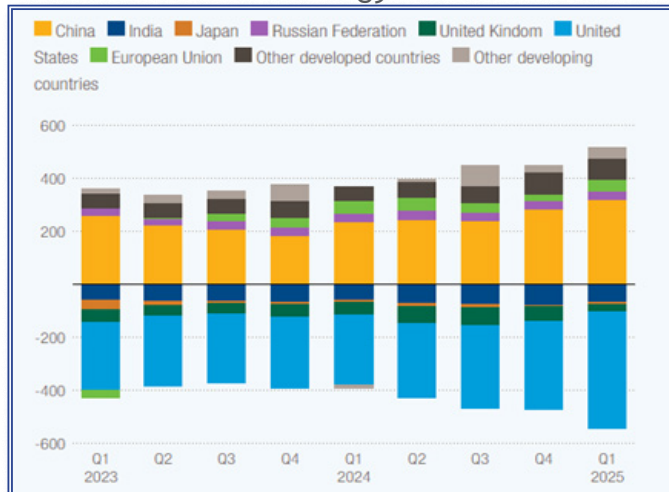
5. 3 reasons why investors have largely ignored Trump's tariff threats as Aug. 1 deadline approaches, Market Watch, 19 July 2025.

6. Japan tariff negotiator Akazawa to hold more trade talks in US next week, Reuters 19 July 2025.

7. Trump's Trade Deals, Negotiations, and New Tariffs for Each Country, Times, 16 July 2025.

نمودار ۱: تراز تجاری کالاها بر حسب میلیارد دلار، ۲۰۲۳ تا سه ماهه اول ۲۰۲۵

Source : Global Trade Update (July 2025): Global trade endures policy changes and geoeconomic risks, unctad, 8 July 2025

یکی از موضوعات اصلی برای اقتصادهای نوظهور در سال ۲۰۲۵، کاهش سهم رشد از موتورهای سنتی مانند چین، برزیل و روسیه است. در مورد چین، با توجه به کاهش عدم قطعیت‌های مرتبط با تعرفه‌ها، پیش‌بینی از رشد واقعی تولید ناخالص داخلی سالانه برای سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ به ترتیب از ۴.۳٪ به ۴.۵٪ و از ۳.۹٪ به ۴.۰٪ در بهرورسانی ماه ژوئیه اندکی افزایش یافت.^۶ در ایالات متحده، تغییرات سیاستی عمدتاً مربوط به تعرفه‌ها و مهاجرت انتظار می‌رفت در ادامه سال باعث افزایش تورم شوند. اگرچه این مسئله تا ماه مه در داده‌های تورم مصرف‌کننده آمریکا مشهود نبود، اما ارقام ماه ژوئن برخی تأثیرات را نشان دادند، به‌ویژه افزایش چشمگیر در چندین زیرگروه اصلی کالاها. همچنین، داده‌های شاخص مدیران خرید (PMI) مؤسسه S&P Global همچنان شاخص‌های قیمتی نسبتاً بالایی را در ایالات متحده نشان می‌دهند، در حالی که بیشتر اقتصادهای بزرگ دیگر شاهد کاهش قیمت‌ها هستند.

۹ ژوئیه به پایان برسد و تنها چند توافق محدود حاصل شده بود، ترامپ شروع به اعلام تعرفه‌های جدیدی برای بیش از دوازده کشور کرد که همه قرار است از تاریخ جدید اول اوت اجرایی شوند.^۱

در ۱۴ ژوئیه، ترامپ ارسال سامانه‌های پاتریوت و موشک‌های دفاع هوایی به اوکراین را اعلام کرده و همچنین تهدید کرد که در صورت عدم پیشرفت صلح تا ۵۰ روز آینده، تعرفه‌های اضافی تا ۱۰۰٪ علیه روسیه اعمال می‌شود.^۲ هفدهمین اجلاس بریکس در ریودوژانیرو (۶-۷ ژوئیه) با تأکید بر حکمرانی هوش مصنوعی، اتحاد کشورهای جنوب جهانی و انتقال ریاست ۲۰۲۶ به هند برگزار شد. نشست ۱۷-۱۸ ژوئیه G۲۰ در دوربان، با دعوت از کانادا برای پایان دادن به وضعیت عدم قطعیت اقتصادی، تأکید بر سرمایه‌گذاری زیرساخت‌ها و توسعه آفریقا همراه بود.^۳

کنفرانس هیئت اقتصادی (Conference Board) پیش‌بینی رشد جهانی را برای ۲۰۲۵ در ۲.۹٪ و ۲۰۲۶ در ۲.۸٪ حفظ کرد.^۴ گزارشی از UNCTAD نشان می‌دهد ارزش تجارت جهانی در نیمه اول سال ۲۰۲۵، با وجود کاهش حجم معاملات، با رشد قیمت‌ها حدود ۱.۵-٪ افزایش یافته است، اما شامل ریسک‌های سیاسی و اقتصادی قابل توجهی است.^۵ عدم تعادل‌های تجاری در چهار فصل گذشته افزایش یافت، به‌طوری که ایالات متحده با کسری تجاری بیشتری مواجه شد، در حالی که چین و اتحادیه اروپا مازاد تجاری فزاینده‌ای را ثبت کردند.

رشد اقتصادی چین در نیمه اول سال ۲۰۲۵ مقاوم‌تر از آنچه انتظار داشتیم بوده است، اگرچه همچنان پیش‌بینی می‌شود که کاهش سرعت رشد ادامه یابد. نشانه‌های ضعف در اقتصادهای برزیل و روسیه آشکارتر شده‌اند.

1. Trump's Tariffs Make an E.U. Deal Harder to Achieve, Experts Say, Times, 16 July 2025

2. Trump confirms new weapons deal for Ukraine and threatens 'severe' tariffs on Russia if war doesn't end in 50 days – as it happened, Guardian, 14 July 2025.

3. Economic uncertainty cannot be new norm, says Canada at G20, Reuters, 17 July 2025.

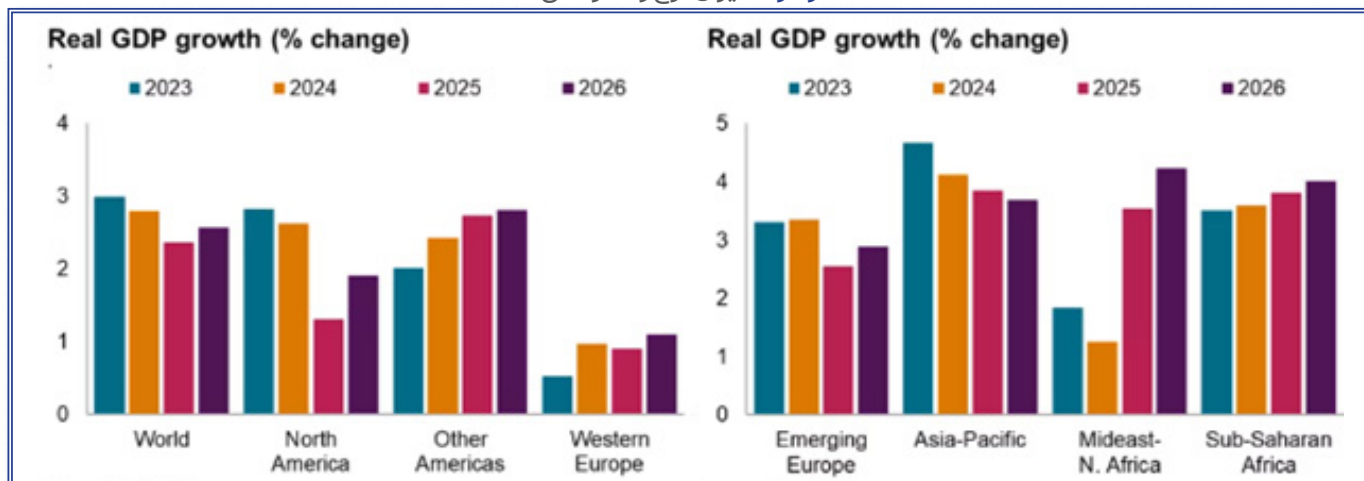
4. Economy Watch: Global and Emerging Markets View (July 2025), Conference-Board, 14 July 2025.

5. Global Trade Update (July 2025): Global trade endures policy changes and geoeconomic risks, unctad, 8 July 2025.

6. Global Economic Outlook: July 2025, S&P Global, 17 July 2025.

نمودار ۲: میزان نرخ رشد واقعی

Source : Global Economic Outlook: July 2025, S&P Global, 17 July 2025

در اروپای غربی، شرایط ضعیف تقاضا حاکی از ادامه روندهای ضدتورمی (کاهش تورم) است که با تقویت ارزشهایشان تشدید شده است. در چین، تأثیرات منفی تعرفه‌های بالاتر، عدم تعادل بین عرضه و تقاضا را تشدید کرده و باعث ادامه رکود تورم مصرفکننده شده است.^۱

جدول ۱: تولید ناخالص داخلی واقعی در کشورها و مناطق منتخب

۲۰۲۷	۲۰۲۶	۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	Real GDP
۲٫۶	۲٫۴	۲٫۳	۲٫۸	۲٫۸	۳٫۳	جهان
۱٫۵	۱٫۴	۱٫۲	۱٫۷	۱٫۷	۲٫۹	اقتصادهای پیشرفته
۱٫۹	۱٫۶	۱٫۴	۲٫۸	۲٫۹	۲٫۵	ایالات متحده آمریکا
۱٫۰	۰٫۸	۰٫۷	۰٫۹	۰٫۴	۳٫۵	منطقه یورو
۰٫۸	۰٫۸	۰٫۷	۰٫۲	۱٫۴	۰٫۹	ژاپن
۴٫۰	۴٫۰	۴٫۵	۵٫۰	۵٫۲	۳٫۶	چین
۶٫۷	۶٫۵	۶٫۳	۶٫۵	۹٫۲	۷٫۶	هند
۱٫۲	۱٫۲	۱٫۴	۴٫۳	۴٫۱	۱٫۴-	روسیه
۴٫۲	۳٫۶	۳٫۱	۳٫۲	۵٫۱	۵٫۵	ترکیه
۲٫۳	۲٫۲	۲٫۴	۳٫۴	۳٫۲	۳٫۰	برزیل
۴٫۶	۴٫۵	۲٫۸	۱٫۳	۰٫۸-	۷٫۵	عربستان سعودی
۱٫۸	۰٫۳	۰٫۵-	۳٫۰	۵٫۰	۳٫۸	ایران
۳٫۴	۳٫۱	۲٫۷	۲٫۵	۰٫۲-	۶٫۲	پاکستان
۳٫۸	۳٫۷	۳٫۶	۳٫۴	۲٫۹	۳٫۳	نیجریه

Source : Global Economic Prospects, World Bank, June 2025

1. Global Economic Outlook: July 2025, S&P Global, 17 July 2025.

۲.۱. بررسی اقتصادهای توسعه یافته

۱.۲.۱. آمریکا

اقتصادی همچنان با سرعتی مناسب در حال گسترش است.

در ادامه این بیانیه و با اشاره به مأموریت دوگانه این کمیته (اشتغال کامل و ثبات قیمت‌ها) آمده است:

"نرخ بیکاری پایین باقی مانده و شرایط بازار کار همچنان مستحکم است. تورم نیز همچنان تا حدی بالا است:"

برخی تحلیل‌گران معتقدند که FOMC بیش از حد به داده‌های گذشته تکیه می‌کند و نشانه‌های ضعف اقتصادی را نادیده می‌گیرد. با این حال، تا به امروز،

داده‌های واقعی از رویکرد محتاطانه و «صبر و مشاهده»

فدرال رزرو پشتیبانی کرده‌اند. طبق گزارش اداره آمار کار ایالات متحده (BLS)، تعداد مشاغل غیرکشاورزی در ماه

ژوئن با تعدیل فصلی ۱۴۷,۰۰۰ شغل افزایش یافت که فراتر از پیش‌بینی‌های اقتصاددانان بود. همچنین، BLS

ارقام ماه‌های آوریل (۱۱,۰۰۰ شغل بیشتر، به ۱۵۸,۰۰۰) و

در سه ماهه اول ۲۰۲۵، اقتصاد آمریکا ۰.۵٪ کوچک شد (به صورت سالانه)، عمدتاً به دلیل افزایش واردات و کاهش هزینه‌های دولتی^۱. با این حال، پیش‌بینی‌ها برای سه ماهه دوم رشد سالانه حدود ۲.۶٪ را نشان می‌دهد که بیانگر نوعی بازگشت اقتصادی است.

کمیته بازار آزاد فدرال (FOMC) در نشست ماه ژوئن، نرخ هدف بهره فدرال را بدون تغییر در بازه ۴.۲۵٪ تا ۴.۵۰٪ حفظ کرد. در بیانیه این کمیته آمده است:

«اگرچه نوسانات در صادرات خالص (احتمالاً به دلیل تعدیلات سیاست‌های تعرفه‌ای) بر داده‌ها تأثیر گذاشته

است، اما شاخص‌های اخیر نشان می‌دهند که فعالیت

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی کشور ایالات متحده آمریکا نشان داده شده است

جدول ۲: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی آمریکا

آمریکا	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره صندوق فدرال (مؤثر) (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیارد دلار آمریکا)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۷	۵۵,۴	۲,۴	۴,۷۵-۵	۴,۱	-۸۴,۳
اکتبر ۲۰۲۴	۴۷,۸	۵۵,۳	۲,۶	۴,۷۶	۴,۱	-۷۳,۸
نوامبر ۲۰۲۴	۴۸,۸	۵۷	۲,۷	۴,۳۶	۴,۲	-۷۸,۱۹
دسامبر ۲۰۲۴	۴۸,۳	۵۸,۵	۲,۹	۴,۳۳	۴,۱	-۹۸,۴۳
ژانویه ۲۰۲۵	۴۹,۴	۵۶,۸	۳	۴,۳۳	۴	-۱۳۰,۶۵
فوریه ۲۰۲۵	۵۱,۶	۵۲,۸	۲,۸	۴,۳۳	۴,۱	-۱۲۲,۶۶
مارس ۲۰۲۵	۴۹,۸	۵۴,۳	۲,۴	۴,۳۳	۴,۲	-۱۴۰,۴۹
آوریل ۲۰۲۵	۵۰,۲	۵۴,۴	۲,۸	۴,۳۳	۴,۲	-۶۰,۲
مه ۲۰۲۵	۵۰,۲	۵۰,۸	۲,۴	۴,۵	۴,۲	-۷۱,۵
ژوئن ۲۰۲۵	۵۲,۹	۵۳,۱	۲,۷	۴,۳۳	۴,۱	-
ژوئیه ۲۰۲۵	۵۲,۷	۵۲,۹	-	-	-	-

Source: 1- PMI, Trading Economics, Investing

2- United States Inflation Rate, Trading Economics.

3- www.federalreserve.gov

4- Balance of Trade, Trading Economics, Investing

5- Trade Balance, ceicdata & Trading Economics

1. The first effects of the Trump tariffs are measurable, and they are massive, Economic Research, 17 July 2025.

سیاست نرخ بهره فدرال رزرو تشدید شود. از دیدگاه داده‌های گذشته‌نگر، تورم همچنان بالاتر از هدف ۲٪ فدرال رزرو است؛ اما از نگاه آینده‌نگر (بر اساس نرخ رشد ماهانه اخیر)، تورم اکنون پایین‌تر از این هدف قرار دارد. اگر فدرال رزرو بر داده‌های اخیر تمرکز کند، ممکن است کاهش نرخ بهره قبل از پایان سال - احتمالاً از ماه سپتامبر - آغاز شود.

۲.۲.۱. منطقه یورو

طبق نظرسنجی رویترز از ۸۴ اقتصاددان (۱۰ تا ۱۷ ژوئیه)، چشم‌انداز منطقه یورو حتی با وجود تهدید تعرفه‌های جدید آمریکا پایدار باقی مانده است. رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) برای سال ۲۰۲۵ حدود ۱٪ پیش‌بینی شده و انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۶ به ۱.۲٪ برسد^۱. صندوق بین‌المللی پول (IMF) در بررسی اواسط ژوئیه خود نیز این چشم‌انداز را تأیید کرده و اعلام کرده رشد اقتصادی در سال‌های ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۷ متوسط باقی خواهد ماند، هرچند نگرانی‌های ژئوپلیتیکی و تجاری بر فعالیت اقتصادی فشار وارد می‌کنند^۲. کمیسیون اروپا و OECD نیز رشد واقعی تولید ناخالص داخلی را در حدود ۰.۹٪ تا ۱.۰٪ برای سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی کرده‌اند، که ممکن است در سال ۲۰۲۶ به ۱.۱٪ تا ۱.۴٪ افزایش یابد^۳.

طبق داده‌های یورواستات، نرخ تورم شاخص هماهنگ قیمت مصرف‌کننده (HICP) در ماه ژوئن به ۲.۰٪ رسید (در مقایسه با ۱.۹٪ در ماه مه) که معادل هدف تورمی بانک مرکزی اروپا (ECB) است. قیمت انرژی کاهش یافته است، اما تورم در بخش خدمات همچنان بالا مانده است (حدود ۳.۳٪)^۴. پیش‌بینی‌های OECD و کنفرانس بورد نشان می‌دهند که تورم در سال ۲۰۲۵ به‌طور متوسط بین ۲.۱٪ تا ۲.۲٪ باقی می‌ماند و در سال ۲۰۲۶ به حدود ۱.۹٪ تا ۲.۰٪ کاهش می‌یابد^۵. کشورهای صادرات‌محور مانند ایتالیا، از تهدید تعرفه‌های آمریکا و

مه (۵,۰۰۰ شغل بیشتر، به ۱۴۴,۰۰۰) را به‌روزرسانی کرد. نرخ بیکاری نیز به ۴.۱٪ کاهش یافت که پایین‌ترین سطح از فوریه محسوب می‌شود، در حالی که انتظار می‌رفت به ۴.۳٪ افزایش یابد. این گزارش همچنین اشاره کرد که بیشترین رشد اشتغال در دولت‌های ایالتی و بخش بهداشت و درمان بوده است. این گزارش بهتر از انتظار درباره اشتغال، احتمال کاهش نرخ بهره در نشست آتی فدرال رزرو در ماه ژوئیه را کاهش می‌دهد.

اداره تحلیل اقتصادی آمریکا (BEA) نیز رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) واقعی در سه‌ماهه اول سال را از ۰.۲٪ به ۰.۵٪ کاهش داد که دلیل آن افزایش واردات و کاهش هزینه‌های دولتی بوده است. با این حال، انتظار می‌رود که رشد GDP در سه‌ماهه دوم به دلیل کاهش صادرات خالص، بهبود یابد.

طبق مدل GDPNow بانک فدرال آتلانتا، رشد واقعی GDP در سه‌ماهه دوم به ۲.۶٪ خواهد رسید، در حالی که پیش‌بینی‌های اجماعی اقتصاددانان (Blue Chip) آن را ۲٪ تخمین زده‌اند. با در نظر گرفتن میانگین رشد سالانه ۰.۹٪ در نیمه اول سال، اقتصاد آمریکا هنوز از رکود فاصله دارد، اما زیر نرخ رشد مورد انتظار فدرال رزرو یعنی ۱.۷٪ باقی مانده است. پیش‌بینی می‌شود که رشد در نیمه دوم سال به سمت میانگین بلندمدت بازگردد. شاخص تورم هزینه‌های مصرف شخصی (PCE) در ماه مه ۰.۱۳٪ افزایش یافت (معادل رشد سالانه ۱.۶۳٪)، اما نرخ تورم سالانه این شاخص به دلیل «اثر پایه» از ۲.۱۹٪ به ۲.۳۴٪ افزایش یافت. شاخص PCE که معیار ترجیحی فدرال رزرو برای سنجش تورم است، به صورت سالانه ۱.۷۸٪ رشد کرد و نرخ سالانه آن از ۲.۵۷٪ به ۲.۶۷٪ افزایش یافت.

افزایش نرخ سالانه تورم در ماه مه به دلیل اثرات پایه (یعنی جایگزینی داده‌های ماه مشابه سال قبل با داده‌های جدید) باعث شده است که بحث درباره

1. Euro zone economy, ECB outlook steady despite US tariff threats: Reuters poll, Reuters 17 July 2025.

2. IMF Executive Board Concludes 2025 Consultation with Euro Area, IMF, 11 July 2025

3. Spring 2025 Economic Forecast: Moderate growth amid global economic uncertainty, European Commission, 19 May 2025.

4. Europe outlook Q2025 3, Equiti, 14 July 2025

5. Deepening structural reforms and reprioritising public spending can boost growth in the European Union, OECD 3 July 2025

شود و تورم کاهش یابد، کاهش نرخ بهره در ماه سپتامبر محتمل است.^۳

۳.۲.۱ ژاپن

تولید ناخالص داخلی در سه ماهه اول سال ۲۰۲۵ ضعیف باقی ماند. اقتصاد ژاپن در این دوره (ژانویه تا مارس) با نرخ سالانه ۰.۲٪ کاهش یافت که علت اصلی آن کاهش خالص صادرات بود، اگرچه تقاضای داخلی مقاوم بود.^۴ پیش‌بینی OECD از رشد اقتصادی متوسط است: حدود ۰.۷٪ برای سال ۲۰۲۵ و کاهش به ۰.۴٪ در سال ۲۰۲۶، زیرا مصرف و سرمایه‌گذاری داخلی بخشی از فشارهای خارجی را جبران می‌کنند.^۵

تورم اصلی (بدون در نظر گرفتن مواد غذایی تازه) در ژوئن حدود ۳.۳٪ بود که نسبت به ۳.۷٪ در ماه می اندکی کاهش یافته، اما همچنان بسیار بالاتر از هدف در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو نشان داده شده است.

جدول ۳: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی منطقه یورو

منطقه یورو	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون یورو)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۴٫۸	۵۰٫۵	۱٫۷	۳٫۶۵	۶٫۳	۱۱۶۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۴۵٫۹	۵۱٫۲	۲	۳٫۴	۶٫۳	۸۶۱۰
نوامبر ۲۰۲۴	۴۵٫۳	۴۹٫۲	۲٫۲	۳٫۴	۶٫۳	۱۶۴۰۰
دسامبر ۲۰۲۴	۴۵٫۲	۵۱٫۴	۲٫۴	۳٫۱۵	۶٫۳	۱۵۵۰۰
ژانویه ۲۰۲۵	۴۵٫۱	۵۱٫۶	۲٫۵	۲٫۹	۶٫۲	۱۰۳۰
فوریه ۲۰۲۵	۴۷٫۳	۵۰٫۷	۲٫۳	۲٫۹	۶٫۱	۲۴۸۰۰
مارس ۲۰۲۵	۴۸٫۷	۵۰٫۴	۲٫۲	۲٫۶۵	۶٫۲	۳۶۹۰۰
آوریل ۲۰۲۵	۴۸٫۶	۵۱	۲٫۲	۲٫۴	۶٫۲	۹۹۱۰
مه ۲۰۲۵	۴۹	۵۰٫۱	۱٫۹	۲٫۴	۶٫۳	-
ژوئن ۲۰۲۵	۴۹٫۵	۴۹٫۷	۲	۲٫۱۵	-	-
ژوئیه ۲۰۲۵	۴۹٫۷	۵۰٫۵	-	-	-	-

1. Italy's exports under strain amid U.S. tariffs and currency headwinds, English News, 20 July 2025

2. Euro indicators, Eurostat, 17 July 2025.

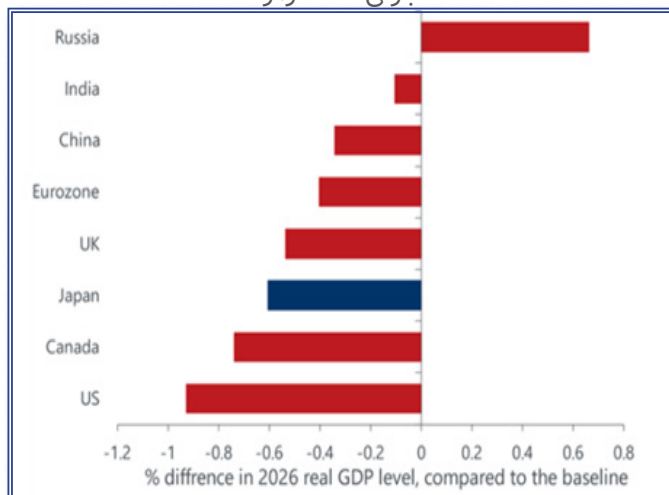
3. Euro zone economy, ECB outlook steady despite US tariff threats: Reuters poll, Reuters, 17 July 2025

4. Japan economic outlook, July 2025, Deloitte, 16 July 2025.

5. OECD Economic Outlook, Volume 2025 Issue 1, OECD, 3 June 2025.

نمودار ۳: تأثیرات بر تولید ناخالص داخلی (GDP) در سناریوی انسداد جزئی تنگه هرمز

Source : Middle East tensions could severely hurt the economy in Japan, Oxford Economics 25 June 2025.

به دلیل سهم محدود انرژی‌های تجدیدپذیر و انرژی هسته‌ای، ژاپن به شدت به گاز طبیعی مایع (LNG) و نفت خام به عنوان منابع انرژی متکی است؛ هر دو منبعی که در برابر ریسک‌های ژئوپلیتیکی خاورمیانه حساس هستند. این باور وجود دارد که دولت نقش اساسی در کاهش اثرات منفی بر اقتصاد ایفا خواهد کرد، از جمله از طریق حمایت از خانوارها و کسب‌وکارهای آسیب‌دیده. بسته به قیمت نفت و تحولات بازارهای مالی، ممکن است بانک مرکزی ژاپن (BOJ) برای اولین بار از سال ۲۰۱۶، نرخ بهره را کاهش دهد و فرآیند عادی‌سازی سیاست پولی را متوقف کند.^۱

۲٪ بانک مرکزی ژاپن است.^۱ تورم مواد غذایی به طور خاص بالا بوده است. قیمت غذاهای فرآوری‌شده بیش از ۸٪ افزایش داشته و قیمت برنج تقریباً نسبت به سال قبل دو برابر شده است. یک نظرسنجی از BOJ نشان داد که حدود ۸۵٪ از خانوارها انتظار دارند قیمت‌ها در سال آینده همچنان افزایش یابد.^۲

بانک مرکزی ژاپن نرخ بهره را از ماه ژوئن تاکنون روی ۰.۵٪ حفظ کرده و در عین توقف چرخه انقباضی، فروش اوراق قرضه را به دلیل تداوم نااطمینانی‌های تجاری کاهش داده است.^۳ در نشست سیاست‌گذاری ۳۰-۳۱ ژوئیه، انتظار می‌رود BOJ ارزیابی «کمتر بدبینانه‌ای» ارائه دهد، گرچه احتمال دارد پیش‌بینی تورم را بالا ببرد و تأکید کند که افزایش نرخ بهره در آینده به داده‌های اقتصادی بستگی دارد.^۴ افزایش تنش‌ها در خاورمیانه ممکن است واردات انرژی را مختل کرده و ریسک رکود تورمی را افزایش دهد، زیرا ژاپن به شدت به LNG و نفت خام وابسته است.^۵ تحلیل سناریوی Oxford Economics نشان می‌دهد که انسداد جزئی تنگه هرمز توسط ایران می‌تواند اقتصاد ژاپن را در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ به وضعیت نزدیک به رکود تورمی (stagflation) سوق دهد؛ چرا که ژاپن به طور ساختاری در برابر شوک‌های شرایط مبادله (terms of trade) آسیب‌پذیر است. براساس این سناریو، تولید ناخالص داخلی واقعی ژاپن در سال ۲۰۲۶، ۰.۶٪ پایین‌تر از خط مبنای فعلی ما خواهد بود که خود نیز به دلیل تحولات مربوط به تعرفه‌های آمریکا تضعیف شده است. مصرف‌کنندگان و کسب‌وکارها به دلیل افزایش هزینه‌های انرژی متضرر خواهند شد. با وجود چشم‌انداز ضعیف‌تر رشد، تورم به دلیل افزایش هزینه انرژی و اختلال در زنجیره تأمین بالا باقی خواهد ماند. این آسیب‌پذیری ناشی از ترکیب منابع انرژی ژاپن است.

1. Japan's core inflation slows but stays above BOJ target, keeps hike bets alive, Reuters, 18 July 2025.

2. Japan households' inflation expectations steady, on track to hit BOJ goal, Reuters, 14 July 2025.

3. Japan Monetary Policy June 2025, Focus Economics, 17 June 2025

4. Bank of Japan may offer less gloomy view of US tariff hit in report, sources say, Reuters 18 July 2025.

5. Middle East tensions could severely hurt the economy in Japan, Oxford Economics 25 June 2025.

6. Middle East tensions could severely hurt the economy in Japan, Oxford Economics 25 June 2025.

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی ژاپن نشان داده شده است.

جدول ۴: مقادیر ماهانه شاخصهای اقتصادی ژاپن

ژاپن	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۹٫۶	۵۳٫۹	۲٫۵	۰٫۲۵	۲٫۴	-۱۹۰۲
اکتبر ۲۰۲۴	۴۹	۴۹٫۳	۲٫۳	۰٫۲۵	۲٫۵	-۲۹۸۳
نوامبر ۲۰۲۴	۴۹	۵۰٫۲	۲٫۹	۰٫۲۵	۲٫۵	-۷۴۴
دسامبر ۲۰۲۴	۴۹٫۵	۵۱٫۴	۳٫۶	۰٫۲۵	۲٫۴	۸۸۶
ژانویه ۲۰۲۵	۴۹٫۶	۵۰٫۹	۴	۰٫۵	۲٫۵	-۱۸۴۶۰
فوریه ۲۰۲۵	۴۸٫۹	۵۳٫۱	۳٫۷	۰٫۵	۲٫۴	۴۱۵۵
مارس ۲۰۲۵	۴۸٫۴	۴۹٫۵	۳٫۶	۰٫۵	۲٫۵	۳۸۳۱
آوریل ۲۰۲۵	۴۸٫۴	۵۰	۳٫۶	۰٫۵	۲٫۵	-۷۴۷
مه ۲۰۲۵	۴۸٫۷	۵۲٫۴	۳٫۵	۰٫۵	۲٫۵	-۴۲۸۱
ژوئن ۲۰۲۵	۵۰٫۱	۵۱	-	۰٫۵	-	-
ژوئیه ۲۰۲۵	۵۰٫۱	۵۱٫۷	-	-	-	-

به طور چشمگیری افزایش یافت.^۱ رئیس‌جمهور شی جین‌پینگ هشدار داد که سرمایه‌گذاری بیش از حد در بخش‌هایی مانند هوش مصنوعی و خودروهای برقی می‌تواند منجر به سرمایه‌گذاری‌های زائد و هدررفت منابع شود. تحلیل‌گران پیش‌بینی می‌کنند دولت در نیمه دوم سال اقدامات بیشتری برای مقابله با فشارهای ضدتورمی و تحریک تقاضای داخلی انجام دهد.^۲ در پاسخ به کاهش ۱۳٫۲٪ سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در پنج‌ماهه اول سال ۲۰۲۵، چین اقداماتی را برای تشویق سرمایه‌گذاران خارجی به سرمایه‌گذاری مجدد در داخل کشور معرفی کرده است. این اقدامات شامل تسهیل در تأسیس کسب‌وکارهای جدید، افزایش سهام در شرکت‌های فعلی و ارائه مشوق‌های مالیاتی می‌شود.^۳ چین در حال انتقال از استراتژی رشد مبتنی بر صادرات به استراتژی "دو گردش" است که بر تاب‌آوری داخلی و کاهش وابستگی به خارج تأکید دارد. این استراتژی

۳.۱ بررسی اقتصاد سه کشور چین، روسیه و هند به عنوان کشورهای نوظهور

۱.۳.۱ چین

در نیمه اول سال ۲۰۲۵، تولید ناخالص داخلی (GDP) چین نسبت به سال قبل ۵٫۳٪ رشد کرد که از هدف تعیین شده دولت (حدود ۵٪) فراتر رفت. رشد در سه‌ماهه دوم کمی کاهش یافت و به ۵٫۲٪ رسید (نسبت به ۵٫۴٪ در سه‌ماهه اول)، اما همچنان بهتر از انتظارات بود. این رشد ناشی از تولید صنعتی قوی، صادرات خوب و سرمایه‌گذاری هدفمند به ویژه در بخش فناوری پیشرفته و تولید تجهیزات بود. با وجود تنش‌های رو به افزایش تجاری با ایالات متحده، صادرات چین به مناطقی مانند آسه‌آن، اتحادیه اروپا و آفریقا افزایش یافت و کاهش صادرات به آمریکا را جبران کرد. صادرات مواد معدنی کمیاب، فولاد و محصولات پیشرفته تولیدی

1. China's Economy in H2025 1: GDP, Trade, and FDI Highlights, China Breifing, 16 July 2025

2. China's GDP growth set to slow, raising pressure on policymakers: Reuters poll, Reuters 11 July 2025

3. China moves to encourage foreign reinvestment as FDI slumps, Reuters 18 July 2025.

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی چین نشان داده شده است.

جدول ۵: مقادیر ماهانه شاخصهای اقتصادی چین

چین	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۴۹٫۸	۵۰٫۳	۰٫۴	۳٫۴۵	۵٫۱	۸۱٫۷۱
اکتبر ۲۰۲۴	۵۰٫۱	-	۰٫۳	۳٫۱	۵	۹۵٫۲۷
نوامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۱	۵۲	۰٫۲	۳٫۱	۵	۹۷٫۴۴
دسامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۳	۵۱٫۵	۰٫۱	۳٫۱	۵٫۱	۱۰۴٫۸۴
ژانویه ۲۰۲۵	۵۰٫۱	۵۲٫۲	۰٫۵	۳٫۱	۵٫۱	-
فوریه ۲۰۲۵	۴۹٫۱	۵۱	-۰٫۷	۳٫۱	۵٫۴	۱۷۰٫۵۲
مارس ۲۰۲۵	۵۰٫۵	۵۱٫۴	-۰٫۱	۳٫۱	۵٫۲	۱۰۲٫۶۴
آوریل ۲۰۲۵	۴۹	۵۱٫۹	-۰٫۱	۳٫۱۶	۵٫۱	۹۶٫۱۸
مه ۲۰۲۵	۴۹٫۵	۵۰٫۷	-۰٫۱	۳	۵	۱۰۳٫۲۲
ژوئن ۲۰۲۵	۴۹٫۵	۵۱٫۱	۰٫۱	۳	۵	۱۱۴٫۷۷
ژوئیه ۲۰۲۵	۴۹٫۷	۵۰٫۶	-	-	-	-

داده و انتظار می‌رود در ماه‌های سپتامبر یا اکتبر کاهش بیشتری صورت گیرد.^۴ ذخایر ارزی هند در ماه ژوئیه به بیش از ۷۰۰ میلیارد دلار رسیده است. کسری حساب جاری حدود ۰٫۶٪ از GDP است.^۵ صادرات تحت تأثیر کندی تجارت جهانی و تعرفه‌های جدید آمریکا قرار دارد، اما مذاکرات تجاری بین هند و آمریکا می‌تواند امید تازه‌ای ایجاد کند.

شامل ارتقای صنعتی، حکمرانی بازار، تعادل اجتماعی، تقاضای داخلی، باز شدن و کاهش ریسک‌ها است.^۱

۲.۳.۱. هند

هند همچنان سریع‌ترین اقتصاد در حال رشد در میان اقتصادهای بزرگ جهان باقی مانده است. بانک مرکزی هند (RBI) رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) را حدود ۶٫۵٪ برای سال مالی ۲۰۲۴-۲۵ تخمین زده و برای سال آینده نیز نرخ مشابهی پیش‌بینی کرده است. سازمان‌های بین‌المللی مانند OECD و مورگان استنلی نیز رشد هند را بین ۵٫۹٪ تا ۶٫۷٪ پیش‌بینی کرده‌اند.^۲ نرخ تورم مصرف‌کننده (CPI) در ماه ژوئن ۲۰۲۵ به حدود ۲٫۱٪ رسید که پایین‌ترین سطح در ۶ سال گذشته است.^۳ در نتیجه، بانک مرکزی هند نرخ بهره را کاهش

1. 6 ways Chinese policy-making has prepared for trade disruption and geopolitical shocks, World Economic Forum, 1 July 2025

2. India to remain fastest growing economy in 2026 & 2025, while global growth to decline: Morgan Stanley, Economic Times, 1 July 2025

3. Hope is brightening for India's Goldilocks scenario, Economic Times, 16 July 2025

4. India's cooling inflation prompts rate cut calls, raises concerns over weakening domestic demand, 15 July 2025.

5. India's economic growth stands out amid global volatility, DD News, 7 July 2025.

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی هند نشان داده شده است.
جدول ۶: مقادیر ماهانه شاخصهای اقتصادی هند

هند	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۵۶٫۷	۵۸٫۹	۵٫۴۹	۶٫۵	۷٫۸	-۲۰۸۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۵۷٫۹	۶٫۲۱	۶٫۵	۱۰٫۱	-۲۷۱۰۰
نوامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۳	۵۹٫۲	۵٫۴۸	۶٫۵	۸	-۳۷۸۴۰
دسامبر ۲۰۲۴	۵۷٫۴	۶۰٫۸	۵٫۲۲	۶٫۵	۸٫۳	-۲۱۹۴۰
ژانویه ۲۰۲۵	۵۶٫۴	۵۹٫۳	۴٫۳۱	۶٫۵	۸٫۲	-۲۲۹۹۰
فوریه ۲۰۲۵	۵۷٫۱	۶۱٫۱	۳٫۶۱	۶٫۲۵	۷٫۹	-۱۴۰۵۰
مارس ۲۰۲۵	۵۷٫۶	۵۷٫۷	۳٫۳۴	۶٫۲۵	۵٫۱	-۲۱۵۴۰
آوریل ۲۰۲۵	۵۸٫۴	۵۹٫۱	۳٫۱۶	۶	۵٫۱	-۲۶۴۲۰
مه ۲۰۲۵	۵۸٫۲	۵۸٫۷	۲٫۸۲	۶	۵٫۶	-۲۱۸۸۰
ژوئن ۲۰۲۵	۵۸٫۴	۶۰٫۷	۲٫۱	۵٫۵	۵٫۶	-۱۸۷۸۰
ژوئیه ۲۰۲۵	۵۸٫۴	۶۰٫۴	-	-	-	-

۳.۳.۱. روسیه

مرکزی (نابیولینا) بر توازن میان کنترل تورم و حمایت از رشد اقتصادی تأکید کرد.^۴ درآمد صادرات سوخت در ژوئن ۱۴٪ نسبت به سال قبل کاهش یافت و به ۱۳.۵۷ میلیارد دلار رسید؛ علت اصلی آن کاهش قیمت جهانی نفت و افزایش عرضه اوپک پلاس بود. تولید نفت ثابت ماند (حدود ۹.۲ میلیون بشکه در روز)، اما حجم صادرات نفت به پایینترین سطح پنجساله سقوط کرد. اتحادیه اروپا در حال بررسی اعمال سقف قیمتی شناور جدید بر نفت روسیه است که میتواند درآمد این کشور را بیشتر تحت فشار قرار دهد.^۵ اتحادیه اروپا و آمریکا تحریمهای شدیدتری اعمال کردهاند؛ از جمله سقف قیمت جدید نفت (حدود ۴۷.۶۰ دلار) و محدودیتهای بانکی بیشتر، درآمد نفتی روسیه به شدت تحت فشار است.^۶ صندوق

رشد اقتصادی روسیه در حال کاهش است؛ تولید ناخالص داخلی در سه ماهه اول ۲۰۲۵ حدود ۰.۶٪ کاهش نسبت به سه ماهه قبل داشته که اولین کاهش از میانه ۲۰۲۲ تاکنون است. وزیر اقتصاد و سایر کارشناسان هشدار دادهاند که کشور در آستانه رکود قرار دارد؛ بخش غیرنظامی ضعیف شده است.^۱ نرخ تورم سالانه از ۹.۹٪ در ماه مه به ۹.۴٪ تا تاریخ ۲۳ ژوئن کاهش یافت. با اینکه همچنان بسیار بالاتر از هدف ۴٪ بانک مرکزی است، این کاهش بیش از حد انتظار بود.^۲ بانک مرکزی روسیه در اوایل ژوئن، نرخ بهره کلیدی را ۱ واحد درصد کاهش داد و به ۲۰٪ رساند و اعلام کرد که احتمالاً در جولای به ۱۹٪ کاهش خواهد یافت.^۳ رئیس بانک

1. Why Russia's economic model no longer delivers, PIIE, 16 July 2025.

2. Russian central bank head warns of turbulent times ahead despite slowing inflation, Reuters, 2 July 2025

3. Russian central bank may cut key rate by more than 1 percentage point in July, senior central banker says, Reuters 30 June 2025

4. Russian central bank head warns of turbulent times ahead despite slowing inflation, Reuters, 2 July 2025

5. Russia's fuel export revenue in June fell %14 from last year, IEA says, Reuters, 11 July 2025

6. EU Targets Russia With Toughest Sanctions Package in Years, The Wall Street Journal, 18 July 2025.

نتیجه گیری و جمع بندی:

- بانک جهانی رشد تولید ناخالص داخلی جهان را در سال ۲۰۲۵ حدود ۲.۳٪ پیش‌بینی کرده است که پایین‌ترین سطح رشد در دو دهه‌ی اخیر (به‌جز دوران رکودهای شدید) محسوب می‌شود.
- صندوق بین‌المللی پول (IMF) نیز رشد را حدود ۳.۲٪ تخمین می‌زند اما هشدار داده است که تنش‌های تجاری ممکن است این پیش‌بینی را تضعیف کنند.
- کنفرانس هیئت مدیره (Conference Board) نیز پیش‌بینی خود را روی ۲.۹٪ نگه داشته اما به دلیل افزایش محافظه‌کاری اقتصادی (پروتکشنیسم)، قبلاً پیش‌بینی‌ها کاهش یافته‌اند.
- ایالات متحده متوسط تعرفه‌های وارداتی خود را به حدود ۱۵٪ افزایش داده است، که شرکت‌های بزرگ

ثروت ملی نفت (Liquid NWF) حدود ۷۱٪ کاهش یافته و کسری بودجه ۲۰۲۵ به ۱.۷٪ از تولید ناخالص داخلی رسیده است.^۱

وزیر اقتصاد روسیه هشدار داد کشور در آستانه رکود قرار دارد، زیرا بیشتر بخش‌های غیرنظامی در حال انقباض هستند.^۲ وی پیش‌بینی می‌کند که رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۵ بین ۱ تا ۲ درصد باشد که کمتر از اهداف رسمی دولت است.^۳ اعتماد تجاری کاهش یافته است؛ شرکت‌ها نیروها را تعدیل می‌کنند، سرمایه‌گذاری‌ها را کاهش می‌دهند و خریدها را به تأخیر می‌اندازند.^۴ در مجموع، اقتصاد روسیه در ژوئیه ۲۰۲۵ با کاهش رشد، تورم بالا، ضعف بخش خصوصی و فشارهای مالی ناشی از جنگ مواجه است. اگرچه کاهش نرخ بهره ممکن است اندکی کمک کند، اما مشکلات ساختاری عمیق‌تر همچنان پابرجاست.

در جدول زیر مهمترین شاخصهای اقتصادی روسیه نشان داده شده است.
جدول ۷: مقادیر ماهانه شاخص‌های اقتصادی روسیه

روسیه	PMI (manufacturing)	PMI (service)	تورم (%)	نرخ بهره (%)	نرخ بیکاری (%)	تراز تجاری (میلیون دلار)
سپتامبر ۲۰۲۴	۵۲٫۱	۵۲٫۳	۸٫۶	۱۷٫۵۹	۲٫۴	۱۲۶۰۰
اکتبر ۲۰۲۴	۴۹٫۵	۵۰٫۵	۸٫۵	۱۸٫۹۶	۲٫۳	۹۲۰۰
نوامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۶	۵۱٫۶	۸٫۹	۲۱	۲٫۳	۱۲۵۰۰
دسامبر ۲۰۲۴	۵۰٫۸	۵۱٫۲	۹٫۵	۲۱	۲٫۳	۱۰۱۰۰
ژانویه ۲۰۲۵	-	-	۹٫۹	۲۱	۲٫۴	۷۱۶۰
فوریه ۲۰۲۵	۵۳٫۱	۵۴٫۶	۱۰٫۱	۲۱	۲٫۴	۱۰۵۰۰
مارس ۲۰۲۵	۵۰٫۲	۵۰٫۵	۱۰٫۳	۲۱	۲٫۳	-
آوریل ۲۰۲۵	۴۸٫۲	۵۰٫۱	۱۰٫۲	۲۱	۲٫۳	۹۰۴۰
مه ۲۰۲۵	۴۹٫۳	۵۰٫۱	۹٫۹	۲۱	۲٫۲	۸۷۲۰
ژوئن ۲۰۲۵	۵۰٫۲	۵۲٫۲	۹٫۴	۲۰	-	-
ژوئیه ۲۰۲۵	۴۷٫۵	۴۹٫۲	-	-	-	-

1. Why Russia's economic model no longer delivers, PIIE, 16 July 2025.

2. Russia's economy minister says the country is on 'the brink of recession', APNews, 19 June 2025

3. Exclusive: Russia's Sberbank warns of economy overcooling, says key rate below %15 would spur growth, Reuters, 18 June 2025

4. Russia's economy just flashed warning signs about manufacturing and employment, Business Insider, 2 July 2025.

- از سال ۲۰۱۷ تاکنون بیش از ۳۲۰ میلیارد دلار از سود شرکت‌های جهانی به دلیل بی‌ثباتی تجاری، تورم و ژئوپلیتیک از بین رفته است.
- نشست هفدهم بریکس (۶-۷ ژوئیه در ریودوژانیرو) بر همکاری در حوزه‌های تجاری، مالی، هوش مصنوعی و نقش جنوب جهانی تمرکز داشت و نشانه‌هایی از ایجاد نظم اقتصادی جدید جهانی را نشان داد.
- (مانند نایکی و کون‌آگرا) را مجبور به بازسازی زنجیره تأمین کرده است.
- کشورهای مانند کانادا، مکزیک و اتحادیه اروپا نیز هدف تعرفه قرار گرفته‌اند و پاسخ‌های تلافی‌جویانه نشان داده‌اند.
- اقتصاددانان انتظار دارند که زنجیره تأمین جهانی از چین به اروپا و آسیای جنوب شرقی منتقل شود.
- در آمریکا، ترکیبی از تعرفه‌ها، بازار کار فشرده، سیاست‌های مالی انبساطی، و عدم قطعیت در سیاست پولی ممکن است تورم را مجدداً شبیه دهه ۱۹۷۰ شعله‌ور کند.
- در اروپا و بریتانیا، تورم در حال کاهش است و بازار کار انعطاف‌پذیرتر شده است.
- بانک جهانی هشدار داده که تورم در کشورهای در حال توسعه همچنان بالاتر از سطح قبل از پاندمی باقی خواهد ماند.
- شاخص‌های بورسی همچنان در سطوح بالا یا نزدیک به رکوردهای تاریخی باقی مانده‌اند، به لطف داده‌های قوی از آمریکا، رونق هوش مصنوعی، و انتظارات کاهش نرخ بهره.
- صندوق بین‌المللی پول شرایط مالی را مناسب توصیف کرده اما هشدار داده که عدم قطعیت‌های تجاری باقی است.
- برخی بانک‌ها مانند BofA هشدار داده‌اند که خوش‌بینی بیش‌ازحد سرمایه‌گذاران ممکن است نشانه‌ی یک برگشت قریب‌الوقوع باشد.
- اوپک پلاس پیش‌بینی کرده که تقاضای نفت در نیمه دوم سال افزایش یابد و برای ماه اوت افزایش عرضه معادل ۵۴۸ هزار بشکه در روز را برنامه‌ریزی کرده است.
- قیمت جهانی نفت به طور کلی پایدار باقی مانده است.
- گزارش‌ها حاکی از آن است که گرمایش زمین (گرما و خشکسالی) باعث افزایش قیمت مواد غذایی شده است. این فشارها بیشترین آسیب را به کشورهای فقیر وارد می‌کنند و مشکلات اجتماعی و اقتصادی ایجاد کرده‌اند.

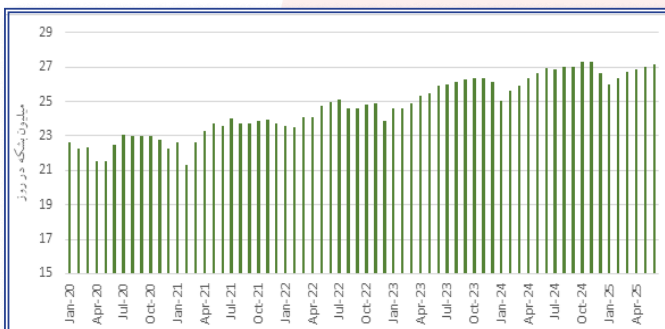
بررسی وضعیت تولید جهانی نفت (ماه ژوئن ۲۰۲۵)

مهندسی

۱-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۲۷/۱۸ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۰۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۶۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

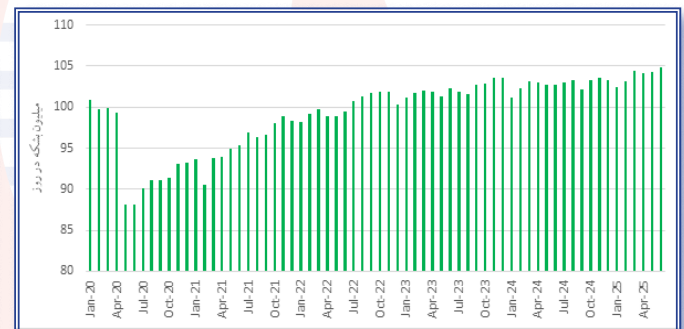
نمودار ۳: روند ماهانه تولید جهانی میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی

۱. روند تولید جهانی

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوختهای مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی به ۱۰۴/۹۰ میلیون بشکه در روز رسید که ۶۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۲/۱۰۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۱: روند ماهانه کل تولید جهانی سوختهای مایع

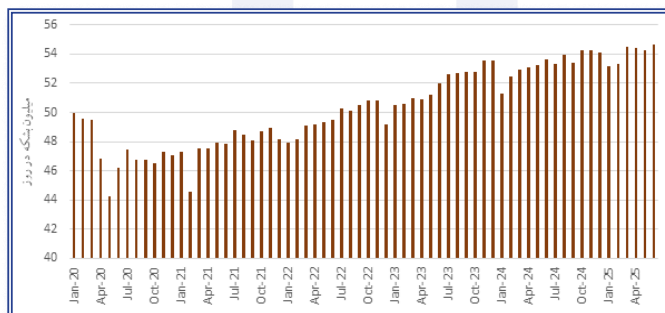
۱-۱. تولید جهانی نفت خام

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید جهانی نفت خام ۷۷/۷۲ میلیون بشکه در روز بود که ۴۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۵۷۰/۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ است.

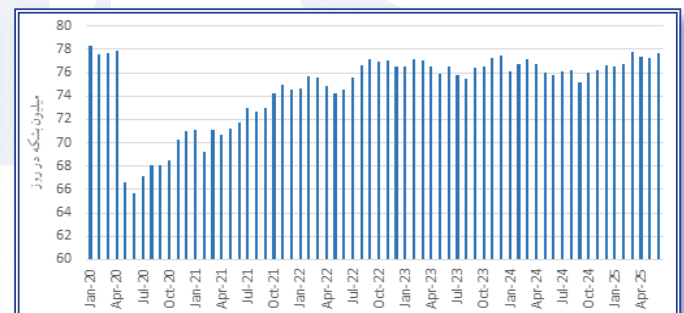
۲. روند تولید غیر اوپک پلاس

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید غیر اوپک پلاس ۵۴/۶۱ میلیون بشکه در روز را نشان می دهد که ۳۷۰/۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۱/۲۸۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۴: روند ماهانه کل تولید غیر اوپک پلاس

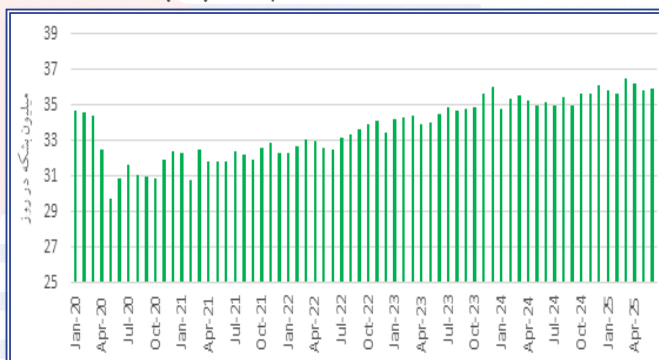
نمودار ۲: روند ماهانه تولید جهانی نفت خام

۲-۱. تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام غیر اوپک پلاس بالغ بر ۳۵/۹۵ میلیون بشکه در روز بود که ۹۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۶۲۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ است.

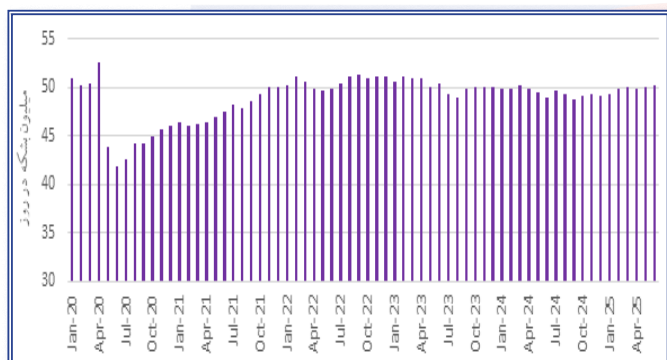
نمودار ۵: روند تولید نفت خام غیر اوپک پلاس

۳. روند تولید اوپک پلاس

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید اوپک پلاس به ۵۰/۲۹ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۶۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۸۲۰ میلیون بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

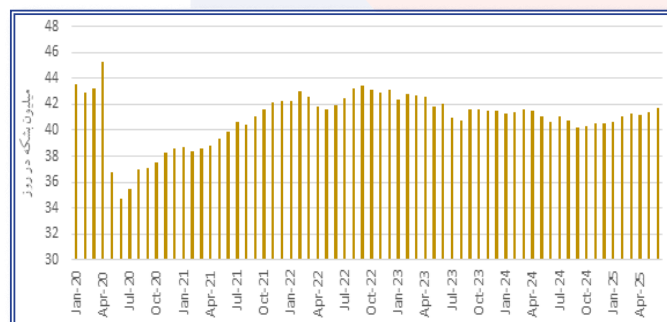
نمودار ۷: روند ماهانه کل تولید اوپک پلاس

۳-۱. تولید نفت خام اوپک پلاس

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید نفت خام اوپک پلاس میزان ۴۱/۷۷ میلیون بشکه در روز را نشان می داد که ۳۴۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۸۶۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۸: روند تولید نفت خام اوپک پلاس

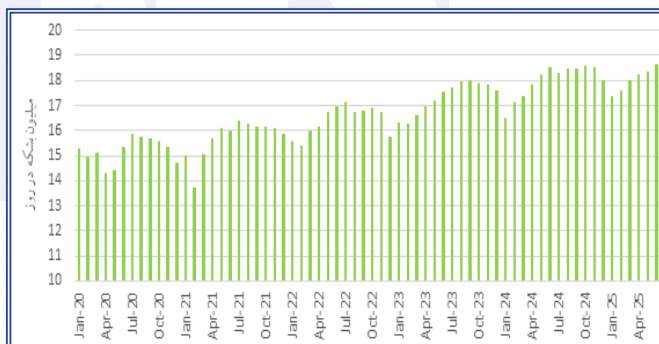
۳-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی اوپک پلاس

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی اوپک پلاس به ۸/۵۲ میلیون بشکه در روز رسید که ۷۰ هزار بشکه در روز کمتر از ماه می و ۴۰ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

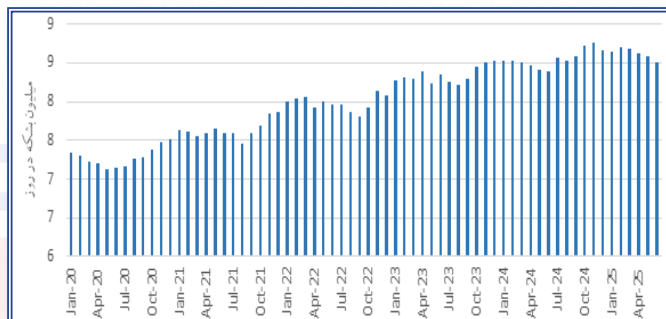
۲-۲. تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی غیر اوپک پلاس

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی غیر اوپک پلاس به ۱۸/۶۶ میلیون بشکه در روز رسید که ۲۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می و ۶۶۰ هزار بشکه در روز بیشتر از متوسط سال ۲۰۲۴ بود.

نمودار ۶: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوختهای زیستی غیر اوپک پلاس

نمودار ۹: روند تولید میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی اوپک و ۹۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت.

۴. جمع‌بندی

در ماه ژوئن ۲۰۲۵ کل تولید جهانی سوخت‌های مایع شامل نفت خام، میعانات و مایعات گازی و سوخت‌های زیستی بالغ بر ۱۰۴/۹۰ میلیون بشکه در روز بود که ۶۳۰ هزار بشکه در روز بیشتر از ماه می ۲۰۲۵ را نشان می‌دهد. تولید اوپک پلاس ۲۶۰ هزار بشکه در روز و تولید غیر اوپک پلاس ۳۷۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. در بین تولیدکنندگان اوپک پلاس تولید دو کشور عربستان سعودی و قزاقستان به ترتیب ۲۵۰ و ۱۲۵ هزار بشکه در روز افزایش تولید داشتند. در بین تولیدکنندگان غیر اوپک پلاس تولید دو کشور برزیل و کانادا به ترتیب ۲۶۰

تقاضا و ذخیره سازی های نفت

حسین پاککاری

یافت. تقاضای ژاپن در این سال در مقایسه با سال ۲۰۲۴ در حدود ۸۰ هزار بشکه در روز کاهش خواهد یافت. براساس برآورد گزارش ماه ژوئیه دبیرخانه اوپک، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش حدود ۱/۳ میلیون بشکه در روز به ۱۰۵/۱۳ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. این رقم در حدود ۱/۶ میلیون بشکه در روز بیشتر از برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا می باشد. بخش عمده افزایش تقاضا نیز متعلق به کشورهای غیر OECD خواهد بود. داده های اولیه ماه می ۲۰۲۵ نشان می دهد که کل ذخیره سازی های تجاری نفت OECD در حدود ۳۴/۵ میلیون بشکه نسبت به ماه آوریل ۲۰۲۵ افزایش یافت و به سطح ۲۷۷۱ میلیون بشکه رسید. این ذخایر در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۴ بیش از ۷۵ میلیون بشکه کاهش و در مقایسه با میانگین پنج

۱. وضعیت تقاضا

براساس گزارش ماه ژوئیه ۲۰۲۵ اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ با افزایش ۸۰۰ هزار بشکه در روز در مقایسه با سال ۲۰۲۴ به حدود ۱۰۳/۵۴ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. براساس این گزارش، در سال ۲۰۲۵ مصرف نفت کشورهای غیر OECD در حدود ۸۸۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت. مصرف چین در سال ۲۰۲۵ در حدود ۱۹۰ هزار بشکه در روز و مصرف هند در حدود ۱۸۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد داشت. بیشترین رشد تقاضا در هند در بخش حمل و نقل و افزایش تقاضای ال پی جی حمایت شده است. همچنین تقاضای خاورمیانه در سال ۲۰۲۵ در حدود ۱۳۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد

جدول ۱: مقایسه آخرین پیش بینی (در ماه ژوئیه) مراجع دوگانه از تقاضای جهانی نفت در سال های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶

رشد نسبت به ۲۰۲۵	۲۰۲۶	رشد نسبت به ۲۰۲۴	۲۰۲۵	
۱/۰۵	۱۰۴/۵۹	۰/۸۸۰	۱۰۳/۵۴	اداره اطلاعات انرژی آمریکا
۱/۲۹	۱۰۶/۴۲	۱/۲۹	۱۰۵/۱۳	دبیرخانه اوپک

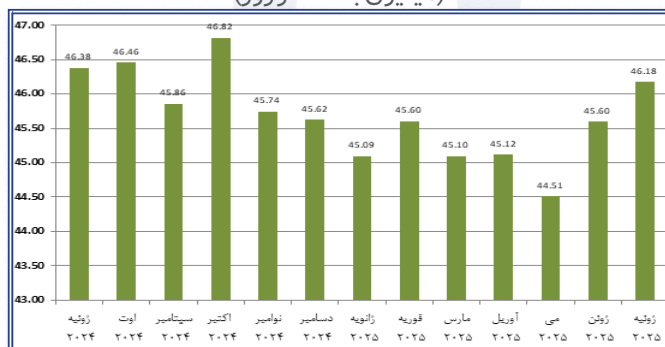

جدول ۲: تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ و پیش بینی سال ۲۰۲۶ (میلیون بشکه در روز)

سال ۲۰۲۶	سه ماهه چهارم ۲۰۲۶	سه ماهه سوم ۲۰۲۶	سه ماهه دوم ۲۰۲۶	سه ماهه اول ۲۰۲۶	سال ۲۰۲۵	سه ماهه چهارم ۲۰۲۵	سه ماهه سوم ۲۰۲۵	سه ماهه دوم ۲۰۲۵	سه ماهه اول ۲۰۲۵	
۲۵,۲	۲۵,۲	۲۵,۴	۲۵,۰	۲۴,۹	۲۵,۱	۲۵,۲	۲۵,۳	۲۵,۰	۲۴,۸	آمریکا
۲۰,۶	۲۰,۷	۲۰,۸	۲۰,۵	۲۰,۵	۲۰,۶	۲۰,۷	۲۰,۷	۲۰,۵	۲۰,۴	ایالات متحده امریکا
۱۳,۵	۱۳,۵	۱۴,۱	۱۳,۶	۱۲,۹	۱۳,۵	۱۳,۵	۱۴,۱	۱۳,۶	۱۲,۹	اروپا
۷,۲	۷,۴	۶,۹	۷,۰	۷,۴	۷,۲	۷,۴	۶,۹	۷,۰	۷,۴	آسیا پاسیفیک
۴۵,۹	۴۶,۲	۴۶,۵	۴۵,۶	۴۵,۳	۴۵,۸	۴۶,۱	۴۶,۳	۴۵,۶	۴۵,۲	OECD کل
۱۷,۱	۱۷,۲	۱۷,۳	۱۶,۸	۱۷,۰	۱۶,۹	۱۷,۰	۱۷,۰	۱۶,۵	۱۶,۹	چین
۶,۰	۶,۲	۵,۷	۶,۰	۵,۹	۵,۷	۵,۹	۵,۵	۵,۷	۵,۷	هند
۱۰,۲	۱۰,۱	۱۰,۱	۱۰,۵	۱۰,۱	۹,۹	۹,۸	۹,۸	۱۰,۲	۹,۹	سایر آسیا
۷,۰	۷,۰	۷,۱	۷,۰	۷,۰	۶,۹	۶,۹	۷,۰	۶,۹	۶,۸	آمریکای لاتین
۹,۱	۹,۲	۹,۵	۸,۹	۸,۹	۹,۰	۹,۲	۹,۳	۸,۸	۸,۸	خاورمیانه
۴,۹	۵,۱	۴,۸	۴,۷	۵,۰	۴,۸	۵,۱	۴,۷	۴,۶	۴,۹	افریقا
۴,۱	۴,۲	۴,۱	۳,۹	۴,۱	۴,۰	۴,۲	۴,۰	۳,۹	۴,۰	روسیه
۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۵	۱,۳	۱,۳	۱,۲	۱,۳	۱,۴	سایر اوراسیا
۰,۸	۰,۹	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۸	۰,۹	۰,۸	۰,۸	۰,۸	سایر اروپا
۶۰,۵	۶۱,۴	۶۰,۵	۵۹,۹	۶۰,۳	۵۹,۳	۶۰,۲	۵۹,۲	۵۸,۷	۵۹,۲	کل غیر OECD
۱۰۶,۴	۱۰۷,۵	۱۰۷,۰	۱۰۵,۵	۱۰۵,۶	۱۰۵,۱	۱۰۶,۴	۱۰۵,۵	۱۰۴,۳	۱۰۴,۳	جهان
۱,۳	۱,۲	۱,۵	۱,۲	۱,۲	۱,۳	۱,۳	۱,۵	۱,۰	۱,۴	تغییرات تقاضا

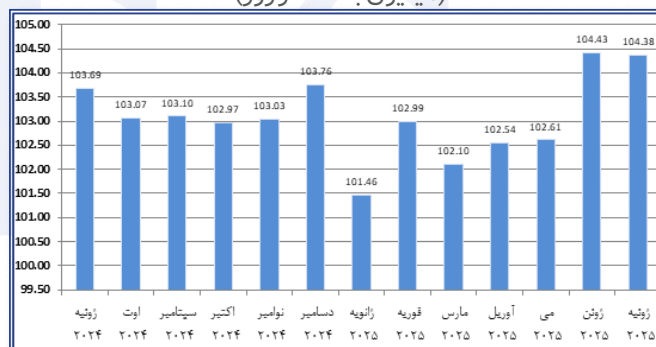
منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

نمودار ۲: تقاضای نفت کشورهای OECD ژوئیه ۲۰۲۴ تا ژوئیه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

نمودار ۱: روند ماهیانه تقاضای جهانی نفت ژوئیه ۲۰۲۴ تا ژوئیه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

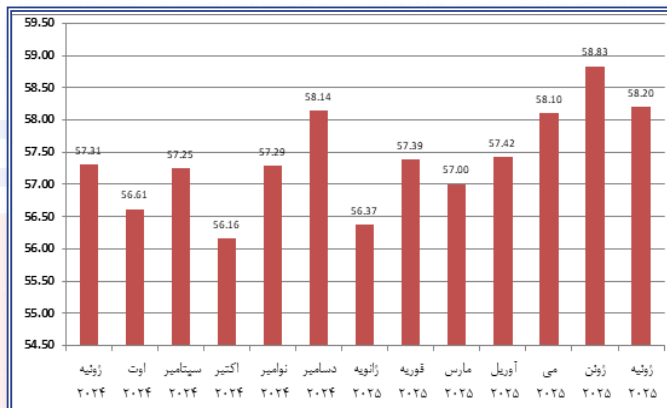

منبع: EIA

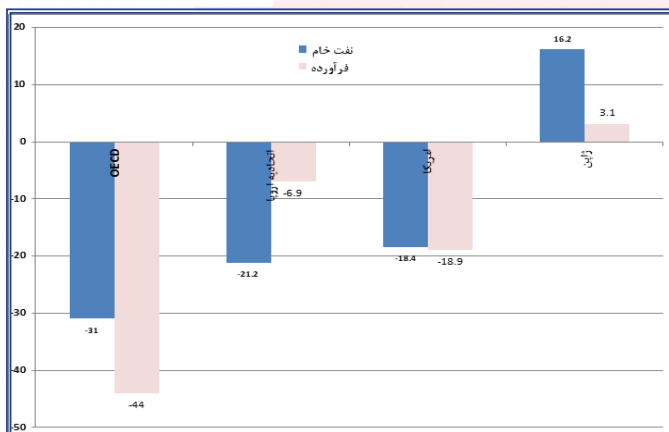
ساله در حدود ۱۲۸ میلیون بشکه کاهش یافته است. در ماه می ۲۰۲۵، ذخایر نفت خام OECD بیش از ۱۴ میلیون بشکه افزایش و ذخایر فرآورده بیش از ۲۰ میلیون بشکه افزایش یافت. از نظر تعداد روزهای پوشش مصرف، ذخایر تجاری OECD در ماه می ۲۰۲۵ در مقایسه با ماه آوریل با ۰/۱ روز افزایش به ۵۹/۸ روز رسید.

نمودار ۳: تقاضای نفت کشورهای غیر OECD ژوئیه ۲۰۲۴ تا ژوئیه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

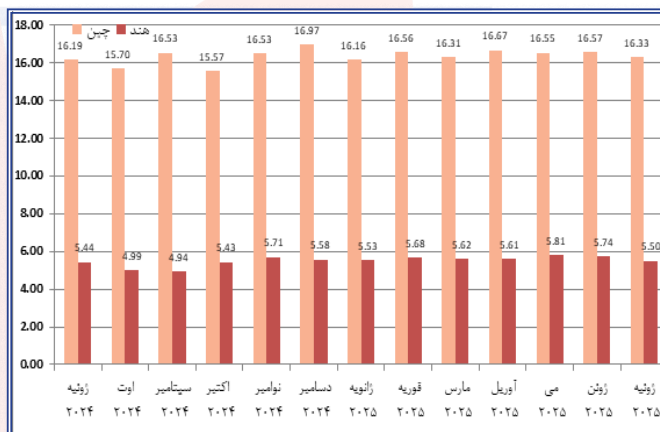
منبع: EIA

نمودار ۵: تغییرات حجم ذخیره سازی نفت در جهان، مارس ۲۰۲۵ نسبت به مارس ۲۰۲۴ (میلیون بشکه)

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

نمودار ۴: تقاضای نفت چین و هند، ژوئیه ۲۰۲۴ تا ژوئیه ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

منبع: EIA

جدول ۳: ذخیره سازی تجاری کشورهای عضو OECD، (میلیون بشکه)

تغییر می ۲۰۲۵ به می ۲۰۲۴	می ۲۰۲۴	تغییر می ۲۰۲۵ به آوریل ۲۰۲۵	می ۲۰۲۵	آوریل ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	
-۳۱،۰	۱،۳۸۹	۱۴،۳	۱،۳۵۸	۱،۳۴۳	۱،۳۴۰	نفت خام
-۴۴،۰	۱،۴۵۷	۲۰،۱	۱،۴۱۳	۱،۳۹۳	۱،۴۰۶	فرآورده های نفتی
-۷۵،۰	۲،۸۴۶	۳۴،۵	۲،۷۷۱	۲،۷۳۷	۲،۷۴۶	مجموع ذخایر تجاری
-۱،۸	۶۱،۶	۰،۱	۵۹،۸	۵۹،۷	۶۰،۲	تعداد روزهای پوشش مصرف

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جدول ۴: ذخایر تجاری و استراتژیک نفت آمریکا (میلیون بشکه)

تغییر می ۲۰۲۵ به می ۲۰۲۴	می ۲۰۲۴	تغییر می ۲۰۲۵ به آوریل ۲۰۲۵	می ۲۰۲۵	آوریل ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	
-۱۸,۴	۴۵۴,۵	-۲,۳	۴۳۶,۱	۴۳۸,۴	۴۳۱,۷	نفت خام
-۲,۲	۲۳۰,۵	۲,۶	۲۲۸,۳	۲۲۵,۷	۲۳۳,۸	بنزین
-۱۲,۷	۱۲۰,۳	۰,۹	۱۰۷,۶	۱۰۶,۷	۱۱۶,۸	فرآورده میان تقطیر
-۵,۷	۲۹,۰	-۱,۹	۲۳,۳	۲۵,۱	۲۴,۸	نفت کوره
۱,۴	۴۲,۳	۳,۶	۴۳,۷	۴۰,۰	۴۱,۷	سوخت جت
-۱۸,۹	۸۱۸,۲	۲۴,۴	۷۹۹,۳	۷۷۴,۹	۷۷۳,۰	مجموع ذخیره سازی فرآورده
-۳۷,۴	۱,۲۷۲,۷	۲۲,۱	۱,۲۳۵,۳	۱,۲۱۳,۳	۱,۲۰۴,۷	مجموع فرآورده و نفت خام
۳۱,۶	۳۷۰,۲	۲,۷	۴۰۱,۸	۳۹۹,۱	۳۹۶,۷	ذخایر استراتژیک نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جدول ۵: ذخیره سازی نفت خام و فرآورده در ژاپن (میلیون بشکه)

تغییر می ۲۰۲۵ به می ۲۰۲۴	می ۲۰۲۴	تغییر می ۲۰۲۵ به آوریل ۲۰۲۵	می ۲۰۲۵	آوریل ۲۰۲۵	مارس ۲۰۲۵	
۱۶,۲	۶۱,۵	۷,۳	۷۷,۷	۷۰,۴	۷۱,۴	نفت خام
-۰,۱	۱۱,۷	۰,۶	۱۱,۶	۱۱,۱	۱۰,۱	بنزین
۰,۳	۹,۳	۱,۲	۹,۶	۸,۴	۹,۲	نفتا
۲,۷	۲۵,۳	۲,۹	۲۸,۰	۲۵,۱	۲۲,۵	فرآورده میان تقطیر
۰,۲	۱۲,۶	۰,۰	۱۲,۸	۱۲,۸	۱۱,۸	نفت کوره
۳,۱	۵۸,۹	۴,۷	۶۲,۰	۵۷,۳	۵۳,۵	مجموع ذخایر فرآورده
۱۹,۲	۱۲۰,۵	۱۲,۰	۱۳۹,۷	۱۲۷,۷	۱۲۴,۹	مجموع ذخایر فرآورده و نفت خام

منبع: نشریه اوپک ۲۰۲۵

جمع بندی

تعدیل صعودی پیش بینی ها برای OECD ، قاره آمریکا، خاورمیانه و آفریقا با تعدیل نزولی چین و هند کمی جبران شد. به طور کلی، پیش بینی ها برای رشد تقاضا نسبت به ارزیابی های ماه ژوئن بدون تغییر باقی ماند. همچنین، پیش بینی رشد تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۶ نسبت به ارزیابی ماه گذشته بدون تغییر باقی مانده و در سطح ۱/۳ میلیون بشکه در روز نسبت به سال ۲۰۲۵ باقی مانده است. انتظار می رود کشورهای عضو OECD نسبت به سال گذشته حدود ۱/۱ میلیون بشکه

پیش بینی رشد تقاضای جهانی نفت برای سال ۲۰۲۵ در حدود ۱/۳ میلیون بشکه در روز است که نسبت به ارزیابی ماه قبل (ژوئن) تغییری نداشته است. داده های واقعی کمتر از حد انتظار برای سه ماهه اول سال ۲۰۲۵ در کشورهای OECD و سایر کشورهای آسیایی با داده های واقعی بیش از حد انتظار در آمریکای لاتین، آفریقا و خاورمیانه جبران شد. برای سه ماهه دوم سال ۲۰۲۵،

در روز رشد داشته باشند و کشورهای آمریکایی عضو OECD پیشرو رشد تقاضای نفت در منطقه باشند. در کشورهای غیر عضو OECD، پیش‌بینی می‌شود تقاضای نفت ۱/۲ میلیون بشکه در روز افزایش یابد که در صدر آن سایر کشورهای آسیایی و پس از آن هند و چین قرار دارند.

|| منابع و مأخذ:

- 1- OPEC Monthly Oil Market Report, July 2025.
- 2- OPEC Monthly Oil Market Report, June 2025.
- 3- EIA, Short-Term Energy Outlook, July 2025.

پیش‌بینی ماهیانه عرضه و تقاضای نفت

خلاصه مدیریتی

فصلی و درون فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن است.

همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در: سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI^۲ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تحولات ژئوپلیتیک (بویژه احتمال از سرگیری درگیری‌های میان ایران و اسرائیل و روند بهبود یا تشدید درگیری یا توافقات میان روسیه اوکراین) و همچنین اثرات اقتصادی ناشی از جنگ تجاری آمریکا با چین و اتحادیه اروپا و سایر کشورهای طرف معامله با آن (بویژه وضع تعرفه‌ها و کاهش و یا افزایش آن) و همچنین میزان و شدت کاهش/افزایش دما و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

۱- بررسی وضعیت تاریخی عرضه و تقاضای جهانی نفت (منتهی به مارس ۲۰۲۵)

بررسی رفتار تاریخی عرضه و تقاضای نفت طی ماه‌های مختلف یکی از راه‌هایی است که در کنار استفاده از مدل و ابزار پیشرفته و به‌روز می‌تواند به ما در پیش‌بینی رفتار آینده آن کمک نماید. در این گزارش برای پیش‌بینی عرضه نفت از داده‌های تولید ماهیانه EIA و برای تقاضای نفت از داده‌های ماهیانه مصرف (شامل میزان فرآورده

چکیده

در این گزارش پیش‌بینی ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه منتهی به سپتامبر ۲۰۲۵ ارائه می‌شود.^۱ همچنانکه در گزارش ماه قبل پیش‌بینی شده بود، عرضه و تقاضای نفت در می و ژوئن به ترتیب برابر با (می: عرضه ۱۰۳/۷ و تقاضا ۱۰۳/۱) و (ژوئن: عرضه ۱۰۴/۳ و تقاضا ۱۰۴/۱) بود که با توجه به آمارهای منتشر شده، عرضه نفت در این دو ماه به ترتیب به ۱۰۴/۲۷ و ۱۰۴/۹ و تقاضای نفت نیز به ترتیب به ۱۰۲/۶۱ و ۱۰۴/۴۳ رسید که به ترتیب با ۱/۶۶- و ۰/۴۷- خالص برداشت از ذخایر نفت (کمبود تقاضا یا اضافه عرضه) مواجه شده است. بر اساس نتایج مدل IWEM، پیش‌بینی عرضه و تقاضای نفت در سه ماهه جولای، آگوست و سپتامبر ۲۰۲۵ نشان می‌دهد که تقاضای نفت در این سه ماه به ترتیب به ۱۰۴/۹، ۱۰۳/۹ و ۱۰۴/۴ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. همچنین عرضه نفت نیز در این سه ماه به ترتیب برابر با ۱۰۵/۱، ۱۰۵/۰۸ و ۱۰۵/۳ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی گردیده است. بدین ترتیب در این ماه‌ها بازار نفت به ترتیب با ۱/۰۷، ۱/۱۴ و ۰/۹ میلیون بشکه کمبود تقاضای نفت مواجه خواهد بود. همچنین پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری بازار نفت در سه ماهه جولای، آگوست و سپتامبر ۲۰۲۵ به ترتیب به ۲۸۲۱، ۲۸۱۷ و ۲۸۳۱ میلیون بشکه برسد. دلیل این روند تاحد زیادی تغییر در میزان برداشت از ذخایر، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در شرایط جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات

۱. نتایج، مبتنی بر خروجی مدل کوتاهمدت انرژی جهانی (IWEM) (IIES World Energy Model) ارائه گردیده است.

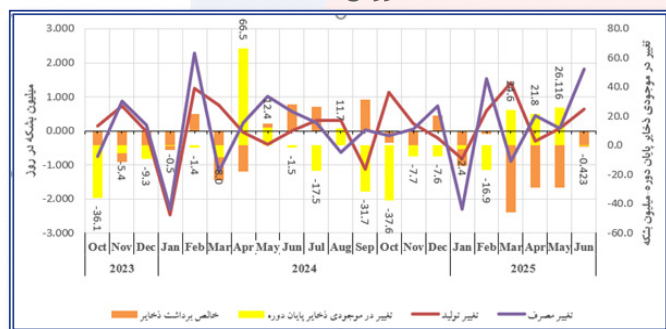
2. Purchasing Managers Index

۳. در اینجا منظور از عرضه، ارقام تولید (production) ماهیانه در گزارش آماری EIA است که شامل: نفت خام، میعانات، مایعات واحدهای گاز طبیعی، سایر مایعات، اختلاف حجم حاصل از فرآوری پالایشگاه و سایر مایعات حساب نشده است و منظور از تقاضای نفت هم مصرف نفت است با دو مفهوم: ۱- برای کشورهای OECD همان فرآوردهای نفتی عرضه شده و برای سایر کشورها مصرف داخلی و ظاهری نفت آنهاست که شامل مصرف داخلی، سوخت و تلفات پالایشگاه و ذخیره سازی است (عینا تعریف ارائه شده از DOE/EIA-۱۰۹). در این مقاله تفاوت میان تقاضا با عرضه بعنوان مازاد/کسری تقاضای بازار نفت در نظر گرفته شده است. بنابراین وقتی بعنوان مثال گفته می‌شود مازاد تقاضا منظور اضافه تقاضای حاصل از این اختلاف است.

برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام طی سال‌های مختلف -دوره اکتبر ۲۰۲۳ تا ژوئن ۲۰۲۵- را نشان می‌دهد. در ماه ژوئن، علاوه بر تغییرات در میزان عرضه و تقاضا و کمبود در تقاضای بازار به میزان ۴۷۰ هزار بشکه در روز (که در فوق ذکر شد)، میزان تغییر در ذخایر تجاری بازار نفت نسبت به ماه قبل نیز برابر با ۴۲۰ هزار بشکه بوده است (از ۲۷۹۶/۸۶ در آوریل به ۲۷۹۶/۴۴ م.ب.ر در ژوئن) که بدین ترتیب با افزایش ذخیره نسبت به ماه قبل مواجه بوده است.

نمودار ۲: وضعیت تغییرات عرضه و تقاضای نفت، برداشت از ذخایر و تغییر در ذخایر تجاری نفت خام در ماه‌های مختلف از اکتبر ۲۰۲۳ تا ژوئن ۲۰۲۵

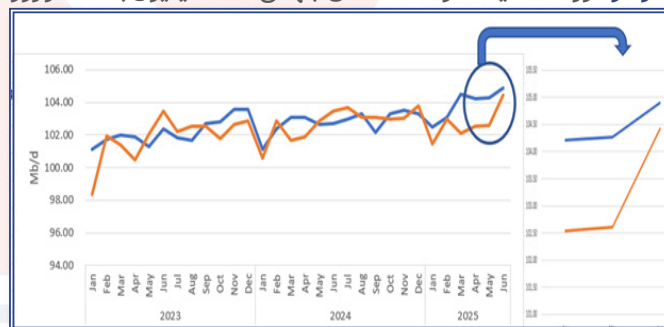
مأخذ: IWEQ (منبع اولیه آمار EIA)

۲- پیش‌بینی کوتاه‌مدت عرضه و تقاضای نفت (مبتنی بر مدل IWEM)

این گزارش که با هدف ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت تهیه گردیده است علاوه بر بهره‌گیری از نتایج مدل‌های Var^۲، واریانس شرطی (آرچ، گارچ و تارچ^۳) و همچنین مدل‌های هموارسازی نمایی^۴ از تکنیک‌های ترکیبی با لحاظ تأثیرات ناپرامتริก اثر متوسط

عرضه شده به بازار) استفاده شده است همچنین از اختلاف مصرف با تولید نفت بعنوان کسری/مازاد تقاضا (خالص برداشت از ذخایر) استفاده شده است.^۱ نمودار ۱ ذیل وضعیت عرضه و تقاضای جهانی نفت را طی دوره ابتدای ماه ژانویه ۲۰۲۳ تا پایان ماه ژوئن ۲۰۲۵ نشان می‌دهد. در ماه ژوئن ۲۰۲۵ بازار با افزایش تقاضای نفت به میزان ۱/۸ میلیون بشکه و همچنین افزایش عرضه به میزان ۶۰۰ هزار بشکه نسبت به ماه قبل مواجه شده که با این تغییرات بازار نفت در این ماه با کمبود تقاضا به میزان ۴۷۰ هزار بشکه در روز مواجه بود. در ماه می ۲۰۲۵ عرضه و تقاضای بازار نفت به ترتیب ۱۰۴/۳ و ۱۰۲/۶ م.ب.ر بود که با ۱/۶۶ میلیون بشکه در روز کمبود تقاضای نفت مواجه بود. در مقاطع کوتاه مدت دلیل تفاوت‌های میان عرضه و تقاضا اغلب به دلیل عدم همزمانی و ناهمگونی انتظارات عرضه و تقاضا و تفاوت در سرعت تعدیل و واکنش تقاضا و بخصوص عرضه نسبت به یکدیگر و به سایر عوامل بازار است.

نمودار ۱: روند ماهیانه عرضه-تقاضای جهانی نفت-میلیون بشکه در روز

Source: IWEQ (EIA داده های اولیه از)

۱. در تعریف ما عرضه فقط شامل تولید آنهم با تعریفی که در پاورقی ۴ ص ۱ ذکر شده است میشود. دلیل استفاده از متغیرهای عرضه و تقاضا به جای تولید و مصرف اینست که این دو نزدیکترین نماینده (Proxy) به این متغیرها هستند. تولید در بعد ماهیانه هرچه باشد به بازار عرضه شده است، یا برای تقاضای نهایی و پالایشگاهی و یا برای تقاضای ذخیره سازی و بهر حال اثر خود را در بازار داشته است (کاهش یا افزایش قیمت). تغییر در ذخیره در آمارهای EIA در تقاضا/مصرف آمده است که نتیجه آن اختلاف حاصل میان این دو بوده است اگر در عرضه هم اضافه شود در واقع بازار در تراز خواهد بود. در حوزه تحلیل بازار نفت کاهش ذخیره زمانی اتفاق می‌افتد که بازار با «کمبود عرضه» مواجه باشد. در تئوری بازار نفت، تخلیه ذخیره بازار نفت می‌تواند واکنش‌های معکوس با عرضه را در بازار به دنبال داشته باشد (بعنوان مثال افزایش قیمت نفت). برخی از اثرات تئوریک سیاستهای بازار نظیر اعمال سقف قیمت در همین سلسله گزارشات در شماره ۱۷۱ آبان ۱۴۰۳ ارائه گردیده است.

2. Vector Autoregressive

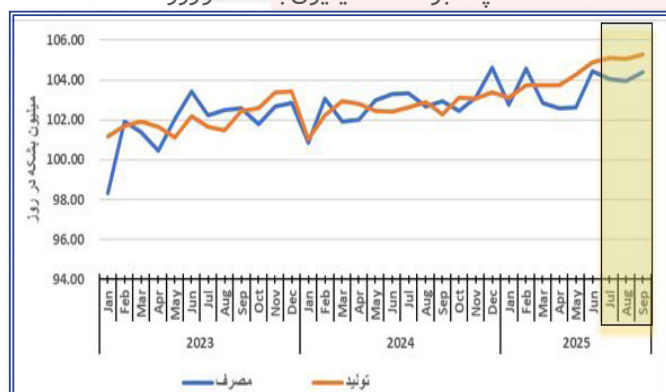
3. Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (ARCH), Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (GARCH), Threshold Autoregressive Conditional Heteroskedasticity (TARCH)

4. Exponential Smoothing Models

منتهی به جولای ۲۰۲۵ در نمودار ۳ و ۴ و جدول ۱ ارائه گردیده است. پیش‌بینی مدل کوتاه مدت IWEM نشان می‌دهد تقاضای نفت در ماه جولای با ۴۰۰ هزار بشکه کاهش نسبت به ماه قبل به ۱۰۴ م.ب.ر خواهد رسید. عرضه نفت نیز بر اساس نتایج پیش‌بینی از ۱۰۴/۹ ژوئن به ۱۰۵/۱ در جولای افزایش خواهد یافت. بر این اساس، بازار در ماه جولای با ۱/۱ میلیون بشکه کمبود تقاضا (اضافه عرضه) مواجه خواهد بود. پیش‌بینی‌ها برای دوماهه آگوست و سپتامبر نیز حاکی از کاهش تقاضای نفت در آگوست و افزایش آن در سپتامبر (از ۱۰۴ در جولای به ۱۰۳/۹ در آگوست و ۱۰۴/۴ در سپتامبر) خواهد بود و عرضه نفت نیز با ثبات نسبی در آگوست و افزایش در سپتامبر به ترتیب به ۱۰۵/۱ و ۱۰۵/۳ م.ب.ر خواهد رسید و بدین ترتیب در این دو ماه بازار با اضافه تقاضای ۱/۱ و ۰/۹ م.ب.ر مواجه خواهد بود. همچنین

نمودار ۴: پیش‌بینی عرضه و تقاضای بازار نفت طی ماه‌های جولای تا سپتامبر ۲۰۲۵-میلیون بشکه در روز

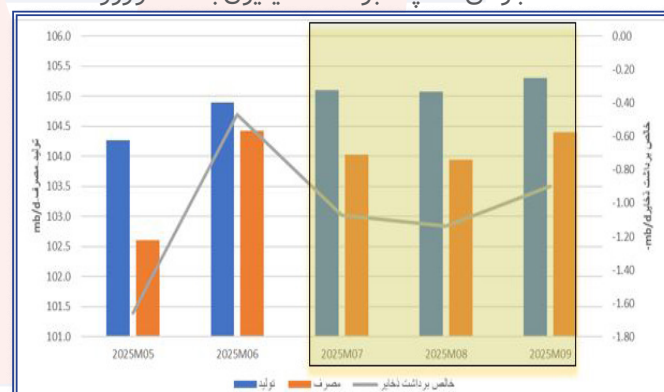
مأخذ: IWEQ

ماه‌های مشابه سالهای قبل نیز استفاده شده است و تلاش شده است تا حد امکان پیش‌بینی‌ها از دقت لازم برخوردار باشند اما در هر حال با توجه به طیف وسیع عوامل اثرگذار بر بازار بویژه عوامل ناشناخته و غیر قابل پیش‌بینی بویژه در حوزه ژئوپلیتیک و علی‌الخصوص در منطقه خاورمیانه، اختلاف در پیش‌بینی امری طبیعی است.

در گزارش ماه قبل پیش‌بینی عرضه و تقاضای نفت نتایج پیش‌بینی عرضه و تقاضای نفت در سه ماهه می و ژوئن و جولای ۲۰۲۵ حاکی از افزایش تقاضای نفت در ماه می و ژوئن و اندکی کاهش در ماه ژولای نسبت به ماه قبل خود بود. پیش‌بینی تقاضای نفت در این سه ماه به ترتیب برابر با ۱۰۳/۱، ۱۰۴/۹ و ۱۰۴/۱ میلیون بشکه در روز برآورد گردید.

پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت طی سه ماهه

نمودار ۳: پیش‌بینی عرضه، تقاضا و خالص برداشت از ذخایر بازار نفت-جولای تا سپتامبر ۲۰۲۵-میلیون بشکه در روز

مأخذ: IWEQ

جدول ۱: مقادیر پیش‌بینی عرضه، تقاضا، خالص برداشت ذخایر و موجودی ذخایر تجاری آخر دوره مبتنی بر مدل IWEM-میلیون بشکه در روز

ماه	عرضه	تقاضا	مازاد تقاضا برداشت از ذخایر	موجودی ذخایر تجاری در پایان دوره-میلیون بشکه
May- ۲۰۲۵	۱۰۴/۳	۱۰۲/۶	-۱/۷	۲,۷۹۷
Jun- ۲۰۲۵	۱۰۴/۹	۱۰۴/۴	-۰/۵	۲,۷۹۶
Jul- ۲۰۲۵	۱۰۵/۱	۱۰۴/۰	-۱/۱	۲,۸۱۷
Aug- ۲۰۲۵	۱۰۵/۱	۱۰۳/۹	-۱/۱	۲,۸۲۱
Sep- ۲۰۲۵	۱۰۵/۳	۱۰۴/۴	-۰/۹	۲,۸۳۱

مأخذ: IWEQ

بازار در این ماه‌هاست. تقاضای نفت در این سه ماه به ترتیب برابر با ۱۰۴، ۱۰۳/۹ و ۱۰۴/۴ م.ب.ر و میزان عرضه به ترتیب برابر با ۱۰۵/۱، ۱۰۵/۱ و ۱۰۵/۳ م.ب.ر پیش‌بینی شده است که به ترتیب با ۱/۱، ۱/۱ و ۰/۹ م.ب.ر با کسری در تقاضای نفت (اضافه عرضه نفت) مواجه خواهد بود و لذا پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پایانی سال به ترتیب به ۲۸۱۷، ۲۸۲۱ و ۲۸۳۱ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر، همچنانکه ذکر شد بیشتر مربوط به میزان برداشت‌ها از ذخایر در نتیجه سیاست حفظ حاشیه امنیت عرضه و همچنین اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به هر ماه بوده است.

پیش‌بینی می‌شود موجودی ذخایر تجاری در سه ماهه پیش‌بینی به ترتیب به ۲۸۱۷، ۲۸۲۱ و ۲۸۳۱ میلیون بشکه برسد. دلیل نوسان موجودی ذخایر تجاری نفت تا حد زیادی در ارتباط با میزان برداشت‌ها از ذخایر به دلیل عوامل پیش‌بینی نشده، حفظ حاشیه امنیت عرضه (در جبران ذخایر از دست رفته)، اثرات فصلی و درون فصلی مربوط به ماه‌های هر فصل که مرتبط با سوابق تاریخی زمان افزایش یا کاهش موجودی ذخایر تجاری آن بوده است.

همچنین در ماه‌های آتی تغییر در عوامل بنیادین بازار (بویژه تغییر در سطح ذخیره سازی‌ها و پیش‌بینی‌های رشد اقتصادی و بازارکار و سرمایه و شاخص‌های نظیر PMI^۱ کشورهای OECD) و نیز عوامل غیر بنیادین بازار نظیر تأثیر اعمال تعرفه بر کالاهای وارداتی آمریکا بخصوص از چین و عکس‌العمل کشورها و احتمال تشدید واکنش‌های (جنگ) تجاری (فعلاً با ابزار تعرفه‌ها) و اثرات ناشی از تشدید بحران خاورمیانه و شروع مجدد درگیری‌ها میان ایران و اسرائیل و یا قطع بلند مدت و دستیابی به توافق و همچنین تشدید یا تضعیف درگیری‌ها میان روسیه و اوکراین و یا دستیابی به صلح و همچنین میزان و شدت افزایش دما و ... از دیگر عواملی هستند که می‌توانند سبب تغییر در نتایج پیش‌بینی و روند آن گردد.

جمع بندی و نتیجه‌گیری

علاوه بر استفاده از روش‌های علمی و به روز و پیشرفته، دستیابی به نتایج قابل اطمینان در پیش‌بینی مستلزم آگاهی از عوامل اثرگذار بر بازار است. بر این اساس هدف این گزارش با بهره‌گیری از این ابزارها ارائه چشم‌انداز ماهیانه عرضه و تقاضای جهانی نفت است. در این گزارش با بهره‌گیری از مدل‌های مختلف (مبتنی بر مدل کوتاه‌مدت IWEM) و تکنیک‌های ترکیبی و با لحاظ تأثیرات ناپرامتริก اثر متوسط ماه‌های مشابه سال‌های قبل، پیش‌بینی عرضه و تقاضای جهانی نفت برای سه ماهه جولای، آگوست و سپتامبر ۲۰۲۵ انجام شد. پیش‌بینی‌ها حاکی از تداوم کسری تقاضای نفت در

1. Purchasing Managers Index

بازار جهانی فرآورده‌های نفتی و عملیات پالایشی (ژوئیه ۲۰۲۵)

ملیکا آشوری

چکیده

یافت و به طور متوسط به ۲۷/۲۰ دلار در هر بشکه رسید و نسبت به سال قبل ۴/۵۱ دلار کاهش داشت. کرک اسپرد سوخت جت در ماه ژوئن در بازار آمریکا ۹۳ سنت کاهش داشت و به طور متوسط به ۱۹/۵۰ دلار در هر بشکه رسید که نسبت به سال قبل در همین ماه ۲/۶۹ دلار کاهش داشته است. کرک اسپرد گازوئیل در ماه ژوئن افزایش داشته است. البته تنش های ژئوپلیتیکی در خاورمیانه و نگرانی ها در خصوص تنگه هرمز، باعث افزایش سرمایه گذاری در بازار گازوئیل گردید و همین امر منجر به افزایش کرک اسپرد گازوئیل در این ماه بود. این افزایش ۱/۰۵ دلار نسبت به ماه قبل و ۴/۰۴ دلار نسبت به سال قبل در همین ماه بود.

در ماه ژوئن، حاشیه سود پالایشگاه های آتلانتیک کاهش یافت، که این وضعیت با پایان فصل تعمیرات سنگین پالایشگاه ها و افزایش تولید فرآورده ها تقویت شد. علاوه بر این، افزایش قیمت های خوراک در ماه ژوئن، فشار بیشتری بر بازار فرآورده ها وارد کرد. در سنگاپور، اثرات مثبت و قوی فرآورده های میانی از جمله سوخت جت، نگرانی ها در خصوص عرضه که ناشی از عوامل ژئوپلیتیک بود را از بین برد. این موضوع منجر به بهبود در اقتصاد پالایشگاه های آسیای جنوب شرقی شد. مصرف جهانی پالایشگاه ها در ماه ژوئن با افزایش ۲.۱ میلیون بشکه در روز نسبت به ماه قبل، به طور متوسط به ۸۲.۷ میلیون بشکه در روز رسید.

۲- بازار اروپا

کرک اسپرد بنزین در روتردام، پس از رسیدن به بالاترین حد در ماه گذشته کاهش یافته است. افزایش مازاد بنزین، کاهش حجم صادرات بنزین در کنار افزایش فعالیت پالایشگاه ها در حوزه آتلانتیک و واردات حجم بیشتری از بنزین از پالایشگاه های جدیدتر به بازارهای بین المللی، بر عملکرد حاشیه سود سوخت تأثیر گذاشت. کرک اسپرد بنزین نسبت به ماه قبل ۳/۲۴ دلار در هر بشکه

«روند تغییرات قیمت فرآورده ها»

۱- بازار امریکا

کرک اسپرد بنزین در بازار آمریکا در ژوئن برای دومین ماه متوالی کاهش یافت. با وجود این کاهش، قیمت بنزین در ماه ژوئن ۸۴ سنت افزایش داشته و نسبت به سال قبل ۱۵/۶۸ دلار کمتر بود. کرک اسپرد بنزین در ژوئن در بازار آمریکا نسبت به ماه قبل ۵/۹۳ دلار کاهش

جدول ۱: قیمت فرآورده بازار خلیج مکزیک مه ۲۰۲۵ و ژوئن ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ / دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات ژوئن / مه	ژوئن ۲۵	مه ۲۵	
۶۸/۰۰	۷۴/۰۲	۱/۳۰	۶۱/۷۲	۶۰/۴۲	نفتا
۹۵/۵۷	۱۰۶/۲۱	۰/۸۴	۹۵/۰۶	۹۴/۲۲	بنزین سوپر
۸۶/۵۹	۹۴/۴۲	۱/۶۷	۸۷/۰۹	۸۵/۴۲	بنزین معمولی
۸۹/۲۸	۹۸/۸۱	۵/۸۴	۸۷/۳۶	۸۱/۵۲	سوخت جت
۸۴/۱۶	۸۴/۱۳	۷/۸۲	۸۳/۱۸	۷۵/۳۶	گازوئیل
۶۴/۷۲	۶۹/۰۵	۵/۴۴	۶۵/۲۴	۵۹/۸۰	نفت کوره

جدول ۲: قیمت فرآورده در بازار رتردام مه ۲۰۲۵ و ژوئن ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/ دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات مه/ ژوئن	ژوئن ۲۵	مه ۲۵	
۶۵,۶۸	۷۲,۵۲	۱,۳۱	۶۱,۶۷	۶۰,۳۶	نفتا
۸۹,۰۸	۱۰۶,۱۴	۴,۰۴	۹۲,۱۰	۸۸,۰۶	بنزین سوپر
۹۰,۰۶	۱۰۰,۶۱	۸,۱۲	۹۱,۳۶	۸۳,۲۴	سوخت جت
۹۰,۱۷	۱۰۰,۷۰	۱۰,۳۳	۹۲,۱۲	۸۱,۷۹	گازوئیل
۶۸,۶۵	۷۲,۱۲	۳,۴۹	۶۸,۶۰	۶۵,۱۱	نفت کوره

منفی شد و به منفی ۲,۰۳ دلار در هر بشکه رسید که نسبت به ماه قبل ۳,۶۰ دلار و نسبت به سال قبل در همین ماه ۹,۷۹ دلار افزایش داشته است. کرک اسپرد سوخت جت در ماه ژوئن به طور متوسط ۱۵,۵۶ دلار در هر بشکه بود و نسبت به ماه گذشته ۱,۰۳ دلار و نسبت به سال گذشته در همین ماه به میزان ۷۸ سنت افزایش داشته است. تغییر فصل در آسیا با کاهش در مصرف گازوئیل همراه است. کرک اسپرد گازوئیل در ماه ژوئن به طور متوسط ۱۷,۳۳ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه قبل ۲,۱۶ دلار و نسبت به سال گذشته در همین ماه ۲,۳۷ دلار افزایش داشته است.

بشکه کاهش داشت و به طور متوسط به ۲۰,۷۵ دلار رسید. البته نسبت به سال گذشته در همین ماه به میزان ۲,۹۸ دلار کاهش یافت. کرک اسپرد سوخت جت در بازار روتردام برای سومین ماه متوالی افزایش یافت و به بالاترین حد در یازده ماه گذشته رسید. به طور میانگین به ۲۰,۰۱ دلار در هر بشکه رسید و نسبت به ماه قبل ۳,۲۴ دلار کاهش یافت. همچنین کرک اسپرد سوخت جت نسبت به سال گذشته در همین ماه به میزان ۲,۹۸ دلار کاهش یافته است.

۳- بازار آسیا

کرک اسپرد بنزین در بازار آسیا در ماه ژوئن نسبت به ماه گذشته ۵۰ سنت کاهش یافت و به طور میانگین به ۱۰,۸۸ دلار در هر بشکه رسید. اما نسبت به سال گذشته در همین ماه ۵,۵۷ دلار افزایش داشته است. کرک اسپرد نفتا در ژوئن تغییر مسیر داد و وارد حوزه ی

«نرخ بهره برداری پالایشگاه‌ها»

نرخ بهره برداری از ظرفیت پالایشگاه‌های آمریکا در ماه ژوئن، ۳.۳ درصد افزایش یافت و به طور متوسط به ۹۴.۴۲٪ رسید که معادل با ظرفیت پالایش به میزان

جدول ۳: قیمت فرآورده در بازار سنگاپور مه ۲۰۲۵ و ژوئن ۲۰۲۵ و متوسط تغییرات سالانه ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵/ دلار بر هر بشکه

از ابتدای سال جاری (۲۵) تا کنون	متوسط سالانه ۲۰۲۴	تغییرات مه/ ژوئن	ژوئن ۲۵	مه ۲۵	
۶۷,۱۷	۷۲,۷۳	۲,۵۷	۶۴,۱۰	۶۱,۵۳	نفتا
۸۱,۵۴	۹۲,۹۸	۵,۳۴	۸۱,۹۷	۷۶,۶۳	بنزین سوپر
۷۹,۸۴	۸۸,۳۳	۵,۱۳	۸۰,۰۷	۷۴,۹۴	بنزین معمولی
۸۵,۶۷	۹۵,۲۰	۶,۶۶	۸۴,۷۵	۷۸,۰۹	سوخت جت
۸۶,۶۴	۹۵,۹۸	۷,۶۳	۸۶,۷۲	۷۹,۰۹	گازوئیل
۸۵,۴۲	۹۴,۵۶	۷,۷۵	۸۵,۱۲	۷۷,۳۷	نفت کوره ۱۸۰ سانتی استوک

«حاشیه سود پالایشگاه‌ها

براساس داده‌های اولیه، ورودی پالایشگاه‌ها در خلیج مکزیک در ماه ژوئن نسبت به ماه گذشته، ۴۸۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و میانگین ۱۷.۲۵ میلیون بشکه در روز را ثبت کرد. حاشیه سود پالایشگاه‌های این منطقه ۱۷/۰۵ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه گذشته ۱/۴۴ دلار کاهش داشته است.

تولید پالایشگاهی در ماه ژوئن در اتحادیه اروپا-۱۴ به همراه نروژ و بریتانیا، ۴۶۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و میانگین ۹.۸ میلیون بشکه در روز ثبت کرد. میانگین حاشیه سود پالایشگاه‌های اروپا در ژوئن، ۸/۴۴ دلار در هر بشکه بود که نسبت به ماه قبل ۱/۱۲ دلار کاهش و نسبت به سال گذشته در همین ماه ۸۱ سنت کاهش یافته است.

براساس داده‌های اولیه، ورودی پالایشگاه‌های ژاپن، چین، هند، سنگاپور و کره جنوبی در ماه مه، حدود ۴۹۰ هزار بشکه در روز، افزایش یافته و میانگین ۲۶.۵۲ میلیون بشکه در روز را ثبت کرده است. حاشیه سود پالایشگاه‌های این منطقه در ژوئن، ۱۹ سنت نسبت به ماه قبل افزایش یافته و میانگین ۴/۹۳ دلار در هر بشکه را ثبت کرده است که نسبت به سال گذشته در همین ماه ۲۶ سنت بیشتر است.

۱۷.۲۵ میلیون بشکه در روز است. این میزان نسبت به سطح ثبت‌شده در ماه مه، ۴۸۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است. میانگین نرخ بهره برداری از ظرفیت پالایشگاه‌های ۱۴ کشور اتحادیه اروپا به همراه بریتانیا و نروژ در ژوئن، ۸۷.۵۹٪ بود که معادل با ظرفیتی حدود ۹.۸ میلیون بشکه در روز است. این رقم نسبت به ماه قبل، ۴.۲ درصد (معادل ۴۶۰ هزار بشکه در روز) افزایش یافته است. در مقایسه با سال گذشته این نرخ ۳.۹ درصد (معادل ۳۶۰ هزار بشکه در روز) بالاتر بوده است. در کشورهای منتخب آسیایی - ژاپن، چین، هند، سنگاپور و کره جنوبی - نرخ بهره برداری از ظرفیت پالایشگاه‌ها در ژوئن به طور میانگین ۸۹.۳۵٪ رسید که معادل با ظرفیتی حدود ۲۶.۵۲ میلیون بشکه در روز است. این نرخ نسبت به ماه گذشته ۱.۳ درصد افزایش یافته و همچنین ظرفیت پالایش ۴۹۰ هزار بشکه در روز بیشتر شده است.

جدول ۴: نرخ بهره برداری و تولید فرآورده پالایشگاه‌ها در کشورهای منتخب عضو OECD

منطقه/کشور	تغییرات ماه ژوئن نسبت به ماه مه	نرخ بهره برداری %			تغییرات ماه ژوئن نسبت به ماه مه	تولید (میلیون بشکه در روز)		
		ژوئن ۲۵	مه ۲۵	آوریل ۲۵		ژوئن ۲۵	مه ۲۵	آوریل ۲۵
امریکا	۳/۳	۹۴/۴۲	۹۱/۰۹	۹۰/۸۰	۰/۴۸	۱۷/۲۵	۱۶/۷۷	۱۶/۴۳
EU-۱۴+UK &Norway	۴/۲	۸۷/۵۹	۸۳/۴۳	۸۱/۵۸	۰/۴۶	۹/۸۰	۹/۳۳	۹/۲۴
فرانسه	۴/۷	۸۳/۲۹	۸۳/۱۶	۷۴/۸۴	۰/۰۵	۰/۹۶	۰/۹۰	۰/۸۶
آلمان	۲/۲	۹۸/۷۵	۹۶/۵۴	۱۰۳/۳۷	۰/۰۴	۱/۶۹	۱/۶۶	۱/۷۷
ایتالیا	۳/۱	۷۳/۰۷	۶۹/۹۶	۶۴/۹۸	۰/۰۶	۱/۳۳	۱/۲۷	۱/۱۸
انگلیس	۴/۴	۹۶/۷۷	۹۲/۳۷	۸۵/۳۴	۰/۰۵	۰/۹۹	۰/۹۵	۱/۰۰
آسیای منتخب	۱/۳	۸۹/۳۵	۸۸/۰۴	۸۹/۲۰	۰/۴۹	۲۶/۵۲	۲۶/۰۳	۲۶/۳۷

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 15 July 2025

جدول ۵: خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها/ میلیون بشکه در روز

۲۰۲۵ Q۲	۲۰۲۵ Q۱	۲۰۲۴ Q۴	۲۰۲۴ Q۳	۲۰۲۴ Q۲	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	خوراک نفت خام پالایشگاه‌ها
۱۸,۷۱	۱۸,۲۲	۱۹,۰۴	۱۹,۴۴	۱۹,۱۷	۱۸,۹۶	۱۸,۷۱	۱۸,۶۸	OECD قاره آمریکا
۱۶,۸۱	۱۵,۹۳	۱۶,۸۱	۱۶,۹۵	۱۶,۹۶	۱۶,۶۲	۱۶,۵۰	۱۶,۴۸	US
۱۰,۸۳	۱۱,۰۷	۱۱,۲۵	۱۱,۳۷	۱۱,۰۷	۱۱,۲۸	۱۱,۳۸	۱۱,۴۴	OECD قاره اروپا
۰,۹۱	۰,۹۳	۱,۰۰	۰,۹۸	۰,۸۹	۰,۹۲	۰,۹۳	۰,۸۴	فرانسه
۱,۷۱	۱,۶۴	۱,۷۳	۱,۷۵	۱,۸۱	۱,۷۶	۱,۶۲	۱,۸۳	آلمان
۱,۲۶	۱,۲۱	۱,۱۹	۱,۱۶	۱,۳۰	۱,۲۱	۱,۳۰	۱,۳۲	ایتالیا
۰,۹۲	۱,۰۲	۰,۹۵	۰,۹۸	۰,۹۷	۰,۹۸	۰,۹۷	۱,۰۴	انگلیس
۵,۵۸	۵,۶۰	۵,۷۳	۵,۴۷	۵,۶۱	۵,۶۸	۵,۸۳	۶,۰۸	OECD آسیا پاسفیک
۲,۲۸	۲,۴۳	۲,۴۷	۲,۱۹	۲,۲۷	۲,۳۷	۲,۵۶	۲,۷۱	ژاپن
۳۵,۱۱	۳۴,۸۹	۳۶,۰۲	۳۶,۲۸	۳۵,۸۵	۳۵,۹۲	۳۵,۹۲	۳۶,۲۱	کل OECD
۳,۵۲	۳,۵۵	۳,۷۰	۳,۷۲	۳,۷۰	۳,۶۹	۳,۵۴	۳,۴۴	امریکای لاتین
۷,۹۶	۷,۹۲	۷,۹۰	۷,۹۹	۸,۰۶	۷,۹۶	۷,۵۳	۷,۲۴	خاورمیانه
۲,۲۸	۲,۱۱	۲,۱۲	۱,۹۸	۱,۸۵	۱,۹۴	۱,۷۶	۱,۷۷	افریقا
۵,۳۸	۵,۶۲	۵,۳۰	۵,۱۸	۵,۳۶	۵,۳۰	۵,۱۸	۵,۰	هند
۱۴,۲۲	۱۴,۷۸	۱۴,۰۸	۱۴,۰۴	۱۴,۲۵	۱۴,۲۵	۱۴,۷۸	۱۳,۴۹	چین
۵,۱۸	۵,۱۵	۵,۱۴	۵,۲۰	۴,۹۰	۵,۰۵	۵,۰۰	۴,۹۷	سایر آسیا
۵,۳۵	۵,۲۸	۵,۳۱	۵,۴۷	۵,۲۸	۵,۳۵	۵,۵۰	۵,۴۶	روسیه
۱,۰۹	۱,۰۷	۱,۰۱	۱,۰۵	۱,۰۴	۱,۰۴	۱,۰۲	۱,۰۲	سایر اوراسیا
۰,۵۸	۰,۵۵	۰,۵۶	۰,۵۸	۰,۴۹	۰,۵۲	۰,۴۸	۰,۵۲	سایر اروپا
۴۵,۵۷	۴۶,۰۳	۴۵,۱۳	۴۵,۲۰	۴۴,۹۴	۴۵,۰۹	۴۴,۷۸	۴۲,۹۱	کل Non-OECD
۸۰,۶۸	۸۰,۹۱	۸۱,۱۵	۸۱,۴۷	۸۰,۷۹	۸۱,۰۱	۸۰,۷۰	۷۹,۱۲	کل جهان

Source: OPEC Monthly Oil Market Report, 15 July 2025

|| منابع و مأخذ:

1- OPEC Monthly Oil Market Report 15 July 2025

2- www.IEA.org

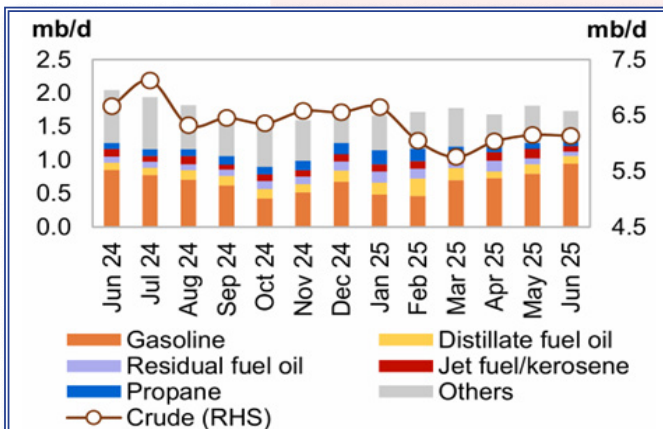

بررسی تحولات تجارت نفت خام و فرآورده

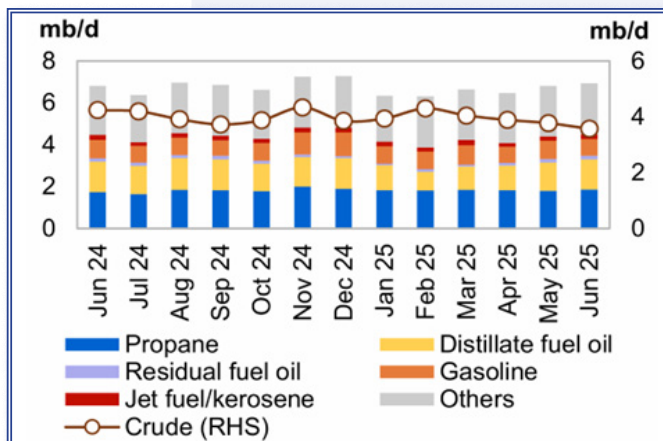
کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق

این کاهش در اکثر فرآورده‌های اصلی به‌جز بنزین دیده شد. نسبت به ژوئن سال گذشته، واردات فرآورده‌های نفتی ۳۱۰ هزار بشکه در روز (حدود ۱۵ درصد) کمتر بود. در مقابل، صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده در ماه ژوئن به میانگین ۶.۹ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل ۱۲۶ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) افزایش داشت. این رشد در اغلب فرآورده‌های اصلی (به‌جز بنزین) مشاهده شد. در مقایسه با سال گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۲۰ هزار بشکه در روز یا حدود ۲ درصد بیشتر بوده است.

نمودار ۱: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

نمودار ۲: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده

مقدمه

در این گزارش تجارت نفت خام و فرآورده‌های نفتی در ایالات متحده، OECD اروپا، ژاپن، چین، هند و اوراسیا با استفاده از ماهنامه بازار نفت سازمان اوپک (منتشر شده در ژوئیه ۲۰۲۵) بررسی شده است.

« ایالات متحده »

در ماه ژوئن ۲۰۲۵، واردات نفت خام ایالات متحده تقریباً بدون تغییر نسبت به ماه قبل باقی ماند و به میانگین ۶.۱ میلیون بشکه در روز رسید. بر اساس داده‌های اولیه هفتگی اداره (EIA)، افزایش واردات از نیجریه، برزیل و لیبی با کاهش واردات از کانادا، عربستان سعودی و کلمبیا جبران شد. در مقایسه با ژوئن سال گذشته، واردات نفت خام آمریکا ۵۳۰ هزار بشکه در روز (حدود ۸ درصد) کاهش داشته است.

در ماه ژوئن، صادرات نفت خام ایالات متحده نیز به پایین‌ترین سطح خود از ژانویه ۲۰۲۳ رسید. صادرات نفت خام به‌طور میانگین ۳.۶ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۲۰۵ هزار بشکه در روز یا حدود ۵ درصد کاهش داشت. بر اساس داده‌های ردیابی شده از نفتکش‌ها، این کاهش عمدتاً به دلیل افت صادرات به آسیا، به‌ویژه به هند، ژاپن و مالزی بود. در مقایسه با ژوئن سال گذشته، صادرات نفت خام آمریکا ۶۶۶ هزار بشکه در روز (حدود ۱۶ درصد) کاهش یافته است. در نتیجه، خالص واردات نفت خام ایالات متحده در ژوئن به میانگین ۲.۶ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل (۲.۴ میلیون بشکه در روز) و ژوئن سال قبل (۲.۴ میلیون بشکه در روز) افزایش نشان می‌دهد.

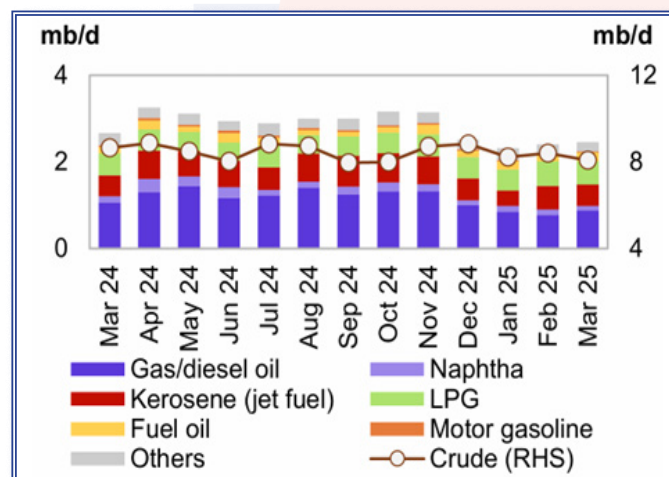
در ماه ژوئن، واردات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده، با کاهش ۷۸ هزار بشکه در روز (بیش از ۴ درصد) نسبت به ماه قبل، به بیش از ۱.۷ میلیون بشکه در روز رسید.

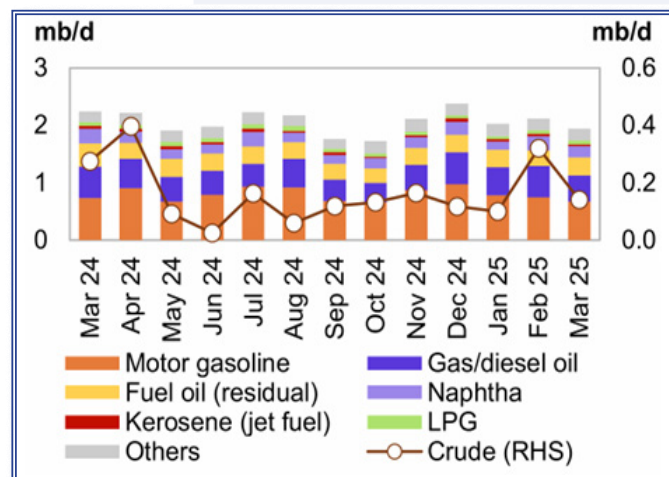
۵۳ هزار بشکه‌ای (حدود ۲ درصدی) نسبت به ماه قبل، به ۲.۵ میلیون بشکه در روز رسید. این افزایش عمدتاً ناشی از رشد واردات گازوئیل و نفت کوره بود، هرچند واردات نفت سفید، نفتا و LPG کاهش داشت. در مقایسه با مارس سال گذشته، واردات فرآورده‌ها حدود ۲۰۲ هزار بشکه (حدود ۸ درصد) کمتر شده است.

در این ماه صادرات فرآورده‌های نفتی اروپا به طور میانگین ۱.۹ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل، ۱۸۰ هزار بشکه (حدود ۹ درصد) کاهش یافت. این افت بیشتر به دلیل کاهش صادرات گازوئیل و بنزین بود، اگرچه صادرات نفت کوره با اندکی افزایش همراه بود. در مقایسه با مارس سال گذشته نیز، صادرات فرآورده‌های نفتی حدود ۳۰۷ هزار بشکه (تقریباً ۱۴

نمودار ۳: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

نمودار ۴: صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی OECD اروپا

در نتیجه، در ماه ژوئن، خالص صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده به میانگین ۵.۲ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل (۵.۰ میلیون بشکه در روز) و ژوئن سال گذشته (۴.۸ میلیون بشکه در روز) افزایش داشته است.

در مجموع، خالص صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایالات متحده در ژوئن به میانگین ۲.۶ میلیون بشکه در روز رسید که تقریباً با ماه قبل برابر بود اما نسبت به ۱.۱ میلیون بشکه در روز در ژوئن ۲۰۲۴ افزایش چشمگیری داشت.

« OECD اروپا

بر اساس جدیدترین داده‌های رسمی منطقه‌ای، میانگین واردات نفت خام کشورهای عضو OECD در اروپا در ماه مارس به ۸.۱ میلیون بشکه در روز رسید. این رقم نسبت به ماه قبل، کاهش ۳۴۰ هزار بشکه‌ای (معادل ۴ درصد) و نسبت به مدت مشابه سال گذشته، کاهش ۵۷۴ هزار بشکه‌ای (حدود ۷ درصدی) را نشان می‌دهد.

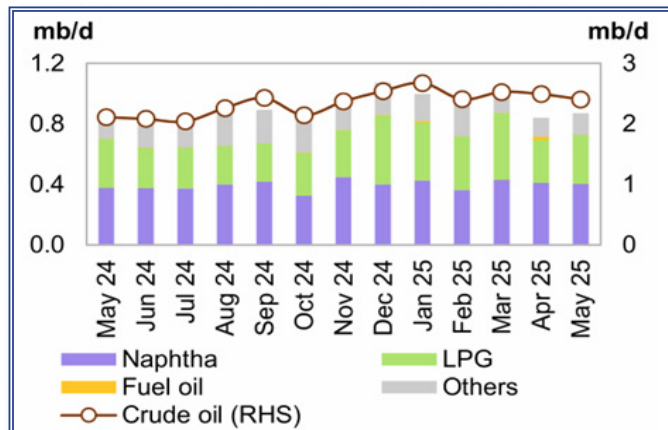
از نظر منابع وارداتی خارج از منطقه، ایالات متحده با حدود ۱.۴ میلیون بشکه در روز بیشترین سهم را در ماه مارس داشت، هرچند این مقدار نسبت به ماه پیش حدود ۱۴ درصد کاهش یافته بود. پس از آن، قزاقستان با ۱.۱ میلیون بشکه در روز و لیبی با ۱.۰ میلیون بشکه در روز در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

در ماه مارس صادرات نفت خام اروپا به خارج از منطقه به طور میانگین ۱۴۰ هزار بشکه در روز بود، که در مقایسه با ۳۲۱ هزار بشکه در ماه قبل و ۲۷۵ هزار بشکه در مارس سال گذشته کاهش محسوسی را نشان می‌دهد. چین در این ماه بزرگ‌ترین مقصد صادراتی نفت خام اروپا بود و ۶۴ هزار بشکه در روز وارد کرد، که نسبت به ۱۴۱ هزار بشکه در ماه قبل کاهش چشمگیری داشت.

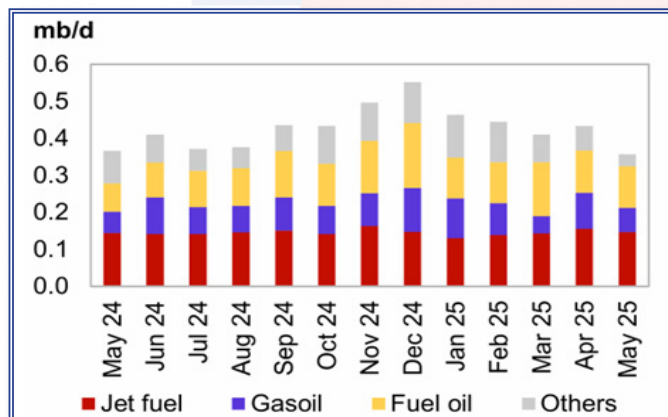
در نتیجه خالص واردات نفت خام اروپا در ماه مارس به ۷.۹ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که این رقم در ماه قبل ۸.۱ میلیون بشکه و در مارس سال گذشته ۸.۴ میلیون بشکه در روز بود.

در ماه مارس واردات فرآورده‌های نفتی با افزایش جزئی

نمودار ۵: واردات نفت خام و فرآورده های نفتی ژاپن

نمودار ۶: صادرات فرآورده های پالایش شده ژاپن

درصد) نسبت به ماه قبل، به طور میانگین به ۳۵۷ هزار بشکه در روز رسید. کاهش صادرات بنزین و گازوئیل عامل اصلی این افت بود، و کاهش هایی نیز در صادرات سوخت جت، نفتا و نفت کوره مشاهده شد. در مقایسه با ماه سال گذشته، صادرات فرآورده های نفتی ۹ هزار بشکه (حدود ۳ درصد) کاهش یافته است. در نتیجه، خالص واردات فرآورده های نفتی ژاپن در ماه مه، از جمله LPG، به طور میانگین ۵۱۳ هزار بشکه در روز بود. در حالی که این رقم در ماه قبل ۴۰۶ هزار بشکه در روز و در ماه سال گذشته ۴۶۹ هزار بشکه در روز بوده است.

درصد) کاهش یافته است.

در نتیجه در ماه مارس، خالص واردات فرآورده های نفتی به ۵۱۹ هزار بشکه در روز رسید، در حالی که این رقم در ماه قبل ۲۸۵ هزار بشکه و در مارس سال گذشته ۴۱۴ هزار بشکه بود.

در ماه مارس، مجموع خالص واردات نفت خام و فرآورده های نفتی اروپا به ۸.۴ میلیون بشکه در روز رسید، که نسبت به ماه قبل تغییر چندانی نداشت، اما نسبت به مارس سال گذشته (۸.۸ میلیون بشکه) کاهش نشان می دهد.

« ژاپن »

در ماه مه ۲۰۲۵، میانگین واردات نفت خام ژاپن برابر با ۲.۴ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل، کاهش ۸۵ هزار بشکه ای (حدود ۳ درصدی) را نشان می دهد. با این حال، در مقایسه با ماه سال گذشته، واردات نفت خام با افزایش ۲۹۲ هزار بشکه ای (حدود ۱۴ درصد) همراه بوده است.

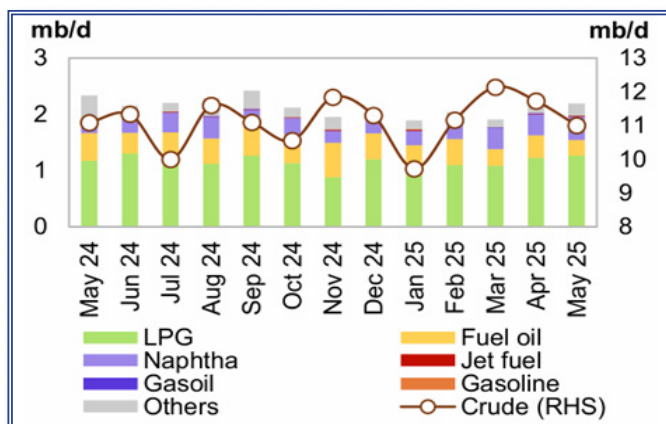
از نظر منابع واردات نفت خام، عربستان سعودی و امارات متحده عربی در ماه مارس، هر دو با سهمی معادل ۴۰.۸ درصد، در جایگاه نخست عرضه کنندگان نفت خام ژاپن قرار گرفتند. این در حالی است که سهم عربستان و امارات در ماه قبل به ترتیب ۳۶ و ۴۶ درصد بود. ایالات متحده با سهمی حدود ۸ درصد، در رتبه سوم قرار داشت.

در ماه مه واردات فرآورده های نفتی، از جمله (LPG)، پس از افت شدید در ماه قبل، با افزایش ۳۰ هزار بشکه ای (حدود ۴ درصد) نسبت به ماه پیش همراه شد و به طور میانگین به ۸۶۹ هزار بشکه در روز رسید. این افزایش عمدتاً ناشی از رشد واردات LPG و بنزین بود، اگرچه واردات نفت کوره و نفت سفید کاهش داشت. در مقایسه با ماه مه سال گذشته، واردات فرآورده های نفتی ۳۵ هزار بشکه (بیش از ۴ درصد) افزایش یافته است.

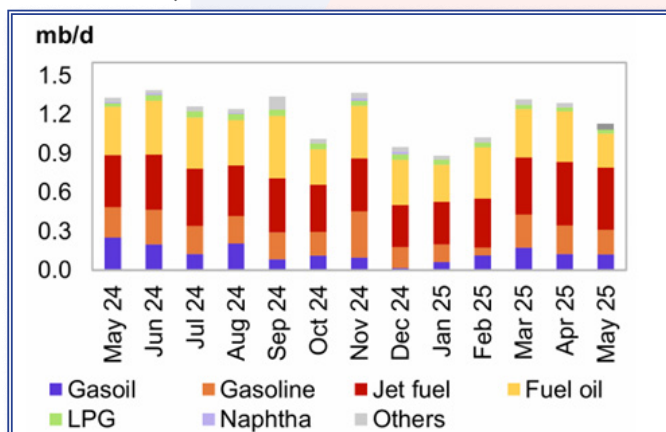
در مقابل در ماه مه، صادرات فرآورده های نفتی ژاپن، از جمله LPG، با کاهش ۷۷ هزار بشکه ای (حدود ۱۸

نمودار ۷: واردات نفت خام و فرآورده های نفتی چین

نمودار ۸: صادرات فرآورده های نفتی چین

ماه مه سال گذشته است.

« هند

در ماه مه ۲۰۲۵، واردات نفت خام هند برای پنجمین ماه پیاپی بالاتر از ۵ میلیون بشکه در روز باقی ماند، با وجود اینکه نسبت به ماه قبل ۹۲ هزار بشکه در روز (حدود ۲ درصد) کاهش داشت. واردات نفت خام هند به طور میانگین ۵.۰ میلیون بشکه در روز بود، در حالی که در ماه قبل ۵.۱ میلیون بشکه در روز ثبت شده بود. در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، واردات نفت خام ۱۷۴ هزار بشکه در روز (حدود ۳ درصد) کاهش داشته است.

از نظر منابع وارداتی نفت خام، در ماه مه، روسیه با سهم ۴۴ درصدی در رتبه نخست واردات نفت هند قرار داشت که نسبت به سهم ۴۰ درصدی ماه قبل افزایش

« چین

در ماه مه ۲۰۲۵، واردات نفت خام چین کاهش بیشتری داشت و به طور میانگین به ۱۱ میلیون بشکه در روز رسید. با این حال، این میزان همچنان در سطح میانگین پنج ساله باقی ماند. در مقایسه با ماه قبل، واردات نفت خام ۷۲۳ هزار بشکه در روز (بیش از ۶ درصد) کاهش یافت. نسبت به ماه مشابه سال گذشته نیز واردات نفت خام ۸۵ هزار بشکه کمتر بود، که (کمتر از ۱ درصد) کاهش یافته است.

از نظر منابع وارداتی نفت خام، روسیه در ماه مه با سهم ۱۸ درصدی در جایگاه نخست باقی ماند که نسبت به سهم ۱۷ درصدی در آوریل افزایش داشته است. عربستان سعودی با سهم ۱۱.۶ درصدی در رتبه دوم قرار گرفت که اندکی بیشتر از ماه قبل بود. پس از آن، عراق با ۱۱.۵ درصد و مالزی با ۱۰.۹ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفتند.

واردات فرآورده های نفتی، از جمله (LPG)، در ماه مه اندکی کاهش یافت و به طور متوسط در این ماه برابر با ۲.۲ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۵۱ هزار بشکه (حدود ۲ درصد) کاهش داشت. افت شدید واردات نفت کوره، افزایش اندک واردات نفتا و LPG را خنثی کرد. در مقایسه با ماه سال گذشته، واردات فرآورده های نفتی ۱۴۸ هزار بشکه (بیش از ۶ درصد) کاهش یافته است.

صادرات فرآورده های نفتی، از جمله LPG، نیز برای دومین ماه پیاپی کاهش یافت و در ماه مه به طور میانگین به ۱.۱ میلیون بشکه در روز رسید. این رقم نسبت به ماه قبل ۱۶۳ هزار بشکه (نزدیک به ۱۳ درصد) کاهش یافته است. این کاهش عمدتاً ناشی از افت صادرات نفت کوره و بنزین بود. نسبت به ماه سال گذشته، صادرات فرآورده های نفتی ۲۰۳ هزار بشکه (معادل ۱۵ درصد) کاهش داشته است.

در نتیجه، خالص واردات فرآورده های نفتی چین در ماه مه به طور میانگین ۱ میلیون بشکه در روز بود، که نسبت به ۹۵۱ هزار بشکه در ماه قبل افزایش یافته است. این رقم مشابه میزان خالص واردات فرآورده های نفتی در

گذشته، صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۱۰ هزار بشکه در روز (حدود ۸ درصد) افزایش داشته است.

در نتیجه، خالص صادرات فرآورده‌های نفتی هند در ماه مه به‌طور میانگین ۲۳۲ هزار بشکه در روز ثبت شد که این رقم در ماه قبل خالص وارداتی معادل ۸۴ هزار بشکه در روز و در ماه سال گذشته خالص صادراتی معادل ۸۴ هزار بشکه در روز بود.

« اوراسیا

در ماه مه، مجموع صادرات نفت خام از روسیه و آسیای مرکزی نسبت به ماه قبل کاهش یافت؛ این افت عمدتاً به دلیل کاهش صادرات نفت خام از بنادر نوروراسییسک و پریمورسک بود. میانگین صادرات نفت خام در این ماه ۶.۴ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۱۷۲ هزار بشکه در روز (معادل ۲.۶ درصد)، کاهش داشته است. با این حال، نسبت به مدت مشابه سال گذشته، صادرات نفت خام ۱۵۵ هزار بشکه در روز (معادل ۲.۵ درصد) افزایش داشته است.

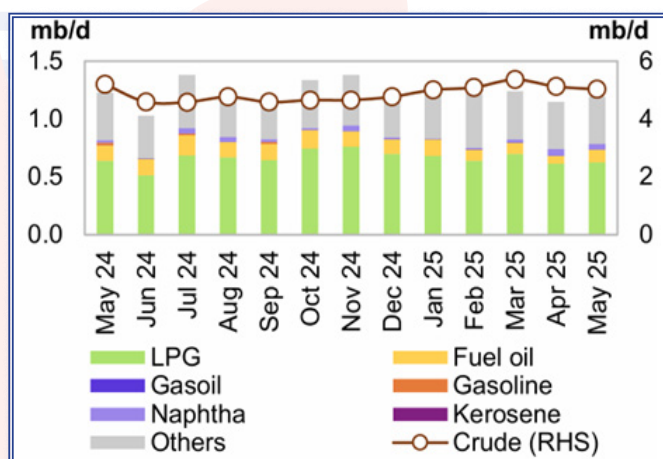
صادرات نفت خام از طریق سیستم خط لوله ترانس‌نفت، در ماه مه با کاهش ۱۱۷ هزار بشکه در روز (معادل ۳ درصد) نسبت به ماه قبل، دوباره کاهش یافت و افزایش ماه پیش را از بین برد و به‌طور میانگین ۳.۸ میلیون بشکه در روز بود که نسبت به ماه مشابه سال گذشته کاهش جزئی داشت.

صادرات از بندر نوروراسییسک در دریای سیاه با کاهش ۵۲ هزار بشکه در روز (بیش از ۹ درصد)، به‌طور میانگین به ۴۹۸ هزار بشکه در روز رسید. صادرات نفت از بنادر دریای بالتیک نیز کاهش یافت؛ به‌طوری‌که جریان از بندر پریمورسک ۵۰ هزار بشکه در روز (معادل ۳.۵ درصد) کاهش یافت و به‌طور میانگین به ۸۱۵ هزار بشکه در روز رسید. صادرات از بندر اوست-لوگا تقریباً بدون تغییر باقی ماند و در سطح ۵۸۱ هزار بشکه در روز ثبت شد. به‌طور ترکیبی، صادرات از بنادر دریای بالتیک ترانس‌نفت نسبت به آوریل ۵۰ هزار بشکه در روز (معادل ۳.۵ درصد) کاهش داشت و به کمتر از ۱.۴ میلیون بشکه در روز رسید. در مقایسه با سال گذشته، صادرات از دریای بالتیک ۱۴۳ هزار بشکه در روز (حدود ۹

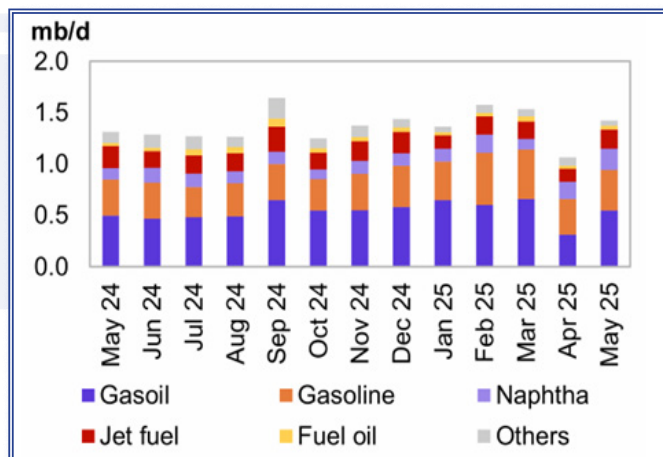
یافته است. عراق با ۱۷ درصد در جایگاه دوم و عربستان سعودی با ۱۲ درصد در رتبه سوم قرار گرفتند.

در ماه مه، واردات فرآورده‌های نفتی بهبود یافت و با افزایش ۴۲ هزار بشکه در روز، معادل حدود ۴ درصد نسبت به ماه قبل، به‌طور میانگین به ۱.۲ میلیون بشکه در روز رسید. این رشد عمدتاً ناشی از افزایش واردات نفت کوره بود و LPG نیز نقش حمایتی داشت. با این حال، نسبت به ماه سال گذشته، واردات فرآورده‌ها ۳۸ هزار بشکه در روز (حدود ۳ درصد) کاهش یافته است. صادرات فرآورده‌های نفتی در ماه مه جهش قابل‌توجهی داشت و با افزایش ۳۵۸ هزار بشکه در روز (حدود ۳۴ درصد) نسبت به ماه قبل، به‌طور میانگین به ۱.۴ میلیون بشکه در روز رسید. این افزایش عمدتاً به دلیل رشد صادرات دیزل، بنزین و نفتا بود. در مقایسه با ماه سال

نمودار ۹: واردات نفت خام و فرآورده‌های نفتی هند

نمودار ۱۰: صادرات فرآورده‌های نفتی هند

در روز (حدود ۱۳ درصد) بیشتر بود. صادرات از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیحان BTC نیز ۳۷ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) کاهش یافت و به میانگین ۵۶۸ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به سال گذشته ۲۷ هزار بشکه در روز (معادل ۴.۵ درصد) کمتر بود.

در مجموع، صادرات فرآورده‌های نفتی از روسیه و آسیای مرکزی در ماه مه با افزایش ۵۴ هزار بشکه در روز (بیش از ۲ درصد) نسبت به ماه قبل، به میانگین ۲.۵ میلیون بشکه در روز رسید. این رشد ماهانه ناشی از افزایش صادرات نفت کوره، بنزین و گازوئیل بود. در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، مجموع صادرات فرآورده‌های نفتی ۱۴۶ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) افزایش یافت که عمدتاً مربوط به رشد بنزین، گازوئیل و نفت کوره بود.

«جمع بندی»

در ماه ژوئن ۲۰۲۵، براساس برآوردهای اولیه مبتنی بر داده‌های هفتگی، واردات نفت خام ایالات متحده تقریباً بدون تغییر نسبت به ماه می باقی ماند و به‌طور میانگین به ۶.۱ میلیون بشکه در روز رسید. در مقابل، صادرات نفت خام ایالات متحده برای سومین ماه متوالی کاهش یافت و به میانگین ۳.۶ میلیون بشکه در روز رسید.

واردات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده نیز با کاهشی ۴ درصدی نسبت به ماه قبل، به میانگین ۱.۷ میلیون بشکه در روز رسید، در حالی که صادرات فرآورده‌های نفتی ایالات متحده با حدود ۲ درصد افزایش نسبت به ماه قبل، در سطح بالای نزدیک به ۷ میلیون بشکه در روز باقی ماند.

بر اساس برآوردهای اولیه برای ماه می، واردات نفت خام اروپا (OECD Europe) در آستانه فصل تابستان رشد ماهانه نشان داد. واردات فرآورده‌های نفتی نیز با رشدی ۱۱ درصدی نسبت به ماه قبل افزایش یافت که عمدتاً ناشی از افزایش واردات نفت کوره بود. صادرات فرآورده‌های نفتی اروپا نیز ۱۱ درصد رشد ماهانه را ثبت کرد، به‌جز در مورد LPG که کاهش داشت.

بر اساس آخرین داده‌های رسمی، واردات نفت خام ژاپن در ماه می با کاهش نسبت به ماه قبل به ۲.۴ میلیون

درصد) کاهش یافته است.

صادرات از طریق خط لوله دروژبا نیز با کاهش ۱۶ هزار بشکه در روز (معادل ۶ درصد) نسبت به ماه قبل، به‌طور میانگین به ۲۵۴ هزار بشکه در روز رسید. با این حال، نسبت به ماه مشابه سال ۲۰۲۴، این صادرات ۵۱ هزار بشکه در روز (معادل ۲۵ درصد) افزایش داشت.

در ماه مه، صادرات به چین داخلی از طریق خط لوله ESPO با افزایش ۱۱ هزار بشکه در روز (معادل حدود ۲ درصد) نسبت به آوریل، به میانگین ۶۳۲ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به سال گذشته نیز ۴ درصد افزایش داشته است. صادرات از بندر کوزمینو در سواحل اقیانوس آرام با وجود کاهش ۱۰ هزار بشکه در روز (معادل ۱ درصد) در سطح نزدیک به رکورد تاریخی ۱.۰ میلیون بشکه در روز باقی ماند. نسبت به سال گذشته، صادرات از این بندر ۹۳ هزار بشکه در روز (حدود ۱۰ درصد) افزایش یافته است.

در ماه مه، در سیستم شرکت لوکاویل، صادرات از طریق سکوی فراساحلی واران‌دی در دریای بارنتز به‌طور میانگین به ۸۳ هزار بشکه در روز رسید که نسبت به ماه قبل (۲۳ هزار بشکه در روز) افزایش چشمگیری داشت. با این حال، نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۵ هزار بشکه در روز (حدود ۱۹ درصد) کاهش یافته است.

در مسیرهای دیگر، صادرات از بندر آنیوا در شرق دور روسیه با افزایش ۱۸ هزار بشکه در روز (حدود ۲۴ درصد) و از بندر دکاستری با ۴۴ هزار بشکه در روز (حدود ۳۷ درصد) افزایش نسبت به ماه قبل روبه‌رو شد. در مجموع، این دو بندر در ماه مه به‌طور میانگین ۶۲ هزار بشکه در روز نفت صادر کردند.

صادرات نفت خام از آسیای مرکزی در ماه مه به‌طور میانگین ۲۲۷ هزار بشکه در روز بود که نسبت به ماه قبل ۹ هزار بشکه در روز (معادل ۳.۶ درصد) کاهش داشت. با این حال، نسبت به سال گذشته، ۱۳ هزار بشکه در روز (حدود ۶ درصد) افزایش یافته است.

در ماه مه، صادرات کل دریای سیاه از پایانه CPC با کاهش ۱۵۵ هزار بشکه در روز (بیش از ۹ درصد) نسبت به ماه قبل، به میانگین ۱.۵ میلیون بشکه در روز رسید. در مقایسه با سال گذشته، این صادرات ۱۷۵ هزار بشکه

افزایش ۳۵۸ هزار بشکه در روز یا تقریباً ۳۴ درصد نسبت به ماه قبل، به میانگین ۱.۴ میلیون بشکه در روز رسید؛ این رشد عمدتاً به دلیل افزایش صادرات گازوئیل و بنزین بود.

بشکه در روز رسید، هرچند همچنان بالاتر از سطح سال گذشته بود. واردات فرآورده‌های نفتی ژاپن پس از کاهش شدید در ماه قبل کمی بهبود یافت و به میانگین ۸۶۹ هزار بشکه در روز رسید که ناشی از افزایش واردات LPG بود. در مقابل، صادرات فرآورده‌های نفتی ژاپن کاهش یافت که عمدتاً به دلیل کاهش صادرات گازوئیل و بنزین بود.

در ماه می، واردات نفت خام چین کاهش بیشتری یافت و به میانگین ۱۱ میلیون بشکه در روز رسید، هرچند این رقم در محدوده میانگین پنج‌ساله باقی ماند. واردات فرآورده‌های نفتی در مجموع ثابت ماند، اما همچنان بالاتر از میانگین پنج‌ساله بود. صادرات فرآورده‌های نفتی چین، طبق روند فصلی، کاهش نشان داد.

واردات نفت خام هند در ماه می برای پنجمین ماه متوالی بالای ۵ میلیون بشکه در روز باقی ماند، اگرچه کاهش ۲ درصدی نسبت به ماه قبل را تجربه کرد. صادرات فرآورده‌های نفتی هند با افزایشی ماهانه به میانگین ۱.۲ میلیون بشکه در روز رسید که عمدتاً ناشی از صادرات نفت کوره بود. در مجموع، صادرات فرآورده‌های نفتی با

بررسی و تحلیل ماهانه بازار جهانی گاز طبیعی (در دوره ۱ ژوئیه تا ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵)

ژانسی ریحی
مدیر امور انرژی چیه
حیدر رضا مصطفایی

گاز طبیعی در بازار نیویورک طی دوره مذکور از یک روند نوسانی برخوردار بوده و از حدود ۳٫۰۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ ژوئن ۲۰۲۵ تا ۲٫۵۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ ژوئیه کاهش یافته است. بر اساس برآوردهای اداره اطلاعات انرژی آمریکا میزان ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره

در طی دوره منتهی به ۳۰ ژوئیه ۲۰۲۵ قیمت های تک محموله گاز طبیعی در بازار آمریکا (هنری هاب) از یک روند نزولی همراه با نوسان برخوردار بوده و از حدود ۳٫۲۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ ژوئن ۲۰۲۵، تا ۲٫۹۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۰ ژوئیه ۲۰۲۵ کاهش یافت. همچنین قیمت تک محموله

جدول ۱: روند تغییرات قیمت های تک محموله گاز طبیعی بازار آمریکا طی دوره ۳۰ ژوئن الی ۳۰ ژوئیه ۲۰۲۵ - (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

۳۰ ژوئن	۱ ژوئیه	۲ ژوئیه	۳ ژوئیه	۷ ژوئیه	۸ ژوئیه	۹ ژوئیه	۱۰ ژوئیه	۱۱ ژوئیه	۱۴ ژوئیه	۱۵ ژوئیه	
۳٫۲۸	۳٫۱۴	۳٫۱۳	۳٫۲۲	۳٫۲۴	۳٫۲۰	۳٫۰۸	۳٫۱۱	۳٫۲۱	۳٫۲۳	۳٫۳۰	هنری هاب
۳٫۰۷	۲٫۸۳	۲٫۸۹	۲٫۸۶	۳٫۰۷	۲٫۹۲	۲٫۷۸	۲٫۸۲	۲٫۸۰	۳٫۲۴	۳٫۴۹	نیویورک
۲٫۹۱	۲٫۸۲	۲٫۸۳	۲٫۹۲	۳٫۰۲	۲٫۹۹	۲٫۸۹	۲٫۸۸	۲٫۹۷	۳٫۱۱	۳٫۱۲	شیکاگو
۱۶ ژوئیه	۱۷ ژوئیه	۱۸ ژوئیه	۲۱ ژوئیه	۲۲ ژوئیه	۲۳ ژوئیه	۲۴ ژوئیه	۲۵ ژوئیه	۲۸ ژوئیه	۲۹ ژوئیه	۳۰ ژوئیه	
۳٫۴۳	۳٫۵۰	۳٫۵۱	۳٫۴۷	۳٫۲۱	۳٫۰۷	۳٫۱۲	۳٫۰۹	۳٫۱۳	۳٫۰۸	۲٫۹۸	هنری هاب
۳٫۵۰	۳٫۰۵	۲٫۶۸	۲٫۸۰	۲٫۸۰	۲٫۹۷	۲٫۸۴	۲٫۸۱	۳٫۱۱	۲٫۸۶	۲٫۵۸	نیویورک
۳٫۲۶	۳٫۲۳	۳٫۱۷	۳٫۰۳	۲٫۸۸	۲٫۸۱	۲٫۸۱	۲٫۷۹	۲٫۸۸	۲٫۸۵	۲٫۷۰	شیکاگو

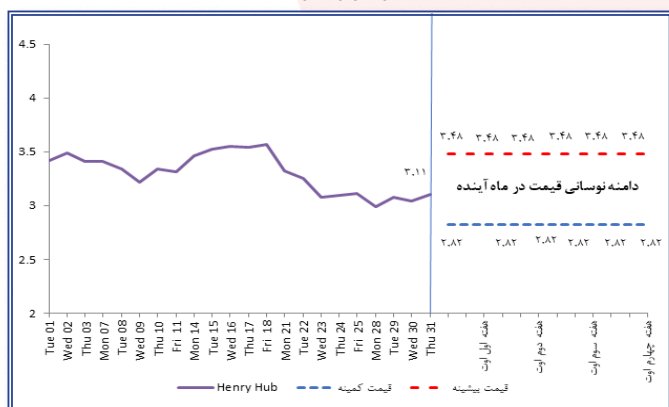
جدول ۲: روند تغییرات سطح ذخایر زیر زمینی عملیاتی گاز طبیعی آمریکا طی دوره منتهی به ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۵

مقایسه روند تاریخی				میزان ذخایر بر حسب میلیارد فوت مکعب						منطقه
متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۰-۲۰۲۴)		۲۵ ژوئیه ۲۰۲۴								
تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	تغییر (درصد)	ذخایر (میلیارد فوت مکعب)	میزان تغییر ذخایر ۲۵ ژوئیه نسبت به ۲۷ ژوئن ۲۰۲۵	۲۵ ژوئیه ۲۰۲۵	۱۸ ژوئیه ۲۰۲۵	۱۱ ژوئیه ۲۰۲۵	۴ ژوئیه ۲۰۲۵	۲۷ ژوئن ۲۰۲۵	
۱.۱	۱۸.۲	- ۸.۲	۲۰.۱	۱٫۳	۱۸.۴	۱۸.۰	۱۷٫۸	۱۷٫۵	۱۷٫۱	شرق
۱.۶	۲۱.۳	- ۸.۹	۲۳.۸	۲٫۲	۲۱.۷	۲۱.۱	۲۰٫۷	۲۰٫۱	۱۹٫۵	غرب
۱۱.۵	۴۳.۴	۰.۶	۴۸.۱	۱٫۳	۴۸.۴	۴۸.۰	۴۸٫۰	۴۷٫۶	۴۷٫۱	مناطق تولید
۶.۷	۸۲.۹	- ۳.۸	۹۲.۰	۴٫۸	۸۸.۵	۸۷.۱	۸۶٫۵	۸۵٫۲	۸۳٫۷	مجموع

افزایش یافته و در سطح ۲۱/۷ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است که معادل ۰/۳ میلیارد متر مکعب بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه می‌باشد. میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی غرب آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته در حدود ۲۱/۳ میلیارد فوت مکعب بوده است.

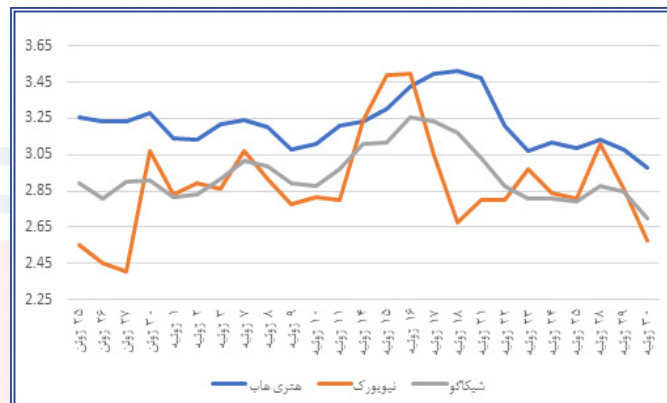
قیمت آتی های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (آتی های ماه اول) طی دوره ۱ ژوئیه الی ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵ از ۳/۴۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ ژوئیه ۲۰۲۵ تا حدود ۳/۱۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۱ ژوئیه کاهش یافت. کمترین مقدار آن در ۲۸ ژوئیه (۲/۹۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۱۸ ژوئیه (۳/۵۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود. در جدول زیر قیمت آتی های گاز طبیعی در بازار بورس آمریکا (هنری هاب)، برای تحویل در ماه اوت، سپتامبر و اکتبر ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

نمودار ۲: روند تغییرات قیمت آتی های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار آمریکا

Source: <https://www.cmegroup.com/>

نمودار ۱: روند تغییرات قیمت های تگ محموله گاز طبیعی بازار آمریکا طی دوره ۲۵ ژوئن الی ۳۰ ژوئیه ۲۰۲۵ (دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو)

منتهی به ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۵ در حدود ۸۸/۵ میلیارد متر مکعب بود که نسبت به ۲۷ ژوئن ۴/۸ میلیارد متر مکعب افزایش یافته است. این ذخایر به میزان ۳/۵ میلیارد متر مکعب (۳/۸ درصد) کمتر از زمان مشابه سال قبل در تاریخ ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۴ بوده و به میزان ۵/۵ میلیارد متر مکعب (۶/۷ درصد) بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته (۲۰۲۰-۲۰۲۴) می‌باشد، میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته حدود ۸۲/۹ میلیارد متر مکعب بوده است.

در منطقه شرق، میزان ذخایر طی هفته منتهی به ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۵ نسبت به هفته منتهی به ۲۵ ژوئن ۲۰۲۴ به میزان ۱/۳ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۱۸/۴ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است و به میزان ۰/۲ میلیارد متر مکعب (۱/۱ درصد) بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته این منطقه می‌باشد. میزان متوسط ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی در شرق آمریکا در زمان مشابه طی ۵ سال گذشته در حدود ۱۸/۲ میلیارد متر مکعب بوده است.

ذخایر در مناطق تولیدی (آلاباما، آرکانزاس، کانزاس، لوئیزیانا و....) به میزان ۵/۰ میلیارد متر مکعب بیشتر از متوسط ۵ سال گذشته بوده و نسبت به هفته پایانی ماه ژوئن ۲۰۲۵ معادل ۱/۳ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۴۸/۴ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است.

سطح ذخایر زیر زمینی گاز طبیعی منطقه غرب آمریکا طی هفته منتهی به ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۵ نسبت به هفته پایانی ماه ژوئن ۲۰۲۵ به میزان ۲/۲ میلیارد متر مکعب

جدول ۳: قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بورس نیویورک (هنری‌هاب) - قیمت بسته شده

هفته اول						هفته دوم					
۲۰۲۵	۳۰ ژوئن	۱ ژوئیه	۲ ژوئیه	۳ ژوئیه	۴ ژوئیه	۲۰۲۵	۷ ژوئیه	۸ ژوئیه	۹ ژوئیه	۱۰ ژوئیه	۱۱ ژوئیه
اوت	۳.۴۶	۳.۴۲	۳.۴۹	۳.۴۱	تعطیل	اوت	۳.۴۱	۳.۳۴	۳.۲۱	۳.۳۴	۳.۳۱
سپتامبر	۳.۴۹	۳.۴۴	۳.۵۱	۳.۴۳	تعطیل	سپتامبر	۳.۴۴	۳.۳۷	۳.۲۵	۳.۳۷	۳.۳۵
هفته سوم						هفته چهارم					
ماه	۱۴ ژوئیه	۱۵ ژوئیه	۱۶ ژوئیه	۱۷ ژوئیه	۱۸ ژوئیه	۲۰۲۵	۲۱ ژوئیه	۲۲ ژوئیه	۲۳ ژوئیه	۲۴ ژوئیه	۲۵ ژوئیه
اوت	۳.۴۷	۳.۵۲	۳.۵۵	۳.۵۴	۳.۵۷	اوت	۳.۳۳	۳.۲۵	۳.۰۸	۳.۰۹	۳.۱۱
سپتامبر	۳.۵۰	۳.۵۶	۳.۵۹	۳.۵۸	۳.۶۰	سپتامبر	۳.۳۶	۳.۲۹	۳.۱۲	۳.۱۵	۳.۱۶
هفته پنجم											
۲۰۲۵	۲۸ ژوئیه	۲۹ ژوئیه	۳۰ ژوئیه	۳۱ ژوئیه	۱ اوت						
اوت	۲.۹۹	۳.۰۸	-	-	-						
سپتامبر	۳.۰۷	۳.۱۴	۳.۰۵	۳.۱۱	۳.۰۸						
اکتبر	۳.۱۷	۳.۲۵	۳.۱۵	۳.۲۰	۳.۱۹						

گذشته است.

۷. پیش بینی افزایش ذخیره سازی برای ماه های آینده توسط اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده.

۸. تقویت ارزش دلار (اثر غیر مستقیم)،

۹. کاهش PMI بخش صنعت ایالات متحده که حاصل نگرانی بازار از رکود اقتصادی است.

۱۰. افزایش نرخ تورم در امریکا،

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

۱. کاهش میانگین خالص واردات گاز طبیعی از کانادا طی دوره منتهی به ۳۰ ژوئیه،

۲. افزایش مصرف گاز طبیعی برای تولید برق طی دوره منتهی به ۳۰ ژوئیه،

۳. افزایش مصرف در بخش صنعت طی دوره منتهی به ۳۰ ژوئیه،

۴. افزایش مصرف گاز طبیعی در بخش های خانگی و تجاری طی دوره منتهی به ۳۰ ژوئیه،

۵. توافق اولیه میان اروپا و آمریکا در زمینه تعرفه ها و بهبود چشم انداز اقتصادی اروپا؛

عمده عوامل تضعیف کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار آمریکا عبارتند از:

۱. افزایش تولید گاز طبیعی طی دوره منتهی به ۳۰ ژوئیه،

۲. کاهش عرضه گاز خوراک به پایانه های صادرات ال ان جی طی دوره منتهی به ۳۰ ژوئیه،

۳. افزایش ذخیره سازی گاز طبیعی در ایالات متحده طی دوره منتهی به ۲۵ ژوئیه که بسیار بیشتر از میانگین ۵ ساله است.

۴. تعداد دکل های حفاری گاز طبیعی فعال ایالات متحده در هفته منتهی به ۱ آگوست با ۲ واحد افزایش به ۱۲۴ دکل، بالاترین میزان در ۲ سال گذشته رسیده است.

۵. پیش بینی EIA مبنی بر افزایش تولید گاز طبیعی در آمریکا در سال ۲۰۲۵ به ۳ میلیارد متر مکعب در روز، در حالی که این رقم در سال گذشته ۲/۹ میلیارد متر مکعب در روز بوده است.

۶. اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده، طبق آخرین چشم انداز کوتاه مدت انرژی خود، انتظار دارد قیمت تک محموله گاز در بازار هنری هاب در سه ماهه سوم سال جاری به طور متوسط تقریباً ۳/۴۰ دلار در هر میلیون بی بی تی یو باشد که ۱۶ درصد کمتر از پیش بینی ماه

قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در بازار ژاپن/ کره طی ماه گذشته از یک روند نزولی برخوردار بوده و از حدود ۱۳/۱۱ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ ژوئیه ۲۰۲۵ تا ۱۲/۰۴ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵ کاهش یافت. کمترین مقدار آن در ۲۴ و ۲۵ ژوئیه (۱۱/۸۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۲ ژوئیه (۱۳/۱۷ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود. در جدول زیر قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در ژاپن-کره، برای تحویل در ماه ژوئن، ژوئیه و اوت ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

۶. مذاکرات چین و آمریکا در سوئد

۷. پیش‌بینی افزایش دمای هوا در ۵ تا ۹ اوت در بیشتر نیمه شرقی ایالات متحده

۸. کاهش تولید انرژی بادی

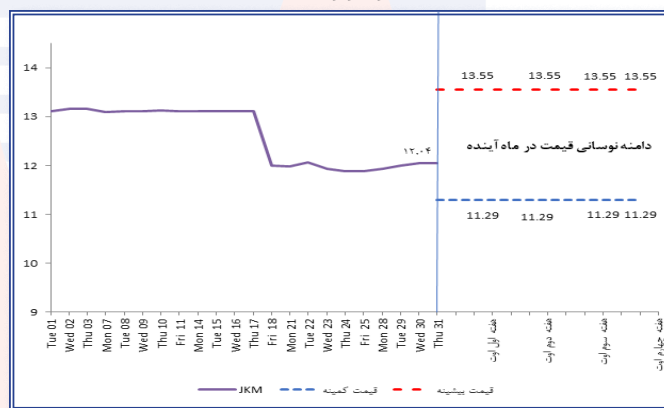
۹. رشد فراتر از انتظار GDP ایالات متحده

۱۰. افزایش شاخص اطمینان مصرف‌کننده در ایالات متحده

۱۱. افزایش فروش خانه‌های جدید در ایالات متحده (اثر غیر مستقیم)

۱۲. افزایش شاخص اعتماد مصرف‌کننده ایالات متحده در ماه ژوئیه،

نمودار ۳: روند تغییرات قیمت آتی‌های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار آسیا

Source: <https://www.cmegroup.com/>

جدول ۴: قیمت آتی‌های ال‌ان‌جی در ژاپن/کره - قیمت بسته شده

هفته دوم						هفته اول					
۲۰۲۵	۷ ژوئیه	۸ ژوئیه	۹ ژوئیه	۱۰ ژوئیه	۱۱ ژوئیه	۲۰۲۵	۳۰ ژوئن	۱ ژوئیه	۲ ژوئیه	۳ ژوئیه	۴ ژوئیه
اوت	۱۳.۱۰	۱۳.۱۲	۱۳.۱۲	۱۳.۱۳	۱۳.۱۲	اوت	۱۳.۱۳	۱۳.۱۱	۱۳.۱۷	۱۳.۱۶	تعطیل
سپتامبر	۱۲.۴۴	۱۲.۴۶	۱۲.۵۰	۱۲.۶۲	۱۲.۷۷	سپتامبر	۱۱.۹۹	۱۲.۲۰	۱۲.۱۶	۱۲.۲۶	تعطیل
هفته چهارم						هفته سوم					
۲۰۲۵	۲۱ ژوئیه	۲۲ ژوئیه	۲۳ ژوئیه	۲۴ ژوئیه	۲۵ ژوئیه	۲۰۲۵	۱۴ ژوئیه	۱۵ ژوئیه	۱۶ ژوئیه	۱۷ ژوئیه	۱۸ ژوئیه
سپتامبر	۱۱.۹۸	۱۲.۰۷	۱۱.۹۳	۱۱.۸۸	۱۱.۸۸	سپتامبر	۱۲.۶۷	۱۲.۳۰	۱۲.۴۱	۱۲.۱۸	۱۲.۰۰
اکتبر	۱۱.۹۸	۱۲.۰۰	۱۱.۷۵	۱۱.۷۲	۱۱.۷۷	اکتبر	۱۲.۷۳	۱۲.۳۸	۱۲.۴۸	۱۲.۲۷	۱۲.۰۸
هفته پنجم						هفته ششم					
۲۰۲۵	۲۸ ژوئیه	۲۹ ژوئیه	۳۰ ژوئیه	۳۱ ژوئیه	۱ اوت	۲۰۲۵	۲۸ ژوئیه	۲۹ ژوئیه	۳۰ ژوئیه	۳۱ ژوئیه	۱ اوت
سپتامبر	۱۱.۹۳	۱۲.۰۰	۱۲.۰۴	۱۲.۰۴	۱۲.۰۰	سپتامبر	۱۱.۹۳	۱۲.۰۴	۱۲.۰۴	۱۲.۰۴	۱۲.۰۰
اکتبر	۱۱.۹۳	۱۲.۱۷	۱۲.۲۳	۱۲.۲۴	۱۱.۹۱	اکتبر	۱۱.۹۳	۱۲.۱۷	۱۲.۲۳	۱۲.۲۴	۱۱.۹۱

شمالی و جنوب غربی چین ممکن است تقاضا را بیشتر کاهش دهد؛

۸. کاهش PMI بخش صنعت چین

۹. عدم تغییر نرخ بهره توسط چین

۱۰. افزایش نرخ تورم چین،

۱۱. رشد اقتصادی کندتر از حد انتظار در چین

از سوی دیگر، عوامل ذیل از کاهش بیشتر قیمت گاز طی هفته گذشته جلوگیری کرد:

۱. ادامه بحران میان ایران و رژیم صهیونیستی و نگرانی‌ها درباره اخلاص در حمل‌ونقل ال‌ان‌جی از طریق تنگه هرمز،

۲. افزایش رقابت میان بازار اروپا و آسیا برای واردات LNG به دنبال گرمای بی سابقه در شرق آسیا؛

۳. اخلاص جزئی در حمل و نقل LNG در پی وقوع زلزله بی‌سابقه در شرق روسیه که هشدارهای سونامی را در سراسر اقیانوس آرام به وجود آورد؛

۴. مهلت ۱۰ روزه ترامپ به روسیه

۵. ۸۵ درصد از واردات نفت خام روسیه توسط چین/هند با ریسک تحریم‌های ثانویه ایالات متحده مواجه است. (نگرانی‌های مربوط به تحریم‌های ثانویه در مورد انرژی روسیه)

۶. مشکلات گاز طبیعی داخلی استرالیا می‌تواند بازارهای جهانی را تحت فشار قرار دهد. (صادرکنندگان LNG

جدول ۵: روند تغییرات سطح ذخیره سازی گاز طبیعی اتحادیه اروپا و کشورهای منتخب طی هفته منتهی به ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵

۲۶ ژوئن		۰۳ ژوئیه		۱۰ ژوئیه		۱۷ ژوئیه		۲۴ ژوئیه		۳۱ ژوئیه	
حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی	حجم ذخیره سازی	درصد ذخیره سازی
۶۶.۷	۵۷.۴	۶۹.۴	۵۹.۷	۷۱.۹	۶۲.۳	۷۴.۵	۶۴.۱	۷۷.۰	۶۶.۲	۷۹.۷	۶۸.۶
۱۲.۴	۴۹.۰	۱۳.۱	۵۱.۶	۱۳.۷	۵۵.۷	۱۴.۳	۵۶.۳	۱۴.۸	۵۸.۳	۱۵.۴	۶۰.۸
۱۴.۵	۶۹.۹	۱۴.۹	۷۲.۰	۱۵.۴	۷۴.۲	۱۵.۹	۷۶.۰	۱۶.۲	۷۷.۹	۱۶.۶	۸۰.۲
اتحادیه اروپا											
آلمان											
ایتالیا											

زیرا نهاد ناظر انرژی این کشور نسبت به کمبود عرضه تا پایان سال هشدار داده است؛

۷. تعویق وضع تعرفه ها تا ماه اوت توسط ترامپ،

۸. مذاکرات چین و امریکا در سوئد

۹. حمله یمن به کشتی ها و در نتیجه افزایش نگرانی در ارتباط با عرضه LNG از منطقه خاورمیانه؛

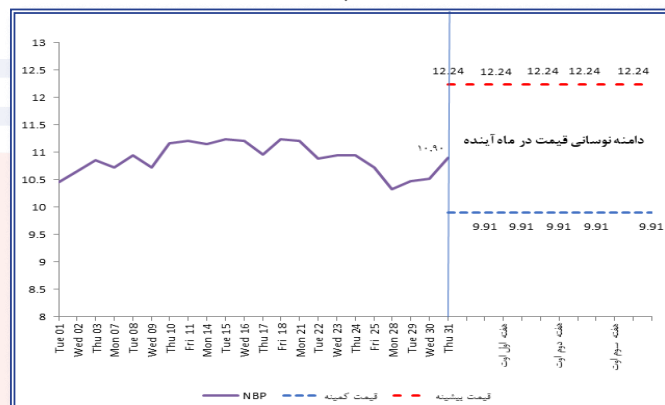
۱۰. رشد تولیدات صنعتی ژاپن

میزان ذخایر گاز طبیعی اتحادیه اروپا طی دوره منتهی به ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵ روند صعودی داشته و در حدود ۷۹/۷ میلیارد متر مکعب (۶۸/۶ درصد) بود که نسبت به ۲۶ ژوئن ۲۰۲۵ حدود ۱۳ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و میزان ذخایر گاز طبیعی اتحادیه اروپا در تاریخ ۲۶ ژوئن حدود ۶۶/۷ میلیارد متر مکعب بود.

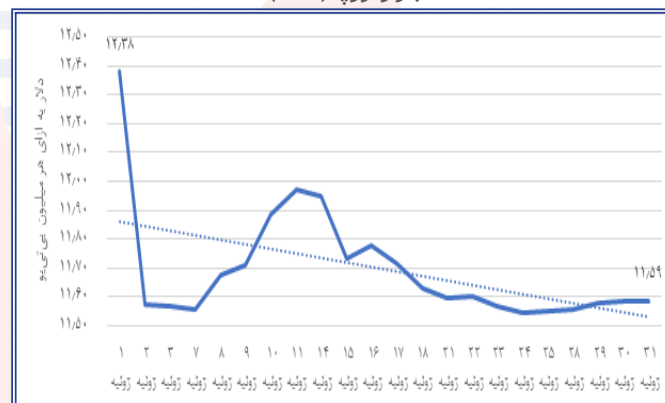
در آلمان، میزان ذخایر طی دوره منتهی به ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵ نسبت به ۲۶ ژوئن به میزان ۳/۰ میلیارد متر مکعب افزایش یافته و در سطح ۱۵/۴ میلیارد متر مکعب قرار گرفته است میزان ذخایر آلمان در ۲۶ ژوئن در حدود ۱۲/۴ میلیارد متر مکعب بوده است.

در ۲۶ ژوئن حجم ذخایر ایتالیا ۱۴/۵ میلیارد متر مکعب بوده است و این مقدار در ۳۱ ژوئیه به ۱۶/۶ میلیارد متر مکعب افزایش یافته است. این نشان دهنده افزایش ۱۴/۵ درصدی ذخایر گاز در طول این دوره است.

استرالیا ممکن است تحت فشار بیشتری برای تأمین بازارهای داخلی و تغییر مسیر محموله ها از آسیا باشند، نمودار ۳: روند تغییرات قیمت آبی های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار اروپا (NBP)

نمودار ۴: روند تغییرات قیمت آبی های گاز طبیعی (تحویل ماه اول) در بازار اروپا (TTF)

جدول ۶: قیمت آبی های گاز طبیعی در TTF - قیمت بسته شده

هفته اول						هفته دوم					
۲۰۲۵	۳۰ ژوئن	۱ ژوئیه	۲ ژوئیه	۳ ژوئیه	۴ ژوئیه	۲۰۲۵	۷ ژوئیه	۸ ژوئیه	۹ ژوئیه	۱۰ ژوئیه	۱۱ ژوئیه
ژوئیه	۱۲.۳۸	۱۲.۳۸	-	-	-	اوت	۱۱.۵۶	۱۱.۶۸	۱۱.۷۱	۱۱.۸۸	۱۱.۹۷
اوت	۱۱.۳۲	۱۱.۶۲	۱۱.۵۸	۱۱.۵۷	تعطیل	سپتامبر	۱۱.۸۱	۱۱.۹۶	۱۲.۰۰	۱۲.۲۳	۱۲.۳۶
هفته سوم						هفته چهارم					
۲۰۲۵	۱۴ ژوئیه	۱۵ ژوئیه	۱۶ ژوئیه	۱۷ ژوئیه	۱۸ ژوئیه	۲۰۲۵	۲۱ ژوئیه	۲۲ ژوئیه	۲۳ ژوئیه	۲۴ ژوئیه	۲۵ ژوئیه
اوت	۱۱.۹۵	۱۱.۷۳	۱۱.۷۸	۱۱.۷۲	۱۱.۶۳	اوت	۱۱.۶۰	۱۱.۶۰	۱۱.۵۷	۱۱.۵۵	۱۱.۵۵
سپتامبر	۱۲.۳۱	۱۱.۹۲	۱۲.۰۳	۱۱.۸۶	۱۱.۶۵	سپتامبر	۱۱.۵۶	۱۱.۵۵	۱۱.۴۱	۱۱.۳۴	۱۱.۳۷
هفته پنجم											
۲۰۲۵	۲۸ ژوئیه	۲۹ ژوئیه	۳۰ ژوئیه	۳۱ ژوئیه	۱ اوت						
اوت	۱۱.۵۶	۱۱.۵۸	۱۱.۵۹	۱۱.۵۹	۱۱.۵۹						
سپتامبر	۱۱.۴۴	۱۱.۷۶	۱۱.۸۶	۱۱.۸۳	۱۱.۵۲						

افزایش نگرانی در ارتباط با عرضه LNG از منطقه خاورمیانه؛

۷. کاهش سهم قراردادهای بلندمدت، همراه با تولید گاز داخلی، به حدود ۵۰ درصد در ۲ سال گذشته (معمولاً ۸۰ تا ۹۰ درصد از مصرف گاز طبیعی اتحادیه اروپا را قبل از بحران ۲۰۲۲ تشکیل می‌دادند. اگر هیچ قرارداد جدیدی امضا نشود و قراردادهای موجود تمدید نشوند، سهم گاز تک محموله و LNG انعطاف‌پذیر در کل عرضه گاز اتحادیه اروپا می‌تواند تا سال ۲۰۳۰ به حدود دو سوم افزایش یابد که می‌تواند آسیب‌پذیری در برابر نوسانات قیمت کوتاه‌مدت را افزایش دهد)؛

۸. مشکلات گاز طبیعی داخلی استرالیا می‌تواند بازارهای جهانی را تحت فشار قرار دهد. (صادرکنندگان LNG استرالیا ممکن است تحت فشار بیشتری برای تأمین بازارهای داخلی و تغییر مسیر محموله‌ها از آسیا باشند، زیرا نهاد ناظر انرژی این کشور نسبت به کمبود عرضه تا پایان سال هشدار داده است)؛

۹. قطعی‌های برنامه‌ریزی نشده در تاسیسات فرآوری گاز نیهامنا و کولنس نروژ در اوایل هفته گذشته؛

۱۰. اتحادیه اروپا بسته تحریم‌های جدیدی را علیه روسیه تصویب کرد که شامل ممنوعیت خطوط لوله گاز نورد استریم است؛

۱۱. حمله یمن به کشتی‌ها و در نتیجه افزایش نگرانی در ارتباط با عرضه LNG از منطقه خاورمیانه؛

۱۲. افزایش PMI صنعت منطقه یورو، آلمان و بریتانیا

۱۳. رشد GDP آلمان

۱۴. عدم تغییر نرخ بهره توسط اتحادیه اروپا

۱۵. رشد تولیدات صنعتی منطقه یورو و آلمان

۱۶. افزایش موازنه تجاری آلمان در ماه ژوئیه،

۱۷. رشد GDP بریتانیا در ماه ژوئیه،

قیمت آتی‌های گاز طبیعی در بازار اروپا (NBP) طی یک ماه گذشته از یک روند نوسانی برخوردار بوده و از حدود ۱۰/۴۶ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ ژوئیه ۲۰۲۵ تا ۱۰/۹۰ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵ افزایش یافت. کمترین مقدار آن در ۲۸ ژوئیه (۱۰/۳۳ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۱۸ ژوئیه (۱۱/۲۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود. قیمت گاز طبیعی در بازار اروپا (TTF) طی دوره ۱ تا ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵، از حدود ۱۲/۳۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۱ ژوئیه ۲۰۲۵ به ۱۱/۵۹ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو در تاریخ ۳۱ ژوئیه ۲۰۲۵ رسید. کمترین مقدار آن در ۲۴ و ۲۵ ژوئیه (۱۱/۵۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) و بیشترین مقدار آن در ۱ ژوئیه (۱۲/۳۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو) بود.

در جدول زیر قیمت آتی‌های گاز طبیعی در TTF هلند، برای تحویل در ماه ژوئیه، اوت و سپتامبر ۲۰۲۵، نشان داده شده است.

عمده عوامل تقویت کننده قیمت گاز طی ماه گذشته در بازار اروپا عبارتند از:

۱. افزایش رقابت میان بازار اروپا و آسیا برای واردات LNG به دنبال گرمای بی‌سابقه در شرق آسیا؛

۲. توافق اولیه میان اروپا و آمریکا در زمینه تعرفه‌ها و بهبود چشم‌انداز اقتصادی اروپا؛

۳. وعده «خیالی» ۷۵۰ میلیارد دلاری اتحادیه اروپا به ترامپ در حوزه انرژی که به عقیده کارشناسان مسائل فنی، محدودیت عرضه در ایالات متحده و کنترل حداقلی اتحادیه اروپا بر واردات، این تعهد را غیرعملی می‌کند؛

۴. تصمیم دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، برای کوتاه کردن مهلت روسیه برای توافق آتش‌بس با اوکراین، که تهدیدی برای صادرات انرژی روسیه محسوب می‌شود؛

۵. نگرانی‌های مربوط به تحریم‌های ثانویه در مورد انرژی روسیه،

۶. تداوم ناآرامی‌ها در منطقه خاورمیانه و در نتیجه

۸. افزایش نرخ تورم منطقه یورو و بریتانیا

از سوی دیگر، عوامل ذیل از افزایش بیشتر قیمت گاز طی ماه گذشته جلوگیری کرد:

|| منابع و مأخذ:

- 1- <https://www.eia.gov/naturalgas/weekly/#tabs-storage-3>
- 2- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/lng-japan-korea-marker-platts-swap.settlements.html#tradeDate=08%2F30%2F2024>
- 3- <https://www.cmegroup.com/markets/energy/natural-gas/uk-nbp-natural-gas-usd-mmbtu-icis-heren-front-month.settlements.html#tradeDate=01%2F31%2F2025>
- 4- <https://www.hellenicshippingnews.com/asian-spot-lng-prices-at-two-month-high-tracking-eu-gas-rally/>
- 5- https://in.tradingview.com/news/reuters.com,2025:newsml_L5N3PC1E0:0-asia-spot-lng-prices-at-three-week-low-amid-tepid-demand/

۱. موجودی ذخیره سازی های اتحادیه اروپا به ۶۷٫۷٪ ظرفیت رسیده است و به طور پیوسته به سمت هدف ۸۰٪ تعیین شده برای ۱ نوامبر در حال بهبود است (پارلمان اروپا مهلت رسیدن به هدف ۹۰٪ را از سپتامبر به دسامبر تمدید کرده است و فشارهای عرضه را کاهش داده است)؛

۲. نگرانی از کاهش تقاضای گاز به دنبال کاهش نرخ رشد اقتصادی در نتیجه جنگ تعرفه ای ترامپ؛

۳. صادرات نیروژ همچنان پایدار است، اگرچه قطع برق برنامه ریزی نشده مداوم در کارخانه کارستو نیروژ، جریان صادرات را اندکی مختل کرده است.

۴. پیش بینی تحلیلگران ANZ Research مبنی بر برقراری یک الگوی آب و هوایی خنک تر در اواخر ژوئیه تا اوت ۲۰۲۵ در بازار اروپا که می تواند تقاضا برای تهویه مطبوع را کاهش دهد؛

۵. کاهش تقاضای گاز نیروگاه ها به دلیل افزایش تولید برق بادی در شمال غربی اروپا؛

۶. پیش بینی وود مکنزی از کاهش ساختاری تقاضای گاز مسکونی، تجاری و صنعتی در اروپا (در مسکونی و تجاری، این امر عمدتاً به دلیل بهبود بهره وری از طریق افزایش استفاده از پمپ های حرارتی است که تقاضای گاز برای گرمایش را کاهش می دهد. در صنعت، انتظار می رود تقاضا در سال ۲۰۲۵ تا ۲۰ درصد کمتر از قبل از درگیری اوکراین و روسیه باشد. با این حال، بسته به تغییر سوخت در بخش پالایش یا افزایش تولید آمونیاک، که دو عامل اصلی تقاضای گاز صنعتی در اروپا هستند، تا ۱۰ درصد از تقاضای صنعتی می تواند در کوتاه مدت بازگردد)؛

۷. پیش بینی وود مکنزی از چشم انداز افزایشی عرضه LNG از پروژه های جدید عمدتاً در آمریکا و قطر تا سال ۲۰۲۶ (اروپا تا سال ۲۰۲۶ شاهد سطوح بسیار بالایی از LNG خواهد بود - به ویژه با توجه به اینکه پروژه های جدید بزرگی به بهره برداری خواهند رسید و حجم عرضه به بازار را افزایش خواهند داد)؛

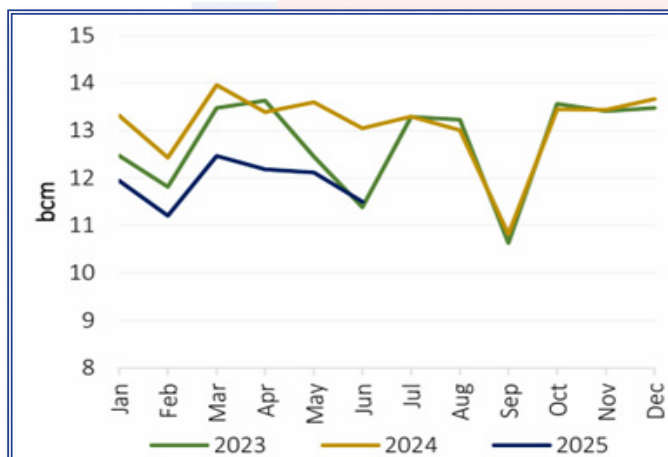
بررسی تحولات تجارت گاز

کیمیا سادات ناصر آبادی مطلق

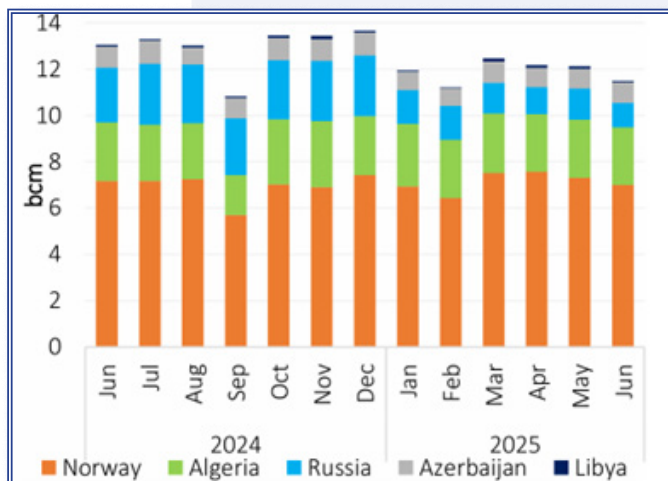
تنها واردات از الجزایر با رشد ۲ درصدی نسبت به سال گذشته افزایش یافت و واردات از سایر عرضه‌کنندگان کاهش داشت. قابل ذکر است که در ژوئن ۲۰۲۵، هیچ‌یک از پنج کشور عرضه‌کننده گاز، افزایش سالانه (نسبت به ژوئن ۲۰۲۴) در صادرات خود به اتحادیه اروپا نداشتند.

در نمودار ۳ واردات گاز طبیعی اتحادیه اروپا از طریق خطوط لوله از مسیرهای اصلی عرضه، در بازه ژانویه تا

نمودار ۱: واردات ماهانه اتحادیه اروپا از طریق خط لوله

نمودار ۲: واردات ماهانه از طریق خط لوله اتحادیه اروپا توسط تامین‌کننده‌ها

مقدمه

در این گزارش تحولات تجارت گاز با استفاده از آخرین گزارش ماهانه منتشر شده در ماه ژوئیه سال ۲۰۲۵ توسط مجمع کشورهای صادرکننده گاز در دو بخش تجارت از طریق خط لوله و تجارت ال‌ان‌جی بررسی شده است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله PNG

در سطح جهانی، واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله در دوره ژانویه تا ژوئن ۲۰۲۵، حدود ۳۰۷ میلیارد متر مکعب برآورد شده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۳ درصد افزایش داشته است. افزایش واردات گاز از طریق خط لوله توسط ایالات متحده، چین و ترکیه موجب جبران کاهش واردات کشورهای اتحادیه اروپا شد. در سال ۲۰۲۵ تا کنون (ژوئن)، منطقه اوراسیا نقش اصلی را در رشد صادرات گاز طبیعی از طریق خط لوله ایفا کرده است.

« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه اروپا

در ژوئن ۲۰۲۵، واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله توسط کشورهای عضو اتحادیه اروپا به ۱۱.۵ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به ژوئن سال گذشته ۱۲ درصد کاهش و نسبت به ماه قبل ۵ درصد کاهش داشته است (نمودار ۱). در ژوئن ۲۰۲۵، در میان تمامی عرضه‌کنندگان، فقط واردات از جمهوری آذربایجان افزایش ماهانه داشت (نمودار ۲). عرضه گاز از نروژ همچنان تحت تأثیر تعمیرات سالانه قرار دارد.

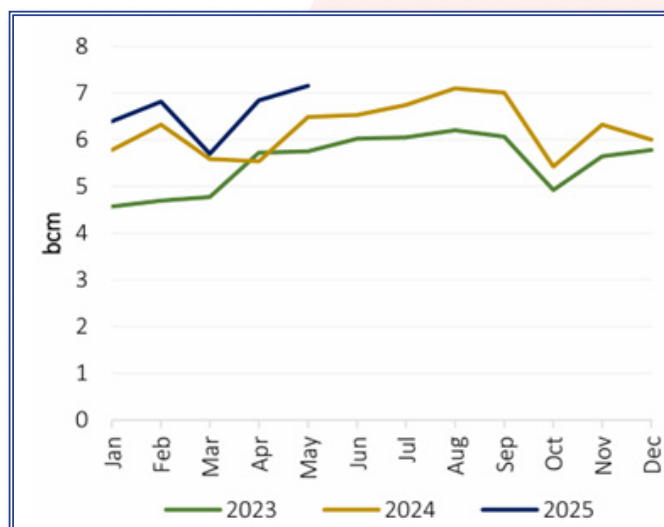
در شش ماه نخست سال ۲۰۲۵، مجموع واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله توسط اتحادیه اروپا به ۷۱ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰ درصد کاهش را نشان می‌دهد. در این بازه،

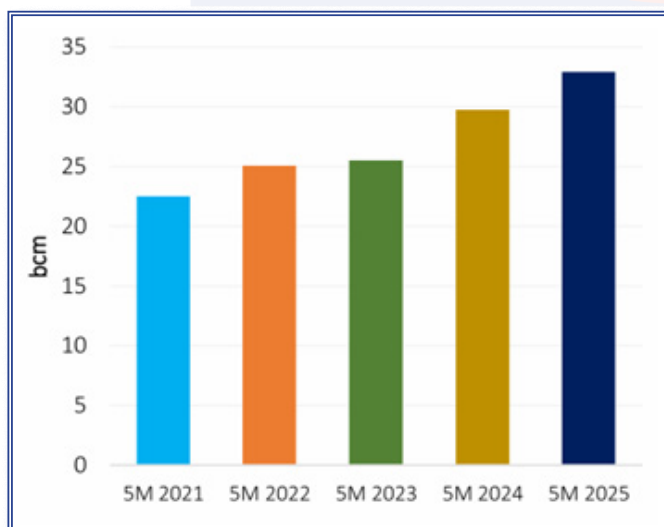
« تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آسیا

تقاضای بالای گاز در چین همچنان محرک اصلی واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله در این کشور است. در ماه مه ۲۰۲۵، چین بار دیگر رکورد بالاترین میزان واردات ماهانه گاز از طریق خط لوله را شکست و به ۷.۲ میلیارد متر مکعب رسید (نمودار ۴). این حجم واردات، افزایشی ۵ درصدی نسبت به ماه قبل و ۱۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته داشت. در واقع، ماه مه ۲۰۲۵ سیزدهمین ماه پیاپی بود که واردات گاز از طریق خط لوله چین نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یافت.

نمودار ۴: واردات ماهانه گاز چین از طریق خط لوله

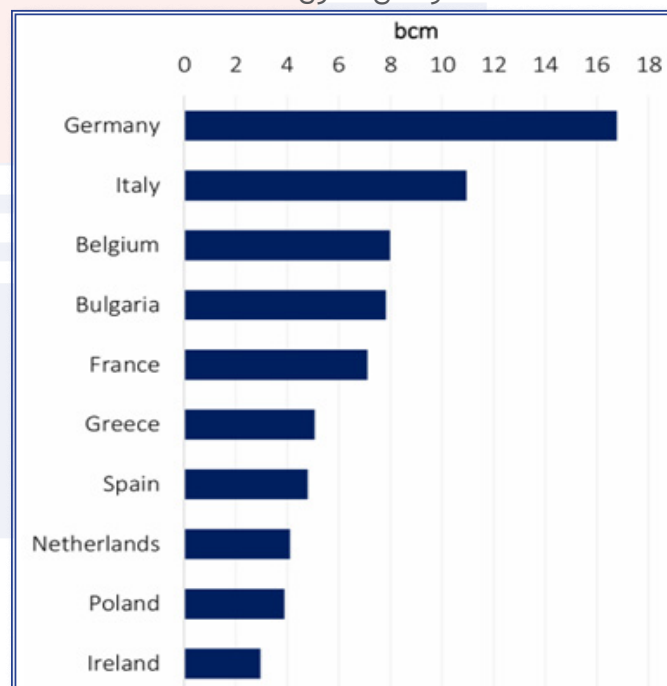
نمودار ۵: واردات چین از طریق خط لوله در پنج ماه ابتدایی هر سال

ژوئن ۲۰۲۵ نمایش داده شده است. در این بازه زمانی، واردات گاز آلمان با رشد سالانه ۵ درصدی همراه بود و این کشور تقریباً یک‌چهارم واردات منطقه را به خود اختصاص داد. واردات گاز بلژیک نیز ۱ درصد نسبت به ۶ ماه نخست ۲۰۲۴ افزایش داشته است و تا ژوئن ۲۰۲۵، این کشور به سومین نقطه ورودی بزرگ گاز در منطقه تبدیل شده است. در ۶ ماه نخست ۲۰۲۵، واردات گاز به ایتالیا تقریباً بدون تغییر نسبت به سال گذشته باقی مانده و این کشور ۱۵ درصد از کل واردات گاز اتحادیه اروپا را به خود اختصاص داده است.

طی ۶ ماه نخست ۲۰۲۵، صادرات گاز الجزایر به هر دو بازار ایتالیا و اسپانیا ۲ درصد نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۴، افزایش داشته است. از آوریل ۲۰۲۵، خالص صادرات گاز از بریتانیا به اتحادیه اروپا از طریق خطوط لوله اتصال‌دهنده افزایش چشم‌گیری داشته و در مجموع عرضه گاز از بریتانیا در ۶ ماه نخست ۲۰۲۵، با رشد ۱۵ درصدی نسبت به سال گذشته، به ۲.۵ میلیارد متر مکعب رسیده است.

نمودار ۳: واردات گاز اتحادیه اروپا توسط خط لوله از مسیرهای عرضه، در شش ماه اول ۲۰۲۵

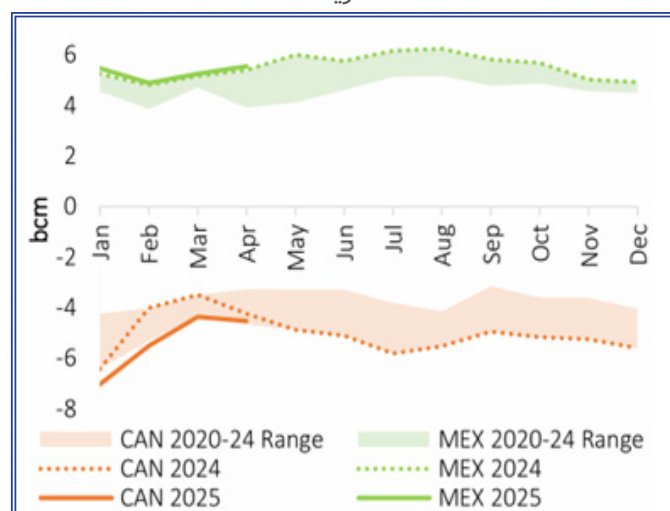

نسبت به آوریل سال گذشته ۹ درصد و نسبت به ماه قبل ۱۴ درصد افزایش داشته است (نمودار ۶). در همان ماه، تایلند ۰.۲۳ میلیارد متر مکعب گاز از میانمار وارد کرد (نمودار ۷)، که این رقم نسبت به آوریل سال گذشته ۴۶ درصد و نسبت به ماه قبل ۴۵ درصد کاهش نشان می‌دهد.

«تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای شمالی»

در آوریل ۲۰۲۵، مکزیک ۵.۵ میلیارد متر مکعب گاز از ایالات متحده وارد کرد که نسبت به سال قبل ۳ درصد و نسبت به ماه قبل ۵ درصد افزایش داشته است (نمودار ۸). در همین ماه، خالص جریان گاز طبیعی از طریق خط لوله از کانادا به ایالات متحده ۴.۵ میلیارد متر مکعب بود که این رقم نسبت به سال گذشته ۷ درصد و نسبت به ماه قبل ۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. در سال ۲۰۲۵ تا این مقطع، حجم ماهانه خالص تجارت گاز از طریق خط لوله میان ایالات متحده با مکزیک و کانادا نسبت به سال ۲۰۲۴ و میانگین پنج‌ساله بیشتر بوده است. در آوریل ۲۰۲۵، کانادا ۶.۷ میلیارد متر مکعب گاز به ایالات متحده صادر کرد، در حالی که ایالات متحده ۲.۲ میلیارد متر مکعب به کانادا صادر کرده است.

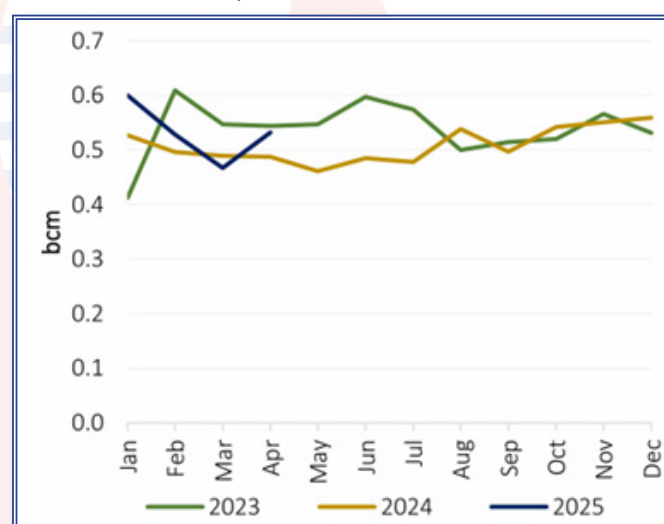
نمودار ۸: خالص تجارت گاز از طریق خط لوله (PNG) در ایالات متحده آمریکا

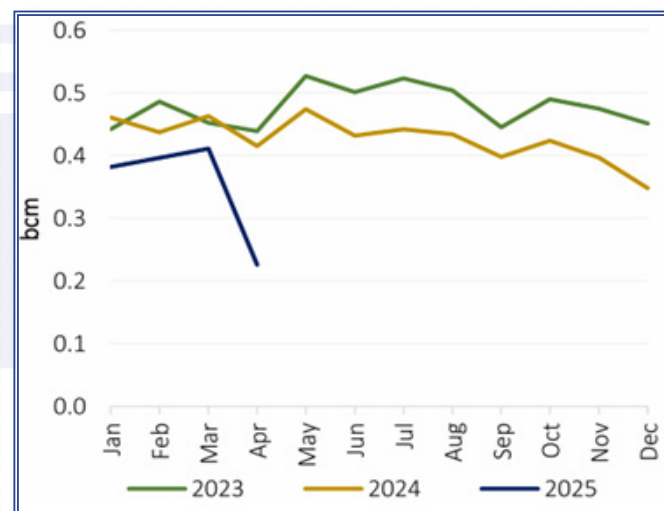
همچنین، سهم واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله در کل واردات گاز چین در این ماه در سطح ۵۲ درصد باقی ماند. این موضوع نشان‌دهنده تمایل روزافزون چین به واردات گاز از طریق خط لوله به جای واردات محموله‌های ال‌ان‌جی با قیمت بالاتر است. در بازه زمانی ژانویه تا مه ۲۰۲۵، مجموع واردات گاز از طریق خط لوله چین به ۳۳ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۴، افزایشی معادل ۱۱ درصد را نشان می‌دهد (نمودار ۵).

در آوریل ۲۰۲۵، سنگاپور ۰.۵۳ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله از اندونزی و مالزی وارد کرد که

نمودار ۶: واردات ماهانه گاز طبیعی سنگاپور از طریق خط لوله

نمودار ۷: واردات ماهانه گاز طبیعی در تایلند از طریق خط لوله

گسترش شبکه خطوط لوله گاز در چین: در ژوئن ۲۰۲۵، شرکت زیرساختی دولتی PipeChina بهره‌برداری کامل از خط لوله گاز «غرب به شرق ۴» را آغاز کرد. این خط لوله ظرفیت انتقال ۱۵ میلیارد متر مکعب در سال را دارد و به طول ۱,۷۴۵ کیلومتر از ایرکشتام (در مرز با قرقیزستان) تا ژونگ‌وی امتداد دارد. این خط که ساخت آن در سپتامبر ۲۰۲۲ آغاز شده بود، بخش کلیدی شبکه گسترده ۴۰۰ میلیارد متر مکعبی انتقال گاز چین محسوب می‌شود. این پروژه در کنار خطوط «غرب به شرق ۱، ۲ و ۳» فعالیت می‌کند و گاز را از منابع مختلف از جمله واردات آسیای مرکزی و میدین داخلی مانند تاریم، حوضه اردوس و پروژه زغال‌سنگ به گاز در منطقه ییلی سین‌کیانگ تأمین می‌نماید.

تجارت LNG

واردات LNG

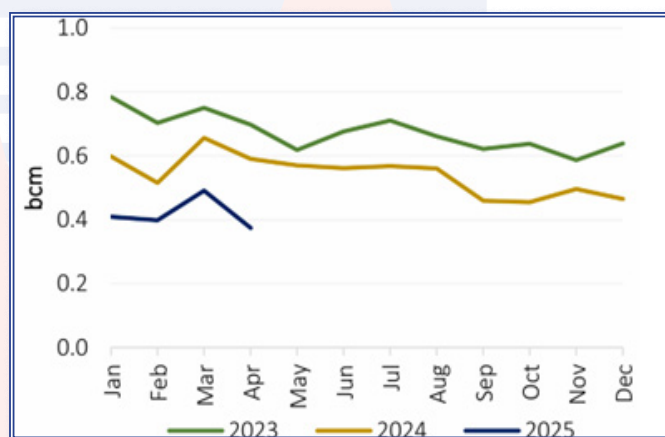
در ژوئن ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی با رشد چشمگیر ۹.۴ درصدی (معادل ۳ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۳۴.۸۴ میلیون تن رسید (نمودار ۱۰) که بیشترین افزایش سالانه از نوامبر ۲۰۲۲ تاکنون به شمار می‌رود. این رشد عمدتاً ناشی از افزایش واردات اروپا و تا حدی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) بود، که کاهش واردات سایر مناطق را جبران کرد. با وجود اینکه قیمت تک محموله ال‌ان‌جی در بازار آسیا همچنان بالاتر از قیمت TTF بازار اروپا باقی ماند، اما قیمت بازگشتی (netback) صادرات ال‌ان‌جی آمریکا به بازار اروپا همچنان بالاتر از بازار آسیا-اقیانوسیه بود، که همین امر به ادامه صادرات قابل توجه محموله‌های ال‌ان‌جی آمریکا به بازار اروپا به جای بازار آسیا کمک کرد.

در نیمه اول سال ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی با رشد سالانه ۴.۱ درصدی معادل ۸.۴۳ میلیون تن، به ۲۱۴.۵۷ میلیون تن رسید؛ این رشد عمدتاً تحت تأثیر افزایش تقاضای اروپا بود (نمودار ۱۱).

«تجارت گاز از طریق خط لوله در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب»

در آوریل ۲۰۲۵، بولیوی ۰.۳۷ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از طریق خط لوله به برزیل صادر کرد (نمودار ۹)، که این حجم نسبت به سال قبل ۳۷ درصد و نسبت به ماه قبل ۲۴ درصد کاهش یافته است. در بازه زمانی ژانویه تا آوریل ۲۰۲۵، مجموع صادرات گاز بولیوی به ۱.۷ میلیارد متر مکعب رسید که نسبت به سال گذشته ۲۹ درصد کاهش داشته است. در همین ماه، شیلی حدود ۰.۳۰ میلیارد متر مکعب گاز از آرژانتین وارد کرد که این رقم نسبت به سال گذشته ۲۲ درصد افزایش اما نسبت به ماه قبل ۹ درصد کاهش نشان می‌دهد.

نمودار ۹: صادرات ماهانه گاز از طریق خط لوله (PNG) از بولیوی

«سایر تحولات»

گسترش تجارت گاز طبیعی از طریق خط لوله در

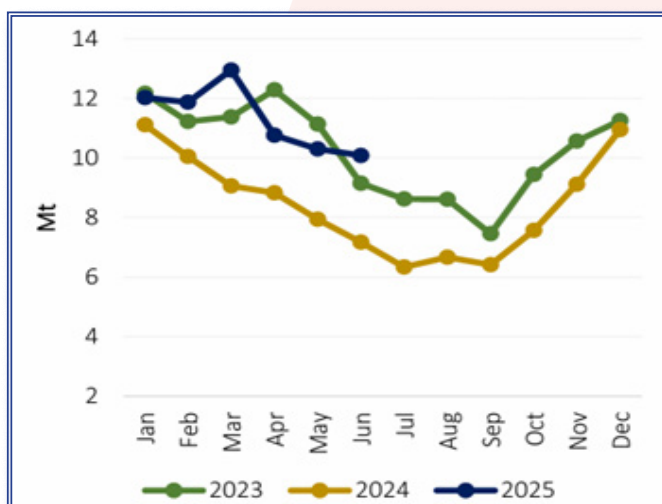
آمریکای جنوبی: در جریان ششمین مجمع دولت‌های محلی در مسیر بیو-اقیانوسی، نمایندگان دولت‌های پاراگوئه و برزیل یادداشت تفاهمی برای بررسی احداث خط لوله گاز به منظور واردات از آرژانتین امضا کردند. خط لوله پیشنهادی به طول ۱,۰۰۰ کیلومتر، از خاک پاراگوئه عبور کرده و زیرساخت‌های گازی آرژانتین را به خط لوله گاز برزیل-بولیوی در ایالت ماتو گروسو جنوبی برزیل متصل می‌کند. هزینه برآوردی این پروژه ۲ میلیارد دلار است و ظرفیت انتقال آن حدود ۳۰ میلیون متر مکعب در روز پیش‌بینی می‌شود.

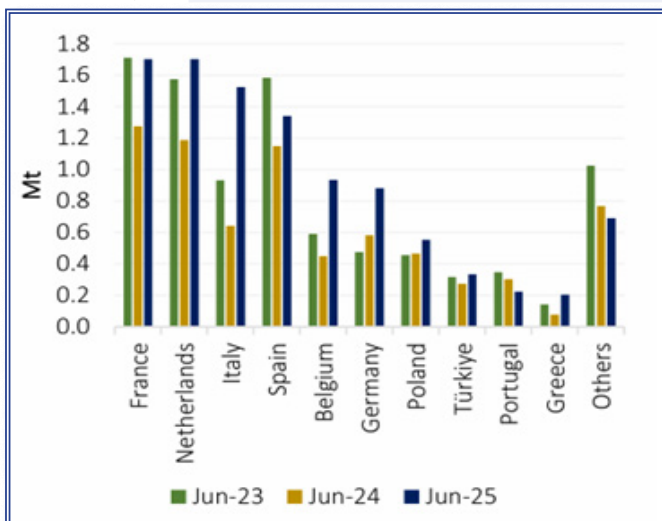
در نیمه نخست سال ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی اروپا با افزایش ۲۶ درصدی (معادل ۱۳.۸۴ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۶۷.۹۷ میلیون تن رسید و در مسیر ثبت رکورد جدیدی در پایان سال قرار دارد.

در بلژیک، این افزایش واردات ال‌ان‌جی به دلیل تزریق بیشتر گاز به ذخایر و افزایش صادرات گاز از طریق خط لوله به کشورهای همسایه رخ داد. در فرانسه نیز روند مشابهی دیده شد؛ کاهش واردات گاز از طریق خط لوله، افزایش تزریق به ذخایر، و رشد صادرات گاز باعث تقویت واردات ال‌ان‌جی شد. آلمان نیز با افزایش واردات ال‌ان‌جی قابل توجهی مواجه شد که ناشی از تزریق گسترده گاز به ذخایر و صادرات بیشتر گاز بود. در یونان،

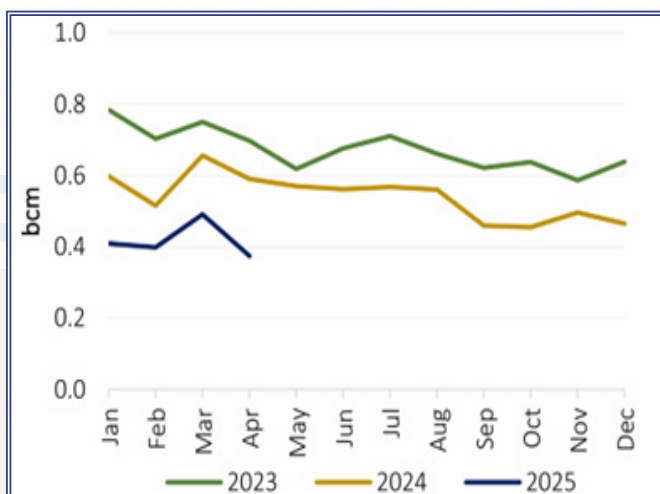
نمودار ۱۲: روند واردات ماهانه LNG اروپا

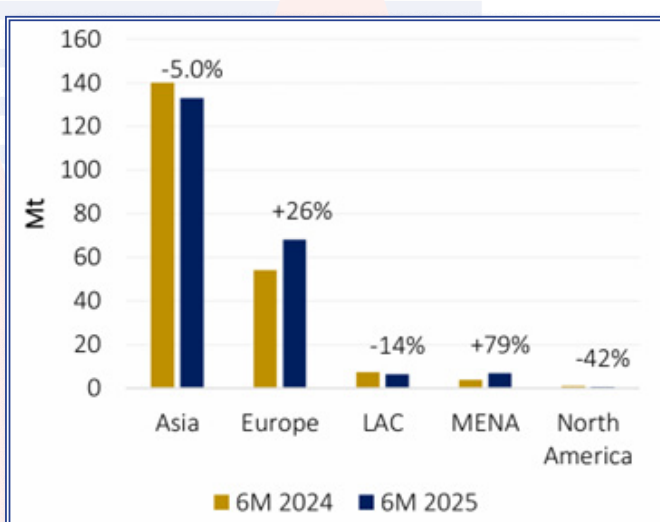
نمودار ۱۳: برترین واردکنندگان LNG در اروپا

نمودار ۱۰: روند واردات ماهانه LNG جهانی

نمودار ۱۱: روند واردات LNG منطقه ای در شش ماه ابتدایی سال

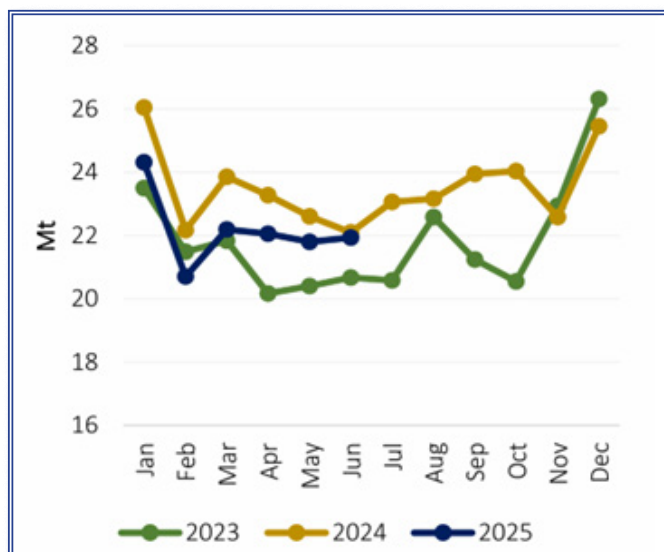

«اروپا»

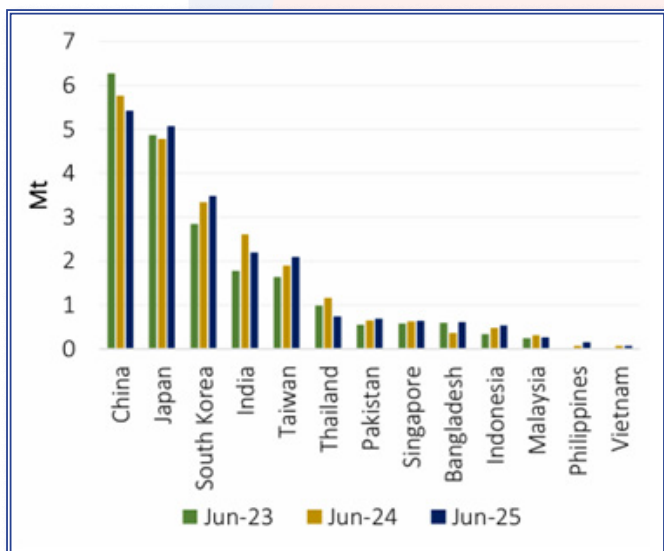
در ژوئن ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی اروپا به رشد قابل توجه خود ادامه داد و با افزایش ۴۱ درصدی (معادل ۹.۴۸ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته، به ۱۰.۰۸ میلیون تن رسید و رکورد جدیدی را برای ماه ژوئن ثبت کرد (نمودار ۱۲). این افزایش در واردات ال‌ان‌جی اروپا عمدتاً ناشی از کاهش واردات گاز طبیعی از طریق خط لوله، افزایش نیاز به تزریق گاز به ذخایر زیرزمینی، و افت تولید داخلی گاز بود. در سطح کشوری، بلژیک، فرانسه، آلمان، یونان، ایتالیا، هلند و اسپانیا بیشترین سهم را در این افزایش واردات داشتند (نمودار ۱۳).

نمودار ۱۴: روند واردات ماهانه LNG آسیا

نمودار ۱۵: واردکنندگان برتر LNG در آسیا و اقیانوسیه

تابستان افزایش یافت. در تایوان نیز افزایش تقاضای گاز در بخش نیروگاه‌های برق، به‌ویژه در پی روند خروج تدریجی از انرژی هسته‌ای برای تولید برق، باعث رشد واردات ال‌ان‌جی شد.

افزایش مصرف داخلی گاز و کاهش واردات گاز خط لوله عامل رشد واردات ال‌ان‌جی بود. واردات ال‌ان‌جی ایتالیا در پی افزایش تقاضا برای گاز، افزایش تزریق به ذخایر، کاهش واردات گاز از طریق خط لوله و صادرات بیشتر گاز رشد کرد. هلند نیز با کاهش واردات گاز خط لوله، افزایش تزریق به ذخایر، و صادرات بیشتر گاز، شاهد افزایش واردات ال‌ان‌جی بود. در نهایت، اسپانیا نیز با افزایش مصرف داخلی گاز و کاهش واردات از طریق خط لوله، میزان بیشتری ال‌ان‌جی وارد کرد.

« آسیا و اقیانوسیه

در ژوئن ۲۰۲۵، مجموع واردات ال‌ان‌جی در منطقه آسیا-اقیانوسیه به ۲۱.۹۳ میلیون تن رسید که نشان‌دهنده کاهش ۰.۷ درصدی (معادل ۰.۱۶ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته است (نمودار ۱۴). با این حال، میزان کاهش نسبت به ماه‌های قبل کمتر بود. کاهش واردات عمدتاً ناشی از کاهش واردات ال‌ان‌جی در چین، هند و تایلند بود که بخشی از آن با افزایش واردات در بنگلادش، ژاپن و تایوان جبران شد (نمودار ۱۵).

در نیمه نخست سال ۲۰۲۵، واردات ال‌ان‌جی منطقه آسیا-اقیانوسیه با کاهش ۵.۰ درصدی (معادل ۷.۰۳ میلیون تن) نسبت به سال گذشته، به ۱۳۲.۹۷ میلیون تن رسید. واردات ال‌ان‌جی چین در ماه ژوئن هرچند با سرعتی کمتر نسبت به ماه‌های پیش، کاهش یافت. که این کاهش به دلایلی از جمله افزایش تولید داخلی گاز، رشد واردات گاز از طریق خطوط لوله، کاهش تقاضای کلی برای گاز و بالا بودن قیمت ال‌ان‌جی در بازار تک محموله نسبت داده می‌شود. در هند و تایلند، آغاز زود هنگام فصل باران‌های موسمی نیاز به سرمایش را کاهش داد و همین امر واردات ال‌ان‌جی را پایین آورد؛ همچنین، قیمت‌های بالای بازار آزاد، واردات ال‌ان‌جی هند را بیشتر تحت فشار قرار داد.

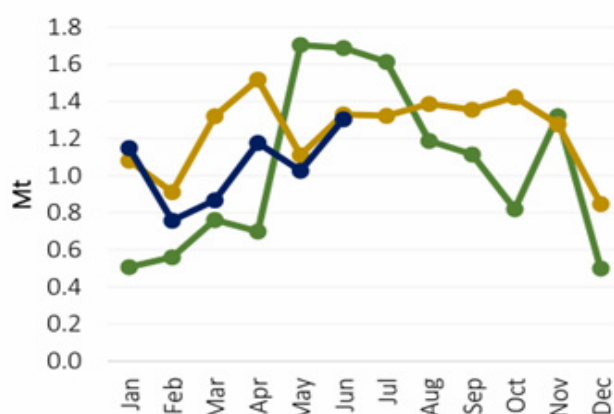
در مقابل، واردات ال‌ان‌جی بنگلادش افزایش یافت، زیرا هر دو پایانه‌ی FSRU این کشور در سال جاری فعال بودند، در حالی که یکی از آن‌ها در سال گذشته غیرفعال بود. واردات ال‌ان‌جی ژاپن با توجه به افزایش تقاضا در بخش تولید برق و ذخیره‌سازی پیش از فصل

« آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) »

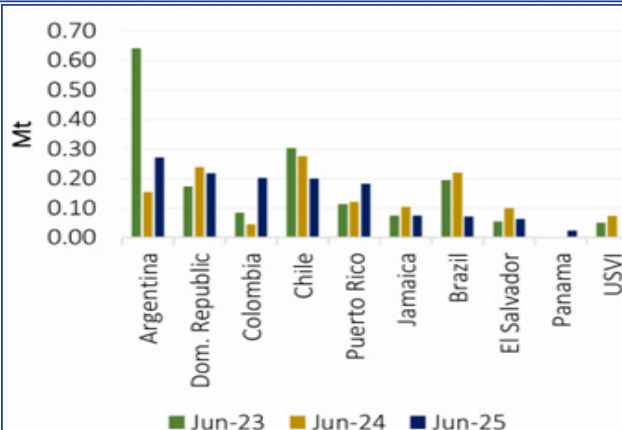
در ژوئن ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب (LAC) به ۱.۳۰ میلیون تن رسید که نشان دهنده کاهش جزئی ۱.۹ درصدی (معادل ۰.۰۳ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته است (نمودار ۱۶). افزایش واردات در آرژانتین و کلمبیا توانست کاهش قابل توجه واردات ال ان جی برزیل را تا حدی جبران کند (نمودار ۱۷). در نیمه نخست سال ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در منطقه LAC با کاهش ۱۴ درصدی (معادل ۰.۹۹ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۶.۲۸ میلیون تن رسید.

در آرژانتین، واردات ال ان جی در ماه ژوئن افزایش یافت، زیرا شروع ملایم فصل زمستان باعث به تعویق افتادن دریافت برخی محموله ها از ماه مه شد. یکی از

نمودار ۱۶: روند واردات ماهانه LNG آمریکای لاتین و کارائیب

نمودار ۱۷: واردکنندگان برتر LNG در آمریکای لاتین و کارائیب

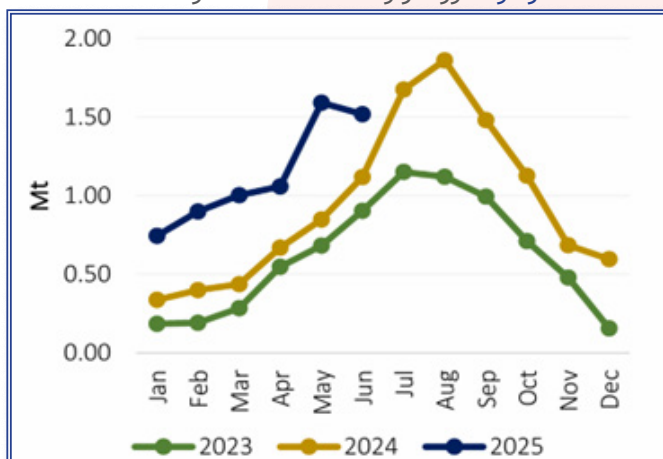

این محموله ها که قرار بود در ماه مه تحویل شود، به کلمبیا منتقل گردید. در کلمبیا، افزایش واردات ال ان جی به جبران کاهش تولید داخلی گاز طبیعی کمک کرد. در مقابل، واردات ال ان جی برزیل کاهش یافت که دلیل آن افزایش تولید داخلی گاز طبیعی بود.

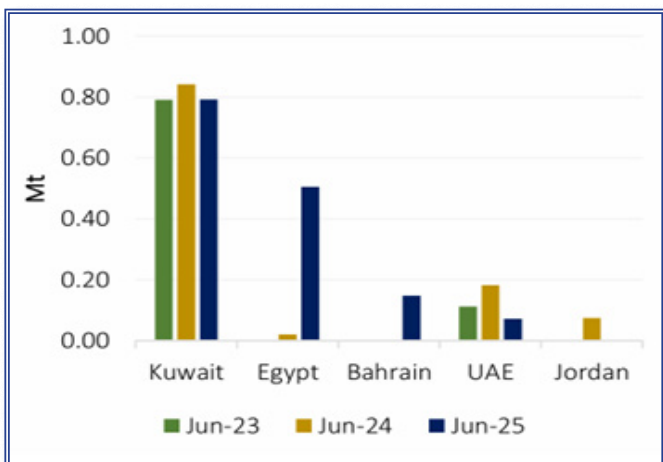
« خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) »

در ژوئن ۲۰۲۵، واردات ال ان جی منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) با رشد قابل توجه ۳۶ درصدی (معادل ۰.۴۰ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال قبل، به ۱.۵۲ میلیون تن رسید (نمودار ۱۸). این افزایش عمدتاً تحت تأثیر رشد واردات در بحرین و مصر بود (نمودار ۱۹). در نیمه نخست سال ۲۰۲۵، واردات ال ان جی در منطقه MENA با جهش ۷۹ درصدی (معادل ۳.۰۰ میلیون تن)

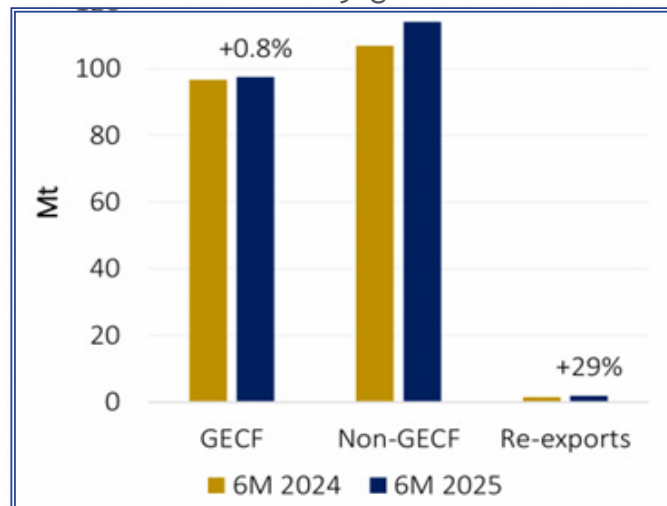
نمودار ۱۸: روند واردات ماهانه LNG در MENA

نمودار ۱۹: واردکنندگان برتر LNG در MENA

نمودار ۲۱: روند صادرات LNG در شش ماه ابتدایی سال (YTD) بر اساس عرضه‌کننده

سهم بازار کشورهای غیر عضو GECF در صادرات جهانی ال‌ان‌جی در نیمه اول ۲۰۲۵، معادل ۵۳.۰ درصد بود که نسبت به ۵۳.۶ درصد در سال گذشته کمی کاهش داشته است. در مقابل، کشورهای عضو GECF و صادرات مجدد ال‌ان‌جی به ترتیب ۴۶.۵ و ۰.۵ درصد از کل بازار را تشکیل دادند، که نسبت به ۴۶.۱ و ۰.۳ درصد در ژوئن ۲۰۲۴ افزایش یافته‌اند. در ژوئن ۲۰۲۵، ایالات متحده، قطر و استرالیا همچنان سه صادرکننده برتر ال‌ان‌جی در جهان باقی ماندند.

« صادرات ال‌ان‌جی توسط کشورهای عضو GECF

در ژوئن ۲۰۲۵، صادرات ال‌ان‌جی کشورهای عضو و ناظر GECF با رشد ۵.۷ درصدی (۰.۸۵ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱۵.۹۴ میلیون تن رسید که یک رکورد برای این ماه به‌شمار می‌رود (نمودار ۲۲). این رشد به‌واسطه افزایش صادرات موریتانی، نیجریه، قطر، سنگال و ترینیداد و توباگو حاصل شد، که کاهش صادرات از سوی الجزایر، روسیه و امارات متحده عربی را جبران کرد (نمودار ۲۳).

در نیمه اول سال ۲۰۲۵، صادرات ال‌ان‌جی کشورهای GECF با رشد ۰.۸ درصدی (۰.۸۲ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۹۷.۵۲ میلیون تن رسید. افزایش صادرات ال‌ان‌جی موریتانی و سنگال به افزایش

نسبت به سال گذشته به ۶.۸۱ میلیون تن رسید. بحرین پس از ازسرگیری واردات ال‌ان‌جی از ماه آوریل، همچنان در حال افزایش حجم واردات خود است. در همین حال، افزایش واردات ال‌ان‌جی مصر، کاهش عرضه گاز داخلی این کشور را جبران کرده است.

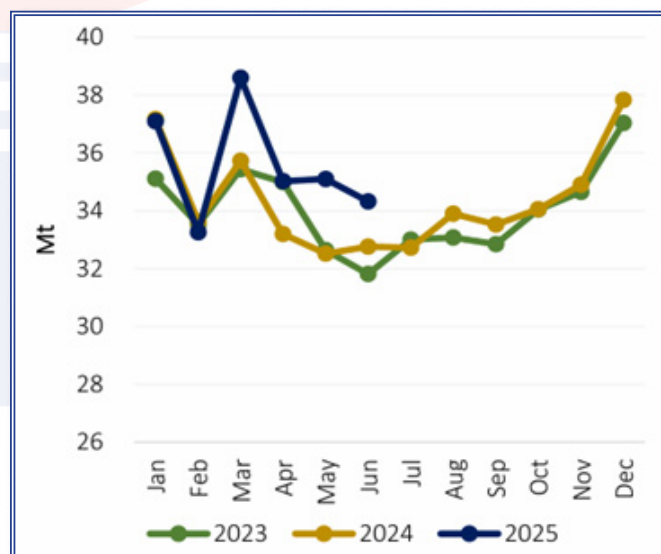
صادرات LNG

در ژوئن ۲۰۲۵، صادرات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۴.۸ درصدی (۱.۵۶ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۳۴.۳۳ میلیون تن رسید (نمودار ۲۰) که بالاترین میزان صادرات ال‌ان‌جی در ماه ژوئن طی سه سال گذشته محسوب می‌شود.

این میزان افزایش عمدتاً توسط کشورهای عضو مجمع کشورهای صادرکننده گاز (GECF) هدایت شد و به‌دنبال آن، کشورهای غیر عضو و صادرات مجدد ال‌ان‌جی نیز سهم اندکی در رشد داشتند.

در نیمه اول سال ۲۰۲۵، صادرات جهانی ال‌ان‌جی با رشد ۴.۱ درصدی (۸.۴۰ میلیون تن) نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ۲۱۳.۴۱ میلیون تن رسید (نمودار ۲۱). این رشد عمدتاً به‌واسطه افزایش صادرات کشورهای غیر عضو GECF رقم خورد و در درجه دوم کشورهای عضو GECF و صادرات مجدد ال‌ان‌جی نیز نقش داشتند.

نمودار ۲۰: روند صادرات ماهانه LNG جهانی

متحدہ عربی شد.

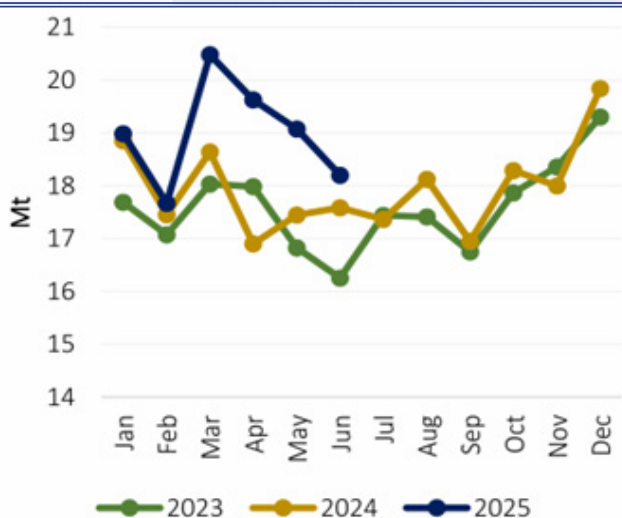
«صادرات ال ان جی توسط کشورهای غیر عضو GECF

در ژوئن ۲۰۲۵، صادرات ال ان جی از کشورهای غیر عضو GECF به ۱۸.۲۰ میلیون تن رسید که رشد ۳.۵ درصدی (۰.۶۱ میلیون تن) نسبت به سال گذشته را نشان می‌دهد (نمودار ۲۴). این پایین‌ترین نرخ رشد ماهانه از فوریه تاکنون بوده است. افزایش صادرات این گروه عمدتاً از سوی جمهوری کنگو، مکزیک و ایالات متحده انجام شد که کاهش صادرات از استرالیا، اندونزی و نروژ را جبران کردند (نمودار ۲۵). همچنین، کانادا برای نخستین بار به جمع صادرکنندگان ال ان جی پیوست.

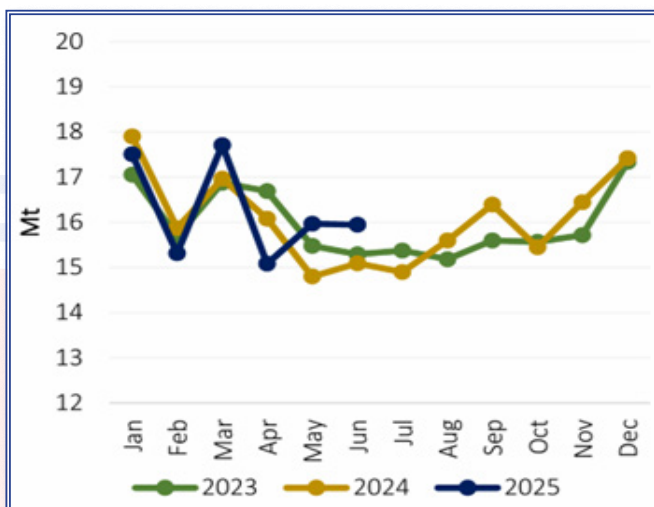
در نیمه اول ۲۰۲۵، صادرات ال ان جی کشورهای غیر عضو GECF با رشد قابل توجه ۶.۷ درصدی (۷.۱۷ میلیون تن) نسبت به سال گذشته به ۱۱۴.۰۴ میلیون تن رسید.

رشد صادرات کنگو و مکزیک ناشی از آغاز به کار تأسیسات جدید تولید ال ان جی با نام‌های Congo FLNG و ۱ Altamira FLNG بود. در ایالات متحده، افزایش تولید در فاز سوم پروژه Corpus Christi و فاز اول پروژه Plaquemines توانست اثر منفی افزایش فعالیت‌های تعمیراتی در تأسیسات Cameron و Sabine Pass را خنثی کرده و صادرات کلی را افزایش دهد. همچنین، کانادا اولین محموله صادراتی ال ان جی خود را در ژوئن

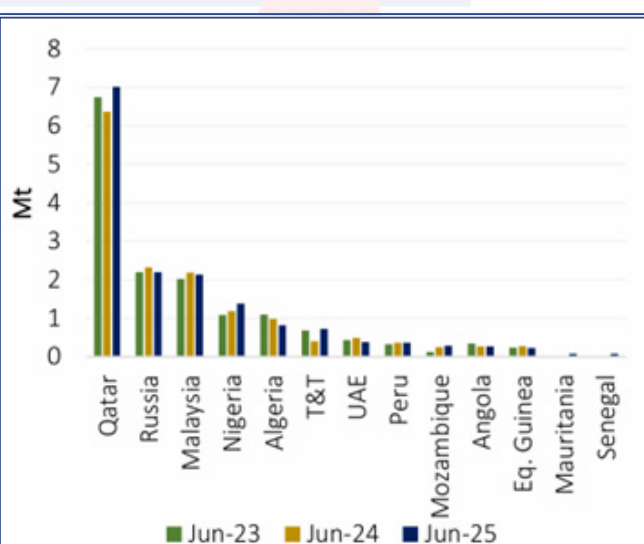
نمودار ۲۴: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای غیر عضو GECF

نمودار ۲۲: روند صادرات ماهانه LNG کشورهای عضو GECF

نمودار ۲۳: صادرات LNG کشورهای عضو GECF بر اساس کشور

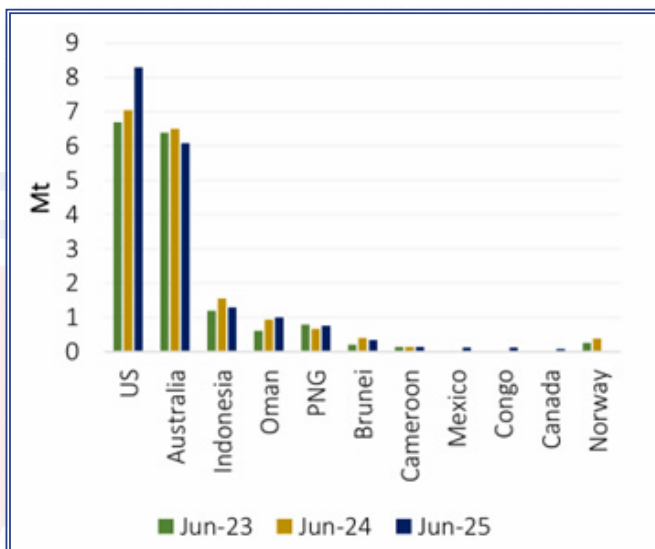
تولید در تأسیسات مشترک GTA FLNG ۱ مربوط می‌شود. نیجریه نیز به دلیل بهبود در دسترسی به گاز خوراک، صادرات بیشتری ثبت کرد. در قطر و ترینیداد و توباگو، کاهش فعالیت‌های تعمیر و نگهداری نسبت به سال گذشته باعث رشد صادرات شد. در مقابل، کاهش صادرات الجزایر احتمالاً ناشی از کمبود گاز خوراک بوده است. در روسیه، این کاهش بیشتر به افت تولید در تأسیسات ال ان جی پورتو وایا و ویسوتسک مربوط می‌شود، در حالی که صادرات از تأسیسات ساخالین ۲ نیز اندکی افت داشت. همچنین، افزایش عملیات تعمیراتی در تأسیسات داس آیلند منجر به کاهش صادرات امارات

۳- جمع بندی

در ژوئن ۲۰۲۵، واردات جهانی ال‌ان‌جی با رشد چشمگیر ۹.۴ درصدی نسبت به سال گذشته به ۳۴.۸ میلیون تن رسید که بالاترین نرخ رشد سالانه از نوامبر ۲۰۲۲ تاکنون محسوب می‌شود. این افزایش عمدتاً تحت تأثیر اروپا بود که تقاضای بالا برای تزریق مجدد گاز به ذخایر زیرزمینی، کاهش تولید داخلی، و افت واردات گاز از طریق خط لوله (به دلیل عملیات تعمیر و نگهداری در نروژ) را تجربه کرد. جریان صادرات ال‌ان‌جی آمریکا نیز همچنان به سمت اروپا تمایل داشت، چراکه قیمت نت بک یا بازگشتی (Netback) در بازار اروپا نسبت به آسیا جذاب‌تر باقی ماند.

در همین حال، کاهش واردات ال‌ان‌جی در منطقه آسیا-اقیانوسیه نسبت به ماه‌های گذشته کمتر شد و نشانه‌هایی از کند شدن روند افت سالانه مشاهده شد. از منظر زیرساختی، کانادا به جدیدترین کشور صادرکننده ال‌ان‌جی تبدیل شد و نخستین محموله خود را از تأسیسات LNG Canada صادر کرد. همچنین، فاز نهایی سرمایه‌گذاری (FID) برای خطوط هشتم و نهم پروژه Corpus Christi در ایالات متحده صادر شد که ظرفیت مایع‌سازی این مجموعه را ۳ میلیون تن در سال افزایش می‌دهد.

نمودار ۲۵: صادرات LNG کشورهای غیرعضو GECF بر اساس کشور

ارسال کرد.

در مقابل، صادرات ال‌ان‌جی استرالیا به دلیل افزایش فعالیت‌های تعمیراتی در پروژه‌های گورگون، North West Shelf و QCLNG کاهش یافت. در نروژ نیز ادامه تعمیرات در تأسیسات Hammerfest LNG باعث افت صادرات شد. کاهش دسترسی به گاز خوراک نیز باعث کاهش صادرات ال‌ان‌جی اندونزی شد.

گزارش های تحلیلی

بخش
دوم

ارزیابی نقش و اهمیت تنگه هرمز در عرضه جهانی انرژی

فصلنامه تخصصی

«مقدمه»

منتشر شده توسط اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده در ژوئن ۲۰۲۵، در سال ۲۰۲۳ روزانه به طور میانگین حدود ۲۰/۹ میلیون بشکه در روز^۱ از تنگه هرمز عبور کرده است که این مقدار، حدود ۲۵ درصد از کل تجارت جهانی نفت حمل شده از طریق دریا و ۲۰ درصد از مصرف جهانی مایعات نفتی را تشکیل می دهد (EIA, ۲۰۲۵, p. ۵). تنگه هرمز همچنین یکی از مهم ترین مسیرهای انتقال گاز طبیعی مایع شده (الان جی) در جهان است. در سال ۲۰۲۴، طبق اعلام EIA در ژوئن ۲۰۲۵، کشور قطر به تنهایی حدود ۹/۳ میلیارد فوت مکعب در روز^۲ و امارات حدود ۰/۷ میلیارد فوت مکعب در روز گاز طبیعی مایع را از این تنگه صادر کرده اند. در مجموع، این تنگه مسئول عبور بیش از ۲۰ درصد از تجارت جهانی^۳ الان جی در آن سال بوده است (Cleantechnica, ۲۰۲۵).

تنگه هرمز، یکی از راهبردی ترین گذرگاه های دریایی جهان، پیوند دهنده خلیج فارس به دریای عمان و سپس اقیانوس هند است. این تنگه با عرضی میان ۳۳ تا ۹۵ کیلومتر در باریک ترین نقاط خود، نه تنها یک مسیر ژئوپلیتیکی حیاتی بلکه گلوگاهی اقتصادی برای تجارت انرژی جهان به شمار می رود. کشورهای صادرکننده عمده نفت و گاز در منطقه خلیج فارس-مانند عربستان سعودی، ایران، امارات متحده عربی، عراق، کویت و قطر-بخش قابل توجهی از انرژی صادراتی خود را از طریق این مسیر دریایی به بازارهای جهانی ارسال می کنند. بر پایه گزارش "نقاط گلوگاهی انتقال نفت جهان"

جدول ۱: حجم نفت خام و میعانات نفتی منتقل شده از طریق گلوگاه های جهانی و دماغه امید نیک، ۲۰۱۸-۲۰۲۳

Volume of crude oil, condensate, and petroleum liquids transported through world chokepoints and the Cape of Good Hope, 2018-2023						
Location	2018	2019	2020	2021	2022	2023
strait of malacca	23.0	23.1	22.8	21.9	22.9	23.7
strait of hormuz	21.4	20.0	18.4	19.0	21.1	20.9
suez canal and SUMED Pipeline	6.4	60.2	5.3	5.1	7.3	8.8
Bab el-Mandeb	6.4	6.0	5.2	5.4	7.5	8.6
Danish Straits	3.3	3.4	3.1	3.1	4.2	4.9
Turkish Straits (Dardanelles)	3.4	3.5	3.3	3.4	3.2	3.4
Panama Canal	1.4	1.5	1.7	1.8	2.1	2.1
Cape of Good Hope	7.6	7.5	7.7	7.0	5.9	6.0
World maritime oil trade	78.5	78.2	73.0	74.3	76.2	77.5
World total oil supply	100.1	100.9	91.6	97.6	99.9	101.9

1. Million barrels per day (Mb/d)

2. Billion cubic feet per day (Bcf/d)

3. Share of global energy trade (%)

۴. تحلیل اثرات انسداد احتمالی تنگه بر امنیت عرضه جهانی انرژی؛

۵. ارائه پیشنهادهای راهبردی برای کاهش آسیب پذیری بازار جهانی در برابر بحرانهای ژئوپلیتیکی در منطقه.

«تحلیل کمی و کیفی نقش تنگه هرمز در صادرات جهانی نفت خام، فرآوردههای نفتی و گاز طبیعی مایع (الانجی)»

تنگه هرمز به عنوان یکی از مهم ترین گلوگاههای راهبردی جهان در حوزه انرژی، نقشی کلیدی در انتقال نفت خام، فرآوردههای نفتی و گاز طبیعی مایع از کشورهای تولیدکننده حاشیه خلیج فارس به بازارهای مصرف جهانی ایفا میکند. موقعیت جغرافیایی این تنگه، که خلیج فارس را به دریای عمان و اقیانوس هند متصل میکند، موجب شده است که بخش قابل توجهی از صادرات جهانی انرژی به ویژه به کشورهای آسیایی از این مسیر صورت گیرد

بر اساس دادههای منتشر شده توسط اداره اطلاعات انرژی آمریکا در سال ۲۰۲۳، به طور متوسط روزانه حدود ۲۰.۹ میلیون بشکه نفت خام، فرآوردههای نفتی و میعانات گازی از تنگه هرمز عبور کرده است که این رقم معادل حدود ۲۰ درصد مصرف جهانی مایعات نفتی و بیش از یک چهارم کل تجارت دریابرد نفت خام و محصولات مرتبط در سطح جهان است. از این مقدار، حدود ۱۴/۹ میلیون بشکه در روز مربوط به نفت خام و میعانات گازی و تقریباً ۵/۹ میلیون بشکه در روز مربوط به فرآوردههای پالایشی از جمله بنزین، گازوئیل، نفت

جدول ۲: حجم نفت خام، میعانات گازی و فرآوردههای نفتی منتقل شده از طریق تنگه هرمز، ۲۰۲۰-سه ماهه اول ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

Volume of crude oil, condensate, and petroleum products transported through the Strait of Hormuz, 2020 - 1Q2025 (million b/d)						
	2020	2021	2022	2023	2024	1Q25
Total oil flows through Strait of Hormuz	19.1	19.4	21.4	21.4	20.3	20.1
crude and condensate	14.3	14.4	16.0	15.5	14.3	14.2
petroleum products	4.8	5.0	5.5	5.8	5.9	5.9

Source :U.S. Energy Information Administration analysis based on Vortexa

اهمیت تنگه هرمز صرفاً به آمار عبور انرژی محدود نمی شود؛ بلکه موقعیت جغرافیایی آن، که در مجاورت کشورهای پرتنش خاورمیانه واقع شده، آن را به یکی از آسیب پذیرترین نقاط استراتژیک انرژی جهان تبدیل کرده است. تهدیدهایی مانند حمله به کشتیها، اقدامات گروه های مسلح منطقه ای (مانند حوثی ها)، مین گذاری دریایی و افزایش حضور نظامی قدرت های جهانی در این منطقه، می تواند موجب اختلال در جریان انرژی شده و به طور مستقیم بر قیمت جهانی نفت، امنیت انرژی و ثبات اقتصادی کشورها تأثیر بگذارد.

در حالی که بخش عمده ای از صادرات نفت و گاز منطقه ی خلیج فارس وابسته به تنگه هرمز است، تنها ظرفیت محدودی برای دور زدن این مسیر از طریق خطوط لوله موجود وجود دارد. در صورت انسداد این تنگه، بیش از نیمی از انرژی انتقالی بدون جایگزین فوری باقی خواهد ماند، که این خود می تواند یک بحران جهانی انرژی ایجاد کند. از این رو، بررسی علمی، دقیق و داده محور این تنگه از دیدگاه های فنی، اقتصادی و راهبردی، ضرورتی انکارناپذیر است.

در این مطالعه با تکیه بر گزارش ها و داده های منتشر شده تا سال ۲۰۲۵، اهداف زیر را دنبال می کند:

۱. تحلیل کمی و کیفی نقش تنگه هرمز در صادرات جهانی نفت خام، فرآورده های نفتی و الانجی؛

۲. بررسی کشورهای اصلی صادرکننده و واردکننده انرژی از این مسیر؛

۳. ارزیابی توان و ظرفیت مسیرهای جایگزین انتقال انرژی؛

مقاومت بالای این مسیر در برابر تحولات ژئوپلیتیکی و اقتصادی است.

از منظر ساختار صادرکنندگان، کشورهای عربستان، ایران، قطر و کویت همچنان نقش محوری خود را حفظ کرده‌اند، اما سهم کشورهای عراق و امارات متحده عربی در حال افزایش است. این موضوع به دلیل گسترش زیرساخت‌های صادراتی در عراق و استفاده امارات از مسیرهای جایگزین نظیر خط لوله حبشان به فجیره است. همچنین ایران با وجود تحریم‌ها، صادرات نفت خود به ویژه به مقصد چین را افزایش داده است.

در میان کشورهای صادرکننده، عربستان سعودی پیش‌تاز است و به‌طور میانگین روزانه بیش از ۷ میلیون بشکه نفت خام از طریق این تنگه صادر می‌کند. عراق با صادرات حدود ۳.۵ میلیون بشکه، امارات متحده عربی با ۲.۵ میلیون بشکه، کویت با بیش از ۲ میلیون بشکه و ایران با صادرات بین ۱ تا ۱.۵ میلیون بشکه نفت و میعانات گازی در روز، از دیگر بازیگران کلیدی این مسیر به شمار می‌روند (IEA, ۲۰۲۵; BP, ۲۰۲۵).

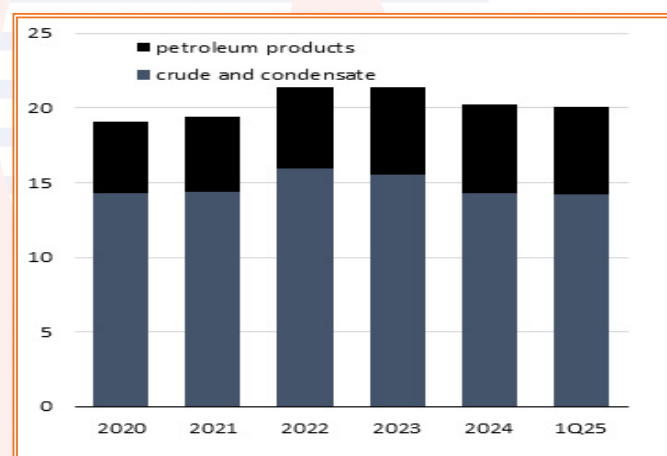
در حوزه گاز طبیعی مایع‌شده (LNG)، کشور قطر جایگاه برجسته‌ای دارد و حدود ۸۵ تا ۹۰ درصد از LNG عبوری از تنگه متعلق به صادرات این کشور است. با توجه به اینکه اکثر پایانه‌های مایع‌سازی قطر در سواحل خلیج فارس قرار دارند، مسیر تنگه هرمز به‌طور کامل در استراتژی صادراتی این کشور حیاتی است (Qatar Gas).

جدول ۳: حجم نفت خام و فرآورده‌های نفتی منتقل شده از طریق تنگه هرمز، بر اساس کشور مبدأ، ۲۰۲۰ - سه‌ماهه اول ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

Volume of crude oil and petroleum products transported through the Strait of Hormuz, by country of origin, 2020 - 1Q2025 (million b/d)						
	2020	2021	2022	2023	2024	1Q25
SAUDI ARABIA	6.2	6.3	6.8	6.2	5.5	5.3
UNITED ARAB EMIRATES	1.8	1.8	2.2	2.1	1.9	1.8
IRAQ	2.9	2.9	3.2	3.2	3.2	3.2
KUWAIT	1.9	1.8	1.8	1.6	1.3	1.4
QATAR	0.8	0.6	0.7	0.7	0.6	0.6
IRAN	0.4	0.8	1.0	1.5	1.4	1.5
other	0.3	0.2	0.3	0.3	0.4	0.3

Source :U.S. Energy Information Administration analysis based on Vortexa

سفید، نفتا و سوخت هواپیما بوده است. داده‌های تکمیلی حاصل از تحلیل روندهای تصویری طی سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ نشان می‌دهند که روند صادرات انرژی از تنگه هرمز با وجود نوسانات جهانی، ثبات نسبی خود را حفظ کرده است. حجم عبور روزانه نفت و فرآورده‌ها از این تنگه در سال ۲۰۲۰ حدود ۱۴ میلیون بشکه بوده که در سال ۲۰۲۲ به ۱۵ میلیون بشکه در روز افزایش یافته است. در سال ۲۰۲۳، این مقدار به ۱۴.۳ میلیون بشکه رسید و پیش‌بینی‌ها برای سال‌های ۲۰۲۴ و سه‌ماهه اول ۲۰۲۵ نشان‌دهنده نوسانی در بازه ۱۳.۵ تا ۱۴ میلیون بشکه در روز است. این روند حاکی از **نمودار ۱:** حجم کل میعانات نفتی منتقل شده از طریق تنگه هرمز، ۲۰۲۰ - سه‌ماهه اول ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

Source :U.S. Energy Information Administration analysis based on Vortexa tanker tracking

یک ساختار تعاملی شکننده ایجاد کرده است که هرگونه اختلال در آن می‌تواند پیامدهای زنجیره‌ای در سطح جهانی ایجاد کند. این موضوع، زمینه‌ساز نگرانی‌های فزاینده در زمینه امنیت انرژی و افزایش هزینه‌های بیمه و حمل‌ونقل دریایی نیز شده است.

بنابراین، درک تعاملات تجاری میان کشورهای از طریق تنگه هرمز، یکی از ارکان تحلیل‌های راهبردی در حوزه انرژی جهانی محسوب می‌شود. روندهای فعلی نشان می‌دهد که با رشد تقاضا در شرق آسیا و ثبات نسبی تولید در خلیج فارس، این تنگه همچنان موقعیتی بی‌بدیل در نظم انرژی بین‌المللی خواهد داشت. در حوزه گاز طبیعی مایع نیز، نقش تنگه هرمز به‌ویژه در صادرات گاز قطر و امارات قابل توجه است. قطر در سال ۲۰۲۳ روزانه حدود ۹.۵ تریلیون فوت مکعب و امارات حدود ۰.۶ تریلیون فوت مکعب گاز از این مسیر صادر کرده‌اند. در مجموع، حدود ۲۰ درصد از کل تجارت جهانی ال‌ان‌جی از طریق تنگه هرمز انجام گرفته است. روند افزایشی تقاضا در شرق آسیا، به ویژه در چین، کره جنوبی و ژاپن، نشان‌دهنده تداوم و احتمال رشد این وابستگی در سال‌های آتی است.

(Annual Report, ۲۰۲۴).

در خصوص توزیع جغرافیایی مقصد صادرات، داده‌های رسمی EIA در سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهند که ۸۳ درصد از نفت خام و میعانات عبوری از تنگه هرمز به کشورهای آسیایی صادر شده است. چین و هند در مجموع ۶۹ درصد از کل صادرات عبوری از این مسیر را به خود اختصاص داده‌اند. در مقابل، سهم اروپا در حال کاهش است و آمریکا و سایر کشورهای غربی سهم محدودی از صادرات این منطقه دارند. این وضعیت گویای وابستگی شدید بازارهای آسیایی به تنگه هرمز و اهمیت حفظ ثبات آن برای امنیت انرژی منطقه‌ای است.

چین به‌عنوان بزرگ‌ترین مصرف‌کننده نفت جهان، روزانه بیش از ۵ میلیون بشکه از این تنگه وارد می‌کند. پس از آن، هند، ژاپن و کره جنوبی به ترتیب با واردات ۳.۴، ۲.۷ و ۲.۵ میلیون بشکه نفت خام، به‌شدت به ثبات این مسیر وابسته هستند (BP, ۲۰۲۵). کشورهای اروپایی نیز اگرچه وابستگی کمتری دارند، اما بخش قابل‌توجهی از واردات انرژی آن‌ها نیز از این مسیر تأمین می‌شود.

تحلیل کیفی منابع ثانویه نظیر گزارش مؤسسه IISS (۲۰۲۳) نیز نشان می‌دهد که وابستگی متقابل میان صادرکنندگان و واردکنندگان انرژی از طریق تنگه هرمز،

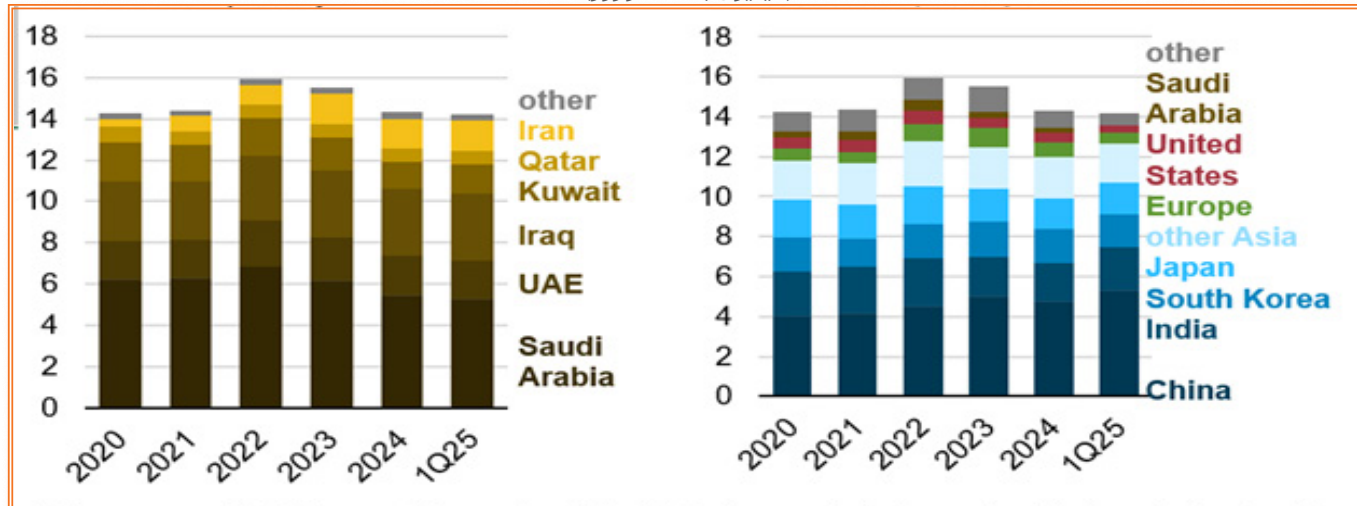
جدول ۴: حجم نفت خام منتقل شده از طریق تنگه هرمز، بر اساس کشور مقصد، ۲۰۲۰- سه ماهه اول ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

Volume of crude oil and petroleum products transported through the Strait of Hormuz, by country of origin, 2020 - 1Q2025 (million b/d)						
	2020	2021	2022	2023	2024	1Q25
China	4.0	4.2	4.5	5.0	4.8	5.4
India	2.2	2.3	2.4	2.0	1.9	2.1
South Korea	1.7	1.4	1.7	1.7	1.7	1.7
Japan	1.9	1.8	1.9	1.7	1.5	1.6
Other Asia	2.0	2.1	2.2	2.1	2.1	2.0
Europe	0.6	0.5	0.9	1.0	0.7	0.5
United States	0.6	0.6	0.7	0.5	0.5	0.4
Saudi Arabia	0.3	0.4	0.5	0.3	0.2	0.0
Other	1.0	1.1	1.1	1.3	0.9	0.6

Source :U.S. Energy Information Administration analysis based on Vortexa

نمودار ۲: حجم نفت خام و میعانات گازی منتقل شده از طریق تنگه هرمز براساس کشورهای مبدا و مقصد، ۲۰۲۰- سه ماهه اول ۲۰۲۵ (میلیون بشکه در روز)

Source : U.S. Energy Information Administration analysis based on Vortexa tanker tracking

که بیش از ۹۰٪ نفت وارداتی خود را از طریق تنگه هرمز تأمین می‌کنند، به دلیل کمبود منابع داخلی، آسیب‌پذیرترین بازیگران در این سناریو خواهند بود. این وضعیت می‌تواند منجر به افزایش قیمت جهانی نفت، کاهش رشد اقتصادی، و حتی تنش‌های سیاسی در برخی کشورهای واردکننده شود (IEA, ۲۰۲۵).

در سوی مقابل، برخی کشورها ممکن است از این وضعیت سود ببرند. ایالات متحده آمریکا به واسطه خودکفایی نسبی در تولید نفت و گاز از منابع شیل، توانایی بیشتری در پاسخ‌گویی به شوک بازار دارد. همچنین، افزایش قیمت جهانی انرژی می‌تواند درآمد صادرکنندگان غیردرگیر در منطقه مانند روسیه و نروژ را افزایش دهد. با این حال، این سودها نیز با مخاطرات ژئوپلیتیکی همراه است و ممکن است پایدار نباشد. تحلیل‌های کمی ارائه‌شده در گزارش IHS Markit (۲۰۲۴) نشان می‌دهد که حتی اختلالی کوتاه‌مدت در تنگه هرمز می‌تواند قیمت نفت خام را تا ۳۰٪ افزایش دهد و هزینه‌های اضافی سالانه‌ای بالغ بر ۵۰۰ میلیارد دلار برای اقتصاد جهانی ایجاد کند. همچنین، شوک‌های روانی ناشی از تهدید انسداد تنگه، می‌تواند باعث تشدید رفتارهای احتیاطی در بازار و افزایش بهای بیمه کشتی‌ها شود.

از بُعد کیفی، پیامدهای بسته شدن تنگه تنها اقتصادی

«سناریوهای احتمالی در صورت بسته شدن تنگه هرمز: کشورهای متضرر و منتفع»

احتمال وقوع اختلال در عملکرد تنگه هرمز، هرچند کم‌احتمال به نظر می‌رسد، اما به دلیل حساسیت بالای آن برای بازار جهانی انرژی همواره به‌عنوان یک سناریوی تهدیدزا در محاسبات ژئوپلیتیکی و اقتصادی مطرح بوده است. انسداد تنگه می‌تواند نتیجه‌ی عواملی همچون تنش‌های نظامی، اقدامات خرابکارانه، تحریم‌های هدفمند یا حتی برخوردهای تصادفی میان ناوگان‌های نظامی باشد (IISS, ۲۰۲۳).

در صورت بروز چنین سناریویی، کشورهایی که بیشترین وابستگی را به صادرات انرژی از این مسیر دارند، بیشترین آسیب را متحمل خواهند شد. کشورهای تولیدکننده نفت خلیج فارس شامل عربستان سعودی، عراق، کویت، امارات و ایران، در غیاب زیرساخت‌های جایگزین کافی، با کاهش شدید درآمدهای صادراتی، افزایش نارضایتی اجتماعی و تهدیدات امنیت داخلی مواجه می‌شوند. این کشورها در برخی موارد بیش از ۸۰ درصد صادرات خود را از طریق تنگه انجام می‌دهند (EIA, ۲۰۲۵).

در جبهه واردکنندگان، کشورهای آسیای شرقی مانند چین، ژاپن، کره جنوبی و هند با بحران جدی تأمین انرژی روبرو خواهند شد. به‌ویژه کشورهایی مانند ژاپن

حدود ۵ میلیون بشکه در روز دارد (EIA, ۲۰۲۵). عربستان می‌تواند از این مسیر بخش قابل توجهی از صادرات خود را بدون نیاز به عبور از تنگه هرمز انجام دهد. با این حال، ظرفیت آن کفاف کل صادرات منطقه را نمی‌دهد و در صورت بحران، ممکن است با اختلالات لجستیکی نیز مواجه شود (اخلال در عملکرد تنگه هرمز، ۱۴۰۳).

۲. خط لوله حبشان - فجیره (امارات):

این خط لوله به طول ۳۷۰ کیلومتر، نفت تولیدی در ابوظبی را به بندر فجیره در دریای عمان منتقل می‌کند. ظرفیت این خط ۱.۵ تا ۱.۸ میلیون بشکه در روز برآورد می‌شود (IEA, ۲۰۲۵). فجیره از نظر جغرافیایی خارج از محدوده تنگه هرمز است و در بحران‌های منطقه‌ای ارزش استراتژیک بالایی دارد. البته وابستگی امارات به سایر زیرساخت‌های فراساحلی همچنان باقی است.

۳. خط لوله گوره - جاسک (ایران):

این خط که از استان بوشهر آغاز شده و به سواحل مکران در دریای عمان ختم می‌شود، امکان صادرات نفت ایران بدون عبور از تنگه هرمز را فراهم می‌کند. ظرفیت فعلی آن حدود ۱ میلیون بشکه در روز تخمین زده می‌شود و در صورت توسعه زیرساخت‌های بندری در جاسک، قابلیت افزایش دارد. این پروژه به دلیل تحریم‌ها و مشکلات تأمین مالی با چالش‌های اجرایی روبه‌روست (ارزیابی برندگان و بازندگان، ۱۴۰۲).

۴. خطوط لوله عراق - ترکیه و سایر مسیرهای شمالی:

خطوطی مانند Kirkuk-Ceyhan، امکان صادرات نفت شمال عراق را به بندر جیهان فراهم می‌کنند، اما به دلیل موقعیت جغرافیایی، با مشکلات امنیتی، فنی و محدودیت ظرفیت مواجه هستند. این مسیرها عمدتاً از حوزه جغرافیایی تنگه هرمز جدا هستند اما جایگزین بخشی از صادرات کل خلیج فارس محسوب می‌شوند (BP, ۲۰۲۵).

نیست، بلکه موجب بازتعریف نظم امنیتی منطقه نیز خواهد شد. کشورهای منطقه ممکن است ناگزیر به اتخاذ مواضع نظامی تهاجمی یا دفاعی شوند و فضا برای مداخلات قدرت‌های فرامنطقه‌ای نظیر آمریکا و چین فراهم گردد. این تحولات می‌تواند منطقه را به سوی یک رقابت ژئوپلیتیکی گسترده‌تر سوق دهد.

در مجموع، بسته شدن تنگه هرمز نه تنها تهدیدی برای کشورهای خاص بلکه مخاطره‌ای برای نظام اقتصادی جهان به‌شمار می‌رود؛ تهدیدی که ضرورت بازاندیشی در سیاست‌های انرژی، توسعه مسیرهای جایگزین و همکاری‌های چندجانبه امنیتی را دوچندان کرده است. در مجموع، تنگه هرمز نه تنها از نظر حجم صادرات انرژی، بلکه از نظر ساختار بازار، مقصد جغرافیایی، انعطاف‌پذیری زیرساختی و میزان تهدیدهای امنیتی، مهم‌ترین گلوگاه راهبردی جهان در حوزه انرژی به‌شمار می‌رود. این جایگاه راهبردی لزوم برنامه‌ریزی و همکاری منطقه‌ای و بین‌المللی برای حفظ امنیت، پایداری و تاب‌آوری مسیرهای انتقال انرژی از این گذرگاه را بیش از پیش نمایان می‌سازد.

«مسیرهای جایگزین در صورت انسداد تنگه هرمز: خطوط لوله، ظرفیت، هزینه و چالش‌ها»

در صورت وقوع اخلال یا انسداد در تنگه هرمز، کشورهای تولیدکننده انرژی منطقه و مصرف‌کنندگان جهانی ناگزیر خواهند بود از مسیرهای جایگزین برای انتقال نفت و گاز بهره بگیرند. با این حال، ظرفیت، پوشش جغرافیایی و وضعیت ژئوپلیتیکی این مسیرها به‌شدت متنوع و در مواردی ناکافی است. در ادامه، مهم‌ترین مسیرهای جایگزین به‌همراه تحلیل توانایی‌ها و چالش‌های آن‌ها بررسی می‌شود.

۱. خط لوله شرق به غرب عربستان سعودی (Petroline):

این خط لوله که از مناطق نفت‌خیز شرق عربستان به بندر ینبع در سواحل دریای سرخ امتداد دارد، ظرفیتی در

جدول ۵: مسیرهای جایگزین در صورت انسداد تنگه هرمز: خطوط لوله، ظرفیت، هزینه و چالش‌ها

ردیف	نام خط لوله / مسیر	کشور میزبان	ظرفیت انتقال میلیون بشکه در روز	ویژگی‌ها	چالش‌ها	منبع
۱	خط لوله شرق به غرب (Petrolina)	عربستان سعودی	۵۰	اتصال شرق به بندر یمن در دریای سرخ؛ مسیر امن‌تر نسبت به هرمز	ظرفیت محدود؛ تهدید از یمن	EIA, ۲۰۲۵
۲	خط لوله حبشان-فجیره	امارات متحده عربی	۱٫۸-۱٫۵	انتقال نفت از ابوظبی به بندر فجیره؛ خارج از محدوده تنگه	محدود به نفت ابوظبی؛ آسیب‌پذیری دریایی	IEA, ۲۰۲۵
۳	خط لوله گوره-جاسک	ایران	۱۰	bypass کامل تنگه؛ اتصال به دریای عمان	تحریم، محدودیت زیرساخت	ارزیابی برندگان و بازندگان، ۱۴۰۲
۴	خط لوله کرکوک-جیهان	عراق-ترکیه	۱۰-۰٫۶	انتقال نفت شمال عراق به دریای مدیترانه	ناامنی داخلی، تروریسم	BP, ۲۰۲۵
۵	صادرات LNG قطر	قطر	۷۵-۸۰ MTPA	بزرگ‌ترین صادرکننده LNG جهان	وابستگی بالا به تنگه؛ نبود خط لوله گاز	Qatar Gas, ۲۰۲۴

۵. چشم‌انداز صادرات LNG:

(اخلال در عملکرد تنگه هرمز، ۱۴۰۳).

در نهایت، می‌توان گفت که اگرچه مسیرهای جایگزین مهم‌اند، اما ظرفیت فنی، محدودیت‌های ژئوپلیتیکی و هزینه‌های بالای توسعه آن‌ها مانع از جایگزینی کامل تنگه هرمز می‌شوند. این واقعیت، اهمیت حیاتی تنگه را نه تنها حفظ کرده، بلکه توجه جهانی به آن را به صورت مداوم افزایش داده است. در نهایت، با وجود برخی مخاطرات امنیتی در منطقه دریای سرخ و حملات گروه‌های مسلح یمنی، گزارش EIA تا آوریل ۲۰۲۴ تأکید می‌کند که جریان انتقال انرژی از تنگه هرمز تاکنون دچار اختلال نشده است. هرچند تجربه گذشته نشان داده که حتی احتمال ایجاد اختلال در این مسیر می‌تواند تأثیرات فوری بر قیمت جهانی نفت داشته باشد. در این میان، ظرفیت خطوط لوله جایگزین نظیر خط لوله شرق به غرب عربستان (با ظرفیت اسمی ۵ میلیون بشکه در روز) و خط لوله حبشان به فجیره در امارات (با ظرفیت ۱٫۵ میلیون بشکه در روز) تنها قادر به جابجایی حدود ۱۲ تا ۱۳ درصد از ظرفیت عبوری تنگه هرمز هستند (EIA).

در زمینه گاز طبیعی مایع‌شده، گزینه‌های جایگزین تقریباً محدود هستند. قطر به عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده LNG در جهان، به شدت به تأسیسات ساحلی خود وابسته است. انتقال LNG نیازمند تأسیسات خاص مایع‌سازی و پایانه‌های مخصوص است که ساخت آن‌ها هزینه‌بر و زمان‌بر است. خطوط لوله گاز به عمان، پاکستان یا حتی پروژه‌های آینده به هند هنوز در مراحل اولیه هستند یا ظرفیت محدودی دارند (IHS, ۲۰۲۴).

حتی در بهترین حالت، مجموع ظرفیت خطوط لوله جایگزین در منطقه نمی‌تواند بیش از ۳۰ تا ۴۰ درصد صادرات معمول از طریق تنگه هرمز را پوشش دهد. به علاوه، بسیاری از این مسیرها خود در معرض تهدیدات امنیتی یا فشارهای ژئوپلیتیکی قرار دارند. برای مثال، تنش در یمن یا دریای سرخ می‌تواند امنیت خطوط عربستان را تهدید کند؛ یا تحریم‌های بین‌المللی ممکن است مانع بهره‌برداری کامل از پروژه‌های ایرانی شود.

(صفحه ۷).

۴. تنوع بخشی به منابع تأمین انرژی:

کشورها باید به سمت تنوع در منابع واردات انرژی حرکت کنند. استفاده از LNG از منابعی مانند استرالیا، روسیه، ایالات متحده و آفریقا می‌تواند وابستگی به منطقه خلیج فارس را کاهش دهد. همچنین بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر، برق‌آبی، هیدروژن و حتی انرژی هسته‌ای در بلندمدت باید در دستور کار قرار گیرد. (BP, ۲۰۲۵).

تحلیل‌های انجام‌شده در بخش‌های پیشین نشان می‌دهد که تنگه هرمز نه تنها گلوگاهی حیاتی در زنجیره عرضه جهانی انرژی است، بلکه یکی از نقاط تمرکز منازعات ژئوپلیتیکی منطقه‌ای و بین‌المللی نیز محسوب می‌شود. از این‌رو، کشورهای تأثیر پذیر از اختلال در تنگه هرمز به دنبال اتخاذ سیاست‌های متنوع، جهت کاهش میزان آسیب‌پذیری در برابر سناریوهای احتمالی اختلال در این مسیر می‌باشند که عبارتند از:

۵. توسعه دیپلماسی انرژی:

برای کشورهایی مانند ایران که هم تولیدکننده و هم در موقعیت ژئواستراتژیک قرار دارند، توسعه روابط منطقه‌ای، تنش‌زدایی با همسایگان، و ایجاد تعامل‌های اقتصادی با بازیگران فرامنطقه‌ای می‌تواند همزمان امنیت انرژی و امنیت ملی را تقویت کند. تمرکز بر سیاست خارجی مبتنی بر منافع متقابل در حوزه انرژی، به‌ویژه با کشورهای آسیایی، می‌تواند نقش‌آفرینی ایران را ارتقا دهد.

۶. افزایش سرمایه‌گذاری در فناوری:

افزایش سرمایه‌گذاری در فناوری‌هایی مانند استخراج از منابع غیرمتعارف (شیل اویل و شیل گس)، بهینه‌سازی مصرف انرژی، و حمل‌ونقل انرژی با ریسک پایین‌تر مانند انتقال از زیرساخت‌های ریلی یا LNG Floating Units می‌تواند تاب‌آوری کشورها را در برابر بحران‌ها بالا ببرد. جمع‌بندی این راهکارها نشان می‌دهد که هیچ راه‌حل منفردی برای کاهش ریسک وابستگی به تنگه هرمز وجود ندارد. بلکه تنها یک رویکرد چندبُعدی و هماهنگ است که می‌تواند از شدت پیامدهای اقتصادی، ژئوپلیتیکی و امنیتی در زمان بحران بکاهد.

۱. توسعه زیرساخت‌های جایگزین:

کشورهای صادرکننده نفت و گاز باید با جدیت بیشتری پروژه‌های خطوط لوله زمینی جایگزین را پیگیری کنند. پروژه‌هایی مانند گوره-جاسک در ایران، خط لوله شرق-غرب عربستان، و خط حبشان-فجیره در امارات نمونه‌هایی از این تلاش‌ها هستند که باید از نظر ظرفیت، امنیت و اتصال به بازارهای بین‌المللی توسعه یابند (IHS, ۲۰۲۴).

۲. ارتقای همکاری‌های امنیتی منطقه‌ای:

تشکیل نهادهای همکاری چندجانبه امنیت دریایی در خلیج فارس با مشارکت کشورهای منطقه و نظارت نهادهای بین‌المللی مانند IAEA یا IMO می‌تواند نقش بازدارنده در برابر تهدیدات نظامی یا خرابکارانه ایفا کند. تلاش برای کاهش تنش‌های منطقه‌ای و حل‌وفصل دیپلماتیک مناقشات مرزی و دریایی از الزامات این مسیر است (IISS, ۲۰۲۳).

۳. افزایش ذخایر استراتژیک انرژی:

کشورهای واردکننده به‌ویژه در شرق آسیا باید به توسعه و نگهداری ذخایر استراتژیک نفت و گاز بپردازند تا در صورت اختلال در تنگه، بتوانند به‌طور موقت نیاز بازار را پاسخ دهند. ژاپن، کره جنوبی و چین تاکنون در این زمینه پیشرفت‌هایی داشته‌اند، اما افزایش این ذخایر به یک ضرورت ژئواستراتژیک بدل شده است. (IEA, ۲۰۲۵)

منابع:

- 1- BP. (2025). Statistical Review of World Energy. <https://www.bp.com/en/global/corporate/energy-economics/statistical-review-of-world-energy.html>
- 2- EIA. (2025). Strait of Hormuz Remains Critical to Global Oil Flows. U.S. Energy Information Administration. <https://www.eia.gov/todayinenergy/detail.php?id=65504>
- 3- IEA. (2025). Oil Market Report – June 2025. International Energy Agency. <https://www.iea.org/reports/oil-market-report-june-2025>
- 4- IHS Markit. (2024). Global Oil Shock Scenarios. <https://ihsmarkit.com>
- 5- IISS. (2023). The Military Balance 2023. International Institute for Strategic Studies. <https://www.iiss.org>
- 6- Qatar Gas. (2024). Annual Report. <https://www.qatargas.com>
۷. ارزیابی برندگان و بازندگان اخلاقی در فعالیت تنگه هرمز از منظر انرژی (۱۴۰۲). مرکز پژوهش‌های راهبردی ریاست جمهوری.
۸. اخلاقی در عملکرد تنگه هرمز (۱۴۰۳). پژوهشکده مطالعات راهبردی وزارت نفت.
۹. تنگه هرمز - ۱۴۰۳. وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی

« نتیجه‌گیری نهایی

تنگه هرمز، به‌عنوان گلوگاه اصلی صادرات نفت و گاز جهان، نقشی بی‌بدیل در معادلات انرژی بین‌المللی دارد. وابستگی شدید کشورهای صادرکننده و واردکننده به این مسیر، آسیب‌پذیری شدیدی را در برابر تهدیدات امنیتی، تحریم‌ها و تنش‌های منطقه‌ای ایجاد کرده است. داده‌های کمی نشان می‌دهد که بیش از ۲۰ میلیون بشکه نفت و ۲۰ درصد گاز طبیعی مایع‌شده جهان روزانه از این تنگه عبور می‌کند (EIA, ۲۰۲۵). این حجم عظیم انتقال انرژی، تأثیرات مستقیم بر قیمت جهانی انرژی، امنیت بازار و سیاست خارجی کشورها دارد.

در عین حال، مسیرهای جایگزین موجود ظرفیت کافی برای پوشش کامل صادرات منطقه را ندارند و چالش‌های متعددی در زمینه تأمین مالی، امنیت، و زمان‌بندی بهره‌برداری دارند. از سوی دیگر، تحلیل‌های کیفی بر مبنای منابع معتبر نظیر IISS و IEA نشان می‌دهد که امنیت انرژی تنها با نگاه زیرساختی تأمین نمی‌شود و نیازمند سازوکارهای دیپلماتیک، اقتصادی، و فناورانه مکمل است.

در مجموع، این مطالعات نشان داد که هرچند تنگه هرمز در کانون تهدیدات بالقوه قرار دارد، اما همچنان نقش محوری آن در سیستم انرژی جهانی تداوم دارد. تنها از طریق تنوع‌بخشی، همکاری‌های چندجانبه و برنامه‌ریزی هوشمندانه می‌توان از آسیب‌پذیری‌های موجود کاست و تاب‌آوری سیستم انرژی جهانی را افزایش داد.

اثرات تعرفه های جدید اعمال شده توسط دولت ترامپ بر روی بازار ال ان جی

درهم ششایی

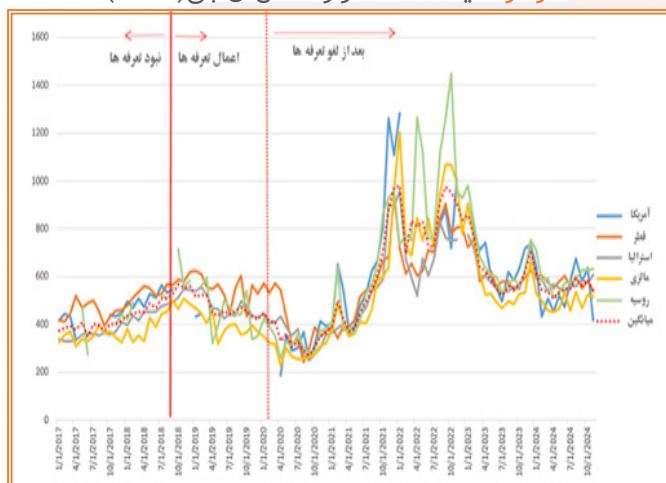
« ارزیابی گزارش: نکات محوری:

« مقدمه

بررسی تاریخی تعرفه های چین و ایالات متحده بر تجارت ال ان جی

رابطه ال ان جی چین - ایالات متحده همیشه خصمانه نبوده است. پس از آغاز صادرات ال ان جی ایالات متحده در سال ۲۰۱۶، چین به سرعت به عنوان یکی از مشتریان برتر ظاهر شد. در آن سال، محموله های ال ان جی ایالات متحده به چین تقریباً ۰.۳۵ میلیون تن بود که برای بازار تازه راه اندازی شده حجم قابل توجهی به حساب می آمد. تا سال ۲۰۱۷، با واردات بیش از ۲ میلیون تن در سال، چین نزدیک به ۱۵ درصد از کل صادرات ال ان جی ایالات متحده را به خود اختصاص داد که به نظر می رسید شروع یک رابطه طولانی و سودآور باشد. اما جنگ تجاری که در سال ۲۰۱۸ توسط اولین دولت ترامپ آغاز شد، داستان را بر عکس کرد. با روی کار آمدن دولت جدید ترامپ، بحث ها در مورد تعرفه های ال ان جی دوباره مطرح شده است. بررسی تغییرات بازار در دوره تعرفه قبلی ممکن است درک بهتری از وضعیت

نمودار ۱: قیمت ماهانه واردات ال ان جی (\$/ton)

Source: <https://rbac.com/trump-tariffs-and-trade-wars-natural-gas-and-lng-into-china/>

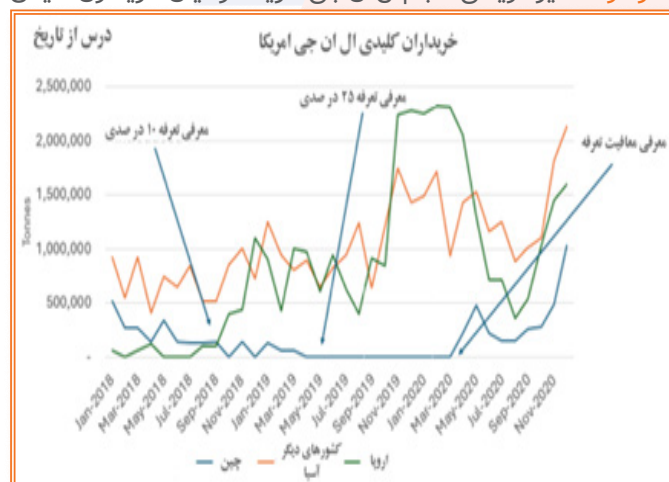
دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا بعد از اعمال حداقل تعرفه ۱۰ درصدی بر همه کالاهای وارداتی در ۵ آوریل، یک توقف ۹۰ روزه در ۹ آوریل را اعلام کرد. با این حال چین تنها کشوری بود که با تعرفه های سنگینی مواجه شده است. تعرفه های جدید ایالات متحده بر چین به مالیات ۱۴۵ درصدی تبدیل شد. در پاسخ، چین تعرفه های خود را اعلام کرد، اگرچه این حرکت ها محدودتر و سنجیده تر بود، آنها شامل تعرفه ۱۵ درصدی بر ال ان جی و زغال سنگ آمریکا و تعرفه ۱۰ درصدی بر نفت خام، ماشین آلات کشاورزی و برخی خودروها و کامیون ها بودند. بازارها دوباره سقوط کردند زیرا ارزش مبادلات دوجانبه بین این دو کشور در سال گذشته بیش از ۵۸۲ میلیارد دلار تخمین زده شده است.

بیشتر تحلیلگران انرژی بر تاثیر تعرفه های ترامپ بر نفت تمرکز کردند، اما ال ان جی نیز در خط حمله قرار دارد. البته بعید است که این اقدامات تاثیر مستقیمی بر جریان تجارت ال ان جی داشته باشد، زیرا چین در اوایل سال جاری واردات ال ان جی از آمریکا را متوقف کرده بود. اما اختلال در تجارت بین دو اقتصاد بزرگ جهان ممکن است بر فعالیت های تولیدی در چین تاثیر زیادی بگذارد و به نوبه خود تقاضای گاز صنعت را کاهش دهد. علاوه بر آن اثرات فزاینده اختلال در صادرات ال ان جی ایالات متحده به چین ممکن است اقتصاد جایگزینی سوخت در منطقه و فراتر از آن را تغییر دهد. در ادامه به بررسی این موضوع با جزئیات بیشتر خواهیم پرداخت.

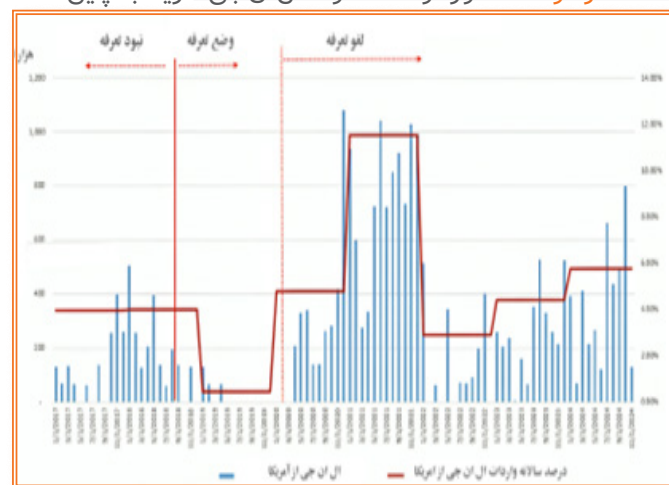
تنها بخش کوچکی از واردات ال ان جی چین را تشکیل می دهد.

طبق داده های ICIS، چین تنها ۵٪ از کل صادرات ال ان جی ایالات متحده در سال ۲۰۲۴ را به خود اختصاص داده است. بر اساس داده های ICIS، بین نوامبر تا دسامبر ۲۰۲۴ دو یا سه محموله آمریکایی به چین تحویل داده شده است. این در حالی است که در سال ۲۰۲۴، اروپا و بریتانیا - به استثنای ترکیه - ۴۹ درصد از ال ان جی آمریکا را به دلیل قیمت گذاری بهتر در بازار تقاضا کردند. داده های ICIS نشان می دهد که با تعرفه ۱۰٪، صادرات ال ان جی ایالات متحده به چین تا حدودی کاهش یافته و سپس با تعرفه ۲۵٪ کاملاً متوقف شده **نمودار ۲: سیر تاریخی حجم ال ان جی آمریکا در میان خریداران کلیدی**

Source: ICIS/LNG-tariff-threat-but-china-imports-from-us-currently-limite

نمودار ۳: مقدار و درصد صادرات ال ان جی آمریکا به چین

Source: G2M2@ Market Simulator for Global Gas and LNG

فعالی ارائه دهد. در سپتامبر ۲۰۱۸، تعرفه ۱۰ درصدی بر واردات ال ان جی اعمال شد که متعاقباً در می ۲۰۱۹ به ۲۵ درصد افزایش یافت. این در حالی بود که ال ان جی ایالات متحده به سرعت در حال افزایش بود و تولید آن در طول سال ۲۰۱۹ دو برابر شد. تا مارس ۲۰۲۰، تعرفه ها برداشته شد. پس از اعمال تعرفه ها، قیمت واردات ال ان جی در چین افزایش جزئی را تجربه کرد. پس از حذف تعرفه ها، قیمت ها به تدریج در سال بعد کاهش یافت.

پس از توافق در سال ۲۰۲۰ مبنی بر حذف تعرفه ها حجم ال ان جی ایالات متحده به چین به بیش از ۴ میلیون تن در سال (MTPA) افزایش یافت و در سال ۲۰۲۱ به رکورد ۹.۳ میلیون تن در سال (MTPA) رسید. در آن سال، چین بیش از ۱۲ درصد از کل صادرات ال ان جی ایالات متحده را به خود اختصاص می داد و ارزش معاملات بیش از ۳.۴ میلیارد دلار بود. ده ها قرارداد بلندمدت امضا شد و توسعه دهندگان پروژه های ایالات متحده روی چین برای توسعه آینده حساب کردند. اما این روند تغییر کرد. سال ۲۰۲۲، جریان ال ان جی ایالات متحده به چین به شدت کاهش یافت، زیرا اروپا که از جنگ روسیه در اوکراین متزلزل شده بود به شدت به دنبال تامین نیازهای خود در بازار تک محموله بود. واردات چین که در سال ۲۰۲۲ به ۲ میلیون تن در سال (MTPA) رسیده بود، در سال ۲۰۲۳ نسبتاً افزایش یافت، اما هرگز به اوج خود در سال ۲۰۲۱ بازنگشت. اکنون، با تعلیق ناگهانی ال ان جی آمریکا توسط پکن، این رابطه کاملاً از بین رفته است، قراردادهای معلق شده، محموله هایی که قبلاً بارگیری شدند در حال تغییر مسیر و هر پایانه ای که در اختیار خریداران چینی قرار بگیرد، با چشم انداز واقعی نکول یا مذاکره مجدد مواجه است. تنها در چند هفته، یک دهه رشد معکوس شده است. شایان ذکر است، خریداران بزرگ ال ان جی در چین بیش از ۲۰ میلیون تن در سال قراردادهای بلندمدت جدید با ایالات متحده دارند که قرار است در چند سال آینده تحویل داده شود. اما در حال حاضر، بخش عمده ای از ال ان جی ایالات متحده به چین به صورت تک محموله فروخته می شود. در کنار تنوع فزاینده واردات چین در سال های اخیر، ال ان جی ایالات متحده اکنون

به دنبال کاهش داوطلبانه کسری تجاری کشورشان با ایالات متحده به عنوان اقدامی پیشگیرانه برای جلوگیری از تعرفه-های احتمالی ترامپ باشند.

شرکت‌های چینی می‌توانند به عنوان تجمیع‌کننده عمل کنند و با ال ان جی که از استرالیا و مالزی می‌آید، «مبادله» انجام دهند. استرالیا و قطر در حال حاضر تأمین‌کنندگان بسیار بزرگتری نسبت به ایالات متحده به چین هستند و حجم زیادی از آنها تحت قراردادهای مدت‌دار فروخته می‌شود، اما در صورت نیاز شاید انعطاف‌پذیری کمتری برای افزایش فروش اضافی داشته باشند.

این تعرفه‌ها در حالی اعمال می‌شود که تقاضای ال ان جی چین در ژانویه نسبت به سال گذشته ۲۵ درصد کاهش یافته و هیچ ضرورتی برای جذب حجم اضافی در بازار تک محموله وجود ندارد. با این حال، ICIS پیش‌بینی می‌کند که واردات ال ان جی چین در سال ۲۰۲۵ نسبت به سال ۲۰۲۴، ۶ درصد افزایش یابد، که با طرح محرک اقتصادی دولت که قبلاً تأثیر بالقوه تعرفه‌های ایالات متحده را در نظر گرفته بود، حمایت می‌شود. تقاضای تابستانی می‌تواند به دلیل افزایش دما و افزایش تقاضای گاز برای تولید برق، قوی باشد. در صورت نیاز به افزایش تقاضا در کوتاه مدت، عدم تمایل به واردات از ایالات متحده برای واردکنندگان ال ان جی چینی در دسرساز خواهد بود. انتظار می‌رود تولید جهانی ال ان جی در سال ۲۰۲۵ به دلیل اضافه شدن ال ان جی جدید ایالات متحده و کانادا، ۱۶٫۳ میلیون تن افزایش یابد.

در حالی که هرگونه کاهش ال ان جی ایالات متحده به چین به دلیل تعرفه‌ها می‌تواند در تئوری به معنای افزایش ال ان جی به اروپا باشد، معامله‌گران دریافتند که تأثیر کلی بازار ممکن است محدود باشد. یکی از تاجران گفت: «واردات ال ان جی چین از ایالات متحده در حال حاضر بسیار کم است - تا زمانی که تعرفه‌ها اعمال شود، چین از ایالات متحده وارد نمی‌کند، به خصوص با وجود قیمت‌های تی تی اف که در حال حاضر بسیار بالا است». برخی کارشناسان بر این باور هستند در کوتاه‌مدت بازارهای گاز اروپایی به دنبال این تغییرات با بدبینی مواجه خواهد بود و می‌تواند به کاهش تقاضا منتهی شود در حالی که سایر معامله‌گران به دلیل مصرف کم ال ان جی آمریکا توسط چین، تأثیر کمتری

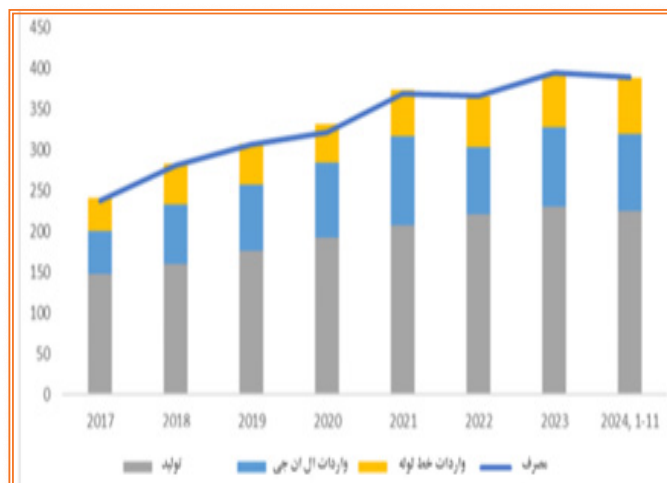
است. از نظر حجم صادرات ال ان جی ایالات متحده به چین به طور قابل توجهی تحت تاثیر وضع و حذف تعرفه‌ها قرار گرفت.

از دست دادن چین به عنوان مشتری در حالی رخ می‌دهد که صنعت ال ان جی ایالات متحده همچنان در حال تغییر نقش اروپا است. اروپا پس از سال ۲۰۲۲، زمانی که گاز خط لوله روسیه قطع شد، به بزرگترین مقصد برای ال ان جی ایالات متحده تبدیل شد. در اوایل سال ۲۰۲۳ حجم صادرات ایالات متحده به اروپا به بیش از ۶۰ درصد از کل محموله‌ها افزایش یافت. اما با توجه به سیاست‌های آب و هوایی اروپا و کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی این افزایش بعید است دوام بیاورد. با بسته ۵۵ Fit for و استراتژی ری پاور، اتحادیه اروپا ملزم به کاهش مصرف گاز طبیعی تا ۴۰ درصد خواهد بود. پمپ‌های حرارتی، مقاوم‌سازی ساختمان‌ها، انرژی‌های تجدیدپذیر و یکپارچه‌سازی شبکه سریع‌تر از حد انتظار در حال افزایش هستند. صنعت در حال برقی شدن است. هیدروژن، در حالی که بیشتر جنبه تبلیغاتی دارد، نقش خود را به عنوان یک کاتالیزور کربن زدایی در بحث‌های سیاسی ایفا کرده است. در اوایل سال ۲۰۲۴، شرکت‌های اروپایی آینده‌نگر شروع به کاهش قراردادهای ۲۰ ساله ال ان جی کردند، در عوض به قراردادهای کوتاه‌مدت یا خرید پورتفولیو علاقه نشان دادند. پیام واضح بود: تقاضای گاز اروپا به اوج خود رسیده بود و به زودی کاهش ساختاری خواهد داشت. این امر باعث شد که بخش ال ان جی ایالات متحده به دو عامل متکی باشد: چین و اروپا و حالا یکی از آن‌ها در حال حذف شدن است.

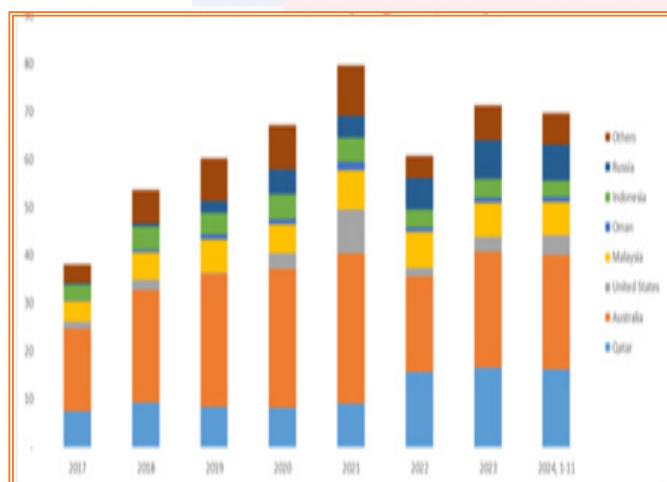
با این حال، ماهیت بدون مقصد بودن خرید ال ان جی ایالات متحده به این معنی است که محموله‌ها می‌توانند به راحتی به بازارهای دیگر ارسال شوند. به عنوان مثال، خریداران چینی خود به طور فزاینده‌ای در حال توسعه موقعیت‌های خود در اروپا هستند. اگر چین برای ال ان جی ورودی تعرفه وضع کند، شرکت‌های چینی می‌توانند ال ان جی را به جای دیگری ببرند. حتی این احتمال وجود دارد که خریداران آسیایی مانند ژاپن، تایوان و کره جنوبی تمایل به خرید ال ان جی بیشتری در دولت جدید ترامپ داشته باشند. زیرا آنها ممکن است

نمودار ۵: بالانس گاز در چین BCM

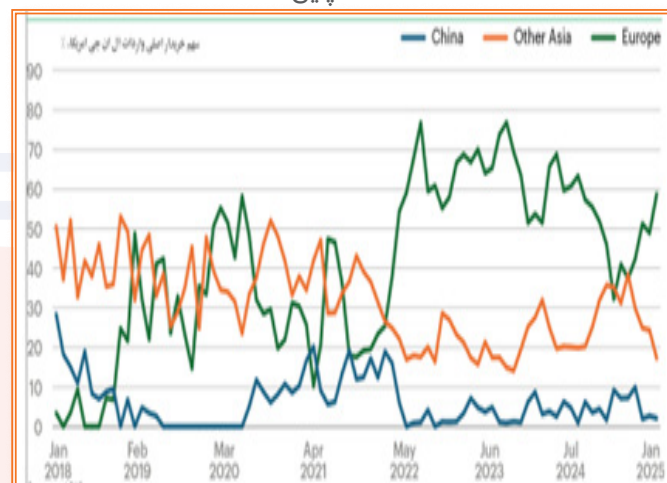

نمودار ۶: واردات ال ان جی چین به تفکیک منطقه (mpta)

تقاضای داخلی کاهش یافت و باعث شد چین جایگاه خود را به عنوان بزرگترین واردکننده ال ان جی جهان در آن سال از دست بدهد، اما در سال ۲۰۲۳ دوباره جایگاه اول را به دست آورد و بار دیگر از ژاپن پیشی گرفت. در سال ۲۰۲۴، انتظار می رود واردات ال ان جی به رشد پیوسته خود ادامه دهد و موقعیت چین را به عنوان بزرگترین واردکننده حفظ کند و به طور بالقوه به اوج تاریخی خود در سال ۲۰۲۱ نزدیک شود.

نمودار ۷: نوسانات واردات ال ان جی خریداران کلیدی از آمریکا و سهم اندک چین

Source: ICIS/LNG-tariff-threat-but-china-imports-from-us-currently-limite

خواهد گذاشت.

این بار، وضعیت از جهات مختلفی با سال ۲۰۱۸ متفاوت است: حجم کل واردات ال ان جی چین به طور قابل توجهی افزایش یافته است و منابع متنوع تر شده اند. از سوی دیگر، خط لوله قدرت سیبری عملیاتی است و با ظرفیت کامل کار می کند. اعمال تعرفه ها مطمئناً بر تجارت ال ان جی چین و آمریکا تأثیر خواهد گذاشت. با این حال، بعید است که بازار گاز طبیعی چین به طور قابل توجهی تحت تأثیر قرار گیرد. بنابراین، این سوال پیش می آید که وضعیت فعلی بازار گاز داخلی چین چگونه است؟

« مصرف گاز چین از ۴۰۰ BCM فراتر رفت و واردات ال ان جی در سال ۲۰۲۴ رتبه اول باقی ماند: »

مصرف گاز طبیعی داخلی چین، به استثنای کاهش کمتر از ۱ درصدی در سال ۲۰۲۲، در دهه گذشته در حال رشد بوده است. مصرف گاز طبیعی داخلی چین در دو سال گذشته به روند رشد سالانه بیش از ۵ درصد بازگشته است. پیش بینی می شود در سال ۲۰۲۴ مصرف گاز طبیعی برای اولین بار از ۴۰۰ میلیارد متر مکعب عبور کند.

اگرچه واردات ال ان جی در سال ۲۰۲۲ به دلیل کاهش

« افزایش هزینه های ساخت کارخانه ال ان جی »

تعرفه های اعمال شده بر واردات فولاد، آلومینیوم و قطعات تخصصی خطوط لوله مانند شیرها و کمپرسورها بازار گاز با ریسک های بسیار بیشتری مواجه است. فلزات تا ۳۰ درصد از هزینه ساخت کارخانه صادرات ال ان جی را تشکیل می دهند. هزینه ساخت یک پایانه ال ان جی، بسته به اندازه آن، با فولاد مورد استفاده برای خطوط لوله، مخازن و سایر چارچوب های ساختاری، ۵ تا ۲۵ میلیارد دلار است. از این رو، یک ریسک مهم برای توسعه دهندگان ال ان جی ایالات متحده، به ویژه برای پنج پروژه در حال ساخت و شش پروژه دیگر که انتظار می رود در سال جاری به تصمیمات نهایی سرمایه گذاری برسند، خواهد بود.

مانند تنش های تجاری میان آمریکا و چین در دوره اول ترامپ، احتمالاً شاهد توقف مذاکرات جدید برای قرارداد بلندمدت ال ان جی بین خریداران چینی و پروژه های ال ان جی آمریکا خواهیم بود. با توجه به اینکه اکثر تاسیسات پیشنهادی ال ان جی ایالات متحده به منظور تامین مالی مستلزم آن است که بخش قابل توجهی از ظرفیت آنها تحت قراردادهای بلندمدت منعقد شود، چنین مکثی ممکن است تسهیلات جدید صادرات ال

جدول ۳: پروژه های ال ان جی آمریکا

تاریخ مورد انتظار راه اندازی / FID	ظرفیت (mt/y)	پروژه ال ان جی
پروژه های در حال ساخت		
۲۰۲۵	۱۹.۲	plaquemines
۲۰۲۵	۱۲	Corpus Christi stage 3
۲۰۲۶	۱۸.۱	Golden Pass
۲۰۲۷	۱۷.۶	Rio Grande
۲۰۲۷	۱۳.۵	Port Arthur
پروژه هایی در حال انتظار برای DIF		
اواسط ۲۰۲۵	۱۳.۲	Delfine FLNG
۲۰۲۵	۴	Texas LNG
اواسط ۲۰۲۵	۲۸	Calcasieu Pass2
۲۰۲۵	۳.۳	Corpus Christi train 9-8
اواسط ۲۰۲۵	۱۶.۵	Louisiana LNG
اواسط ۲۰۲۵	۶.۸	Cameron train 4

می کنند. بازیگران بزرگ مانند شل و توتال شاید بتوانند جریان ها را بهینه کنند اما بازیگران کوچک بیشتر تحت تاثیر سیاست های جدید قرار خواهند گرفت.

هر پایانه بزرگ صادرات ال ان جی ایالات متحده بین ۳ تا ۸ تراوات ساعت (TWh) انرژی در سال مصرف می کند که عمدتاً به صورت گاز طبیعی برای فشرده سازی و مایع سازی استفاده می شود. این تقریباً معادل مصرف سالانه برق یک شهر متوسط در ایالات متحده است. از نظر گازهای گلخانه ای، یک پایانه ال ان جی کاملاً عملیاتی، بدون احتساب انتشارات پایین دستی به دلیل احتراق یا نشت متان در بالادست، می تواند سالانه بیش از ۲ میلیون تن دی اکسید کربن منتشر کند. از قضا، جنگ تجاری ترامپ، ممکن است یک روزنه امیدی را ایجاد کند. توقف ارسال محموله به مقصد چین و کند شدن پیشرفت در ترمینال های جدید انتشار گازهای گلخانه ای را کاهش خواهد داد. آمریکا به منظور تنبیه یک رقیب ژئوپلیتیکی، به طور تصادفی توسعه یکی از بخش های انرژی آمریکا را که بیشترین میزان انتشار گازهای گلخانه ای دارد، کند کرده است. این در حالی است که مدیران نفت و گاز ایالات متحده در انتخابات ۲۰۲۴ هزینه های هنگفتی را خرج کردند و بار دیگر به امید سیاست های مطلوب، مقررات سست تر و سرعت بخشیدن به صادرات سوخت فسیلی از ترامپ حمایت کردند. یک جنگ تجاری بوجود آمد که امکان دارد منجر به نااطمینانی در بازار ال ان جی، بی ثباتی در روابط بلندمدت و موجی از شوک در تامین مالی پروژه های آمریکا شود. ممنوعیت تأیید پایانه های جدید ممکن است برداشته شده باشد، اما این بدان معنا نیست که پایانه ای ساخته خواهد شد.

« عرضه ایالات متحده کمتر قابل اعتماد خواهد بود »

برخی کشورها باوجود بی نظمی در سیاست گذاری های آمریکا ممکن است همچنان به دنبال خرید ال ان جی ایالات متحده باشند. به گزارش بلومبرگ، مدیران انرژی و مقامات دولتی در هند، کویت، ژاپن، کره جنوبی

ان جی ایالات متحده را برای رسیدن به تصمیم نهایی سرمایه گذاری (FID) به تاخیر بیندازد.

ایالات متحده همچنان واردکننده خالص گاز طبیعی از کانادا است، اما با توجه به فقدان منابع عرضه جایگزین در دسترس برای برخی از ایالت های شمالی ایالات متحده، بعید است که این جریان ها تحت تأثیر تعرفه های تجاری قرار گیرند. طبق گزارش رویترز شرکت های چینی ظرفیتی حدود ۲۰ میلیون تن در سال (mtpa) هم از پروژه های موجود و هم از پروژه های در دست توسعه با صادرکنندگان گاز ایالات متحده قراردادهایی امضا کرده اند. برای مقایسه، ایالات متحده در سال ۲۰۲۴ تقریباً ۸۸ میلیون تن سال صادرات داشت. ونچر گلوبال و و چینر انرژی به ترتیب دارای ظرفیتی معادل با ۹.۵ و ۴.۵ میلیون تن در سال با خریداران چینی قرارداد دارد. بیشتر این ظرفیت در جنوب غربی لوئیزیانا در نزدیکی مرز با تگزاس قرار دارد. به عنوان مثال، پروژه بحث برانگیز CP۲ گلوبال ونچر در کمرون، لوئیزیانا، که به تصمیم نهایی برای سرمایه گذاری نرسیده است، با شرکت بازرگانی انرژی هونگدا گاز چین^۱ قرارداد ۱ میلیون تن در سال دارد. بدون برداشت ال ان جی چین، نزدیک به یک سوم حجم تعهد شده در پروژه های آینده ایالات متحده از بین می رود. برخی از توسعه دهندگان تلاش می کنند این ظرفیت ها را دوباره بفروشند، اما تعداد کمی از خریداران اشتباهی چین برای ال ان جی، مشخصات اعتباری یا تمایل به امضای قراردادهای ۲۰ ساله را دارند. با ایجاد محدودیت برای رشد بلندمدت زیرساخت های گاز و آماده شدن اروپا برای کاهش واردات سوخت های فسیلی در بلندمدت پروژه هایی که هنوز به FID نرسیده اند ممکن است به طور کامل متوقف شوند. بانک ها و سرمایه گذاران نهادی به دنبال پروژه های محافظه کارانه تر خواهند رفت. حق بیمه ریسک افزایش خواهد یافت. نرخ بهره برداری از پایانه ها کمتر از انتظارات خواهد بود و کل اقتصاد ال ان جی آمریکا باید دوباره مورد بازبینی قرار گیرد. هنوز تقاضا برای ال ان جی ایالات متحده وجود خواهد داشت، اما نه در مقیاسی که صنعت روی آن حساب باز کرده بود. محموله های انعطاف پذیر به سمت بازارهای کوچک تر حرکت

1. China Gas Hongda Energy Trading Co.

و ویتنام در ماه های اخیر در حال بررسی خرید ال ان جی بیشتر از آمریکا بودند. برخی کشورها نیز ممکن است به نتیجه مشابه با چین برسند که ال ان جی ایالات متحده قابل اعتماد نیست و باید از آن اجتناب شود. اتحادیه اروپا احتمالاً برای جلوگیری از مقابله با ترامپ، ال ان جی آمریکا را خریداری خواهند کرد. اما تا کنون مشخص نیست که آیا این تلاش ها منجر به قراردادهای بلندمدتی که زیربنای پرونده تجاری برای ساخت پروژه های جدید ال ان جی هستند می شود یا خیر. این نگرانی برای اروپا وجود دارد که دولت آمریکا از صادرات ال ان جی به این قاره عقب نشینی کند، در نتیجه اروپا باید به دنبال توافقی باشد که دسترسی به ال ان جی آمریکا را تضمین کند. اروپا به دنبال این نخواهد بود که از به اصطلاح وابستگی بیش از حد به روسیه به وابستگی بیش از حد به کشور دیگری، حتی اگر متحد وی باشد، برسد.

«نقطه نظر کارشناسی مؤسسه

ال ان جی به روابط بلندمدت و اعتماد متقابل بستگی دارد. قراردادهای فروش ال ان جی قطر با چین ۲۷ سال است که اجرا می شود. حتی با وجود کربن زدایی اروپا، این توافقنامه ها حداقل ۱۵ سال است که وجود دارد. این برای سیاست گذاری هایی که امکان تغییر رویه در آن ها وجود دارد خوب نیست. اروپا بعد از تجربه ای که با روسیه داشته است اکنون نمی خواهد بیش از حد به واشنگتن نیز وابسته باشد.

جنگ دولت ترامپ با سیاست ها و مقررات زیست محیطی به این معنی است که صنعت نفت این کشور همچنان از سطوح بالای نشت متان رنج می برد و آن را در معرض مالیات های زیست محیطی اروپا یا حتی ممنوعیت کامل قرار می دهد.

از طرفی، تعرفه ها بر موادی مانند فولاد و آلومینیوم و مالیات کلی ۱۰ درصدی بر واردات، هزینه های ساخت تأسیسات فلزی بزرگ مانند کارخانه های ال ان جی را افزایش می دهد که این امر تحویل پروژه های قطر را در مقیاس وسیع از نظر هزینه ها دارای مزیت رقابتی خواهد کرد. در صورت کاهش پیش بینی شده قیمت های ال ان جی برای پنج سال آینده، دوحه به دلیل مزیت های رقابتی چندان اهمیتی به این موضوع نخواهد داد. همچنین، اگر پس از ۹۰ روز، ایالات متحده دوباره

در همین حال، تأثیرات جنگ تجاری می تواند فراتر از آمریکا رود. اثر تعرفه های چین بر ال ان جی ایالات متحده می تواند به مجموعه ای از پروژه های پیشنهادی در مکزیک که گاز خوراک خود را از میادین گاز شیل آمریکا تامین می کند گسترش یابد. پروژه ساگوارو مکزیک در سواحل اقیانوس آرام با دو خریدار چینی قرارداد دارد، اما برای به دست آوردن بودجه برای پیشبرد پروژه با مشکل مواجه شده است. وجود تعرفه ها سرمایه گذاران را بیشتر ترغیب خواهد کرد که از این پروژه ها دور بمانند. البته، جنگ تجاری آمریکا با مکزیک نیز وجود دارد. ترامپ موافقت کرد که اعمال تعرفه ۲۵ درصدی بر واردات از مکزیک را به مدت ۳۰ روز متوقف کند، اما مشخص نیست که آیا این توقف همچنان پا برجا خواهد ماند یا اینکه لغو خواهد شد که می تواند پروژه های ال ان جی در مکزیک را بیشتر به دام بیناندازد.

کریس رایت وزیر انرژی آمریکا در سفر به امارات، عربستان سعودی و قطر صادرات بالای گاز را در دستور کار خود قرار داد. اما سیاست های اقتصادی نامنظم رئیس جمهور آمریکا تهدیدی برای تضعیف برنامه های وی است که به نفع پتانسیل های بالقوه ال ان جی خلیج فارس خواهد بود.

کریس رایت وزیر انرژی آمریکا در سفر به امارات، عربستان سعودی و قطر صادرات بالای گاز را در دستور کار خود قرار داد. اما سیاست های اقتصادی نامنظم رئیس جمهور آمریکا تهدیدی برای تضعیف برنامه های وی است که به نفع پتانسیل های بالقوه ال ان جی خلیج فارس خواهد بود.

ویتنام، فیلیپین، اندونزی، پاکستان، بنگلادش و دیگران. اما دقیقاً این ها کشورهایی هستند که در دور اول اعلامیه های ترامپ با تعرفه های بالای آمریکا مواجه شدند.

|| منابع:

- 1- <https://www.energypolicy.columbia.edu/trumps-tariffs-could-squeeze-u-s-lng-ambitions-in-china>
- 2- <https://www.gasstrategies.com/information-services/gas-matters-today/explainer-how-tariffs-under-trump-could-impact-us-lng-trade>
- 3- <https://rbac.com/trump-tariffs-and-trade-wars-natural-gas-and-lng-into-china/>
- 4- <https://www.icis.com/explore/resources/news/2025/02/04/11071940/lng-tariff-threat-but-china-imports-from-us-currently-limited/>
- 5- <https://www.agbi.com/opinion/oil-and-gas/2025/04/robin-mills-trump-trade-moves-put-us-lng-at-risk/>
- 6- <https://rbac.com/trump-tariffs-and-trade-wars-natural-gas-and-lng-into-china/>
- 7- <https://www.houstonchronicle.com/business/article/Trump-s-tariffs-could-squeeze-U-S-LNG-12765534.php>
- 8- <https://auroraer.com/media/europe-gnl-lng-usa-trump-asia-gas-global-market-elections/>
- 9- <https://www.reuters.com/business/energy/back-russian-gas-trump-wary-eu-has-energy-security-dilemma-2025-04-14/>
- 10- <https://gasoutlook.com/analysis/trump-trade-war-to-delay-new-u-s-lng>
- 11- <https://www.argusmedia.com/en/news-and-insights/latest-market-news/2679767-imf-anticipates-lower-growth-from-us-tariffs>
- 12- <https://cleantechnica.com/2025/04/18/china-walks-away-u-s-lng-expansion-plans-unravel-as-trade-war-escalates/>

عوارض سنگینی را بر سایر شرکای تجاری مانند اتحادیه اروپا یا ژاپن اعمال کند و آنها نیز این اقدام را تلافی کنند، ممکن است آمریکا بازارهای بیشتری را از دست بدهد. با وجود هشدارها در مورد اختلالات احتمالی در بلندمدت، بسیاری دیگر از کشورهای آسیا-اقیانوسیه ترجیح دادند که از چین پیروی نکنند و تعرفه های آمریکا را تلافی نکنند. دولت ژاپن قصد دارد در مورد یک توافق تعرفه بهتر مذاکره کند و در حال بررسی سرمایه گذاری در پروژه صادرات ۲۰ میلیون تنی آمریکا در پروژه صادرات ال ان جی آلاسکا به عنوان بخشی از تلاش های گسترده تر برای کاهش مازاد تجاری خود با ایالات متحده است. کشورهای آسیا-اقیانوسیه با برخی از بالاترین تعرفه های هدفمند ترامپ ضربه خورده اند.

اتحادیه اروپا اقدامات تلافی جویانه را روی میز نگه می دارد، اما بعید است که این اقدامات شامل هرگونه مالیات بر ال ان جی آمریکا شود. اروپا پس از از دست دادن بخش عمده ای از خط لوله روسیه، به واردات ال ان جی وابسته تر شده است و اعمال تعرفه ها بر واردات انرژی تنها باعث افزایش فشارهای تورمی می شود که کشورهای اروپایی طی سه سال گذشته سعی در مهار آن داشته اند. این بلوک می گوید که آماده مذاکره بر سر افزایش احتمالی واردات ال ان جی از آمریکا برای کاهش مازاد تجاری است و در صورت موافقت آمریکا با انجام همین کار، تعرفه های خود را بر واردات صنعتی صفر خواهد کرد. اما ترامپ می گوید این پیشنهاد کافی نیست و مکانیسم آتی تنظیم مرزی کربن^۱ اتحادیه اروپا را یکی از «روش های تجاری ناعادلانه» می داند که پاسخ تعرفه ها را توجیه می کند

تجارت ال ان جی ایالات متحده احتمالاً به طور گسترده رشد خواهد کرد، اما سودی که فکر می کردند بدست خواهند آورد. تغییر تصمیمات ممکن است یک دقیقه طول بکشد، اما صنعت ال ان جی به یک دهه برای برنامه ریزی نیاز دارد.

با رکود یا کاهش تقاضای ال ان جی اروپا، ژاپن و کره جنوبی، امید برای مصرف کنندگان جدید اقتصادهای بزرگ آسیایی در حال ظهور است: چین و هند، سپس

۱. مکانیزم تنظیم مرزی کربن (CBAM) اطمینان حاصل خواهد کرد که کالاهای وارداتی به درون اتحادیه ی اروپا، همان هزینه ای را برای تولید کربن پرداخت خواهند کرد که کالاهایی که داخل اتحادیه تولید می شوند باید پرداخت کنند

روابط جمهوری آذربایجان و رژیم صهیونیستی در حوزه انرژی و پیامدها

سروش پشنگدانی

اگر این امر با واکنش‌هایی از سوی بازیگران منطقه‌ای مواجه شود، گزارش حاضر در چهار بخش، به بررسی تاریخچه روابط انرژی، چشم‌اندازهای همکاری‌های آتی و پیامدهای منطقه‌ای این مشارکت خواهد پرداخت.

۲. تاریخچه روابط آذربایجان و رژیم صهیونیستی در حوزه انرژی

روابط میان آذربایجان و رژیم صهیونیستی اسرائیل ریشه‌های عمیقی در منافع متقابل دارد که از همان سال‌های اولیه استقلال آذربایجان آغاز شد. اسرائیل در ۲۵ دسامبر ۱۹۹۱ استقلال آذربایجان را به رسمیت شناخت و در ۷ آوریل ۱۹۹۲ یکی از اولین کشورهایی بود که روابط دیپلماتیک برقرار کرد. این اقدام، زمینه را برای توسعه روابط آینده فراهم کرد. از اوایل دهه ۱۹۹۰، آذربایجان نقشی قابل توجه در راهبردهای امنیتی و انرژی این رژیم ایفا کرده است. این کشور از سال ۱۹۹۹ شروع به عرضه نفت به اسرائیل نمود و به سرعت به یکی از منابع اصلی وارداتی تبدیل شد. در سال ۲۰۱۹، آذربایجان نسبت قابل توجهی از بنزین مصرفی در اسرائیل را تامین کرد. در سال‌های اخیر، آذربایجان صادرات انرژی خود به اسرائیل را افزایش داده است. در اواخر سال ۲۰۲۴، ۲۸ درصد از نفت این رژیم از طریق خط لوله باکو-تفلیس-جیهان تامین می‌شد. این خط لوله، که در سال ۱۹۹۹ با توافقی ۷.۴ میلیارد دلاری ایجاد شد، نقش مهمی در لجستیک انرژی کشور های ذی نفع دارد.

همکاری استراتژیک بین آذربایجان و رژیم صهیونیستی از انرژی رفته و شامل تجارت، مسائل امنیتی، و تبادلات فرهنگی و آموزشی بوده است. از اواخر دهه ۲۰۰۰، آذربایجان به یکی از بزرگترین واردکنندگان فناوری نظامی اسرائیل تبدیل شده است. در دهه ۲۰۱۰، تامین‌کنندگان اسرائیلی ۶۰ تا ۶۹ درصد از کل واردات نظامی آذربایجان را

۱. مقدمه

جمهوری آذربایجان، به عنوان یک بازیگر اثرگذار در منطقه قفقاز جنوبی، با موقعیت ژئوپلیتیکی حساس خود در میان قدرت‌های بزرگ منطقه‌ای نظیر روسیه و ایران و ترکیه، و همچنین به عنوان یک تولیدکننده و صادرکننده عمده نفت و گاز، از اهمیت راهبردی شایان توجهی برخوردار بوده و در مقابل، رژیم صهیونیستی اسرائیل نیز به عنوان یک قدرت منطقه‌ای در خاورمیانه، با نیازهای انرژی رو به رشد و کشف میادین گازی فراساحلی، به دنبال تنوع‌بخشی و تضمین امنیت انرژی خود هم به عنوان وارد کننده و هم به عنوان صادر کننده می باشد. روابط دوجانبه میان آذربایجان و این رژیم، به ویژه در حوزه انرژی، نمونه‌ای از روابط بین المللی می باشد که فراتر از ملاحظات جغرافیایی و فرهنگی عمل نموده است. آذربایجان، کشوری با اکثریت جمعیت مسلمان و غیرعرب، روابطی عمیق و پایدار با اسرائیل برقرار نموده به شکلی که این روابط فراتر از دیپلماسی رسمی رفته و بر پایه منافع متقابل در حوزه‌های دفاعی، اطلاعاتی، اقتصادی بنا شده است. انرژی به عنوان رکن اساسی این همکاری عمل نموده و برای رژیم صهیونیستی اسرائیل منبعی پایدار و قابل اعتماد از نفت و برای آذربایجان دسترسی به فناوری‌های پیشرفته نظامی و امنیتی اسرائیل را فراهم آورده است. این وابستگی متقابل، روابط دو کشور را به سطح راهبردی ارتقا داده است. روابط آذربایجان و اسرائیل از دهه ۱۹۹۰ آغاز شده و در طول زمان تقویت شده است. نوع رابطه نشانگر برتری منافع استراتژیک و اقتصادی، به ویژه در حوزه‌های انرژی و امنیت، بر ملاحظات ایدئولوژیکی می باشد. آذربایجان را می توان به بازیگری منحصر به فرد در منطقه در نظر گرفت که قادر است در یک محیط ژئوپلیتیکی پیچیده، تعادل خود را حفظ کرده و منافع خود را تامین نماید، حتی

۳. همکاری‌های آتی و چشم‌اندازها

روابط انرژی میان آذربایجان و این رژیم در حال ورود به مرحله جدیدی از همکاری‌های متنوع است که نه تنها شامل تامین سوخت‌های فسیلی، بلکه به حوزه‌های نوظهور مانند انرژی‌های تجدیدپذیر و دیپلماسی گسترده‌تر انرژی نیز کشیده شده است. در فوریه ۲۰۲۴، شرکت نفت دولتی آذربایجان (SOCAR) ۱۰ درصد از سهام میدان گازی تمار اسرائیل را خریداری کرد. این اولین سرمایه‌گذاری مستقیم SOCAR در بخش بالادستی مدیترانه است. میدان تمار ستون فقرات زیرساخت انرژی اسرائیل بوده و حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد از تولید برق سالانه اسرائیل را تامین می‌کند. ورود SOCAR تنوع لازم را به کنسرسیوم تمار می‌افزاید و انعطاف‌پذیری بخش انرژی اسرائیل را افزایش می‌دهد، و همچنین این سرمایه‌گذاری نشان‌دهنده قصد آذربایجان برای تعمیق ردپای اقتصادی و ژئوپلیتیکی خود در منطقه و تقویت اتحاد راهبردی خود با اسرائیل است. SOCAR همچنین در اکتبر ۲۰۲۳ با BP و NewMed Energy اسرائیل برای مناقصه دو بلوک فراساحلی دیگر شریک شد که مجوزهای آن در مارس ۲۰۲۵ اعطا شد. سرمایه‌گذاری SOCAR در میدان گازی تمار اسرائیل و برنامه‌های آذربایجان برای توسعه همکاری نشان‌دهنده تغییر نقش آذربایجان از صرفاً یک تامین‌کننده نفت به یک بازیگر فعال و سرمایه‌گذار در زنجیره ارزش انرژی می‌باشد. این حرکت فراتر از معاملات دوجانبه است و به دنبال ادغام در بازارهای انرژی مدیترانه شرقی و اروپا است. این استراتژی به آذربایجان اهرم ژئوپلیتیکی بیشتری می‌دهد و قدرت نرم این کشور را از طریق سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک در مناطق مختلف، نظیر ترکیه، بالکان، اروپای شرقی و مرکزی، تقویت می‌کند. این نشان‌دهنده جاه‌طلبی باکو برای تبدیل شدن به یک قطب انرژی منطقه‌ای می‌باشد. همچنین این رژیم در حال بررسی استفاده از زیرساخت‌های خط لوله آذربایجان، به ویژه خط لوله گاز طبیعی ترانس آناتولی (TANAP)، برای انتقال گاز خود به اروپا است. این امر می‌تواند گامی تحول‌آفرین در همکاری انرژی میان این دو باشد و روابط سه‌جانبه

تشکیل می‌دادند و بین سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰، این رقم به ۷۰ درصد رسید. اسرائیل به آذربایجان در مدرن‌سازی نیروهای مسلح خود کمک کرده و تامین‌کننده اصلی هوانوردی جنگی، توپخانه، تسلیحات ضد تانک و ضد پیاده‌نظام بوده است. آذربایجان به عنوان تامین‌کننده اصلی نفت این رژیم و اسرائیل به عنوان تامین‌کننده اصلی تسلیحات پیشرفته به آذربایجان عمل می‌کنند. این رابطه نه تنها یک مبادله تجاری، بلکه یک هم‌افزایی راهبردی می‌باشد که امنیت ملی هر دو کشور را تقویت می‌کند. آذربایجان از طریق این همکاری، توان نظامی خود را بهبود داده و اسرائیل امنیت انرژی خود را ارتقا داده است. این رابطه نشان می‌دهد که انرژی صرفاً یک کالای اقتصادی نیست، بلکه می‌تواند ابزاری برای تحقق اهداف ژئوپلیتیکی باشد. این هم‌افزایی، پایداری و عمق روابط را تضمین می‌کند، حتی در شرایطی که فشارهای منطقه‌ای برای قطع یا کاهش روابط وجود دارد.

اوج‌گیری روابط در اوت ۱۹۹۷ با سفر نخست‌وزیر وقت اسرائیل، به باکو آغاز شد. سفر رئیس‌جمهور رژیم صهیونیستی اسرائیل، به آذربایجان در سال ۲۰۰۹ نیز منجر به گسترش روابط نظامی شد. حجم تجارت از ۲ میلیون دلار در ۱۹۹۷ به ۳۲۳ میلیون دلار در ۲۰۰۴ افزایش یافت. در سال ۲۰۰۸، با عملیاتی شدن کامل خط لوله نفت، حجم تجارت به بیش از ۳.۵ میلیارد دلار رسید. این رقم در سال ۲۰۱۶ به ۶۷۹ میلیون دلار کاهش یافت که تحت تاثیر تحولات اقتصاد جهانی بود. در دو ماه اول سال ۲۰۲۳، حجم تجارت به ۳۳۴.۱ میلیون دلار رسید که نسبت به سال قبل ۲۶.۳۶ درصد افزایش داشت. سرمایه‌گذاری‌های اسرائیل در آذربایجان تا پایان ۲۰۰۹ به ۴ میلیارد دلار رسید. آذربایجان طی سالیان گذشته روابط گرم خود را با اسرائیل حفظ نموده و صادرات نفت را تدریجاً افزایش داده است. این اقدامات، اعتبار آذربایجان را به عنوان یک شریک قابل اعتماد برای اسرائیل و غرب تقویت نموده و به باکو اهرم بیشتری در دیپلماسی منطقه‌ای داده است.

مشارکت‌های موجود را رسمی‌تر کرده و به یک ائتلاف چندجانبه تبدیل کند که به واسطه منافع مشترک، این امر می‌تواند همکاری‌های سه‌جانبه با ایالات متحده را نیز تقویت کند. باکو امروز به طور فعال در فرآیندهای ژئوپلیتیکی در منطقه و فراتر از آن مشارکت دارد. آذربایجان به دنبال نقش "میانجی بی‌طرف" در سوریه است و یادداشت تفاهمی با دولت انتقالی سوریه برای همکاری در بخش انرژی امضا کرده است. گاز طبیعی آذربایجان از طریق ترکیه به سوریه صادر خواهد شد. SOCAR همچنین به دنبال ورود به بازارهای جدید مانند لیبی است.

۴. پیامدهای همکاری انرژی در منطقه

آذربایجان از روابط انرژی خود با این رژیم، شامل تامین نفت و سرمایه‌گذاری در گاز، و همچنین گسترش نفوذ انرژی خود به اروپا، به عنوان ابزاری برای افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی خود استفاده می‌کند. این نشان می‌دهد که انرژی صرفاً یک منبع درآمد نیست، بلکه یک اهرم استراتژیک برای شکل‌دهی به نظم منطقه‌ای و کسب جایگاه در میز مذاکرات بین‌المللی است. این استراتژی، آذربایجان را از یک بازیگر صرفاً قفقاز جنوبی به یک بازیگر فعال در خاورمیانه تبدیل می‌کند. با این حال، این جاه‌طلبی با ریسک‌هایی همراه است، زیرا ممکن است تعادل ظریف روابط با همسایگان قدرتمند مانند ایران و ترکیه را به چالش بکشد و منجر به واکنش‌های منطقه‌ای شود. همکاری‌های آذربایجان و اسرائیل در حوزه انرژی، در کنار مزایای دوجانبه، پیامدهای ژئوپلیتیکی گسترده‌ای در منطقه قفقاز جنوبی و خاورمیانه دارد که بر روابط با بازیگران منطقه‌ای تأثیر می‌گذارد و رقابت‌ها و ائتلاف‌های موجود را تغییر می‌دهد. پروژه "کریدور زنگزور" که آذربایجان را از طریق استان سیونیک ارمنستان به نخجوان و ترکیه متصل می‌کند، توسط ایران به عنوان یک پروژه ژئوپلیتیکی استراتژیک تلقی می‌شود که می‌تواند ایران را از مسیرهای ترانزیتی کلیدی منزوی کند. با این حال، باکو تلاش می‌کند تا تعادل ظریفی را در روابط خود با ایران حفظ کند و از تشدید تنش‌ها

با ترکیه را تقویت کند. آذربایجان به طور پیوسته به سمت هدف خود برای تولید ۳۰ درصد از کل برق خود از منابع تجدیدپذیر تا سال ۲۰۳۰ پیش می‌رود. در نیمه اول سال ۲۰۲۵، ۱۶ درصد از تولید برق آذربایجان (۲۳۳۰.۱ میلیون کیلووات ساعت) از منابع تجدیدپذیر، عمدتاً آبی و خورشیدی، تامین شد که نسبت به سال ۲۰۲۳ (۷.۷ درصد) افزایش چشمگیری داشته است. تولید برق آبی ۲.۱ برابر و تولید برق خورشیدی ۹ برابر افزایش یافته است. اسرائیل، با تخصص خود در فناوری‌های انرژی سبز، تمایل خود را برای مشارکت در پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر در آذربایجان، به ویژه در مناطق آزاد شده قره‌باغ و زنگزور شرقی، ابراز نموده است. پروژه‌هایی مانند نیروگاه خورشیدی جبرائیل (۲۴۰ مگاوات) و ایستگاه‌های برق آبی سوگووشان و کلبجر در حال ساخت هستند. این همکاری‌ها توسط مشارکت‌های استراتژیک با شرکت‌های انرژی جهانی مانند مصدر (امارات متحده عربی) و ACWA Power (عربستان سعودی) تقویت می‌شود.

آذربایجان با اهداف بلندپروازانه خود در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر و تمایل اسرائیل به اشتراک‌گذاری تخصص در این زمینه، نشان‌دهنده همراستایی در گذار انرژی است. این همکاری نه تنها به اهداف زیست‌محیطی کمک می‌کند، بلکه ابعاد جدیدی به همکاری راهبردی آنها می‌افزاید. این همراستایی همچنین در چارچوب تلاش‌های ایالات متحده برای ثبات‌سازی خاورمیانه از طریق سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک در بخش انرژی دیده می‌شود. این رویکرد دوگانه، یعنی حفظ نقش در سوخت‌های فسیلی و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، به آذربایجان انعطاف‌پذیری بیشتری در مواجهه با چالش‌های جهانی انرژی می‌دهد. همکاری در انرژی‌های سبز می‌تواند به عنوان یک پل برای گسترش نفوذ دیپلماتیک و اقتصادی آذربایجان در منطقه عمل کند و در عین حال، منافع غرب را در ثبات منطقه‌ای و امنیت انرژی تقویت کند.

آذربایجان به عنوان یکی از متحدین رژیم صهیونیستی اسرائیل در میان کشورهای با اکثریت مسلمان شناخته می‌شوند. پیوستن آذربایجان به توافقات ابراهیم می‌تواند

نشان‌دهنده عمل‌گرایی ژئوپلیتیکی هر دو کشور و اولویت‌بندی منافع استراتژیک بر ملاحظات دیگر است. در آینده، سرمایه‌گذاری‌های شرکت نفت دولتی آذربایجان (SOCAR) در میدین گازی اسرائیل و چشم‌انداز صادرات گاز اسرائیل از طریق زیرساخت‌های آذربایجان، می‌تواند این کشور را به یک بازیگر اثرگذار در زنجیره ارزش انرژی جهانی تبدیل می‌کند. علاوه بر این، همکاری در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر، از جمله انتقال تخصص رژیم صهیونیستی اسرائیل به آذربایجان، ابعاد جدیدی به این مشارکت می‌افزاید و به هر دو کشور در گذار انرژی کمک می‌کند. پتانسیل پیوستن آذربایجان به توافقات ابراهیم نیز می‌تواند چارچوب همکاری‌های چندجانبه را تقویت کرده و به ثبات منطقه‌ای کمک کند. این همکاری‌ها پیامدهای ژئوپلیتیکی پیچیده‌ای در منطقه دارد. روابط انرژی میان آذربایجان و این رژیم نه تنها امنیت انرژی هر دو کشور را تامین می‌کند، بلکه به طور فعال در شکل‌دهی به پویایی‌های ژئوپلیتیکی قفقاز جنوبی و خاورمیانه نقش دارد و بر ائتلاف‌ها و رقابت‌های منطقه‌ای تأثیر می‌گذارد. حفظ تعادل ظریف در این روابط پیچیده برای باکو در محیط ژئوپلیتیکی متغیر منطقه بسیار دشوار اما حیاتی خواهد بود.

جلوگیری نماید. همکاری نظامی و انرژی آذربایجان با رژیم صهیونیستی، به ویژه فروش تسلیحات پیشرفته، نگرانی‌های جدی را برای ارمنستان ایجاد کرده است. ارمنستان معتقد است که این امر موازنه قدرت منطقه‌ای را تغییر می‌دهد و امنیت اقتصادی آن را تهدید می‌کند. اسرائیل سهم عمده‌ای از واردات تسلیحات عمده باکو را بین سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰ تامین کرده است. این همکاری‌ها به آذربایجان در عملیات نظامی علیه ارمنستان کمک کرده است. قدرت‌های اروپایی، با اولویت‌بندی امنیت انرژی، عمدتاً از محکوم کردن اقدامات اسرائیل در غزه و حمله آذربایجان در قره‌باغ خودداری کرده‌اند. تلاش‌ها برای ادغام تولیدکنندگان انرژی آسیای مرکزی در بازارهای اروپا از طریق آذربایجان و ترکیه ادامه دارد. رژیم صهیونیستی اسرائیل به دنبال تبدیل شدن به یک قطب انرژی منطقه‌ای برای صادرات به اروپا است، هم‌راستی اسرائیل، آذربایجان و قدرت‌های غربی، خطر تشدید تنش‌ها را در سراسر قفقاز جنوبی و خاورمیانه افزایش می‌دهد. سرمایه‌گذاری SOCAR در میدان تمار می‌تواند به آذربایجان کمک کند تا به توافقات ابراهیم بپیوندد و مشارکت امنیتی خود با اسرائیل را تقویت کند، که این امر می‌تواند روابط با ایالات متحده را نیز تقویت کند. همکاری انرژی آذربایجان و اسرائیل در بستر رقابت‌های منطقه‌ای گسترده‌تر، به عنوان بخشی از تلاش‌های غرب و اسرائیل برای مقابله با نفوذ ایران و روسیه در منطقه دیده می‌شود. این وضعیت می‌تواند منجر به تشدید تنش‌ها و تغییر ائتلاف‌ها در قفقاز جنوبی و خاورمیانه شود. همکاری‌های انرژی در این منطقه، پیامدهای امنیتی و ژئوپلیتیکی عمیقی دارند که فراتر از منافع اقتصادی صرف است. نقش انرژی در روابط آذربایجان و این رژیم فراتر از یک مبادله تجاری ساده است و به عنوان محور اصلی یک مشارکت استراتژیک عمیق عمل می‌کند. این رابطه، که از اوایل دهه ۱۹۹۰ آغاز شده، بر پایه منافع متقابل در امنیت انرژی برای اسرائیل و دسترسی به فناوری‌های نظامی و امنیتی پیشرفته برای آذربایجان بنا شده است. پایداری این روابط، حتی در بحبوحه تنش‌های منطقه‌ای و فشارهای ایدئولوژیکی،

منابع:

israel-signs-deal-to-give-azerbaijani-state-oil-company-gas-exploration-rights/ 5

12- Azerbaijan and Israel: Strategic partnership in an era of tectonic change - Aze.Media, accessed July 20, 2025, <https://aze.media/azerbaijan-and-israel-strategic-partnership-in-an-era-of-tectonic-change/>

13- The Energy Island: - Brookings Institution, accessed July 20, 2025, <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/Energy-Island-web.pdf>

14- Israel Signs Deal to Give Azerbaijani State Oil Company Gas Exploration Rights - FDD, accessed July 20, 2025, <https://www.fdd.org/analysis/2025/03/19/israel-signs-deal-to-give-azerbaijani-state-oil-company-gas-exploration-rights/>

15- Five years on, the Abraham Accords need a multilateral mission ..., accessed July 20, 2025, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/abraham-accords-future-after-israel-gaza/>

16- Azerbaijan's Deepening Energy Ties With Israel • Stimson Center, accessed July 20, 2025, <https://www.stimson.org/2025/azerbaijans-deepening-energy-ties-with-israel/>

17- The Azerbaijan Dilemma | Carnegie Endowment for International Peace, accessed July 20, 2025, <https://carnegieendowment.org/posts/2012/04/the-azerbaijan-dilemma?lang=en>

18- Azerbaijan's renewable surge signals regional energy leadership, accessed July 20, 2025, <https://www.azernews.az/analysis/244686.html>

19- Azerbaijan | International Crisis Group, accessed July 20, 2025, <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/azerbaijan>

1- Azernews.Az. (n.d.). Israeli expert: It is natural for Armenia to be jealous about Baku-Tel Aviv relations. Retrieved from <https://www.azernews.az/nation/228761.html>

2- Stimson Center. (2025, March 11). Azerbaijan's deepening energy ties with Israel. Retrieved from <https://www.stimson.org/2025/azerbaijans-deepening-energy-ties-with-israel/>

3- The Atlantic Council. (n.d.). The Abraham Accords: The future after Israel-Gaza. Retrieved from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/abraham-accords-future-after-israel-gaza/>

4- The Atlantic Council. (n.d.). Armenia-Azerbaijan: Crossroads of peace. Retrieved from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/armenia-azerbaijan-crossroads-of-peace/>

5- Mondediplo. (n.d.). Azerbaijan in the Middle East. Retrieved from <https://mondediplo.com/outsidein/azerbaijan-middle-east>

6- OECD. (n.d.). Azerbaijan 2021 energy policy review. Retrieved from https://www.oecd.org/en/publications/azerbaijan-2021-energy-policy-review_90fa056d-en.html

7- Jamestown Foundation. (n.d.). Azerbaijan's SOCAR invests in Türkiye's energy sector. Retrieved from <https://jamestown.org/program/azerbaijans-socar-invests-in-turkiyes-energy-sector/>

8- Balcanicaucaso.org. (n.d.). Azerbaijan's silence over Gaza is not surprising. Retrieved from <https://www.balcanicaucaso.org/eng/Areas/Azerbaijan/Azerbaijan-s-silence-over-Gaza-is-not-surprising-235024>

9- Carnegie Endowment for International Peace. (n.d.). The Azerbaijan dilemma. Retrieved from <https://carnegieendowment.org/posts/2012/04/the-azerbaijan-dilemma?lang=en>

10- Crisis Group. (n.d.). Azerbaijan. Retrieved from <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/azerbaijan>

11- FDD. (2025, March 19). Israel signs deal to give Azerbaijani state oil company gas exploration rights. Retrieved from <https://www.fdd.org/analysis/2025/03/19/israel-signs-deal-to-give-azerbaijani-state-oil-company-gas-exploration-rights/>

فناوری‌های نوین در تولید، انتقال و ذخیره‌سازی الان‌جی

فناوری‌های نوین
سازمان انرژی

استخراج‌شده معمولاً حاوی ناخالصی‌هایی است که باید قبل از مایع‌سازی حذف شوند. این ناخالصی‌ها ممکن است شامل آب، گازهای اسیدی (مانند دی‌اکسید کربن و سولفید هیدروژن)، گرد و غبار و ترکیبات سنگین باشند.

این مرحله شامل دو فرآیند اصلی است:

- **جداسازی هیدروکربن‌های سنگین:** گاز طبیعی باید از مواد سنگین‌تر مانند نفت خام و سایر هیدروکربن‌های مایع پاک شود.

- **حذف ناخالصی‌های گازی:** از فناوری‌هایی مانند جذب^۳ یا جذب مایع^۴ برای حذف گازهای اسیدی و دیگر ناخالصی‌ها استفاده می‌شود.

۳. مرحله سوم: مایع‌سازی گاز طبیعی^۵: پس از تصفیه، گاز طبیعی به‌طور مستقیم وارد فرآیند مایع‌سازی می‌شود. این مرحله نیاز به سیستم‌های سرمایشی خاصی دارد که گاز را به دمای بسیار پایین برسانند. برای انجام این کار از چندین تکنولوژی سرمایشی مختلف استفاده می‌شود که عبارتند از:

الف) فرآیندهای سرمایش چند مرحله‌ای^۶: این فرآیند شامل استفاده از چندین کمپرسور و مبرد است که هرکدام به‌طور جداگانه گاز را سرد می‌کنند تا دمای آن، به نقطه مایع‌شدن برسد.

- **فرآیندهای استفاده از مبردهای مختلف^۷:** در این روش، معمولاً از مبردهایی مانند پروپان، بوتان و متان

گاز طبیعی مایع‌شده^۱، نوعی گاز طبیعی برپایه عمدتاً متان است که از طریق سرد کردن شدید تا دمای منفی ۱۶۲ درجه سانتی‌گراد به مایع تبدیل می‌شود. این فرآیند باعث کاهش حجم گاز تا ۶۰۰ برابر می‌شود که ذخیره‌سازی و حمل‌ونقل آن را بسیار آسان‌تر می‌کند. الان‌جی به‌عنوان یک منبع انرژی پاک و کارآمد استفاده می‌شود. چون گاز طبیعی به‌صورت فشرده حجم بالایی دارد و انتقال آن از طریق خط لوله همیشه امکان‌پذیر نیست. برای صادرات به مناطق دورتر (مثلاً از خاورمیانه به اروپا یا آسیا) گاز طبیعی را مایع می‌کنند تا حمل آن با کشتی‌های مخصوص (کشتی حامل گاز طبیعی مایع‌شده)^۲ آسان‌تر شود.

«تولید الان‌جی»

برای تولید الان‌جی، چند فناوری مختلف و مراحل خاص وجود دارد که در ادامه به آن‌ها پرداخته شده است.

۱. مرحله اول: استخراج گاز طبیعی: اولین مرحله در تولید الان‌جی، استخراج گاز طبیعی از منابع زیرزمینی است. این گاز معمولاً از میدان‌های گازی یا میدان‌های نفتی استخراج می‌شود. این گاز طبیعی شامل متان، اتان، پروپان و دیگر هیدروکربن‌ها است که باید قبل از مایع‌سازی، تمیز و تصفیه شوند.

۲. مرحله دوم: تصفیه گاز طبیعی: گاز طبیعی

1. LNG (Liquefied Natural Gas)

2. LNG Carrier

3. Adsorption

4. Absorption

5. Liquefaction

6. Multi-Stage Refrigeration Processes

7. Refrigerants استفاده می‌شوند

« فناوری‌های پیشرفته مایع‌سازی گاز طبیعی

فرآیند AP-X: این فناوری توسط شرکت ایر پروداکتس^۴ برای افزایش ظرفیت تولید ال‌ان‌جی در واحدهای بزرگ توسعه یافته است. در این فرآیند، از یک چرخه اضافی سرمایشی برای بهبود بازدهی استفاده می‌شود. مزایای این فناوری به قرار زیر است:

- افزایش ۳۰-۵۰٪ ظرفیت تولید در مقایسه با روش‌های قدیمی مانند AP-CMR

- کاهش مصرف انرژی

- کاهش هزینه‌های عملیاتی

واحدهای شناور تولید گاز طبیعی مایع‌شده^۵: این فناوری به تولید ال‌ان‌جی بر روی دریا، بدون نیاز به تأسیسات زمینی اشاره دارد. در این روش، گاز مستقیماً از میدان‌های گازی در دریا استخراج و مایع‌سازی می‌شود. مزایای این فناوری به قرار زیر است:

- حذف نیاز به خطوط لوله پرهزینه برای انتقال گاز به خشکی

- امکان توسعه میدان‌های گازی کوچک و دورافتاده که ساخت تأسیسات زمینی در آن‌ها غیراقتصادی است

- کاهش زمان اجرای پروژه‌ها

« انتقال ال‌ان‌جی

۱. حمل و نقل دریایی ال‌ان‌جی

این روش یکی از رایج‌ترین و اقتصادی‌ترین روش‌ها برای حمل ال‌ان‌جی در مقیاس‌های بزرگ است. به دلیل اینکه ال‌ان‌جی معمولاً از کشورهای تولیدکننده مانند قطر، روسیه، و ایالات متحده به کشورهای مصرف‌کننده مانند ژاپن، چین، و هند منتقل می‌شود، این روش اهمیت ویژه‌ای دارد. مراحل این فرآیند به قرار زیر است:

1. Single-Stage Refrigeration

2. Cascade

3. Small-Scale LNG - SSLNG

4. Air Products

5. Floating LNG) FLNG (

به‌طور پیوسته برای کاهش دمای گاز استفاده می‌شود.

- **سیستم‌های تبادل حرارتی:** در این سیستم‌ها، گرمای گاز طبیعی به مبردهای سردتر منتقل می‌شود و گاز طبیعی در نهایت به دمای مایع‌سازی می‌رسد.

- (ب) **فرآیندهای سرمایش تک مرحله‌ای^۱:** این روش معمولاً برای مقیاس‌های کوچکتر یا در مناطقی که فضای کمتری برای نصب تجهیزات وجود دارد، استفاده می‌شود. در این فرآیند، معمولاً از یک مبرد واحد برای کاهش دمای گاز طبیعی استفاده می‌شود.

- (ج) **فرآیند زنجیره ای یا آبشاری (کسکید^۲):** این سیستم سرمایش معمولاً از یک سری مبردهای مختلف در چندین مرحله برای کاهش دمای گاز استفاده می‌کند. این فرآیند به‌ویژه برای مایع‌سازی گازهای طبیعی با ترکیب‌های پیچیده یا متنوع مناسب است. در این روش، گاز طبیعی در هر مرحله با استفاده از مبردهای مختلف سرد می‌شود.

« فناوری‌های نوین تولید ال‌ان‌جی

واحدهای ال‌ان‌جی مقیاس کوچک^۳: این فناوری به تولید ال‌ان‌جی در مقیاس‌های کوچکتر (کمتر از ۱ میلیون تن در سال) اشاره دارد. برخلاف تأسیسات ال‌ان‌جی سنتی که نیاز به سرمایه‌گذاری کلان دارند، این واحدها برای کاربردهای محلی، صنعتی و حمل‌ونقل مناسب هستند. ویژگی‌های این فناوری به قرار زیر است:

- نیاز به سرمایه‌گذاری اولیه کمتر

- مناسب برای مناطق دورافتاده (که فاقد زیرساخت‌های گازی هستند)

- کاهش نیاز به خطوط لوله پرهزینه

- امکان استفاده برای سوخت‌رسانی کشتی‌ها و وسایل نقلیه سنگین

۲. مصرف انرژی: کشتی‌های ال‌ان‌جی برای حرکت نیاز به سوخت دارند و این باعث افزایش مصرف انرژی و هزینه‌های سوختی می‌شود.

۳. تأثیرات زیست‌محیطی: استفاده از کشتی‌های حامل ال‌ان‌جی می‌تواند باعث آلودگی دریا و انتشار گازهای گلخانه‌ای شود.

۲. حمل و نقل زمینی ال‌ان‌جی

حمل و نقل زمینی ال‌ان‌جی شامل استفاده از تانکرهای ویژه برای حمل ال‌ان‌جی از نقاط تولیدی به مناطق مصرف‌کننده است. این روش در مناطقی که امکان دسترسی به بنادر وجود ندارد یا در صورت نیاز به انتقال مقادیر کمتر، استفاده می‌شود. مراحل فرآیند به قرار زیر است:

۱. حمل از تأسیسات ال‌ان‌جی: پس از تبدیل گاز به ال‌ان‌جی در تأسیسات خاص، ال‌ان‌جی در تانکرهای مخصوص برای حمل و نقل بارگیری می‌شود. این تانکرها برای نگهداری ال‌ان‌جی در دماهای بسیار پایین طراحی شده‌اند.

۲. انتقال به مقصد: این تانکرها می‌توانند ال‌ان‌جی را از طریق جاده‌ها (حمل و نقل جاده‌ای) یا ریل (حمل و نقل ریلی) به مقصد منتقل کنند. این روش بیشتر برای انتقال ال‌ان‌جی به نواحی دور از بنادر یا به مناطق خاصی که به شبکه گاز دسترسی ندارند، استفاده می‌شود.

۳. تخلیه و ذخیره‌سازی: پس از رسیدن به مقصد، ال‌ان‌جی تخلیه می‌شود و به تأسیسات ذخیره‌سازی منتقل می‌شود. از آنجا، ال‌ان‌جی می‌تواند به سیستم‌های گازرسانی شهری یا صنعتی وارد شود.

« مزایا:

۱. امکان حمل ال‌ان‌جی به مناطق دوردست که به شبکه‌های لوله‌کشی گاز دسترسی ندارند.

۲. مناسب برای مقادیر کوچک تا متوسط ال‌ان‌جی که نیاز به حمل در فواصل کوتاه‌تر دارند.

۳. انعطاف‌پذیری در انتخاب مسیر و زمان حمل و نقل.

۱. تبدیل گاز به ال‌ان‌جی: اولین مرحله، تبدیل گاز طبیعی به مایع است. گاز طبیعی در دما و فشار عادی بسیار حجیم است و حمل آن از طریق خطوط لوله به مناطق دوردست ممکن نیست. بنابراین، این گاز در تأسیسات مخصوص واحد گاز طبیعی مایع‌شده^۱ به دمای منفی ۱۶۲ درجه سانتی‌گراد سرد می‌شود و به مایع تبدیل می‌شود.

۲. بارگیری در بندر: ال‌ان‌جی مایع شده پس از تبدیل، در تانک‌های مخصوص کشتی‌های ال‌ان‌جی بارگیری می‌شود. این کشتی‌ها معمولاً دارای تانک‌های عایق‌شده هستند که دما را در حد مطلوب نگه می‌دارند.

۳. حمل و نقل دریایی: کشتی‌های حامل ال‌ان‌جی به صورت معمول از کشتی حمل گاز طبیعی مایع‌شده^۲ استفاده می‌کنند. این کشتی‌ها دارای طراحی خاصی هستند که ظرفیت حمل ال‌ان‌جی را دارند. طراحی تانکرها به گونه‌ای است که نوسانات دمایی در طول سفر را کنترل می‌کنند و از تبخیر ال‌ان‌جی جلوگیری می‌کنند. این کشتی‌ها معمولاً برای عبور از اقیانوس‌ها و مسیرهای دریایی طولانی طراحی شده‌اند.

۴. تخلیه در بندر مقصد: پس از رسیدن کشتی به بندر مقصد، ال‌ان‌جی از کشتی تخلیه می‌شود و به تأسیسات ذخیره‌سازی و یا کارخانه‌های تبدیل ال‌ان‌جی به گاز طبیعی برای توزیع به مصرف‌کنندگان منتقل می‌شود.

« مزایا:

۱. امکان حمل مقادیر زیادی ال‌ان‌جی به مناطق دوردست.

۲. کشتی‌های ال‌ان‌جی ظرفیت بالایی دارند، بنابراین این روش برای حمل و نقل تجاری بزرگ بسیار مناسب است.

۳. کاهش هزینه‌ها در مقایسه با حمل و نقل از طریق لوله‌ها به دلیل نیاز به احداث زیرساخت‌های کمتر.

« معایب:

۱. خطرات ایمنی: هرگونه نشت ال‌ان‌جی در شرایط بحرانی می‌تواند موجب انفجار یا آتش‌سوزی شود.

1. LNG plant

2. LNG Carrier

« چالش‌های کلیدی در حمل و نقل ال‌ان‌جی »

۱. هزینه‌های بالای زیرساخت‌ها: ساخت تأسیسات ال‌ان‌جی و کشتی‌های حامل ال‌ان‌جی نیازمند سرمایه‌گذاری بالا است.

۲. مسائل ایمنی: ال‌ان‌جی به دلیل دمای بسیار پایین خود و احتمال تبخیر در شرایط خاص، می‌تواند خطرات زیادی ایجاد کند. نشت ال‌ان‌جی در صورت عدم رعایت استانداردهای ایمنی می‌تواند فاجعه‌آفرین باشد.

۳. اثر محیط‌زیستی: حمل ال‌ان‌جی از طریق کشتی‌ها و تانکرها، مصرف سوخت و انتشار گازهای گلخانه‌ای را به همراه دارد. این مسئله به ویژه در کشتی‌های قدیمی‌تر بیشتر به چشم می‌آید.

۴. تقاضای متغیر: تقاضا برای ال‌ان‌جی ممکن است در فصول مختلف سال و در مناطق مختلف متفاوت باشد، که نیاز به تطابق ظرفیت حمل و نقل با تقاضا را ایجاد می‌کند.

در نهایت، بسته به نیازهای خاص از جمله مسافت، مقدار ال‌ان‌جی موردنیاز و شرایط ایمنی، می‌توان از یکی از این دو روش یا حتی ترکیب آن‌ها برای حمل و نقل ال‌ان‌جی استفاده کرد

« ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی »

ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی یکی از جنبه‌های حیاتی در فرآیند حمل و نقل و توزیع گاز طبیعی مایع‌شده است. به دلیل اینکه ال‌ان‌جی در دمای بسیار پایین (حدود منفی ۱۶۲ درجه سانتی‌گراد) ذخیره می‌شود، نیازمند فناوری‌های خاصی است که بتوانند این دما را حفظ کرده و از تبخیر گاز جلوگیری کنند.

« معایب: »

۱. هزینه‌های بالاتر برای حمل مقادیر بزرگ، به دلیل محدودیت ظرفیت تانکرها.

۲. سرعت کمتری نسبت به حمل و نقل دریایی دارد و برای مسافت‌های طولانی می‌تواند زمان‌بر باشد.

۳. ممکن است به دلیل تعداد بیشتر مسیرها و توقف‌ها، هزینه‌ها و تأخیرها افزایش یابد.

« فناوری‌های نوین در انتقال ال‌ان‌جی »

کشتی‌های ال‌ان‌جی با موتورهای دوگانه‌سوز^۱: کشتی‌های مدرن ال‌ان‌جی به موتورهای مجهز شده‌اند که می‌توانند هم از ال‌ان‌جی و هم از سوخت‌های فسیلی استفاده کنند. مزایای آن به قرار زیر است:

- کاهش مصرف سوخت‌های آلاینده.
- کاهش هزینه‌های عملیاتی.
- افزایش بهره‌وری انرژی.

خطوط لوله کریوژنیک^۲: خطوط لوله کریوژنیک به لوله‌هایی گفته می‌شود که برای انتقال ال‌ان‌جی در دمای بسیار پایین در حدود منفی ۱۶۲ درجه سانتی‌گراد طراحی شده‌اند. این لوله‌ها به گونه‌ای ساخته شده‌اند که کمترین میزان هدررفت انرژی و تبخیر ال‌ان‌جی را داشته باشند. ویژگی‌های آن عبارتند از:

- استفاده از مواد مقاوم در برابر سرمای شدید (مانند فولاد ضدزنگ با روکش عایق)
- جلوگیری از هدررفت ال‌ان‌جی در مسیر انتقال
- استفاده در پایانه‌های واردات و صادرات ال‌ان‌جی

سیستم‌های حمل و نقل زمینی ال‌ان‌جی^۳: حمل ال‌ان‌جی با استفاده از کامیون‌های مخصوص و کانتینرهای ایزو^۴ عایق‌شده برای انتقال ال‌ان‌جی به نقاط مختلف استفاده می‌شود.

1. Dual-Fuel Engines
2. Cryogenic Pipelines
3. LNG Trucking & ISO Containers
4. ISO

آن را به حالت گاز تبدیل کرده و وارد شبکه توزیع کنند. این کشتی‌ها مجهز به مخازن بزرگ ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی هستند که در شرایط مشابه مخازن ثابت، ال‌ان‌جی را در دما و فشار پایین نگه می‌دارند. افاس‌آریو‌ها به دلیل قابلیت جابجایی، می‌توانند در نقاط مختلف حرکت کنند و به تأسیسات ذخیره‌سازی ثابت در مواقعی که نیاز به ظرفیت اضافی وجود دارد، پیوست شوند.

۳. ذخیره‌سازی در مخازن زیرزمینی

این نوع ذخیره‌سازی کمتر رایج است و بیشتر برای پروژه‌های خاصی که در آن‌ها فضای کافی برای ذخیره‌سازی سطحی وجود ندارد، استفاده می‌شود. در این روش، مخازن ذخیره‌سازی به داخل زمین و در مناطقی مانند غارها یا سنگ‌های متخلخل ساخته می‌شوند. این روش مزایای خاص خود را دارد، زیرا می‌تواند در صورت استفاده از مکان‌های طبیعی، هزینه‌های ساخت و نگهداری را کاهش دهد.

۴. ذخیره‌سازی در مخازن ویژه فشار کم^۴

این روش برای ذخیره ال‌ان‌جی در دما و فشارهای نسبتاً بالاتر از دمای بحرانی (دمای بالاتر از منفی ۱۶۲ درجه سانتی‌گراد) استفاده می‌شود. معمولاً این نوع ذخیره‌سازی برای مقاصد خاص صنعتی یا مناطق خاصی که به سرعت نیاز به ال‌ان‌جی دارند، به کار می‌رود. در این نوع ذخیره‌سازی، ال‌ان‌جی نمی‌تواند به مدت طولانی نگهداری شود زیرا در دما و فشار بالاتر از حالت استاندارد، تبخیر آن سریع‌تر است.

انواع ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی

۱. ذخیره‌سازی در مخازن تحت فشار (سطحی یا زیرزمینی)

این نوع ذخیره‌سازی معمولاً برای ذخیره مقادیر متوسط و بزرگ ال‌ان‌جی استفاده می‌شود و در تأسیسات پالایشگاهی یا پایانه‌های ال‌ان‌جی (که در بندرها قرار دارند) دیده می‌شود. مخازن ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی از دو نوع اصلی تشکیل می‌شوند:

- **مخازن کروی^۱:** این نوع مخازن به دلیل طراحی کروی‌شان، توانایی تحمل فشارهای زیاد و ساختار مقاوم‌تری در برابر نیروهای خارجی دارند. در این مخازن، ال‌ان‌جی در دمای منفی بسیار پایین ذخیره می‌شود. این طراحی به حفظ دما و کاهش تبخیر کمک می‌کند.

- **مخازن استوانه‌ای^۲:** این مخازن معمولاً برای ذخیره مقادیر بیشتری از ال‌ان‌جی در طول زمان استفاده می‌شوند. مخازن استوانه‌ای به صورت عمودی یا افقی ساخته می‌شوند و لایه‌های عایق در دیواره‌ها و کف آن‌ها قرار دارند تا تبادل حرارتی را محدود کنند.

در هر دو نوع مخزن، عایق‌کاری ویژه برای جلوگیری از افزایش دما و تبخیر ال‌ان‌جی استفاده می‌شود. این عایق‌ها معمولاً از جنس مواد مقاوم به دمای پایین و گرما هستند، مانند پلی‌اورتان یا لایه‌های چندگانه که می‌توانند از تبادل حرارتی بین ال‌ان‌جی و محیط اطراف جلوگیری کنند.

۲. ذخیره‌سازی در واحدهای ذخیره‌سازی شناور و گازی سازی مجدد^۳

این روش برای ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی در دریا و در مکان‌هایی که امکان ایجاد تأسیسات ذخیره‌سازی زمینی وجود ندارد، استفاده می‌شود. کشتی‌های افاس‌آریو که مشابه کشتی‌های حامل ال‌ان‌جی هستند، می‌توانند ال‌ان‌جی را ذخیره کرده و در صورت نیاز به گاز طبیعی،

1. Spherical Tanks

2. Cylindrical Tanks

3. Floating Storage Regasification Units - FSRUs

4. Low-Pressure Storage

« فناوری‌های نوین در ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی »

مخازن ذخیره‌سازی نسل جدید^۲: این مخازن دارای دو لایه محافظتی (داخلی و خارجی) هستند که احتمال نشت ال‌ان‌جی را تقریباً به صفر می‌رسانند. ویژگی‌های آنها عبارتند از:

- لایه داخلی از فولاد نیکل‌دار ساخته شده که دمای منفی ۱۶۲ درجه را تحمل می‌کند.

- لایه خارجی از بتن پیش‌تنیده است تا از ترک‌خوردگی جلوگیری شود.

- از تبخیر و کاهش هدررفت ال‌ان‌جی جلوگیری خواهد شد.

سیستم‌های جلوگیری از تبخیر^۳: هنگامی که ال‌ان‌جی در مخازن ذخیره می‌شود، مقداری از آن تبخیر می‌شود. فناوری‌های جدید این گاز تبخیرشده را دوباره به فرآیند تولید برمی‌گردانند. روش‌های این کار نیز به قرار زیر است:

۱. استفاده مجدد از گاز برای تولید برق

۲. برگشت گاز به خطوط انتقال ال‌ان‌جی

۳. خنک‌سازی مجدد و ذخیره ال‌ان‌جی تبخیرشده

« چالش‌ها و مسائل ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی »

۱. تبخیر: در طول زمان، حتی با استفاده از بهترین فناوری‌های عایق، مقداری از ال‌ان‌جی تبخیر می‌شود و باید این گاز بازیابی شود تا از هدر رفت انرژی جلوگیری شود.

۲. هزینه‌ها: هزینه‌های سرمایه‌گذاری برای ساخت مخازن ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی و نصب تجهیزات عایق، به خصوص برای ذخیره‌سازی در مقیاس بزرگ، می‌تواند بسیار بالا باشد.

۳. ایمنی: ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی نیازمند رعایت دقیق

« فرآیندهای ذخیره‌سازی و نگهداری ال‌ان‌جی »

۱. حفظ دما: یکی از اصلی‌ترین چالش‌ها در ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی، حفظ دمای آن در دمای بسیار پایین است. برای این کار، از عایق‌های ویژه در ساخت مخازن استفاده می‌شود. عایق‌ها معمولاً به صورت لایه‌هایی از مواد غیر قابل انتقال حرارت طراحی می‌شوند تا مانع از ورود گرما به داخل مخزن و تبخیر ال‌ان‌جی شوند.

۲. تبخیر و بازیابی گاز: در فرآیند ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی، بخشی از گاز به طور طبیعی به دلیل گرمای محیط تبخیر می‌شود. این گاز معمولاً در دستگاه‌های بازیابی به گاز طبیعی تبدیل می‌شود و برای استفاده مجدد در فرآیندهای دیگر یا توزیع به شبکه گاز استفاده می‌شود.

۳. کنترل فشار و دما: مخازن ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی به طور مداوم از نظر فشار و دما کنترل می‌شوند تا از هرگونه خطر نشت یا تغییرات غیرمجاز در ویژگی‌های ال‌ان‌جی جلوگیری شود. این سیستم‌های کنترل معمولاً به صورت اتوماتیک عمل می‌کنند و در صورت بروز مشکل، هشدار می‌دهند.

۴. انتقال ال‌ان‌جی به سیستم‌های توزیع: پس از ذخیره‌سازی، ال‌ان‌جی ممکن است به سیستم‌های توزیع گاز طبیعی تبدیل شود. در این مرحله، ال‌ان‌جی به سیستم‌های بازگازسازی^۱ منتقل می‌شود که ال‌ان‌جی را دوباره به گاز تبدیل کرده و به شبکه گازرسانی فرستاده می‌شود.

1. Regasification

2. Full Containment Tanks

3. BOG - Boil-Off Gas Management

کم‌تری دارند یا زیرساخت‌های گازی ضعیفی دارند، امکان استفاده از ال‌ان‌جی را می‌دهد.

۲. تأثیر فناوری‌های نوین بر ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی

فناوری‌های پیشرفته در طراحی مخازن ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی، مدیریت گاز تبخیری، و استفاده از واحدهای شناور ذخیره و بازگازسازی تأثیر قابل توجهی در بهبود عملکرد ذخیره‌سازی ال‌ان‌جی داشته‌اند.

(الف) کاهش هدررفت ال‌ان‌جی با مخازن جدید (مخازن با محفظه کامل): طراحی مخازن جدید با لایه‌های عایق پیشرفته میزان تبخیر ال‌ان‌جی را به حداقل رسانده است.

(ب) افزایش کارایی ذخیره‌سازی با سیستم‌های مدیریت گاز تبخیری: به جای هدررفت گاز تبخیری، از فناوری‌هایی مانند فشرده‌سازی مجدد گاز تبخیری^۴ برای استفاده مجدد از گاز تبخیری در نیروگاه‌ها یا بازگرداندن آن به فرآیند ال‌ان‌جی استفاده می‌شود.

(ج) افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی و انعطاف‌پذیری با (افاس‌آریو) واحدهای شناور ذخیره‌سازی و بازگازسازی: این واحدها به کشورهایی که فاقد زیرساخت‌های گازی هستند، امکان دریافت ال‌ان‌جی و تبدیل آن به گاز طبیعی را می‌دهند.

۳. تأثیر فناوری‌های نوین بر انتقال ال‌ان‌جی

پیشرفت در کشتی‌های حمل ال‌ان‌جی، خطوط لوله کریوژنیک، و حمل‌ونقل زمینی ال‌ان‌جی باعث کاهش هزینه‌ها، افزایش ایمنی و بهبود بهره‌وری در زنجیره تأمین ال‌ان‌جی شده است.

نکات ایمنی است، چرا که نشت یا تبخیر در محیط‌های باز می‌تواند خطرات بزرگی مانند انفجار یا آتش‌سوزی به دنبال داشته باشد.

«تأثیر فناوری‌های جدید بر تولید، ذخیره‌سازی و انتقال ال‌ان‌جی و نقش آن در تحولات جهانی تأمین گاز و امنیت انرژی»

فناوری‌های جدید ال‌ان‌جی باعث افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها، کاهش آلاینده‌گی و بهبود امنیت انرژی شده‌اند. این پیشرفت‌ها، کشورهای بیشتری را قادر ساخته‌اند که از ال‌ان‌جی به‌عنوان یک منبع قابل اعتماد و انعطاف‌پذیر برای تأمین انرژی استفاده کنند.

۱. تأثیر فناوری‌های نوین بر تولید ال‌ان‌جی

فناوری‌هایی مانند واحدهای شناور تولید ال‌ان‌جی، فرآیندهای پیشرفته مایع‌سازی مانند AP-X و AP-C^۳MR و واحدهای مقیاس کوچک باعث شده‌اند که تولید ال‌ان‌جی کارآمدتر، کم‌هزینه‌تر و در دسترس‌تر شود.

(الف) افزایش تولید ال‌ان‌جی در مناطق دورافتاده: فناوری اف‌ال‌ان‌جی^۱ امکان توسعه میدان‌های گازی دورافتاده و دریایی را فراهم کرده است. به جای نیاز به ساخت تأسیسات گران‌قیمت در خشکی، ال‌ان‌جی مستقیماً روی دریا تولید و صادر می‌شود.

(ب) کاهش هزینه‌های تولید: فناوری‌های جدید در فرآیند مایع‌سازی گاز طبیعی باعث کاهش مصرف انرژی و افزایش ظرفیت تولید شده‌اند. همچنین فرآیند AP-X که در قطر استفاده می‌شود، ظرفیت واحدهای ال‌ان‌جی را تا ۵۰٪ افزایش داده است.

(ج) انعطاف‌پذیری بیشتر با واحدهای مقیاس کوچک: اس‌اس‌ال‌ان‌جی^۲ به کشورهایی که تقاضای

1. FLNG

2. SSLNG

3. Full Containment Tanks

4. BOG Recompression

(د) افزایش تاب‌آوری انرژی در بحران‌های جهانی: ال‌ان‌جی به کشورها کمک کرده است که در شرایط اضطراری، منابع متنوعی برای تأمین گاز داشته باشند.

« جمع‌بندی

- فناوری‌های نوین در تولید، ذخیره‌سازی و انتقال ال‌ان‌جی باعث افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و گسترش استفاده از ال‌ان‌جی در سراسر جهان شده‌اند.
- ال‌ان‌جی به‌عنوان یک منبع انرژی کلیدی، نقش مهمی در امنیت انرژی جهانی ایفا می‌کند و وابستگی کشورها به خطوط لوله گاز را کاهش داده است.
- افزایش تولید ال‌ان‌جی و توسعه زیرساخت‌های آن، باعث شده است که بازار انرژی جهانی متنوع‌تر و انعطاف‌پذیرتر شود، که این امر نقش مهمی در تحولات ژئوپلیتیکی دارد.
- در نتیجه، ال‌ان‌جی نه تنها یک سوخت جایگزین برای کاهش آلاینده‌گی است، بلکه یک ابزار استراتژیک برای تأمین امنیت انرژی در سطح جهانی محسوب می‌شود.

(الف) افزایش بهره‌وری با کشتی‌های مدرن ال‌ان‌جی: کشتی‌های Q-Max و Q-Flex قطر ۴۰٪ کارآمدتر از کشتی‌های قدیمی ال‌ان‌جی هستند. همچنین استفاده از موتورهای دوگانه‌سوز در کشتی‌ها، مصرف انرژی و آلاینده‌گی را کاهش می‌دهد.

(ب) کاهش هزینه‌های انتقال با خطوط لوله کریوژنیک: خطوط لوله کریوژنیک امکان انتقال ال‌ان‌جی در پایانه‌های واردات و صادرات را با کمترین میزان هدررفت انرژی فراهم کرده‌اند.

(ج) افزایش انعطاف‌پذیری با کامیون‌های ال‌ان‌جی و کانتینرهای ایزو: در مناطقی که زیرساخت خط لوله ندارند، ال‌ان‌جی با کامیون و کانتینرهای ایزو حمل می‌شود.

۴. نقش ال‌ان‌جی در تحولات جهانی تأمین گاز و امنیت انرژی

پیشرفت فناوری‌های ال‌ان‌جی باعث افزایش نقش ال‌ان‌جی در امنیت انرژی و تغییرات ژئوپلیتیکی بازار گاز جهانی شده است.

(الف) کاهش وابستگی به خطوط لوله و افزایش امنیت انرژی: ال‌ان‌جی به کشورها این امکان را داده است که بدون نیاز به خطوط لوله، گاز طبیعی را از تأمین‌کنندگان مختلف دریافت کنند.

(ب) افزایش نقش ال‌ان‌جی در جایگزینی سوخت‌های آلاینده: ال‌ان‌جی به‌عنوان یک سوخت پاک‌تر، جایگزین زغال‌سنگ و نفت در تولید برق و حمل‌ونقل شده است.

(ج) افزایش رقابت در بازار انرژی: با رشد تولید ال‌ان‌جی در کشورهای مختلف مانند آمریکا، قطر، استرالیا و روسیه، بازار ال‌ان‌جی رقابتی‌تر شده و قیمت‌ها تثبیت شده است.

گزارش رصد اندیشکده های معتبر بین المللی در ارتباط با صنعت نفت و گاز (تیر ماه ۱۴۰۴)

شماره ۵۱

غیرشفاف، بخش زیادی از تحریمها را دور بزند. این اقدام نه تنها اثرگذاری تحریمهای غرب را کاهش داده بلکه خطرات زیست محیطی و اقتصادی جدیدی، به ویژه در مسیرهای پر تردد آبی مانند تنگه هرمز و کانال سوئز، به همراه داشته است.

نویسندگان گزارش استدلال می کنند که اروپا اکنون در برابر یک دو راهی قرار دارد: یا باید فشارها بر صادرات نفت روسیه را افزایش دهد یا عملاً به صورت خاموش به ادامه روند فعلی تن دهد. گزینه نخست مستلزم اتخاذ تدابیری از جمله کاهش بیشتر سقف قیمت نفت روسیه، محدودیت در بیمه کشتیها و اعمال کنترل بر بازار نفتکشهای فرسوده ای است که روسیه برای دور زدن تحریمها به کار می گیرد. این اقدامات، اگر به صورت هماهنگ و هدفمند اعمال شوند، می توانند کانالهای درآمدی اصلی روسیه را مسدود کرده و اثرگذاری اقتصادی واقعی به جای نمایش سیاسی داشته باشند.

در نهایت، این گزارش تأکید می کند که موفقیت یا شکست غرب در کنترل منابع مالی روسیه، نه در شعارهای سیاسی، بلکه در جزئیات فنی و اجرایی تحریمهای انرژی نهفته است. به کارگیری ابزارهای دقیق و سخت گیرانه در حوزه بیمه، کشتیرانی و مالی می تواند صادرات نفت روسیه را به یک نقطه ضعف واقعی تبدیل کند؛ مشروط بر آن که اراده سیاسی برای مقابله با تساهل ساختاری موجود فراهم شود.

موسسه مطالعات بین المللی انرژی، به صورت ماهیانه به رصد گزارشهای انتشار یافته از سوی اندیشکده های برتر حوزه انرژی و گزارش سازمانهایی نظیر آژانس بین المللی انرژی، اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده و ... می پردازد که هدف از آن، اطلاع از جدیدترین یافته ها و پژوهشها در ارتباط با صنعت نفت و گاز و بهره مندی از محتوای این مطالعات است. در این راستا، این نوشتار به ارائه خلاصه ای از مهم ترین گزارشهای منتشر شده در تیر ماه ۱۴۰۴ می پردازد:

۱. بخش نفت:

«افزایش فشار یا تسلیم خاموش؟»

LINK: www.brookings.edu/articles/increase-pressure-or-silently-acquiesce/

SOURCE: www.brookings.edu

DATE: June 2025 ,5

در گزارش تحلیلی منتشر شده توسط اندیشکده بروکینگز در ژوئن ۲۰۲۵ با عنوان «افزایش فشار یا تسلیم خاموش؟»، نویسندگان به بررسی چالش پیش روی اروپا در مواجهه با صادرات نفت روسیه می پردازند. با وجود گذشت بیش از سه سال از آغاز جنگ اوکراین، نفت همچنان ستون فقرات اقتصاد روسیه باقی مانده است و سهم قابل توجهی حدود ۳۰ درصد از درآمدهای دولتی این کشور از محل صادرات نفت و گاز تأمین می شود. در نتیجه، اعمال فشار بر این بخش از اقتصاد روسیه، همچنان یکی از محدود اهرمهای مؤثر برای محدود کردن توان مالی کرملین در تداوم جنگ محسوب می شود. با این حال، مسکو توانسته است با بهره گیری از راهکارهایی چون تشکیل ناوگان موسوم به ناوگان سایه متشکل از نفتکشهای قدیمی، فاقد بیمه و با مالکیت

اقلیمی و حمایت از انرژی های تجدیدپذیر، می توانند بر روند تولید نفت این کشور تاثیرگذار باشند و به تغییرات بازار انرژی جهانی شتاب دهند.

در نهایت، پیش بینی دقیق آینده تولید نفت ایالات متحده با توجه به عواملی مانند سیاست های دولتی، قیمت های جهانی نفت و تقاضای جهانی، چالش برانگیز است. اما آنچه مسلم است این است که ایالات متحده همچنان نقشی کلیدی در بازار جهانی انرژی ایفا خواهد کرد و تغییرات در تولید نفت این کشور به شدت بر ثبات و قیمت های انرژی جهانی تاثیرگذار خواهد بود.

« آیا درگیری رژیم صهیونیستی و ایران، وضعیت بازارهای انرژی را مختل خواهد کرد؟ »

LINK: [//agsi.org/analysis/will-israel-iran-conflict-disrupt-energy-markets/](https://agsi.org/analysis/will-israel-iran-conflict-disrupt-energy-markets/)

SOURCE: www.agsi.org

DATE: Jun 2025 ,18

تحلیل مرکز مطالعات کشورهای عرب خلیج فارس (AGSI) به بررسی تأثیرات بالقوه درگیری رژیم صهیونیستی و ایران بر بازارهای انرژی می پردازد و به ویژه تهدیدات ایران برای ایجاد اختلال در تنگه هرمز را محور توجه خود قرار می دهد. تنگه هرمز، به عنوان یکی از حیاتی ترین مسیرهای انتقال نفت در جهان، حدود ۲۰ درصد از عرضه جهانی نفت را عبور می دهد و نقش کلیدی در تأمین انرژی بازارهای جهانی، به ویژه کشورهای آسیایی مانند چین و هند دارد. در واکنش به حملات اسرائیل به تأسیسات هسته ای ایران در ژوئن ۲۰۲۵، ایران تهدید کرد که ممکن است این تنگه را مسدود کند؛ اقدامی که در صورت وقوع می تواند قیمت نفت را به شکل قابل توجهی افزایش داده و باعث بی ثباتی اقتصادی جهانی شود.

این تهدید بلافاصله واکنش بازار نفت را به دنبال داشت؛ قیمت نفت برنت در یک روز به بیش از ۷۷ دلار در هر بشکه افزایش یافت که بزرگ ترین جهش قیمت از زمان آغاز جنگ روسیه و اوکراین بود. نگرانی ها درباره اختلال

« تولید نفت آمریکا در آستانه ی اوج گیری نهایی »

LINK: [//www.gisreportsonline.com/r/u-s-oil-production/](https://www.gisreportsonline.com/r/u-s-oil-production/)

SOURCE: www.gisreportsonline.com

DATE: June 2025 ,4

در گزارش اخیر GIS Reports تحت عنوان «U.S. oil production: A peak in sight»، پیش بینی شده است که تولید نفت ایالات متحده در سال جاری به رکورد ۱۳.۶ میلیون بشکه در روز خواهد رسید و در سال آینده از ۱۳.۷ میلیون بشکه فراتر خواهد رفت. این افزایش تولید، که عمدتاً به دلیل انقلاب شیل از سال ۲۰۰۸ است، موجب شده تا ایالات متحده از یک واردکننده بزرگ نفت به بزرگ ترین تولیدکننده جهانی تبدیل شود. با این حال، پیش بینی می شود که رشد تولید نفت ایالات متحده تا سال ۲۰۲۷ به اوج خود برسد و سپس کاهش یابد. این تغییر روند می تواند تأثیرات قابل توجهی بر بازارهای جهانی نفت داشته باشد، به ویژه در شرایطی که تقاضا در حال افزایش است. در حال حاضر، ایالات متحده بیش از دو سوم تولید نفت خود را از منابع شیل تأمین می کند و در سال های اخیر، این کشور به همراه کشورهای نروژ، برزیل، کانادا و گویان، تقریباً ۴۰ درصد از رشد عرضه جهانی نفت خارج از گروه اوپک+ را به خود اختصاص داده است.

تولید نفت شیل، گرچه به سرعت رشد کرده، اما دارای محدودیت هایی نیز هست؛ از جمله هزینه های بالای استخراج، نرخ سریع کاهش تولید در میادین شیل و نیاز به سرمایه گذاری مستمر برای حفظ سطح تولید. این عوامل باعث می شوند که رشد بی وقفه تولید نفت آمریکا پایدار نباشد و بازار جهانی در سال های آینده با تغییراتی روبرو شود.

از سوی دیگر، با توجه به نقش برجسته آمریکا در تأمین نفت جهان، هر گونه کاهش در تولید این کشور می تواند به افزایش قیمت نفت منجر شود و جایگاه اوپک و متحدانش را در بازار جهانی تقویت کند. همچنین، سیاست های داخلی آمریکا در زمینه انرژی، تغییرات

« بازار دیگر به پیش‌بینی‌های احساسی اعتماد ندارد. »

LINK: <https://energypolicy.ru/ryнок-perestal-verit-v-predchuvstviya/novosti/11/13/2025/>

SOURCE: www.energypolicy.ru

DATE: 11.07.2025

گزارش جدید « Энергетическая политика » تحت عنوان «بازار دیگر به پیش‌بینی‌های احساسی اعتماد ندارد» به بررسی واکنش بازار نفت به تشدید تنش‌های نظامی بین ایران و رژیم صهیونیستی در تابستان ۲۰۲۵ پرداخته است. این گزارش تاکید می‌کند که برخلاف گذشته، اکنون بازار نفت کمتر به شایعات و پیش‌بینی‌های احساسی واکنش نشان می‌دهد و تصمیمات معامله‌گران عمدتاً مبتنی بر داده‌ها و تحلیل‌های واقعی و بنیادی است.

در جریان ۱۲ روز از شدت یافتن درگیری‌ها، پیش‌بینی‌هایی مبنی بر افزایش قیمت نفت تا ۱۰۰ دلار یا حتی بالاتر مطرح شد، اما واقعیت بازار نشان داد که قیمت نفت تنها حدود ۱۰ دلار افزایش یافت. این نشان‌دهنده واکنش محدود و محتاطانه بازار است که برخلاف دوره‌های گذشته، از هیجانات کاذب و گمانه‌زنی‌های بیش از حد پرهیز می‌کند. معامله‌گران مالی که بیشتر بر جنبه‌های سفته‌بازی متمرکز هستند، به سرعت به تحلیل‌های بنیادی و داده‌های واقعی روی آوردند. از سوی دیگر، معامله‌گران فیزیکی با بهره‌گیری از داده‌های لحظه‌ای مثل موقعیت کشتی‌های نفتکش و میزان ذخایر، تصمیمات دقیق‌تری اتخاذ کردند.

یکی از عوامل کلیدی در جلوگیری از افزایش چشمگیر قیمت نفت، نقش فعال گروه اوپک+ است که در شرایط بحران، به جای کاهش تولید، بر افزایش تولید و عرضه تاکید دارد. کشورهای عضو این گروه، با هدف حفظ تعادل بازار و جلوگیری از شوک‌های قیمتی، در ماه اوت ۲۰۲۵ تولید خود را حدود ۴۱۱ هزار بشکه در روز افزایش دادند. این اقدام به کاهش فشارهای ناشی از تنش‌های

در جریان نفت از تنگه هرمز باعث شد تا بازارها نوسانات شدیدی را تجربه کنند. با این حال، تحلیلگران تاکید دارند که ایران به دلیل وابستگی اقتصادی به صادرات نفت و همچنین ملاحظات دیپلماتیک با کشورهای منطقه، احتمالاً از مسدود کردن واقعی این مسیر حیاتی اجتناب خواهد کرد.

در صورت بروز اختلال در فعالیت تنگه هرمز، کشورهای حوزه خلیج فارس مانند عربستان سعودی و امارات متحده عربی می‌توانند تا حدی این کمبود عرضه نفت را با استفاده از مسیرهای جایگزین مانند خط لوله شرق به غرب عربستان و مسیر فجیره در امارات جبران کنند. با این وجود، این مسیرها ظرفیت محدودی داشته و نمی‌توانند به طور کامل جایگزین تنگه هرمز شوند، بنابراین بازارهای جهانی انرژی همچنان در برابر ریسک‌های سیاسی و نظامی منطقه‌ای آسیب‌پذیر باقی خواهند ماند.

به طور کلی، اگرچه تهدید ایران به مسدود کردن تنگه هرمز باعث افزایش نگرانی‌ها و نوسانات در بازارهای نفت شده است، احتمال عملی شدن این تهدید به دلیل پیامدهای شدید اقتصادی و سیاسی آن پایین ارزیابی می‌شود. با این وجود، این بحران به روشنی نشان می‌دهد که زیرساخت‌های حیاتی انرژی در منطقه چقدر آسیب‌پذیرند و اهمیت دیپلماسی در جلوگیری از تشدید تنش‌ها و تضمین امنیت انرژی جهانی را برجسته می‌کند.

متحدہ کہ در سال های اخیر به سطح بی سابقه ای رسیده است. در حال حاضر، عرضه مازاد جهانی در حدود ۵.۴ میلیون بشکه در روز برآورد می شود که به طور بالقوه می تواند هرگونه خلأ ناشی از اختلال منطقه ای را جبران کند. این شرایط به دولت ایالات متحدہ این امکان را می دهد تا بدون نگرانی از شوک شدید نفتی، در مواقع ضروری به اقدامات قاطع سیاسی یا نظامی در منطقه دست بزنند. بنابراین، افزایش استقلال انرژی آمریکا، در عمل به آن کشور اهرم ژئوپلیتیکی مضاعفی در مواجهه با ایران داده است.

در همین راستا، اوپک پلاس نیز برای جلوگیری از جهش ناگهانی قیمت نفت در پی تنش های ایران و رژیم صهیونیستی، برنامه افزایش تدریجی تولید از اوت ۲۰۲۵ را اعلام کرده است. هدف این اقدام، کاهش نگرانی از کمبود عرضه و برقراری ثبات در بازار بوده است. این نشان می دهد که در کنار ظرفیت های مازاد غیراوپکی، اوپک پلاس نیز نقش مهمی در کنترل انتظارات بازار و جلوگیری از افزایش نوسانات ایفا کرده است.

در مجموع، گزارش CSIS تأکید می کند که بازار نفت جهانی در حال گذار از یک رویکرد هیجانی به یک رفتار مبتنی بر داده های واقعی و مشاهده پذیر است. اکنون تنها تهدیدهایی که منجر به اختلال عملی در جریان انرژی شوند، قابلیت تأثیرگذاری بر قیمت ها را دارند. این تحول نه تنها موجب کاهش نوسانات غیرضروری شده، بلکه همچنین به عنوان یک مکانیسم بازدارنده علیه رفتارهای تهاجمی در سیاست خارجی نیز عمل می کند. به این ترتیب، اگرچه تنگه هرمز همچنان یک نقطه استراتژیک باقی مانده، اما بازار دیگر صرفاً به تهدیدهای لفظی یا نظامی بدون پیامد عملی، واکنش فوری نشان نمی دهد.

منطقه ای کمک کرد و بازار را به ثبات نسبی رساند. در نهایت، این گزارش نتیجه می گیرد که بازار نفت در شرایط پرتنش کنونی، به جای واکنش های هیجانی، بر مبنای ارزیابی های دقیق و داده های واقعی عمل می کند. این رویکرد باعث شده است تا بازار انرژی در مواجهه با بحران های ژئوپلیتیکی، انعطاف بیشتری از خود نشان دهد و نوسانات شدید قیمتی کاهش یابد. در واقع، افزایش تولید اوپک+ و تحلیل های دقیق معامله گران توانسته اند ضمن مدیریت ریسک ها، از بروز بحران های بزرگ تر در بازار جهانی نفت جلوگیری کنند.

«چهار درس کلیدی برای بازار نفت از بحران اخیر در خاورمیانه»

LINK: <https://www.csis.org/analysis/iran-conflict-four-lessons-learned-oil-market>

SOURCE: www.csis.org

DATE: : July 2025 ,10

در گزارش «چهار درس آموخته شده برای بازار نفت از بحران اخیر در خاورمیانه» که توسط مرکز مطالعات استراتژیک و بین المللی (CSIS) منتشر شده، به بررسی دقیق واکنش بازار نفت به تشدید تنش ها میان ایران و رژیم صهیونیستی در سال ۲۰۲۵ پرداخته شده است. برخلاف گذشته که بازارهای جهانی با افزایش سریع قیمت به هر نشانه ای از بی ثباتی در خاورمیانه واکنش نشان می دادند، این بار واکنش بازار به شکل قابل توجهی ملایم تر بود. دلیل اصلی این تغییر، کاهش حساسیت بازار به ریسک های ژئوپلیتیکی کوتاه مدت و تمرکز بیشتر بازیگران بر اختلالات واقعی و تأیید شده در جریان عرضه است. ابزارهای اطلاعاتی پیشرفته، مانند ماهواره ها و سامانه های ردیابی نفتکش ها، این امکان را فراهم کرده اند که معامله گران و تحلیل گران تنها زمانی به تهدیدات واکنش نشان دهند که تأثیر عملی آن ها بر عرضه انرژی قابل مشاهده باشد.

نکته مهم دیگر در تحلیل CSIS، به افزایش ظرفیت تولید خارج از اوپک اشاره دارد، به ویژه تولید نفت شیل ایالات

۲. بخش گاز:

« کاهش واردات گاز اتحادیه اروپا تا سال ۲۰۳۰: تثبیت امنیت انرژی در سایه کاهش تقاضا »

LINK: <https://ieefa.org/resources/eu-gas-imports-fall-2030-25-demand-reduction-target-exceeded-once-again>

SOURCE: www.ieefa.org

DATE: June 2025 ,04

متنوع سازی منابع انرژی و تکیه بر توانمندی های بومی بوده است. اکنون، با تحقق اهداف کاهش مصرف، این اتحادیه نه تنها در برابر شوک های قیمتی در بازار جهانی انرژی مقاوم تر شده، بلکه دست بالاتری در مذاکرات انرژی نیز به دست آورده است. از سوی دیگر، کاهش واردات LNG از بازارهای خاورمیانه و آمریکا می تواند تأثیر قابل توجهی بر جهت گیری های صادراتی این کشورها در سال های آینده داشته باشد.

نکته کلیدی گزارش IEEFA آن است که این روند نه تنها حاصل مداخلات سیاستی موقت، بلکه نتیجه یک تغییر ساختاری و پایدار در رفتار مصرفی و ترکیب انرژی اتحادیه اروپاست. به عبارت دیگر، تقاضای گاز در اروپا به جای اینکه صرفاً با نوسانات فصلی و بازار تنظیم شود، اکنون تحت تأثیر سیاست گذاری اقلیمی، نوآوری صنعتی، و سرمایه گذاری در انرژی های پاک است.

در مجموع، کاهش واردات گاز در اروپا نه تنها یک موفقیت در مسیر پایداری و امنیت انرژی به شمار می آید، بلکه پیامی روشن به بازارهای جهانی انرژی است: آینده، وابسته به تقاضای فسیلی نخواهد بود و کشورهایی که نتوانند خود را با این تغییر وفق دهند، در معرض کاهش سهم از بازار جهانی قرار خواهند گرفت.

بر اساس گزارش جدید مؤسسه تحلیل سیاست های انرژی و مالی (IEEFA) در ژوئن ۲۰۲۵، اتحادیه اروپا در مسیر کاهش وابستگی خود به واردات گاز طبیعی پیشرفت چشمگیری داشته است. این اتحادیه در بازه زمانی آوریل ۲۰۲۴ تا مارس ۲۰۲۵ موفق شد مصرف گاز خود را به طور میانگین ۱۵.۶ درصد کاهش دهد، رقمی که از هدف گذاری های اولیه برنامه راهبردی REPowerEU نیز فراتر رفته است. در واقع، اروپا در چند سال اخیر با تمرکز بر بهینه سازی مصرف، گسترش انرژی های تجدیدپذیر، و افزایش کارآمدی صنعتی، به سمت کاهش ساختاری تقاضا برای گاز حرکت کرده است.

برآوردهای IEEFA نشان می دهد که تا سال ۲۰۳۰، واردات گاز طبیعی (شامل گاز خط لوله و LNG) به اتحادیه اروپا می تواند تا سقف ۲۵ درصد نسبت به میانگین سال های گذشته کاهش یابد. این معادل کاهش ۶۸ تا ۶۹ میلیارد مترمکعب از واردات گاز سالانه است. چنین تحولی در شرایطی رخ می دهد که نه تنها زیرساخت های گازی موجود برای پاسخگویی به تقاضای باقیمانده کفایت می کند، بلکه نیازی به سرمایه گذاری جدید در خطوط لوله یا پایانه های LNG نخواهد بود. این مسئله از منظر اقتصادی و محیط زیستی یک مزیت دوگانه برای اتحادیه اروپا به شمار می آید.

ابعاد ابعاد ژئوپلیتیکی انرژی این روند نیز حائز اهمیت است. اتحادیه اروپا از سال ۲۰۲۲ با هدف کاهش وابستگی به گاز روسیه و دیگر منابع پرریسک، به دنبال

کاهش سهم در تولید، نقش مرکزی در تعیین قیمت ایفا می‌کند. این امر به شرکت‌های اروپایی این امکان را داده که قدرت چانه‌زنی بیشتری در قراردادهای LNG بلندمدت داشته باشند و خریداران آسیایی نیز ناگزیر به پذیرش قیمت‌هایی بر مبنای TTF شده‌اند. با این حال، این تمرکز قیمت‌گذاری در یک هاب خاص، می‌تواند در شرایط بحران یا نوسانات شدید منطقه‌ای، کل بازار جهانی را دچار ناپایداری کند.

از سوی دیگر، گزارش آکسفورد انرژی تأکید می‌کند که اگرچه TTF به سرعت جهانی شده، اما زیرساخت‌های فیزیکی و سیاست‌گذاری‌های حمایتی باید هم‌راستا با این جایگاه جدید توسعه یابند. ایجاد شفافیت بیشتر در داده‌های عرضه و تقاضا، تسهیل دسترسی به ابزارهای مالی پوششی، و ایجاد پیوندهای عمیق‌تر با سایر بازارهای منطقه‌ای (مانند JKM در آسیا) از جمله الزامات پایداری این جایگاه جهانی است. در غیر این صورت، شکاف میان قدرت نمادین TTF و ظرفیت‌های عملیاتی آن می‌تواند به چالشی بزرگ در آینده تبدیل شود.

در نهایت، گزارش آکسفورد انرژی بر این نکته تأکید دارد که اگرچه اروپا توانسته از بحران گازی روسیه عبور کند، اما تبدیل شدن TTF به یک شاخص جهانی به این معناست که بازار گاز اروپا اکنون به شدت با تحولات ژئوپلیتیکی و اقتصادی جهانی گره خورده و این موضوع برای سیاست‌گذاران انرژی، سرمایه‌گذاران و شرکت‌های واردکننده LNG اهمیت بالایی دارد.

«هاب‌های گازی تجاری اروپایی: TTF اکنون به یک معیار جهانی گاز تبدیل شده است»

LINK: <https://www.oxfordenergy.org/publications/european-traded-gas-hubs-ttf-now-a-global-gas-benchmark/>

SOURCE: www.oxfordenergy.org

DATE: June 2025

گزارش آکسفورد انرژی با عنوان «European Traded Gas Hubs: TTF Now a Global Gas Benchmark» بر این نکته تأکید دارد که هاب معاملاتی گاز تی‌تی‌اف (TTF) در هلند، از یک بازار منطقه‌ای به یک شاخص جهانی برای قیمت‌گذاری LNG تبدیل شده است. این تحول عمدتاً پس از بحران گازی اروپا در پی تهاجم روسیه به اوکراین در ۲۰۲۲ رخ داد، زمانی که واردکنندگان اروپایی به دنبال جایگزینی سریع برای گاز روسیه بودند و قیمت‌های TTF نقشی محوری در تعیین قیمت قراردادهای بین‌المللی پیدا کرد.

نویسندگان گزارش توضیح می‌دهند که در سال‌های گذشته، قیمت TTF فقط یک شاخص منطقه‌ای برای شمال غرب اروپا بود، اما اکنون به یکی از مرجع‌های اصلی برای قراردادهای گاز در آسیا، خاورمیانه و حتی آمریکای جنوبی تبدیل شده است. این تغییرات به افزایش نقدشوندگی بازار، توسعه ابزارهای پوشش ریسک (hedging instruments) و افزایش پیوستگی بین بازارهای گاز دنیا منجر شده است.

با این حال، گزارش هشدار می‌دهد که وابستگی بیش از حد به TTF می‌تواند آسیب‌پذیری‌های جدیدی ایجاد کند، به‌ویژه در شرایطی که ظرفیت ذخیره‌سازی یا زیرساخت‌های وارداتی اروپا با اختلال مواجه شود. همچنین به برخی محدودیت‌ها اشاره شده، از جمله تمرکز جغرافیایی بیش از حد، یا کمبود اطلاعات شفاف در مورد عرضه و تقاضا در برخی بازارهای منطقه‌ای. از منظر راهبردی، تبدیل شدن TTF به معیار جهانی قیمت‌گذاری گاز، موجب شکل‌گیری یک معماری جدید در بازار انرژی شده است؛ معماری‌ای که در آن اروپا، به‌رغم

« سرمایه‌گذاری جهانی در بخش انرژی در سال ۲۰۲۵ »

LINK: <https://www.iea.org/reports/world-energy-investment2025>

SOURCE: www.iea.org

DATE: June 2025

بر پایه گزارش رسمی آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) با عنوان World Energy Investment ۲۰۲۵ که در ژوئن ۲۰۲۵ انتشار یافت، در این سال سرمایه‌گذاری در زنجیره گاز طبیعی نقش تعیین‌کننده‌ای در تأمین انرژی جهانی، امنیت عرضه و حمایت از گذار انرژی ایفا می‌کند. گزارش IEA نشان می‌دهد که در حالی که سرمایه‌گذاری جهانی در انرژی‌های پاک رشد سریعی دارد، سرمایه‌گذاری در گاز طبیعی نیز به‌طور موازی افزایش یافته، به‌ویژه در بخش‌های مایع‌سازی LNG، انتقال و ذخیره‌سازی. با وجود تمرکز فزاینده جهان بر کربن‌زدایی، سرمایه‌گذاری در پروژه‌های LNG همچنان در حال افزایش است. کشورهای پیش‌تاز در این بخش مانند ایالات متحده، قطر و کانادا با راه‌اندازی پروژه‌های بزرگ جدید، ظرفیت صادرات LNG جهان را در حال دو برابر کردن هستند. در سال ۲۰۲۵، چندین پروژه عظیم در سواحل خلیج مکزیک در آمریکا، فازهای توسعه‌ای پارس شمالی در قطر، و پایانه‌های جدید در استان بریتیش کلمبیای کانادا کلید خورده‌اند. سرمایه‌گذاری در LNG به‌طور ویژه به عنوان گزینه‌ای پل مانند در دوران گذار از سوخت‌های فسیلی با کربن بالا به سیستم‌های کم‌کربن دیده می‌شود.

در مجموع، سرمایه‌گذاری در بخش بالادستی گاز (اکتشاف و تولید)، زیرساخت انتقال (لوله‌ها)، گازرسانی شهری، و ترمینال‌های واردات LNG به رشد خود ادامه داده است. برآورد IEA نشان می‌دهد که سهم گاز طبیعی از کل سرمایه‌گذاری فسیلی در سال ۲۰۲۵ نزدیک به ۴۵ درصد بوده و سرمایه‌گذاری در گاز از زغال‌سنگ پیشی گرفته است. این سرمایه‌گذاری‌ها اغلب در پاسخ به نیاز اروپا برای جایگزینی گاز روسیه، افزایش مصرف صنعتی در آسیا، و برنامه‌های تقویت ذخایر استراتژیک

در کشورهایی مانند چین، هند و ژاپن صورت می‌گیرند. در اروپا، با وجود کاهش چشمگیر واردات گاز در اروپا و رشد سریع انرژی‌های تجدیدپذیر، سرمایه‌گذاری در پایانه‌های واردات LNG، ذخایر زیرزمینی، و افزایش ظرفیت شبکه ادامه دارد. دلیل آن روشن است: گاز طبیعی در اروپا هنوز به‌عنوان یک انرژی گذار با نقش حیاتی در تعادل شبکه برق و تأمین گرمایش فصلی تلقی می‌شود. برخی کشورهای اروپایی (به‌ویژه آلمان، ایتالیا و هلند) در حال ساخت پایانه‌های شناور جدید LNG یا توسعه ذخایر زمستانی خود هستند. در ایالات متحده، در سال ۲۰۲۵، آمریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده LNG جهان، نه‌تنها سرمایه‌گذاری در تولید گاز شیل را حفظ کرده، بلکه در توسعه پایانه‌های مایع‌سازی نیز پیش‌تاز است. پروژه‌هایی مانند Golden Pass، Corpus Christi Expansion و Plaquemines LNG حمایت سرمایه‌گذاران بزرگ بین‌المللی در حال اجرا هستند. این پروژه‌ها، نه‌تنها امنیت انرژی متحدان آمریکا در آسیا و اروپا را تقویت می‌کنند، بلکه اقتصاد داخلی آمریکا را با درآمدهای ارزی قابل‌توجهی تغذیه می‌کنند و در منطقه خاورمیانه، کشورهای مانند قطر، امارات و عمان سرمایه‌گذاری در میادین گازی را با قدرت ادامه می‌دهند، به‌ویژه در پروژه‌های توسعه‌ای پارس شمالی و خطوط صادراتی به آسیا. همچنین در آسیا، کشورهایی چون چین، هند، و تایلند با رشد سریع زیرساخت‌های گازرسانی، نیروگاه‌های گازسوز و واردات LNG، جایگاه گاز را به عنوان پایه‌ای برای امنیت انرژی و کاهش وابستگی به زغال‌سنگ تقویت می‌کنند.

در نهایت، گزارش سرمایه‌گذاری ۲۰۲۵ آژانس بین‌المللی انرژی نشان می‌دهد که گاز طبیعی در حالی که بخشی از سبد سوخت‌های فسیلی باقی مانده، اما با چرخش جهانی به سمت انرژی‌های پاک، نقش جدیدی به خود گرفته است. این نقش نه صرفاً سوخت، بلکه عامل تعادل، جایگزین اضطراری، و پشتیبان امنیت انرژی است. اگرچه گاز نمی‌تواند به تنهایی پاسخگوی بحران‌های آب‌وهوایی باشد، اما به دلیل ذخیره‌پذیری، زیرساخت قابل اتکا، و شدت کربن کمتر نسبت به زغال‌سنگ، در یک دهه آینده جایگاه خود را در بازار جهانی انرژی حفظ

به سال گذشته همراه بوده است. با این حال، میزان پروژه های جدید تأیید شده بسیار کاهش یافته و به تنها ۱۴.۸ میلیون تن در سال رسیده است؛ کمترین میزان از سال ۲۰۲۰ و چشم گیری کمتر از ۵۸.۸ میلیون تن مصوب سال ۲۰۲۳.

همچنین، ظرفیت FLNG با ورود واحدهایی همچون Altamira و Congo Marine XII در مکزیک به ۱۴.۳۵ میلیون تن افزایش یافته است که این نوع زیرساخت ها انعطاف پذیری بالاتری در توسعه بازار LNG فراهم می کنند. از سوی دیگر، تعداد کشتی های تانکر LNG فعال در پایان ۲۰۲۴ به ۷۴۲ فروند رسیده است که شامل ۴۸ واحد FSRU و ۱۰ واحد FSU می باشد. بازار LNG در سال ۲۰۲۴ از ثبات نسبی قیمت ها برخوردار بوده و نوسانات شدید سال های گذشته کاهش یافته است. اما همچنان عوامل ژئوپلیتیکی، تجاری و مقرراتی به عنوان ریسک های بالقوه باقی مانده اند که می توانند بازار را تحت تأثیر قرار دهند.

در نهایت این گزارش سالیانه، نتیجه گرفته است که تجارت جهانی LNG با رشد مداوم، جایگاه خود را به عنوان سوختی کلیدی در گذار انرژی و تأمین تقاضای رو به افزایش انرژی حفظ کرده است. افزایش صادرات در آسیا-اقیانوسیه، آمریکای شمالی و خاورمیانه، در کنار کاهش واردات اروپا، نشان دهنده تغییرات ساختاری و جغرافیایی در بازار است. در حالی که ظرفیت تولید در حال افزایش است، کاهش چشمگیر در پروژه های جدید نگرانی هایی درباره آینده عرضه ایجاد کرده است. ورود پروژه های شناور LNG فرصت های نوینی برای انعطاف پذیری در توسعه بازار فراهم می آورد. در نهایت، پایداری بازار و توجه به مسائل زیست محیطی، به ویژه کاهش انتشار متان، مسیر LNG را به عنوان سوختی مهم و سازگار با اهداف کاهش کربن جهانی، تقویت می کند. این گزارش تصویری دقیق و جامع از بازار LNG در سال های پیش رو ارائه می دهد که برای فعالان صنعت انرژی، سیاستگذاران و سرمایه گذاران حیاتی است.

خواهد کرد؛ البته به شرط آن که با فناوری هایی مانند جذب کربن (CCUS) و افزایش بهره وری ترکیب شود.

« گزارش جهانی LNG ۲۰۲۵ / اتحادیه بین المللی گاز (IGU) »

LINK: <https://www.igu.org/press-releases/-2025world-lng-report-press-release>

SOURCE: www.igu.org

DATE: May 2025

گزارش سال ۲۰۲۵ اتحادیه بین المللی گاز (IGU) نشان می دهد که تجارت جهانی LNG در سال ۲۰۲۴ با رشد ۲/۴ درصدی به رکورد تاریخی ۴۱۱.۲۴ میلیون تن رسیده است. این افزایش چشمگیر، ناشی از اتصال ۲۲ بازار صادرکننده به ۴۸ بازار واردکننده در سراسر جهان است که نشان دهنده گسترش روزافزون شبکه جهانی LNG و اهمیت رو به رشد آن در بازار انرژی است. در این میان، آسیا و اقیانوسیه همچنان بزرگترین صادرکننده LNG باقی مانده و با افزایش ۴.۱ میلیون تن نسبت به سال قبل، به حجم صادرات ۱۳۸.۹۱ میلیون تن دست یافته است. پس از آن، منطقه خاورمیانه و آمریکای شمالی قرار دارند که آمریکای شمالی با رشد چشمگیر ۴.۱۱ میلیون تن، صادرات خود را به ۸۸.۶۴ میلیون تن رسانده است. این افزایش نشان دهنده نقش پررنگ ایالات متحده در بازار جهانی LNG است.

از سوی دیگر، اروپا برخلاف روند صعودی جهانی، واردات خود را به دلیل ذخیره سازی بالا و جریان های پایدار خط لوله، با کاهش قابل توجهی مواجه کرده و به ۱۰۰.۰۷ میلیون تن کاهش یافته است. در مقابل، بازارهای آسیایی به ویژه چین و هند رشد قابل توجهی در واردات LNG داشته اند؛ چین با افزایشی معادل ۷.۴۵ میلیون تن و هند با ۴.۱۹ میلیون تن، نشان از گسترش تقاضای انرژی در اقتصادهای بزرگ آسیا دارد.

از منظر زیرساختی، ظرفیت کل واحدهای مایع سازی LNG در سال ۲۰۲۴ به ۴۹۴.۴ میلیون تن در سال افزایش یافته که این رقم با افزایشی ۶.۵ میلیون تنی نسبت

بر طبق این گزارش، پیامدهای کلیدی تا سال ۲۰۳۰، افزایش قیمت‌های جهانی LNG (محدودیت عرضه آمریکا به بزرگ‌ترین واردکننده، یعنی چین، موجب افزایش قیمت‌ها در بازار جهانی خواهد شد)، تغییر در مسیرهای تجاری (واردکنندگان به دنبال منابع جایگزین LNG خواهند بود که این امر باعث تغییر در الگوهای تجارت جهانی می‌شود)، و فشار بر زیرساخت‌ها (افزایش تقاضا و جابجایی جریان‌ها نیازمند توسعه سریع‌تر و گسترده‌تر زیرساخت‌های صادرات و واردات LNG خواهد بود) خواهد شد.

در نهایت، جنگ تعرفه‌ای آمریکا و چین اثرات قابل توجهی بر بازار جهانی LNG خواهد داشت که می‌تواند نوسانات قیمتی و تغییرات ساختاری در تجارت انرژی را به همراه داشته باشد. برای کاهش ریسک‌ها، بازیگران بازار باید سیاست‌های منعطف و استراتژی‌های تطبیقی را دنبال کنند تا در این فضای پرتنش اقتصادی، ثبات و امنیت انرژی حفظ شود.

«اخلال در تنگه هرمز می‌تواند ۱۰ درصد واردات LNG اروپا را به خطر بیندازد.»

LINK: <https://ieefa.org/resources/strait-hormuz-disruption-would-jeopardise-10-europes-lng-imports>

SOURCE: www.ieefa.org

DATE: June 2025 ,27

در گزارش جدید اندیشکده IEEFA به وضعیت LNG در اروپا پس از درگیری میان ایران و رژیم صهیونیستی پرداخته شده است. براساس این گزارش اخلال در تنگه هرمز می‌تواند تا ۱۰ درصد از واردات LNG اروپا را به خطر بیندازد، چرا که این تنگه یکی از مهم‌ترین مسیرهای انتقال انرژی در جهان محسوب می‌شود. در سال ۲۰۲۴، حدود ۲۰ درصد از تجارت جهانی LNG از طریق تنگه هرمز عبور کرده است که بخش قابل توجهی از آن متعلق به صادرات قطر و امارات متحده عربی است. کشورهای اروپایی مانند ایتالیا، بلژیک و لهستان به شدت به واردات LNG از این منطقه وابسته‌اند؛ به عنوان نمونه، ایتالیا

«مناقشه تعرفه ای میان ایالات متحده و چین و بازار LNG : مدل سازی پیامدها تا سال ۲۰۳۰»

LINK: <https://www.kapsarc.org/our-offerings/publications/the-us-china-tariff-conflict-and-the-lng-market-modelling-consequences-until2030/>

SOURCE: www.kapsarc.org

DATE: 08 July 2025

در پی تشدید تنش‌های تجاری میان ایالات متحده و چین، گزارش مرکز مطالعات انرژی پادشاهی سعودی (KAPSARC) به بررسی پیامدهای احتمالی جنگ تعرفه‌ای بر بازار جهانی LNG تا سال ۲۰۳۰ می‌پردازد. این مطالعه با استفاده از مدل‌سازی بازار گاز جهانی Nexant، سه سناریوی مختلف را برای تحلیل وضعیت آتی بازار LNG بررسی کرده است.

سناریوی اول: وضعیت پایه بدون تغییرات تجاری

در این حالت، روابط تجاری میان آمریکا و چین بدون تغییر باقی می‌ماند و بازار LNG به روند عادی و رو به رشد خود ادامه می‌دهد. این سناریو مبنای مقایسه برای بررسی تأثیرات تنش‌های تجاری است.

سناریوی دوم: اعمال تعرفه ۱۲۵ درصدی بر واردات LNG آمریکا به چین

اعمال تعرفه سنگین ۱۲۵ درصدی باعث کاهش چشمگیر واردات LNG چین از آمریکا می‌شود. این وضعیت منجر به جابجایی جریان‌های تجاری LNG به سمت بازارهای دیگر خواهد شد و رقابت میان صادرکنندگان برای یافتن مشتریان جدید را افزایش می‌دهد.

سناریوی سوم: مسدودسازی مسیرهای تجاری و لغو قراردادهای LNG میان دو کشور

در این سناریو، علاوه بر تعرفه‌های سنگین، مسیرهای تجاری LNG میان آمریکا و چین مسدود شده و قراردادهای موجود لغو می‌گردد. این وضعیت فشار قابل توجهی بر بازار جهانی LNG وارد می‌کند، باعث افزایش قیمت‌ها، تغییر الگوهای تجارت و نیاز به توسعه زیرساخت‌های جدید می‌شود.

برای مقابله با این ریسک، کشورهای اروپایی باید تلاش های خود را برای کاهش وابستگی به منابع LNG خلیج فارس افزایش دهند. توسعه منابع انرژی تجدیدپذیر، بهبود بهره وری انرژی، افزایش ظرفیت ذخیره سازی گاز و تنوع بخشی به منابع تأمین از جمله راهکارهای اساسی هستند که می توانند امنیت انرژی اروپا را تضمین کنند. همچنین گسترش همکاری ها با کشورهای صادرکننده LNG غیرخلیج فارس، می تواند به کاهش آسیب پذیری در برابر اختلالات ژئوپلیتیکی کمک کند.

در مجموع، تنگه هرمز به عنوان یک گلوگاه حیاتی در بازار انرژی جهانی، هرگونه ناپایداری در این مسیر، تهدیدی جدی برای ثبات تأمین انرژی و قیمت ها در اروپا به شمار می رود و ضرورت اتخاذ راهبردهای بلندمدت برای کاهش ریسک های مرتبط را بیش از پیش آشکار می سازد.

نزدیک به ۴۵ درصد واردات LNG خود را از قطر تأمین می کند.

تنگه هرمز، واقع در میان عمان و ایران، به عنوان یکی از حیاتی ترین شاهراه های انرژی جهان شناخته می شود و نقش کلیدی در تأمین منابع گاز و نفت ایفا می کند. اگرچه مسیرهای جایگزین مانند کانال سوئز و کانال پاناما وجود دارند، ظرفیت آن ها محدود است و نمی توانند جایگزین کامل تنگه هرمز شوند. بنابراین، هرگونه اختلال در این تنگه به طور مستقیم بازارهای انرژی جهانی، به ویژه اروپا را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

از نظر اقتصادی، مسدود شدن یا کاهش جریان انرژی از تنگه هرمز می تواند باعث افزایش چشمگیر قیمت های LNG در بازار اروپا شود؛ پیش بینی ها حاکی از آن است که قیمت گاز در اروپا ممکن است از حدود ۴۰ یورو به ۱۰۰ تا ۲۰۰ یورو به ازای هر مگاوات ساعت افزایش یابد که فشار اقتصادی قابل توجهی بر مصرف کنندگان و صنایع وارد خواهد کرد.

A dark blue silhouette of a world map is centered in the upper half of the image.

Monthly Oil & Gas Markets Analysis
Institute For International Energy Studies
<https://www.iies.org>

